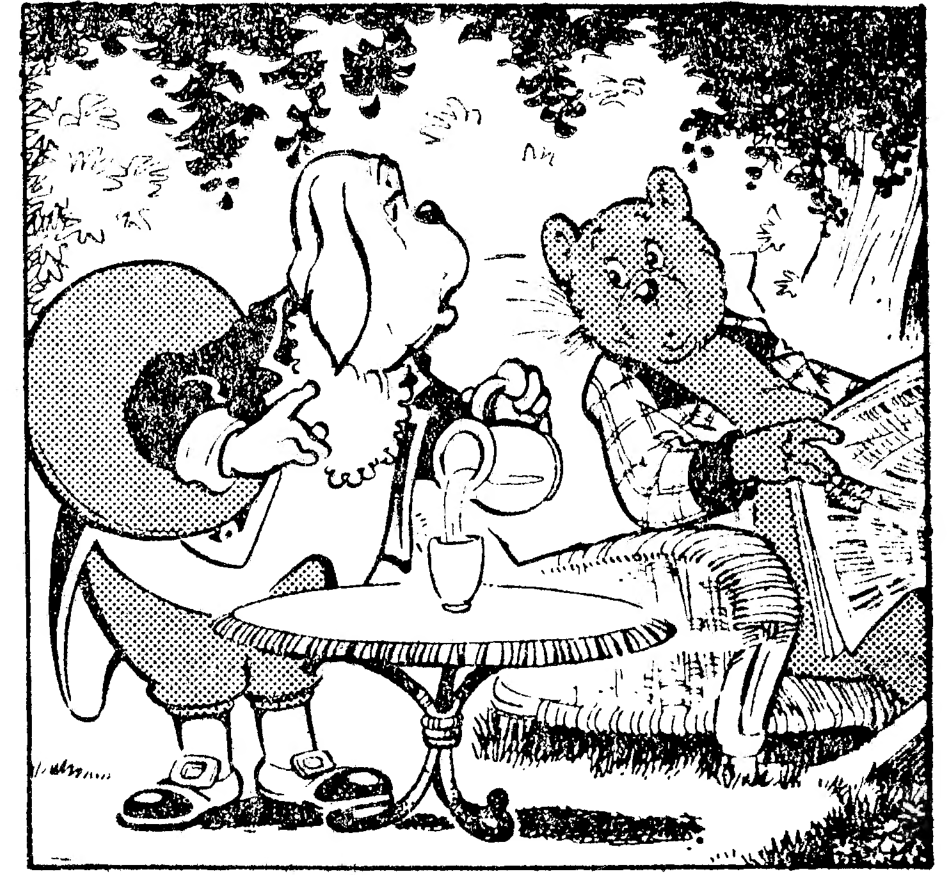
HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Heer Bommel zat in de tuin van slot Bommelstein en las zijn krant. Het was een warme dag en aan de horizon hingen enige donderkoppen, maar daar had hij voorlopig weinig last van. Toch was zijn blik bekommerd; het was duidelijk, dat hij geen ook had voor het natuurschoon om hem heen en ook het zingen van de vogels scheen hem niet te bekoren.

„Schort er iets aan, als ik zo vrij mag zijn?" vroeg de bediende Joost, die met een verversing naderde.

„Ja," zei heer Ollie, „we leven in een boze wereld, Joost!'

„Het spijt mij dat te horen," hernam de trouwe knecht. „Misschien moest u minder kranten lezen met uw welnemen."

„Als heer zijnde moet men op de hoogte blijven," sprak heer Bommel met een zucht. „Maar het is allemaal ellende en narigheid. Voor iemand van mijn stand is het moeilijk te begrijpen, dat er zoveel slechtheid bestaat. Men staat er van te kijken."

„Het is zeer betreurenswaardig," zei Joost. „Het komt allemaal van die nieuwerwetse uitvindingen; men had het buskruit moeten verbieden, als u mij toestaat."

Hij schonk zorgzaam wat water bij de grenadine en keek toen naar de hemel.

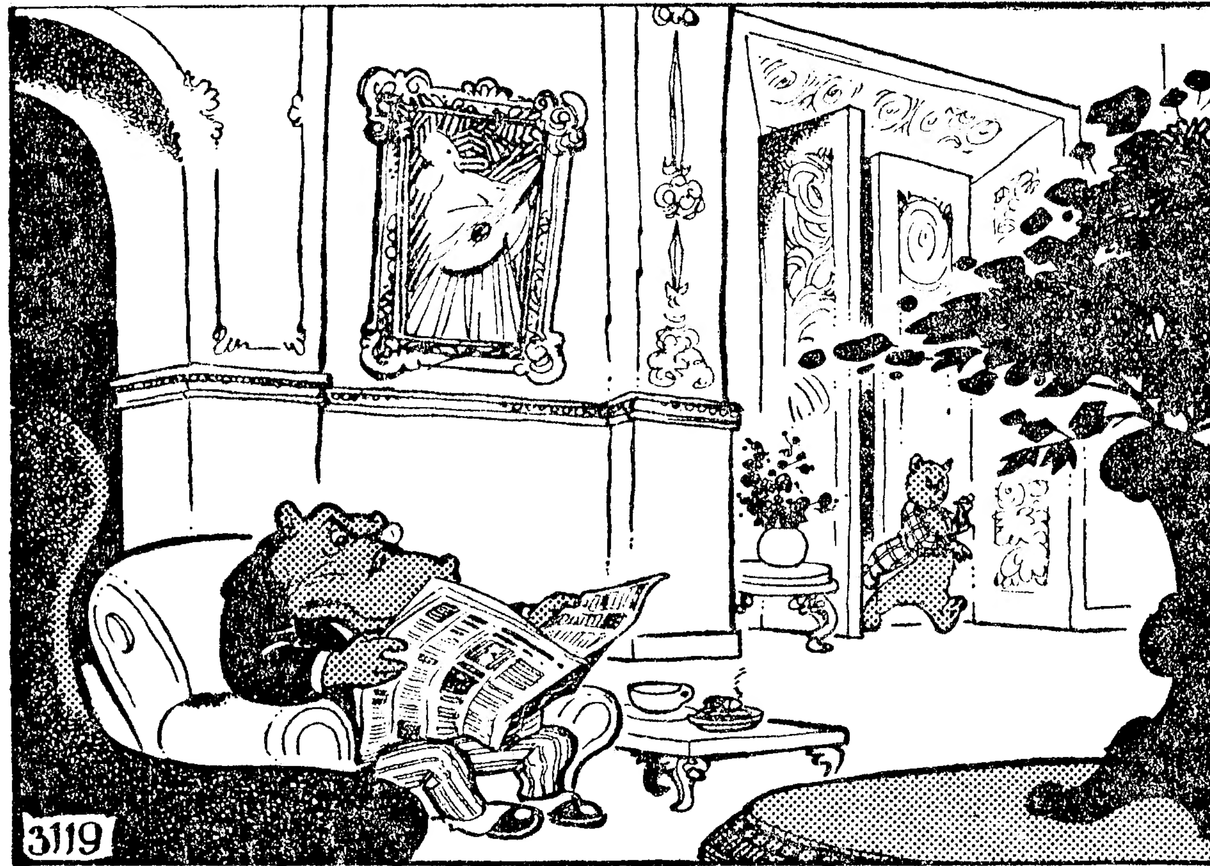
„Er zit trouwens ook onweer in de lucht," voer hij voort. „Dat heeft ook vaak een drukkende invloed op het humeur. Met dit weer waart de Zwarte Zwadderneel rond, zodoende."

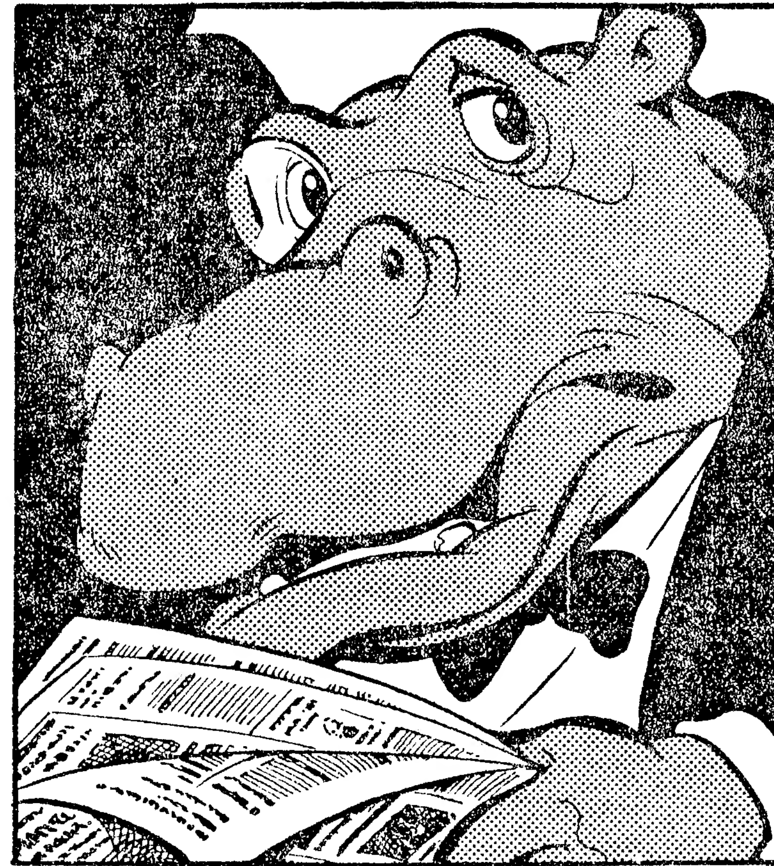
Heer Bommel liet de krant zinken.

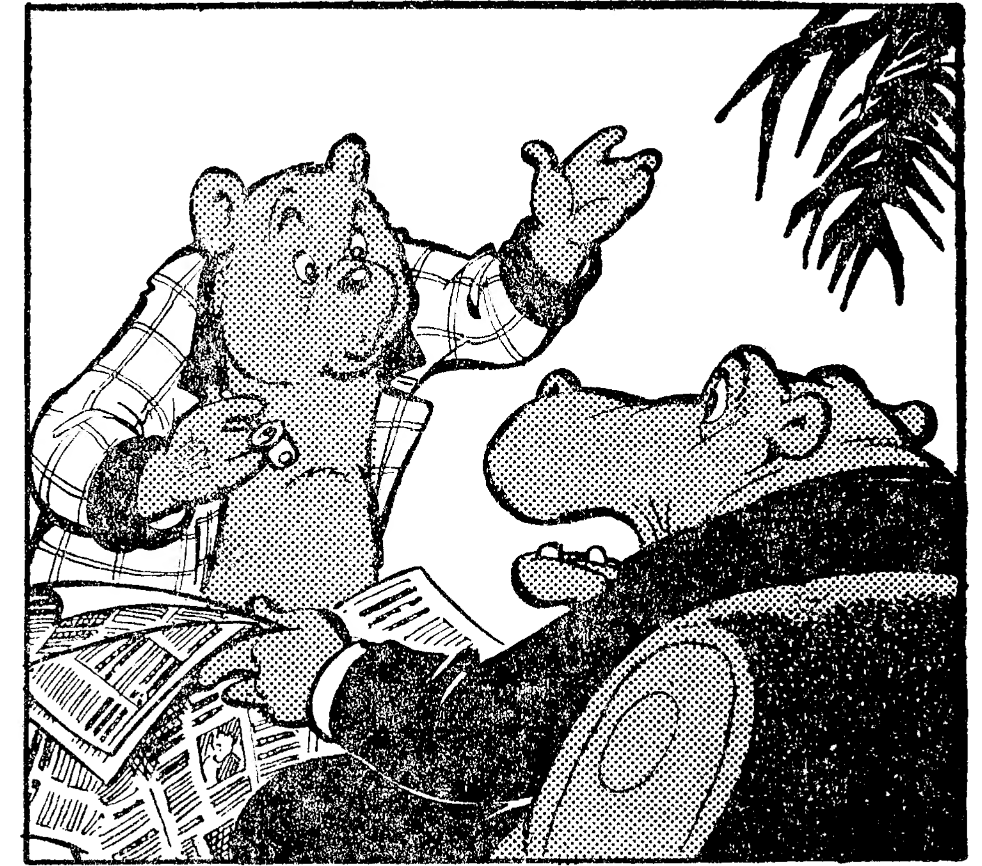
„W-ie w-waart er rond?" vroeg hij ontdaan.

„De Zwarte Zwadderneel", herhaalde de bediende. „Waar de Zwarte rondgaat heerst beklemming en onweer, met uw permissie. Dat is een oud gezegd."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Heer Bommel was naar de stad gegaan om zijn zinnen wat te verzetten. Hij hoopte, dat hij in de geriefelijke omgeving van de „Kleine Club" enige aanspraak zou vinden, zodat hij door een gezellig gesprek en wat vertier een luchitger kijk op het leven zou krijgen. Maar hij trof het slecht. Het enige clublid, dat aanwezig was, zat gramstorig in een krant te lezen.

„Goede middag, burgemeester!" zei heer Ollie. „Is er iets? U kijkt zo boos, bedoel ik."

„Hm," gromde de heer Dickerdack. „Het is een droevige wereld, Bommel! Hoe meer ik er over lees, hoe droeviger ik hem vind. Overal zijn spanningen en gevaren, de misdaden nemen toe, de jeugd is ontspoord . . ."

„Het kan ook van het weer komen," bracht heer Bommel in het midden. „Er zit onweer in de lucht".

„Onzin," hernam de burgemeester. „Onweer! Bah! Men schrijft misselijke stukjes tegen de overheid, men haalt de politie over de hekel en jij praat over onweer! Nee! De wereld deugt niet, dàt is het. Er moet eens iets aan worden gedaan door weldenkende lieden."

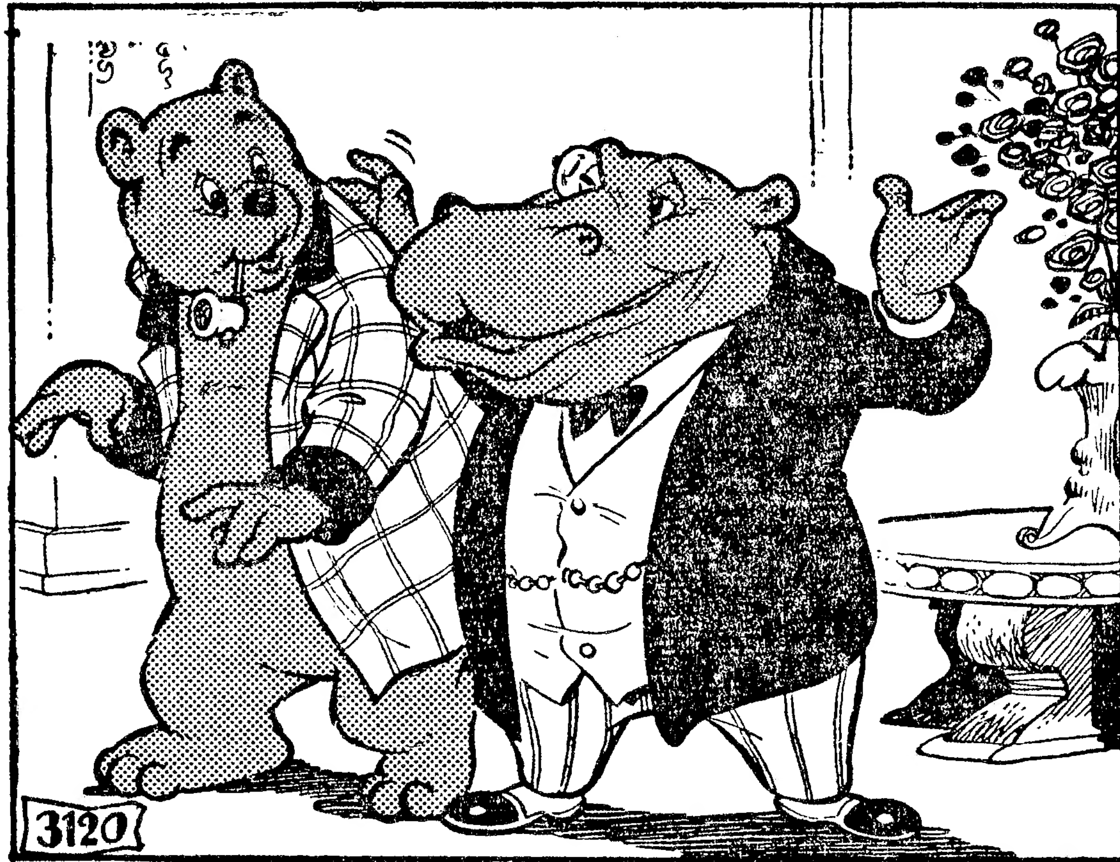
„Juist," zei heer Ollie, „dat is wat ik ook altijd zeg. De hele toestand komt alleen maar omdat de Zwarte Zwadderneel rondwaart, als u begrijpt wat ik bedoel."

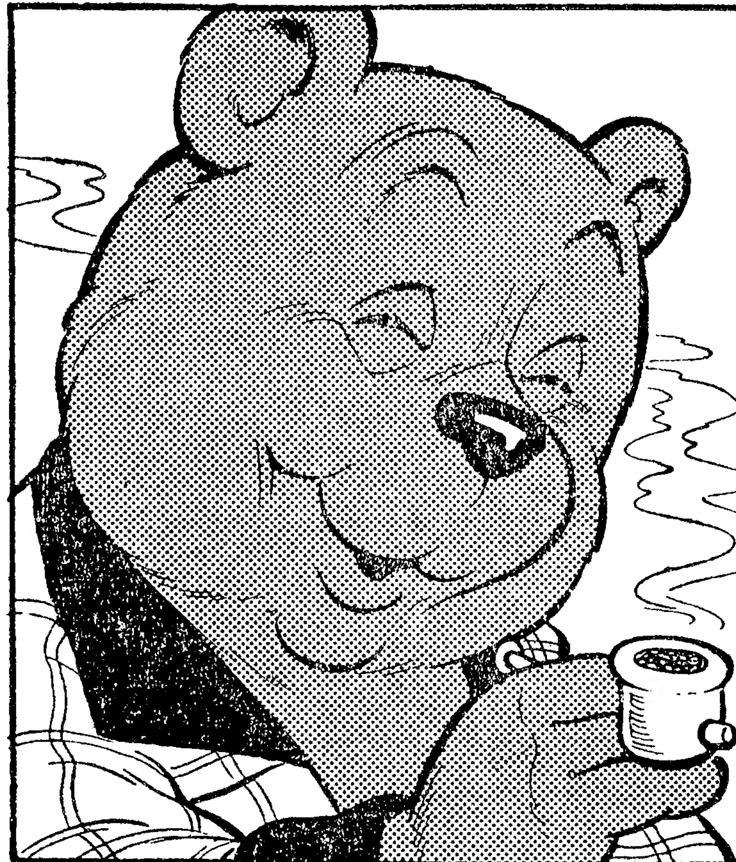
De magistraat liet zijn dagblad zinken en staarde de ander verbaasd aan.

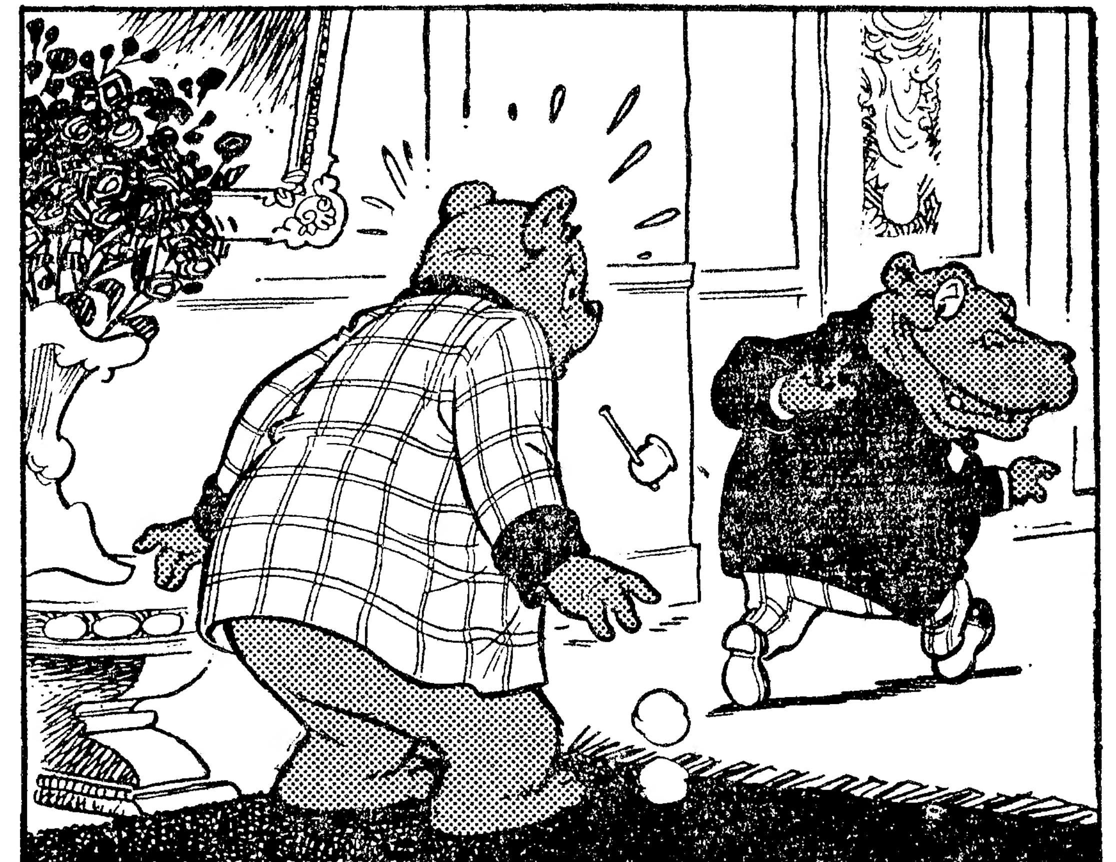
„Watblief?" vroeg hij. „Wie waart er rond?"

„De Zwarte Zwadderneel", herhaalde heer Bommel. „Waar die rondgaat heerst ellende en narigheid. Dat is een oud gezegde."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3120

De burgemeester stond op en trad op heer Ollie toe.

„Het schijnt", sprak hij, dat je kijk op de toestand hebt, Bommel. Ik heb nooit over de Zwarte Zwadderzeel gehoord. Maar nu je het zo zegt, is het best mogelijk dat die de hand in de zorglijke toestanden heeft. Zeker een bevriend staatshoofd of zo?"

„Nee, dat niet," zei heer Bommel. „Zwadderneel heet hij — en hij waart zo maar wat rond. Allemaal ellende en narigheid waar hij komt, als u begrijpt wat ik bedoel."

„Jij bent de figuur, die we nodig hebben!" riep de heer Dickerdack uit. „Al jaren lang zit ik me in die krant te verkniezen; mijn beste jaren gaan heen in gepruil en getob — en al die tijd weet jij waar de schoen wringt! Zou jij er iets voor voelen om voorzitter van een commissie tot bestrijding van de narigheid te worden, Bommel?"

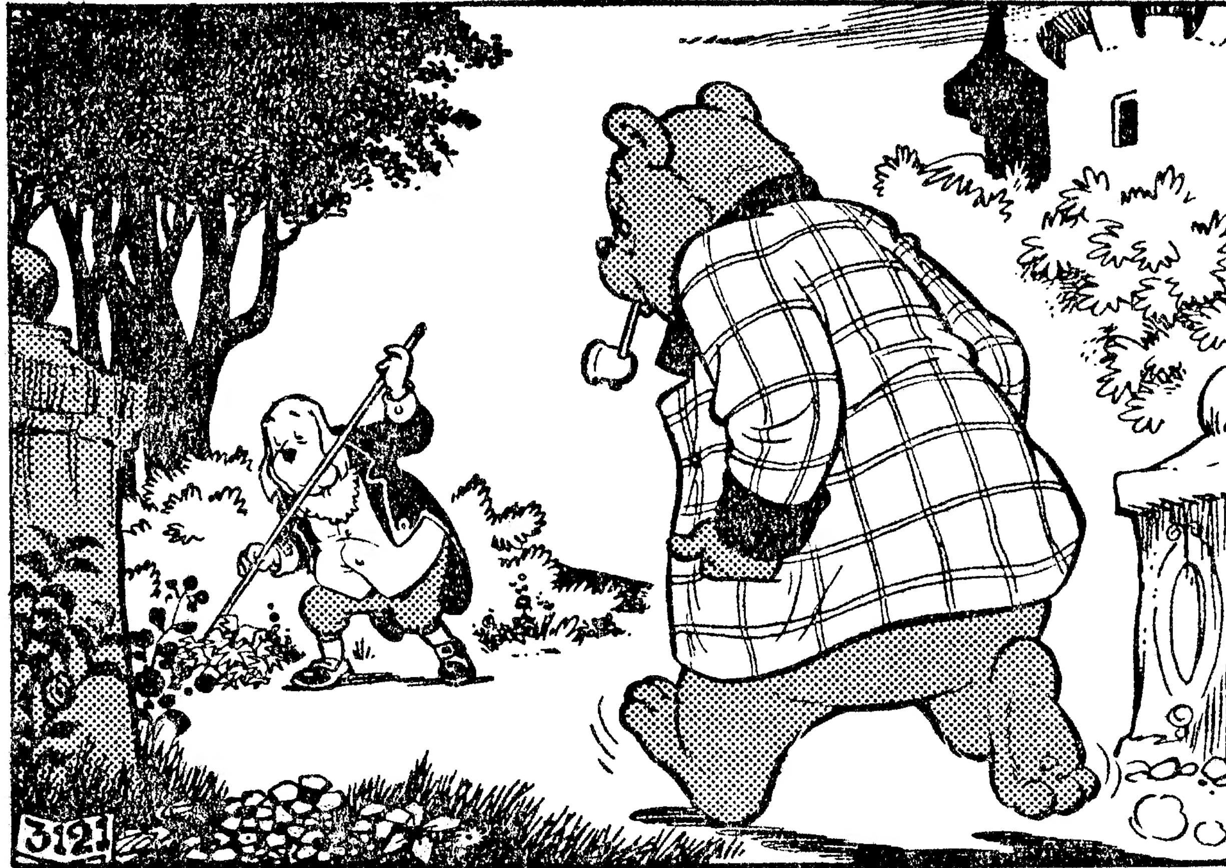
„Dat is wel iets voor iemand van mijn stand," sprak heer Ollie met een brede glimlach. „Ollie, jongen, zei mijn goede vader altijd, een Bommel bestrijdt het kwaad waar hij het tegenkomt — en daar houd ik mij aan."

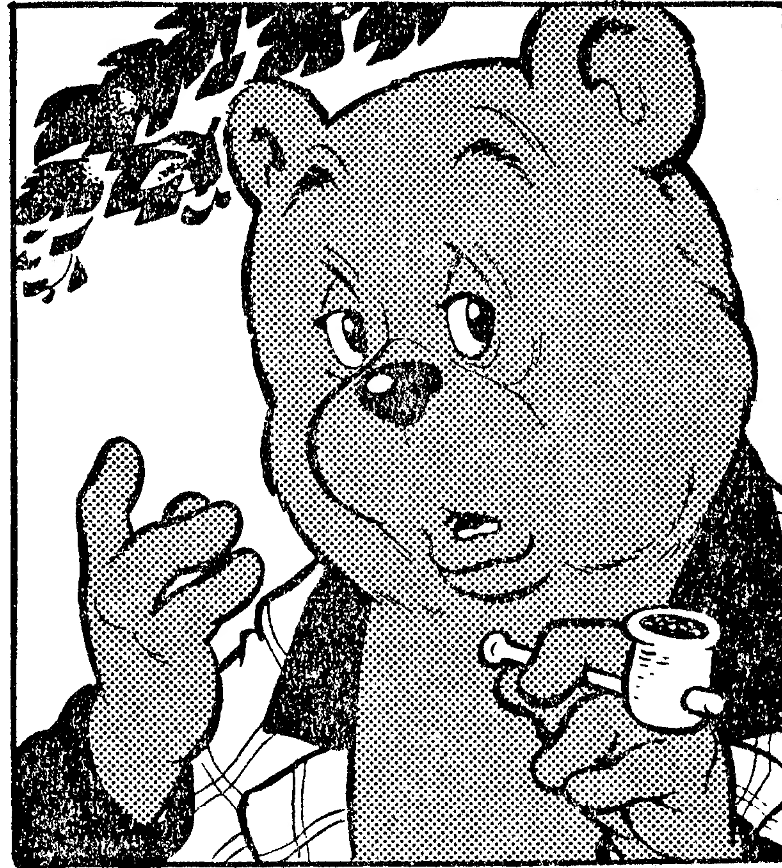
‚Mooi!" riep de burgemeester. „Dat is dan afgepsroken. Ik reken op je! Doe je best — heel Rommeldam rekent op je!"

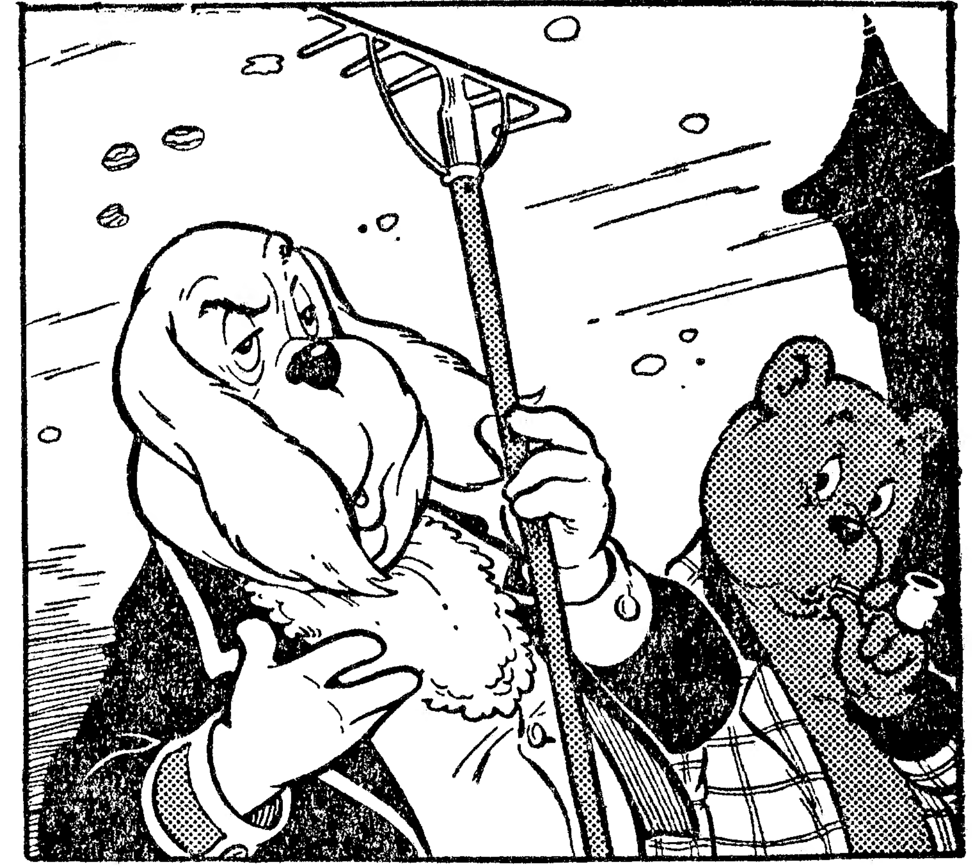
Met zware schreden verliet hij het vertrek en toen stond heer Ollie dus alleen. De voldane trek verdween plotseling van zijn gelaat, zodat hij er ontredderd uitzag.

„Ach, wat ben ik nu weer begonnen?" prevelde hij. „Nu moet ik dus de narigheid gaan bestrijden. En ik weet niet eens hoe die Zwadderneel er uit ziet!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3121

Door zorgen gekweld repte heer Ollie zich huiswaarts. Maar de bewolkte lucht en de broeierige atmosfeer matten hem af en toen hij het tuinhek weer bereikt had, slofte hij moedeloos naar binnen.

„Nu moet je eens horen, Joost", begon hij klaaglijk.

De trouwe bediende, die bezig was met het wieden van een perk, liet zijn gereedschap zakken.

„Tot uw dienst, heer Olivier", zei hij oplettend.

„Ik heb daar net de burgemeester ontmoet", hernam heer Ollie. „We praatten een beetje over de nood der tijden, als je begrijpt wat ik bedoel — je weet hoe dat gaat. Ik vertelde hem over de Zwarte Zwadderneel — en toen benoemde hij me tot bestrijder van de narigheid. Rommeldam rekent op me, zei hij."

„Dat is heel mooi", zei Joost prijzend. „Net iets voor iemand van uw stand, met uw welnemen!"

„Ja, ja", riep heer Bommel bitter uit. „Jij hebt gemakkelijk praten! Maar hoe kan ik de narigheid bestrijden als ik niet eens weet hoe die Zwadderneel er uit ziet?"

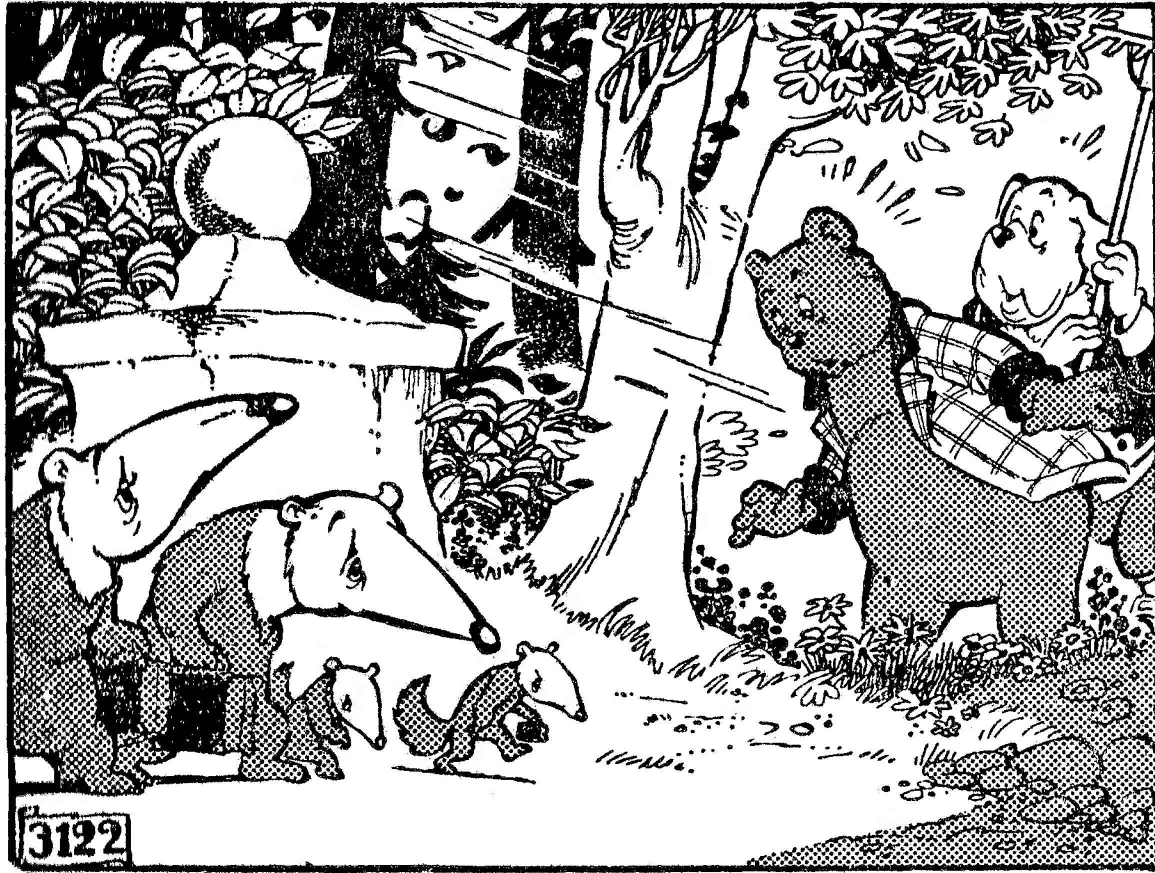
„Dat is moeilijk", gaf de knecht toe. „Ik weet ook niet meer van hem dan een rijmpje, dat mijn grootmoeder mij geleerd heeft. Het luidt als volgt, als u mij toestaat."

Hij haalde diep adem, plaatste een voet vooruit en declameerde op zachte toon:

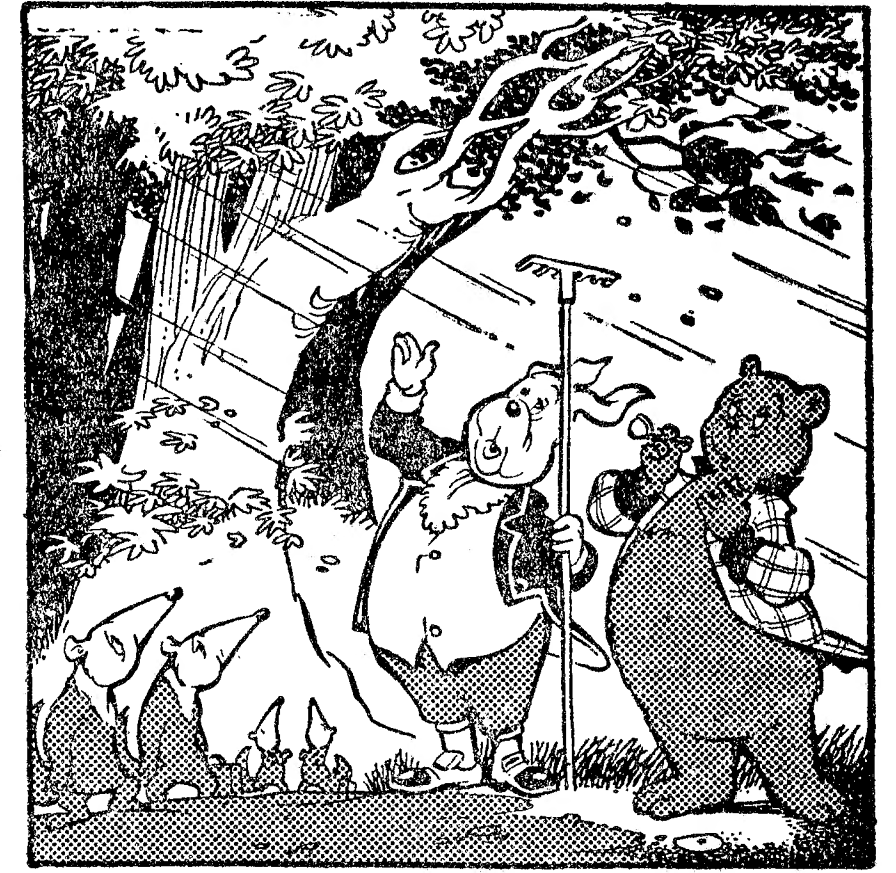
> „De wind is in de bomen,
> De regen op 't struweel.
> Nu zal hij weldra komen;
> De Zwarte Zwadderneel!"

Heer Bommel sloeg een bekommerde blik op de betrokken lucht en huiverde. Een kille windvlaag deed de bladeren ritselen en in de verte rolde de donder...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3122

„Dat versje ken ik," zei een stem — en toen heer Olie en Joost omkeken zagen ze enige vreemdelingen voor de ingang van de tuin staan. Het was een familie, die met koffertjes in de hand het slot Bommelstein passeerde.

„Wij zijn aan het emigreren," legde de vader uit. „Het leven biedt hier geen mogelijkheden meer. In het buitenland moet het beter zijn, naar men mij verzekert. Wij gaan het land uit. Zodoende."

„O juist," zei heer Bommel vol medeleven.

„Mijn naam is Rins," hernam de vreemde. „Dit is mevrouw Rins en dat zijn de kleine Rinsjes. We kwamen net langs toen die heer daar dat rijmpje opzei. Het is een mooi vers."

„Ja," zei Joost gevleid, „dat vind ik ook. En het is vaak zo gepast, als u mij toestaat."

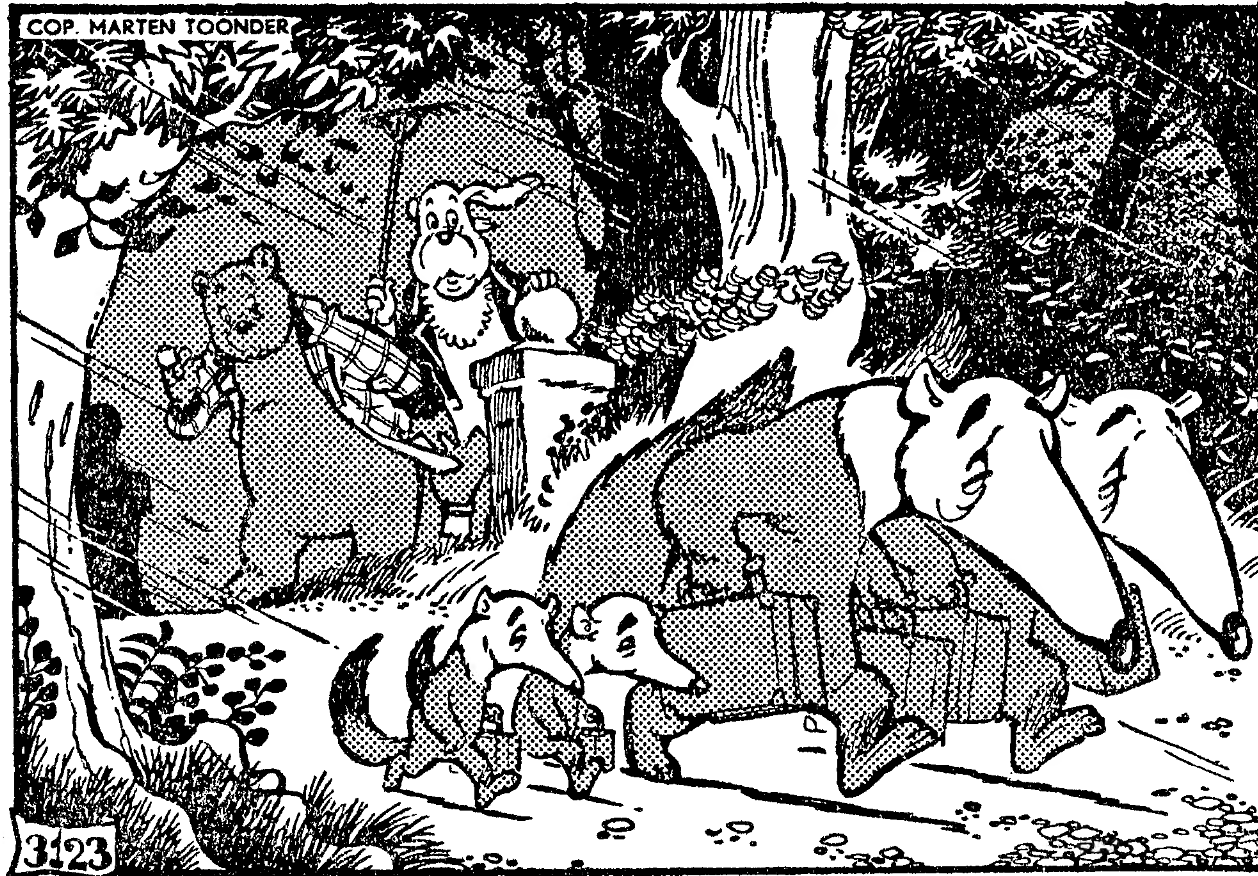
„Dat is het," bevestigde de heer Rins. Hij keek bedroefd naar de betrokken lucht en herhaalde: „De wind is in de bomen, de regen op 't struweel. Nu zal hij weldra komen; de Zwarte Zwadderneel. Ja, ja. Zo is het maar net. De Zwarte waart rond en waar hij komt begint het zachtjes te regenen. Daarom gaan wij emigreren naar een ver land. Daar is alles veel prettiger."

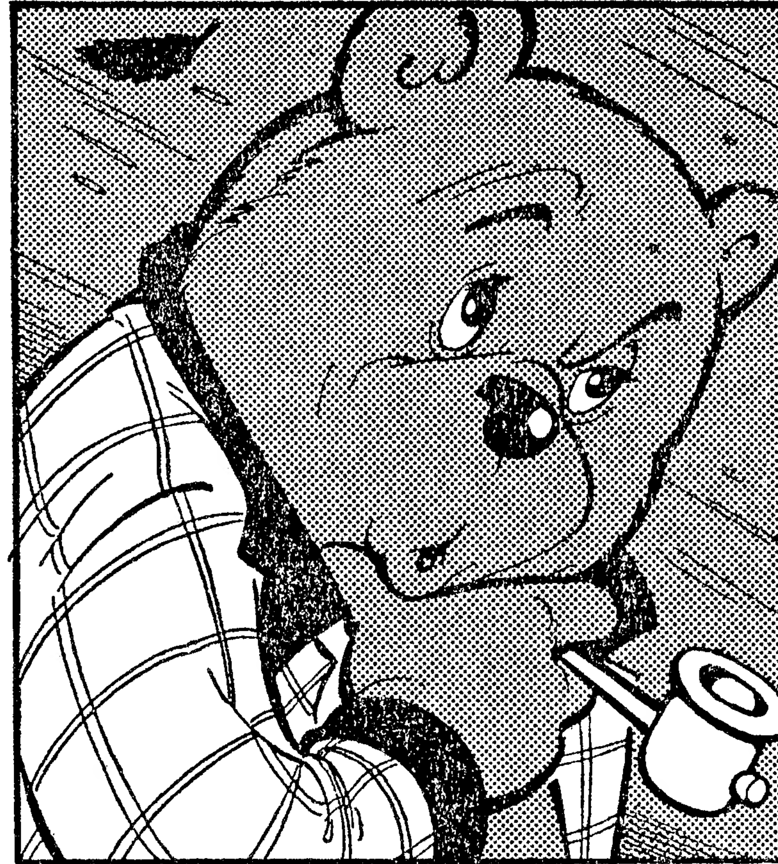
Hij zweeg even en voegde er toen bekommerd aan toe: „Maar we weten nog niet precies welke kant we zullen nemen: links of rechts. Wat raadt u ons aan?"

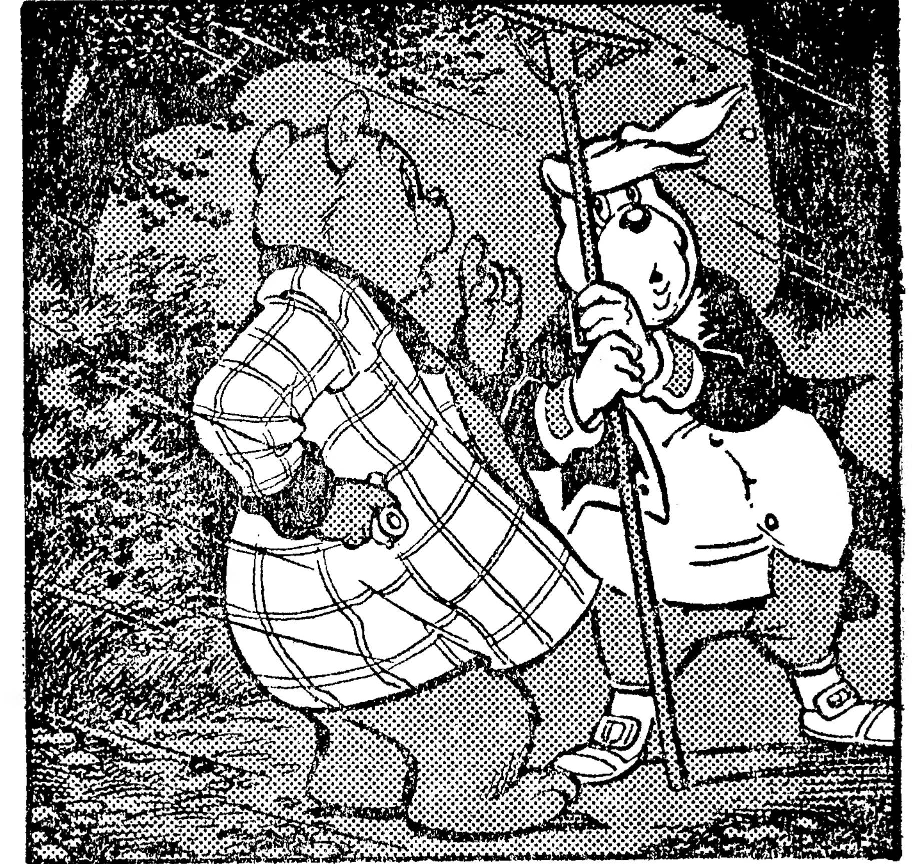
„Hm," zei heer Ollie peinzend. Hij wist daar zo gauw geen antwoord op en hij was blij toen Joost het woord nam.

„Het geeft niet," meende de bediende. „Het is overal beter, zegt men. Maar u moet voortmaken, als ik zo vrij mag zijn. Het begint te stormen. Vóór u het weet heeft de Zwarte Zwadderneel u in zijn greep — en dan komt er niets van emigreren."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

De heer Rins huiverde in de kille wind en nam zijn koffertje weer op.

„Kom moeder, komt kinders," sprak hij. „We gaan verder; hier is het niets gedaan. De Zwarte Zwadderneel waart rond en dat geeft alleen maar ellende en tegenspoed. We gaan naar een ver land waar alles beter is."

Heer Bommel keek het bedrukte groepje peinzend na en schudde het hoofd.

„Het is droevig," mompelde hij. „De beste burgers verlaten het land, alleen maar omdat er niets tegen de misère gedaan wordt."

„Ja," gaf Joost toe. „Wanneer ik jongen was, zou ik ook gaan emigreren, als u mij toestaat..."

Deze opmerking gaf heer Ollie weer nieuwe kracht.

„Onzin," sprak hij fier. „Daar komt niets van in. Vergeet niet, dat ik voorzitter ben van de commissie tot bestrijding van de narigheid. Ik sta pal, Joost!"

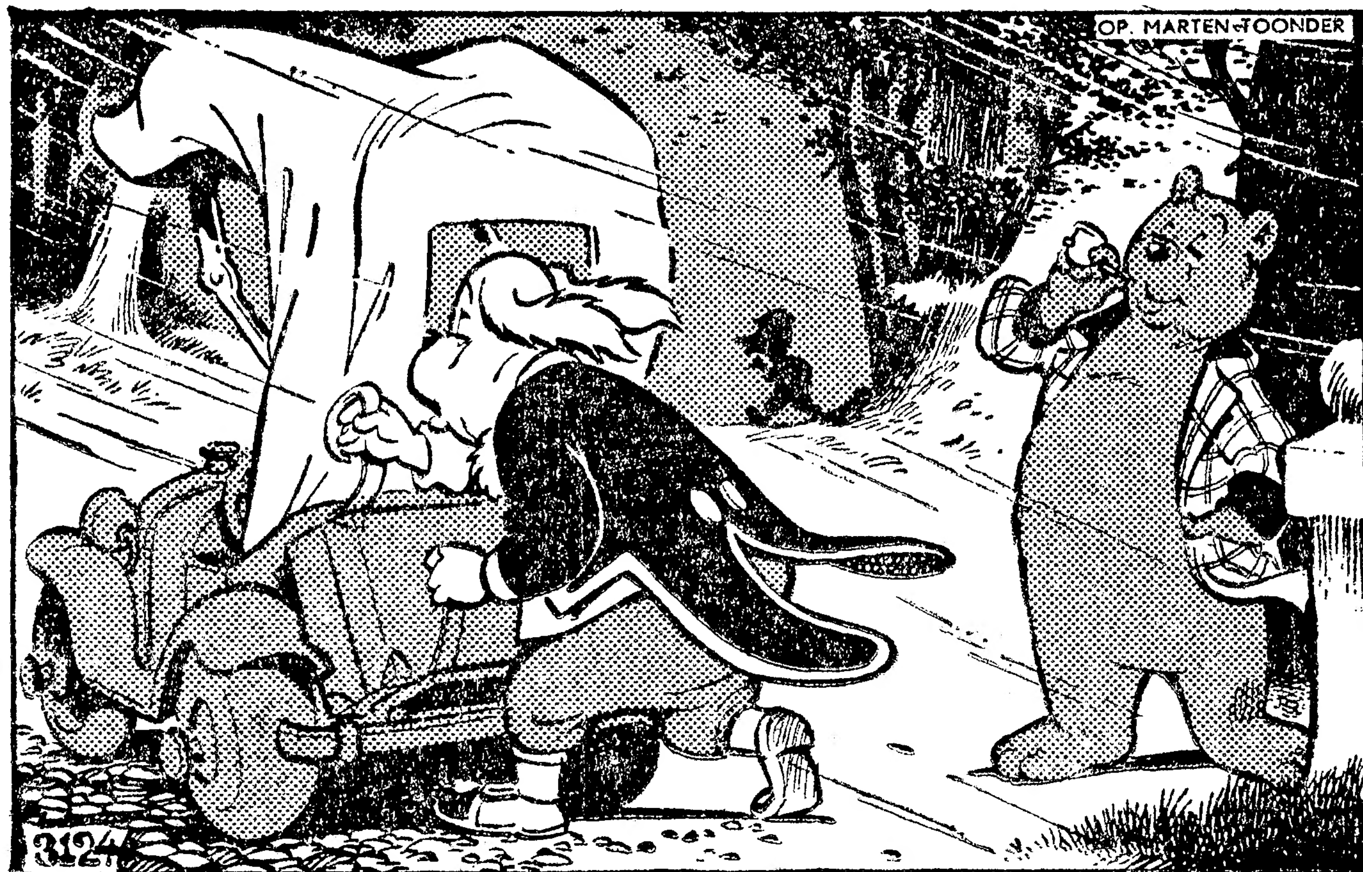
„Tot uw dienst, heer Olivier," zei de knecht bedremmeld.

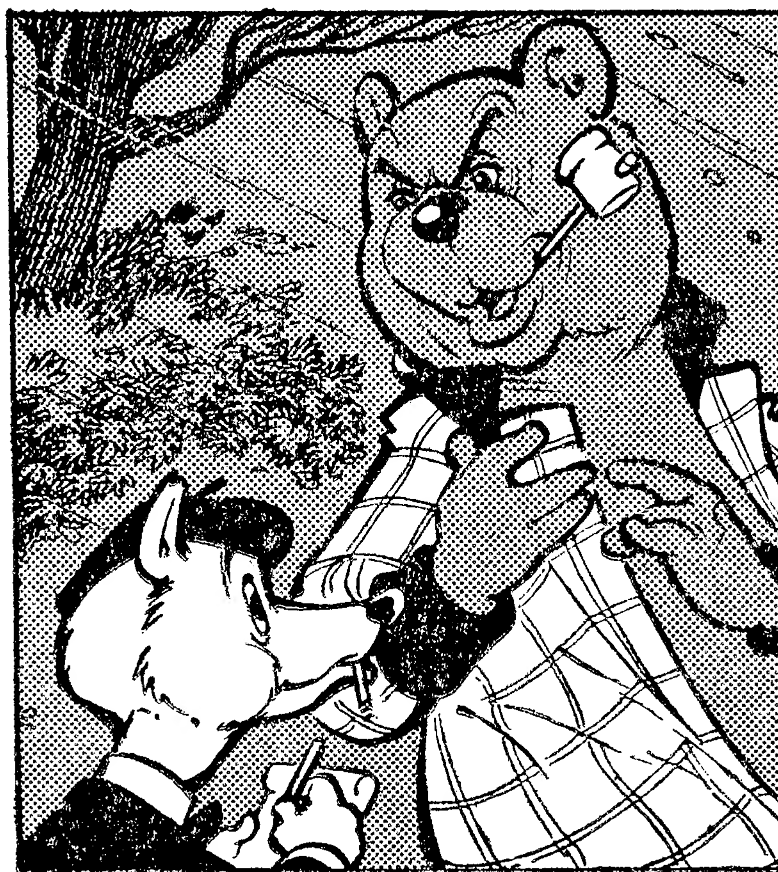
„Ik ga de Zwarte Zwadderneel onschadelijk maken," hernam heer Bommel. „Pak mijn valies en rijd de auto voor. Als een ridder zonder vrees of blaam ga ik uit om het kwaad te bestrijden."

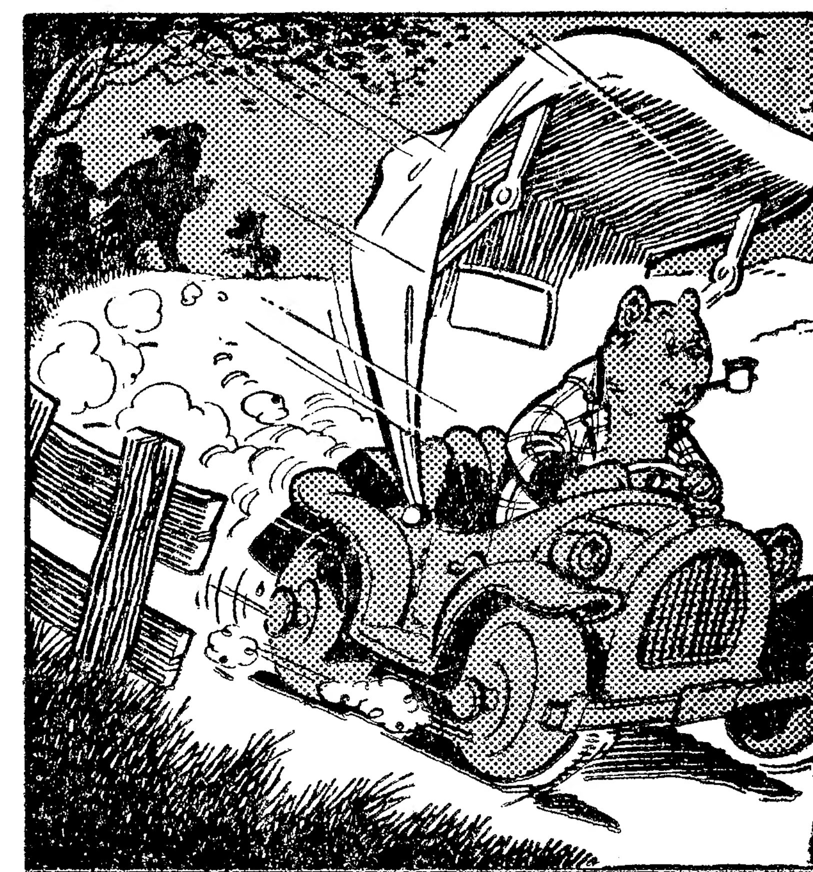
„Zoals u wilt," gaf Joost toe „Maar waar gaat u de Zwarte zoeken met uw welnemen? En hoe zult u hem herkennen?"

„Ik herken het kwaad waar ik het zie!" riep heer Ollie uit. „Dat spreekt vanzelf. Bovendien kan hij niet ver uit de buurt zijn, want het regent al een poosje. En droevig is het allemaal genoeg."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Terwijl de wind kil door het jonge lover blies reed Joost de Oude Schicht voor het hek. Zorgzaam bond hij er een valies, dat hij inderhaast gepakt had, achterop, terwijl heer Bommel aanwijzingen gaf.

„Trek de riem goed aan," sprak heer Ollie. „Het zou best eens een ruig tochtje kunnen worden, want een heer, die het kwaad gaat bestrijden moet soms langs ongebaande wegen."

„Zeer juist, heer Olivier," zei de bediende. Nu mengde zich echter een voorbijganger in het gesprek. Het was de journalist Argus van de Rommelbode, die op zoek was naar een nieuwtje; weer of geen weer.

„Wat hoor ik?" vroeg hij, de pas inhoudend. „Gaat u het kwaad bestrijden, meneer Bommel?"

„Ja," zei heer Ollie fier. „Er moet een einde komen aan al die narigheid waar je krant vol van staat.'

„Dat zal de hoofdredacteur niet zo leuk vinden," meende Argus. „Maar onze lezers vinden het vast wel interessant. Vertelt u er eens wat meer van?"

Heer Bommel zette in korte krachtige zinnen het doel van zijn tocht uiteen. Hij vertelde van de opdracht, die hij van de burgemeester gekregen had en omschreef het wezen van de Zwarte Zwadderneel aan de hand van het versie, dat hij van Joost gehoord had.

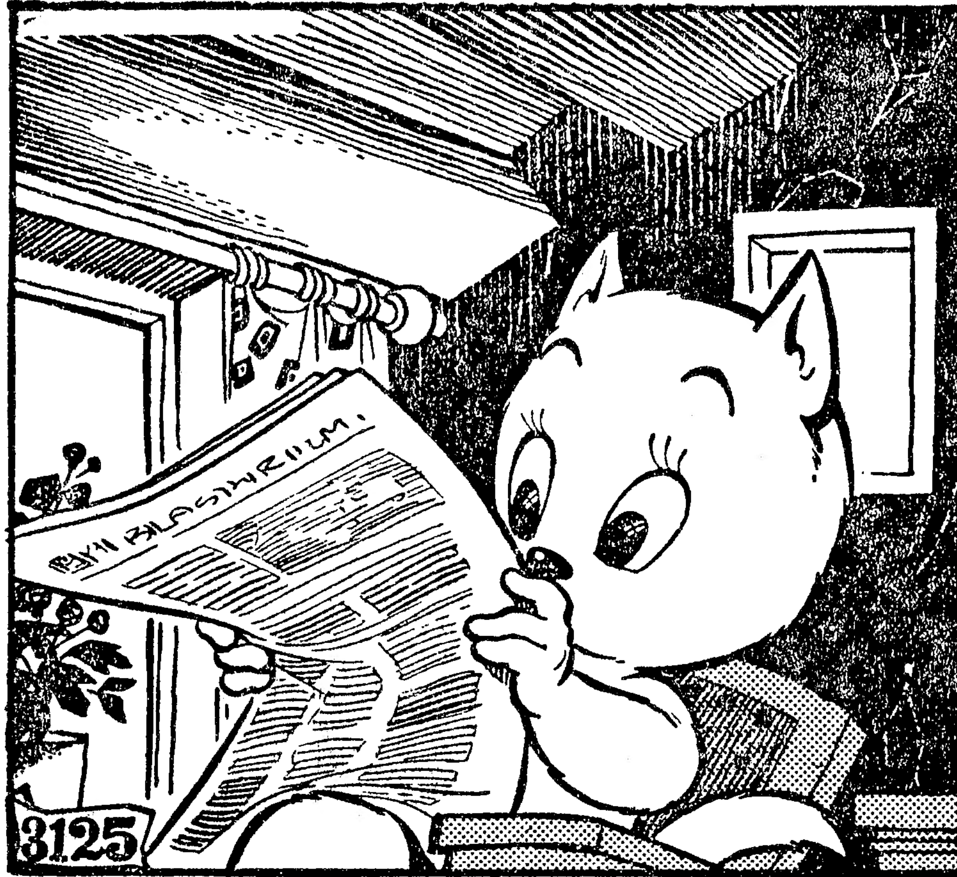
„Maak daar maar een mooi stukje van," zo besloot hij. „Het zal een aansporing voor je lezers zijn om de strijd van een heer na te volgen. Vaarwel!"

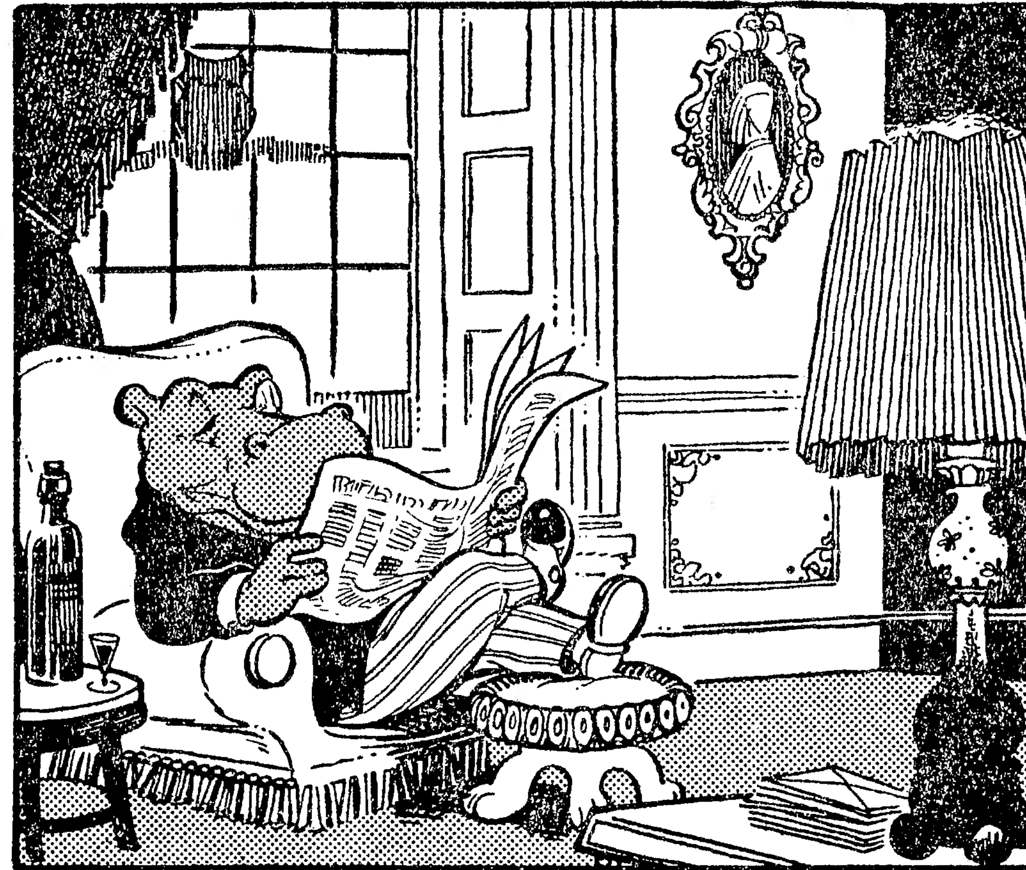
Hij besteeg zijn voertuig en verdween in oostelijke richting terwijl de regen op zijn kapje kletterde.

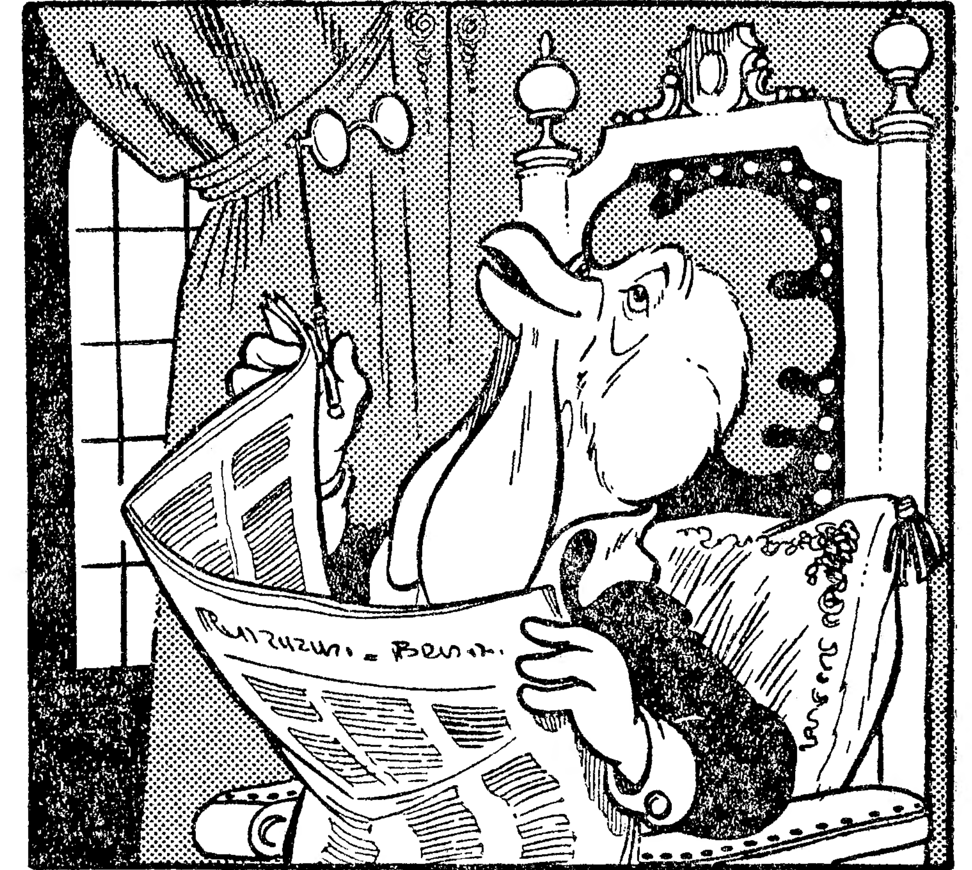
„Heel aardig," zei de reporter, zijn zakboek opbergend. „Leuk voor een grappig kadertje, U kent dat."

„Ja" zei Joost bekommerd. „Ik hoop alleen maar, dat het geen groot kader wordt, meneer Argus.'

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Door het stukje van Argus raakte ook Tom Poes op de hoogte van heer Bommels tocht.

„Heer Bommel en de Zwarte Zwadderneel", las hij. „Eenzaam heer trekt er op uit om de narigheid te bestrijden. „Er moet een einde komen aan al die somberheid, als u begrijpt, wat ik bedoel", aldus de heer van Bommelstein.

„Ja, ja", zei Tom Poes. „Het is dus weer zo ver. Ik kan heer Ollie ook geen week alleen laten of hij steekt zich in de moeilijkheden. Nu, we zullen wel zien hoe dit loopt."

Burgemeester Dickerdack vatte het artikeltje minder somber op. „Sakkerloot!" riep hij verrast uit. „Dat noem ik voortvarend van die Bommel. Nu kunnen de gemeenteleden eens zien, dat het stadsbestuur van aanpakken weet."

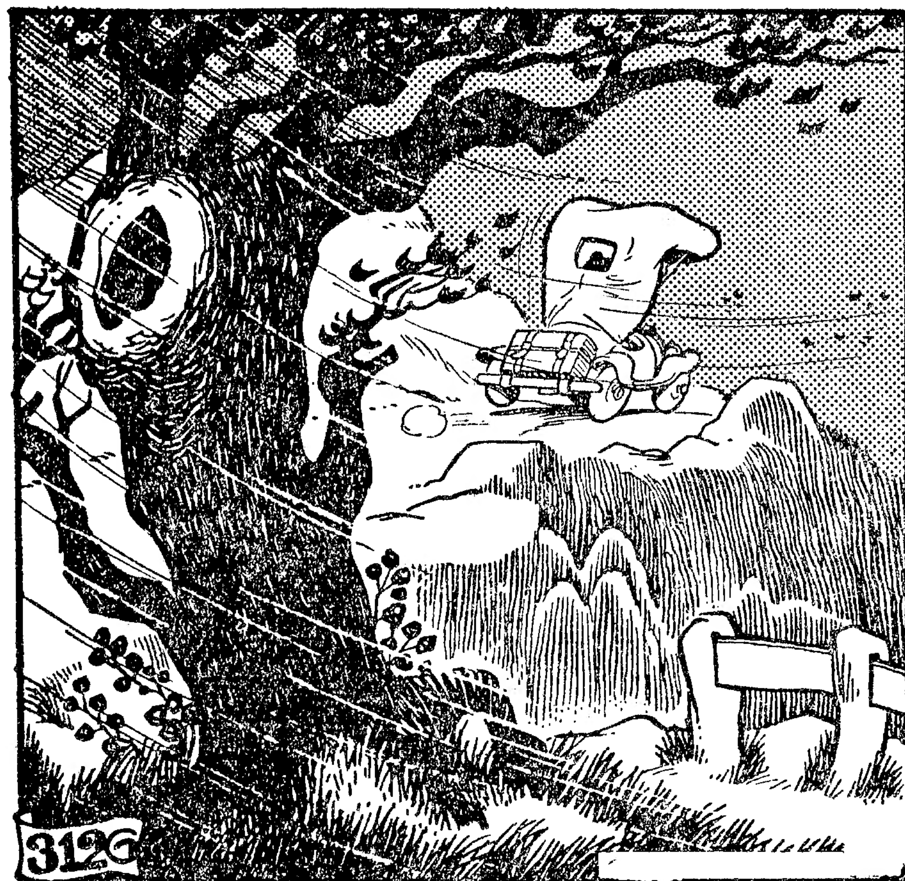
Hij strekte zich wat gemakkelijker uit en geeuwde.

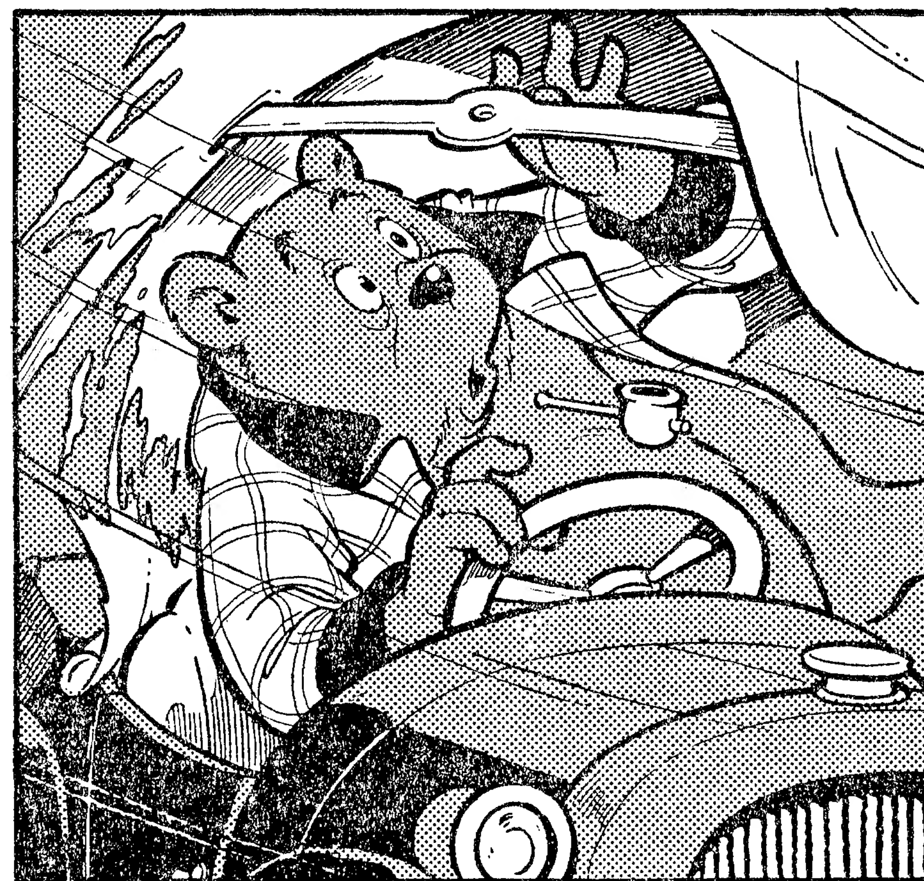
„Nu hoop ik alleen maar, dat hij me niet met allerlei onrust aan boord komt", mompelde hij. „Sommige lui hebben zo'n vreemde opvatting van het kwaad."

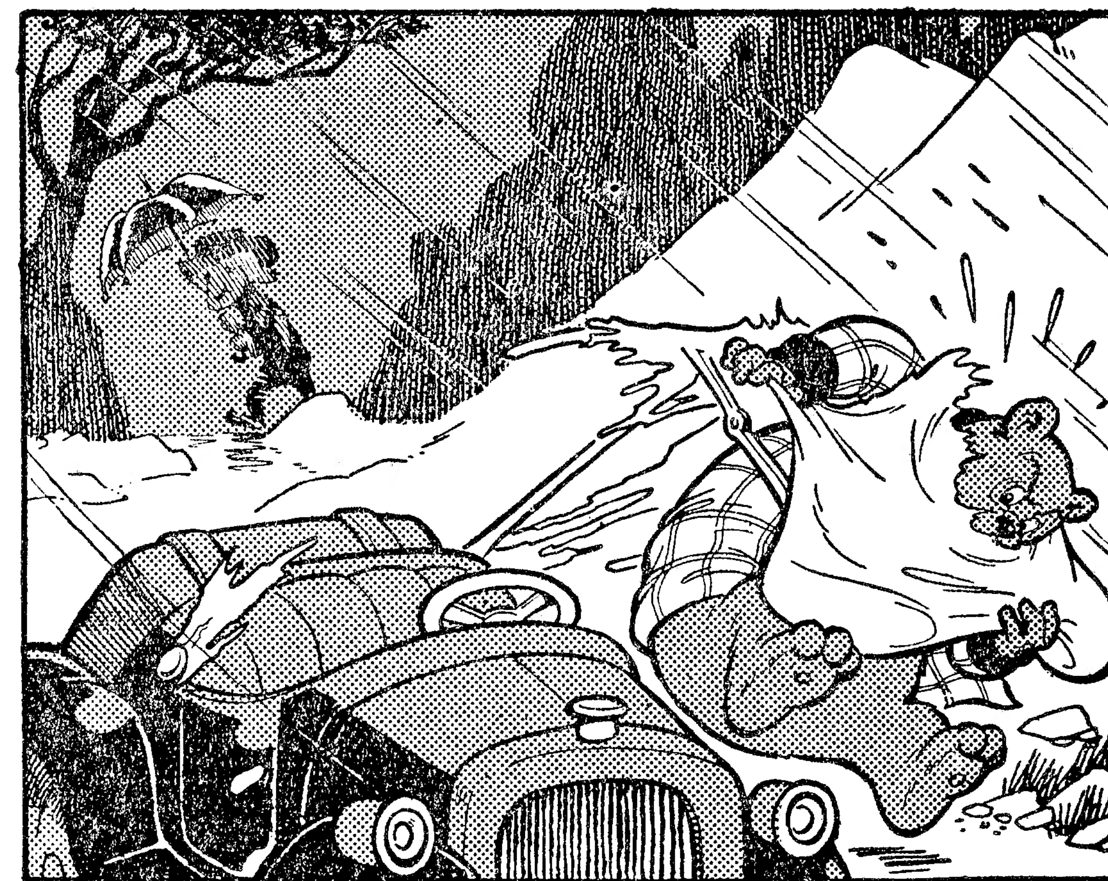
De markies de Cantecler liet zijn oog verveeld langs de regels glijden, toen hij op zijn beurt de krant doornam. Doch op het zien van het rijmpje liet hij zijn lorgnon wat zakken.

„Parbleu, wat een eigenaardig bakervers", prevelde hij. „Het inspireert mij. „De wind is in de bomen, de regen op het struweel." Hoe kernachtig gezegd. Als ik dat nu eens wat meer sfeer geef? Kijk, zo: „Er knirt een knerp door het kreupelhout — De regen fezelt, de wind knoert koud . . . Ja, ja. Daar kan ik een epos van maken. ‚De klop van Zwadderneel' zal ik het noemen, daar zit kracht in."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3126

Heer Bommel had goed naar de lucht gekeken toen hij zijn tocht begon.

„Waar de Zwarte Zwadderneel rondwaart, begint het zachtjes te regenen," mompelde hij. „Ik zoek dus de windstreek waar de wolken vandaan komen, dat kan niet missen."

Zo gezegd, zo gedaan. Eenzaam, doch onvervaard stuurde hij de Oude Schicht door het Donkerebomen Bosch en zo geraakte hij na enige tijd in het gebied van de Zwarte Bergen. Daar gierde de wind fel tussen de sombere pieken, ijskoude regenvlagen voor zich uit jagend.

Bij het ronden van een grote rotsklomp sloeg de storm plotseling op het voertuig neer en rukte de kap er geheel af. Heer Bommel slaakte een uitroep en remde krachtig.

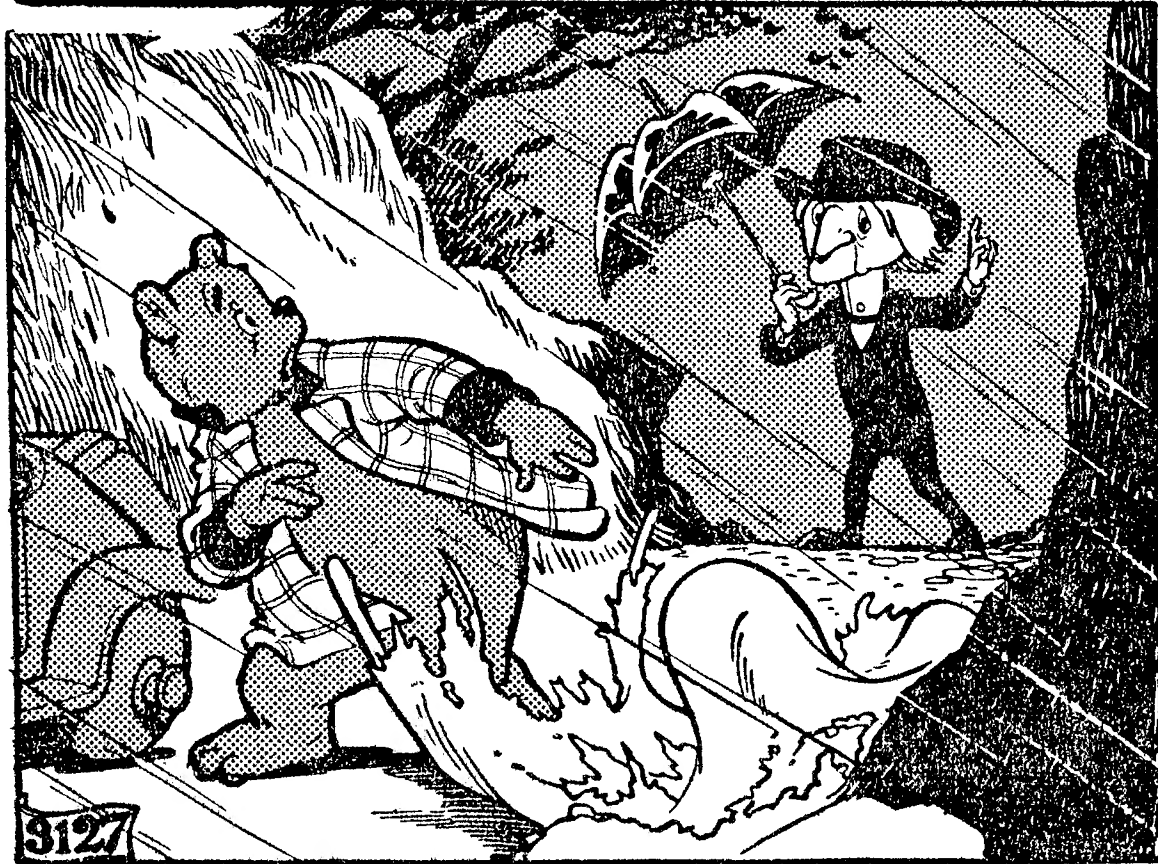
„Bah! Wat is dat nu hinderlijk!" riep hij uitstappend. „Zo kan ik in dit weer niet verder gaan. Waar zijn mijn plakband en mijn solutie?"

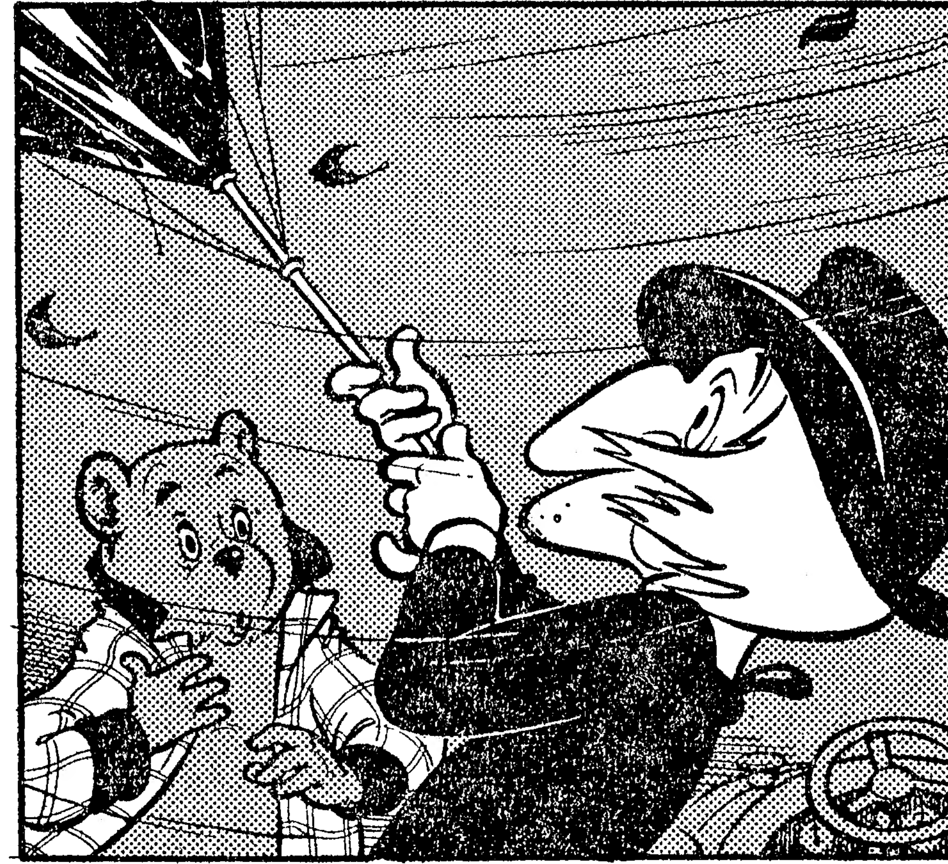
Zo mopperend zocht hij zijn gereedschappen en begon met het linnen te worstelen. Maar dat viel niet mee. De wind rukte aan de flarden, zodat de textiel hem in het gelaat sloeg — en de regen straalde kil in zijn kraag.

„Wat een tegenspoed," klaagde heer Ollie. „Alles is ellende en narigheid. Het is geen wonder, dat een heer van mijn stand soms de moed verliest. Hoe kan men in zulk weer nu de narigheid bestrijden?"

„Die kan men niet bestrijden," sprak een dunne stem achter hem. „De narigheid is binnen in u — en dit komt er van."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3127

Heer Bommel keek verrast om. Achter hem stond een in het zwart gestoken gedaante, die met de ene hand een paraplu en met de andere hand een wijsvinger opstak.

„Het leven is vol kommernis", sprak hij. „Maar klagen baat niet. Men moet het geduldig dragen en nederig blijven.

„Ja", zei heer Ollie. „Dat zei mijn goede vader ook altijd. Ollie jongen", zei hij, „je bent nu wel een Bommel, maar toch moet je nederig blijven. Daar heb ik me altijd aan gehouden, hoewel het soms niet meevalt. En helpt het? Nee, het helpt niet. Altijd is er ellende. Nu is de kap van mijn auto gewaaid, juist nu ik op het punt stond om de narigheid te gaan bestrijden".

De ander bekeek de Oude Schicht vol afkeuring.

„Hovaardig", hernam hij met een zuinige mond. „Het rijden in automobielen lijdt ten verderve, want men heeft niet voor niets voeten gekregen. Het bestrijden van narigheid is hoogmoed, want ellende staalt het karakter. En wat nu die kap op uw zondig voertuig betreft: het is zelfgenoegzaam om u te beschutten tegen het hemelwater".

„Zo," zei heer Ollie ontstemd. „Is dat zelfgenoegzaam? En die paraplu van u dan?"

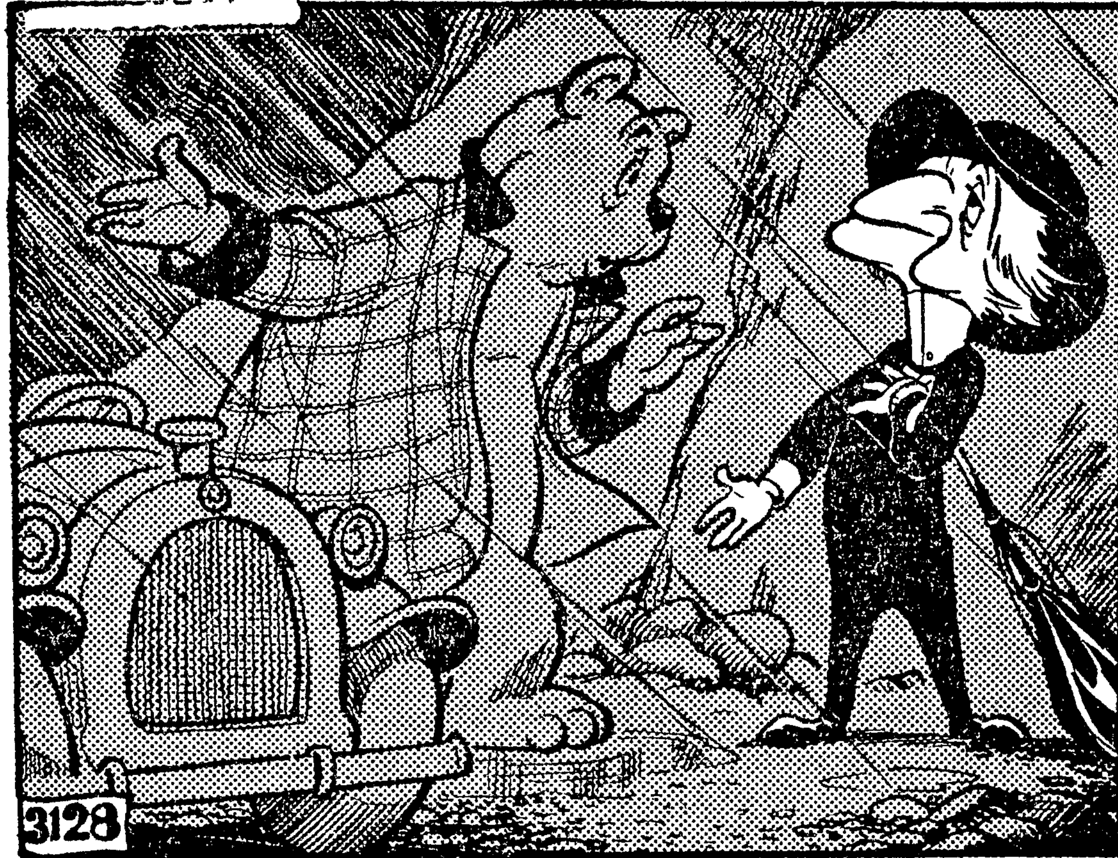
De vreemdeling keek enigszins beschaamd.

„Ik geef toe dat ook in mij de zonde van de ijdelheid woont," zei hij. „Ik sta mij zelf het kleine genoegen van een regenscherm toe, maar . . ."

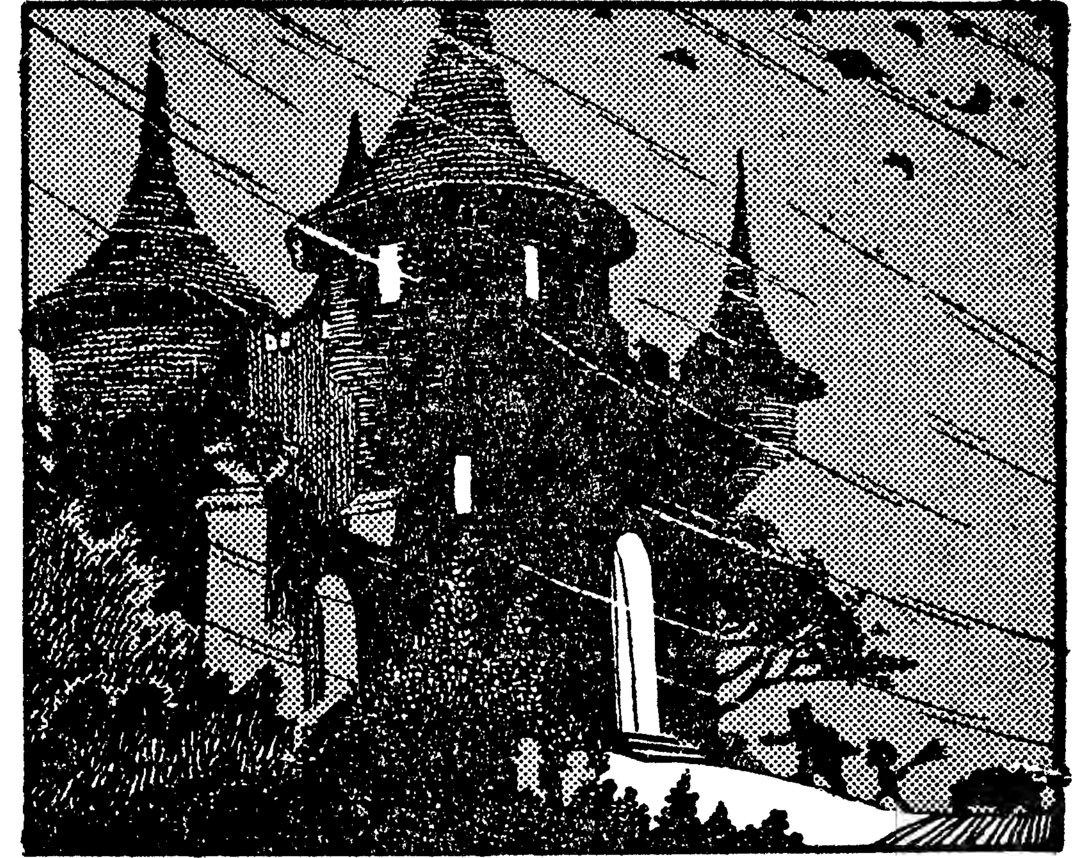
Op dat moment greep een hevige windvlaag de paraplu, zodat het dak binnenste buiten gekeerd werd en de baleinen omsloegen.

„Zo is het nu altijd", riep de heer smartelijk uit. „Altijd word ik gestraft om mijn winderigheid. Altijd slaat mijn regenscherm om."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

De vreemdeling staarde droevig naar zijn omgeslagen paraplu en rilde in de koude wind.

„Ach", riep hij op smartelijke toon. „Geen leed wordt mij bespaard. Ik ben geschapen voor het ongeluk omdat in mij de zonde van de hovaardigheid woont. Vol ijdelheid dek ik mij tegen het hemelwater, maar altijd volgt de straf!"

Heer Ollie keek meewarig naar de klagende man. Het was hem duidelijk dat hij hier iemand gevonden had, die nog meer dan hijzelf onder de narigheid gebukt ging en hij begreep, dat hij hier hulp moest bieden.

„Mijn naam is Bommel," sprak hij vriendelijk. „Ik ben een bestrijder van de ellende en ik was juist op weg om de Zwarte Zwadderneel te gaan verjagen. Maar niemand kan verwachten dat iemand van mijn stand in dit weer verder gaat. Stap in meneer . .eh . . .

„Kornelisz is mijn naam", zei de ander. „Zwadke Kornelisz. Uw dienaar".

„Aangenaam" hernam heer Ollie. „Stap in meneer Kornelisz. Dan gaan we thuis gezellig een kopje thee drinken"

„Winderigheid", mompelde Zwadke Kornelisz, terwijl hij in het voertuig stapte .

Heer Bommel keerde de Oude Schicht en reed snel het bergpad af.

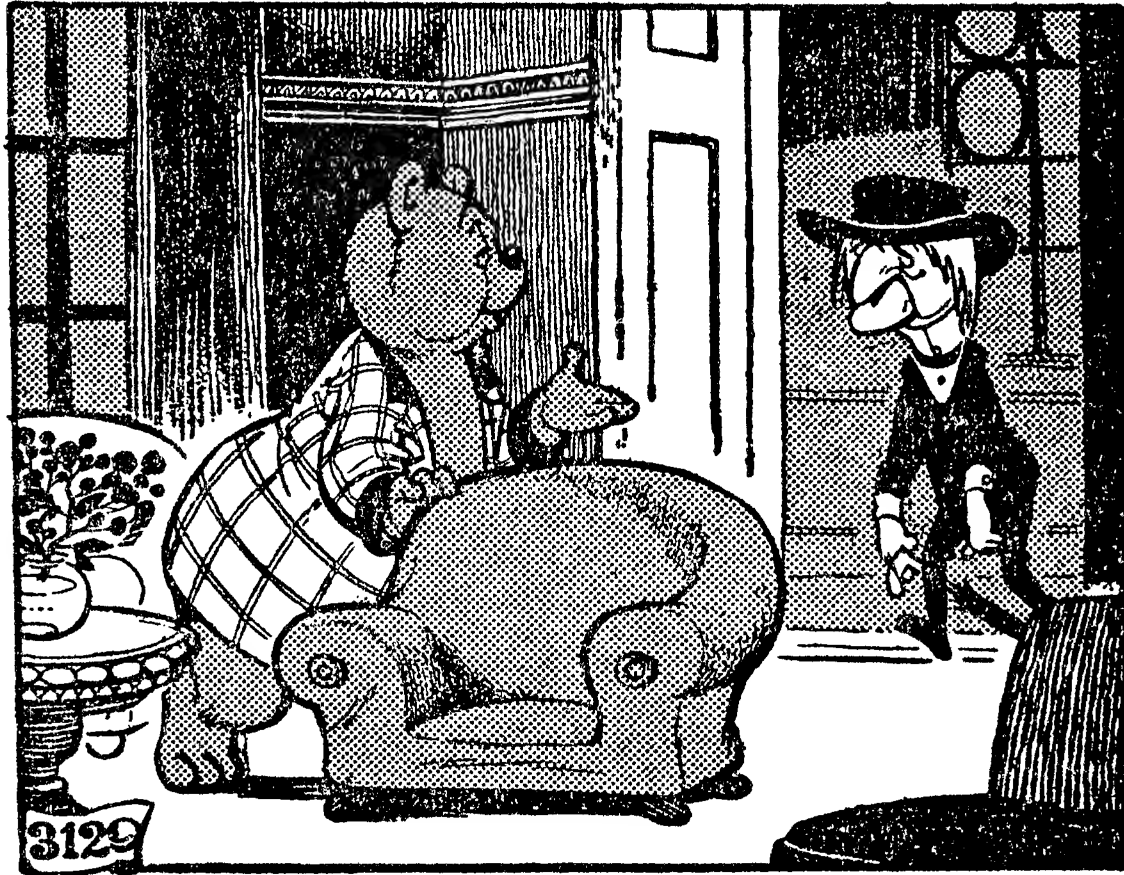
„Ik geef toe dat het tocht", zei hij. „Dat komt van de kap die er afgewaaid is"

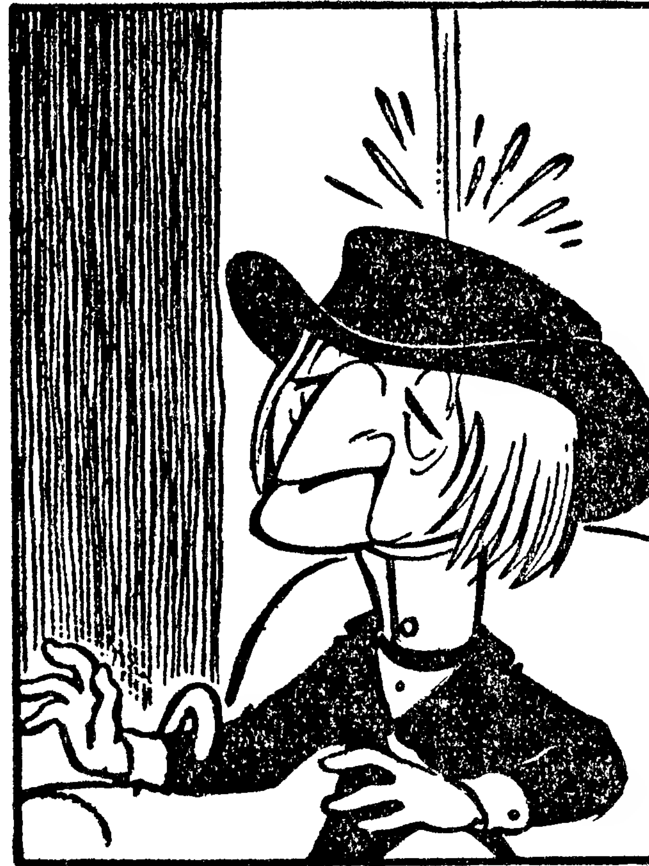
„U begrijpt mij verkeerd!" riep de ander uit. „De winderigheid is binnen in mij! Ach, ik ben een zwak wezen, vol bozigheid en hovaardij! Hier rijd ik, tegen al mijn principes, in een ijdel voertuig. Het vlees is wel zwak."

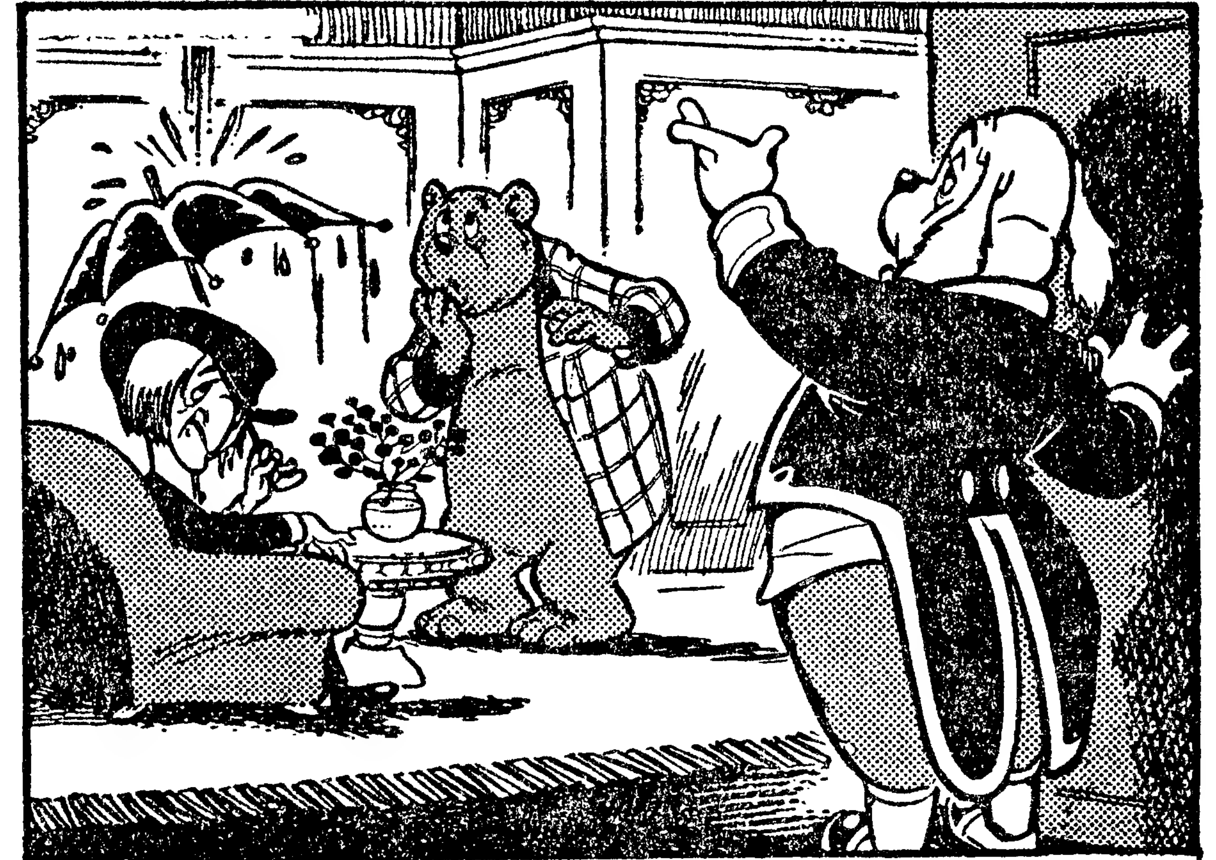
„Kom, kom," zei heer Bommel troostend. „U ziet het te zwart. De schicht is te oud om nog ijdel te zijn, maar hij rijdt goed, hoor."

Nu, dat was waar. Na enige uren door wind en regen gereden te hebben leverde hij de inzittenden ongeschonden voor het slot Bommeistein af.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3129

Heer Bommel ging zijn gast voor naar binnen en schoof een gemakkelijke stoel aan.

„Ziezo", zei hij tevreden. „Kom binnen meneer Kornelisz. Nergens is het beter dan thuis, wanneer buiten de wind waait en de regen klettert, wat u?"

„Ik zie het anders", zei de gast. „De regen en de wind zijn er niet voor niets heer Bommel. Ze zijn er om ons te beproeven en te louteren. Het gaat niet aan, dat men zich terugtrekt in beschutting en overvloed. Dat is hovaardigheid. Maar het vlees is zwak."

„Ja, ja, zo is het", riep heer Ollie lachend. „Wilt u suiker en melk in de thee? En houdt u van gebak? Joost heeft vast een appeltaart in de oven staan: ik ruik hem."

„Een wolkje melk graag", zei de heer Kornelisz bekommerd. „Maar dit is een zondig oord: de bekoring van het vlees is wel zwaar. Appeltaart, wel ja! De straf kan niet uitblijven..."

Op dat moment kletterde er plotseling een straaltje water naar beneden, precies op het hoofd van de gast. Deze greep met een gewoontegebaar zijn paraplu en stak haar op.

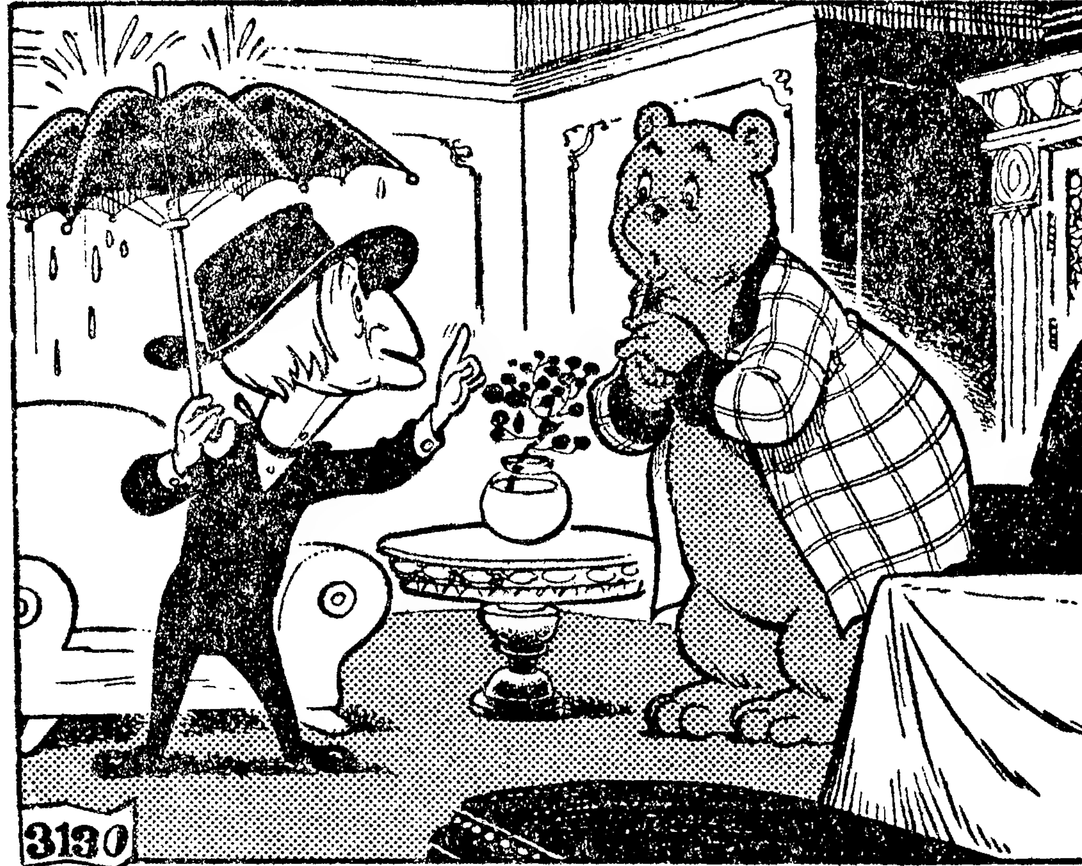
„Zo gaat het nu altijd", zei hij smartelijk. „Altijd word ik gestraft om mijn hoogborstigheid."

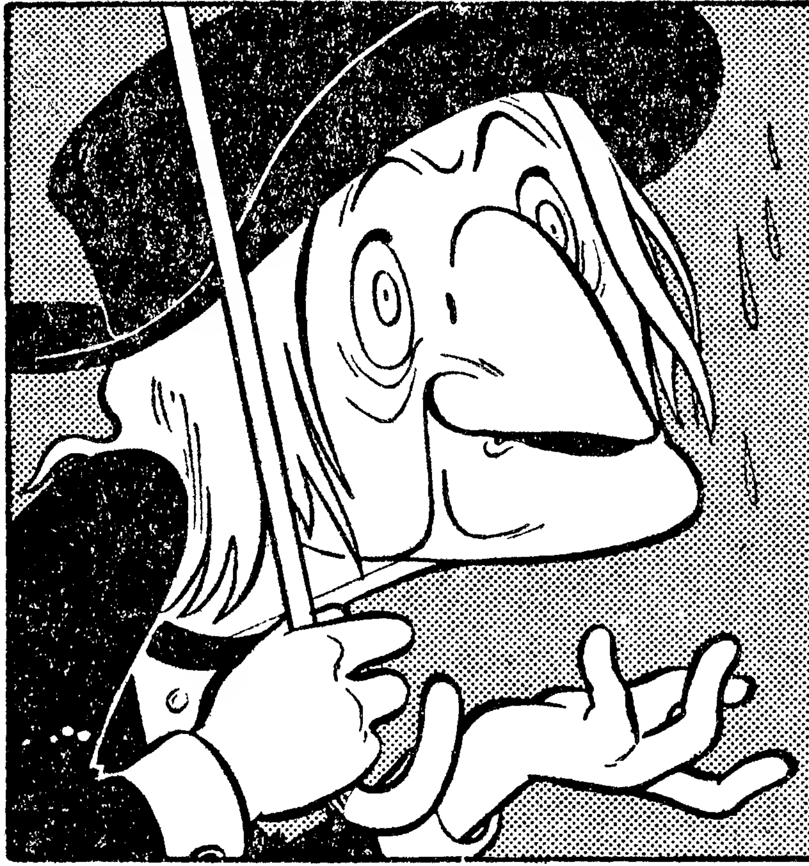
„Maar hoe kan dat nu?", vroeg heer Ollie onthutst. „Hier binnen regent het nooit."

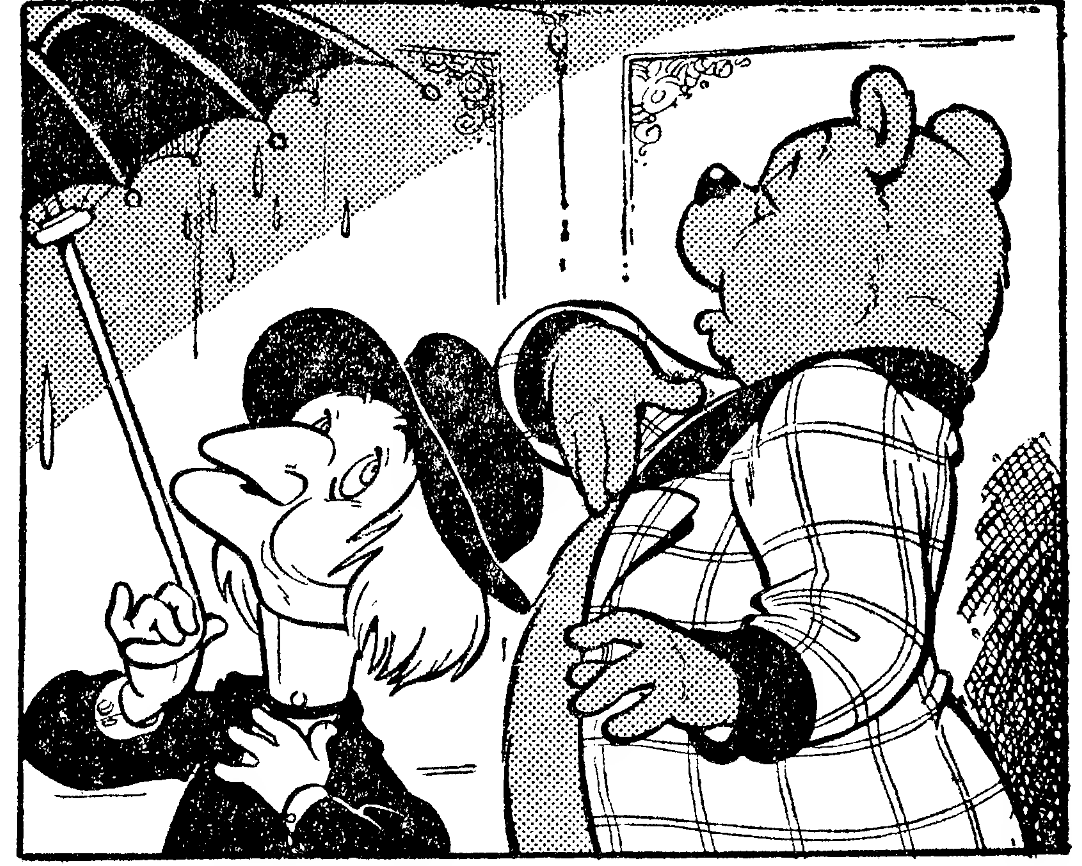
„Het is het dak, met uw welnemen", sprak de bediende Joost die haastig binnentrad. „Door de storm zijn er enige pannen weggewaaid en nu is er een lekkage. Zeer betreurenswaardig, als u mij toestaat. Het weer is wel van streek voor de tijd van het jaar!"

„Ja", zei heer Bommel bedrukt. „Vervelend dat ik die Zwarte Zwadderneel niet heb kunnen vinden."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

„Als morgen het weer een beetje beter is," zei heer Bommel, „ga ik er op uit om de Zwarte Zwadderneel te zoeken. Ik heb genoeg van al die narigheid. Maar gaat u toch uit de drup, meneer Kornelisz. Gaat u toch hier zitten - onder deze plek is het nog droog."

De gast stond op, doch nadat hij even naar het kletteren op zijn paraplu geluisterd had, schudde hij droevig het hoofd.

„Neen", sprak hij. „Ik moet hier blijven. Deze lekkage is er niet voor niets — zij is gezonden om mij te beproeven en mij voor mijn hoogmoed te straffen."

„O", zei heer Ollie onthutst.

„Trouwens", voer de ander voort, „het heeft in het geheel geen zin om ene Zwadderneel te gaan zoeken. In de eerste plaats bestaat hij niet — en in de tweede plaats is al onze tegenspoed het gevolg van onze eigen slechtigheid. Het kwaad moet bestreden worden, meneer Bommel! Het kwaad loert overal! Het schuilt in alle hoeken; juist daar waar men het het minst verwacht."

,Zou het?" vroeg heer Ollie, een ongeruste blik om zich heen werpend.

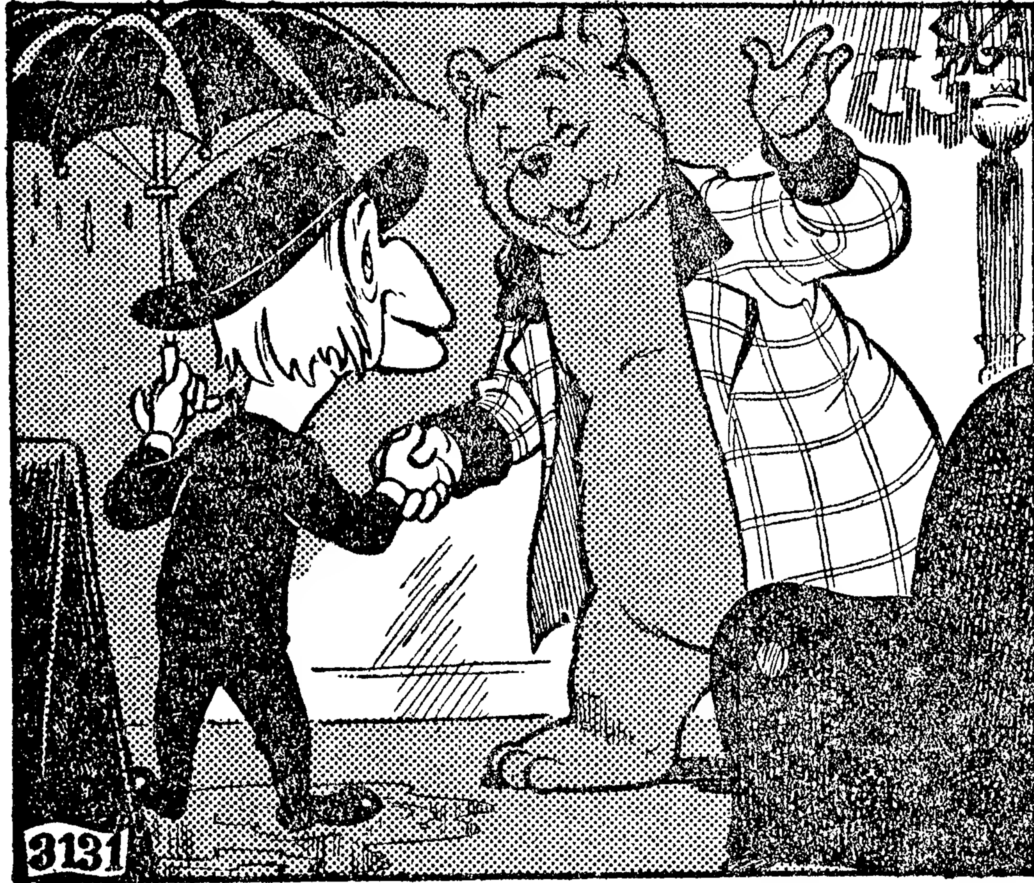
„Ach!" riep Zwadke uit, „u begrijpt mij niet! Is er dan niemand, die met mij ten strijde wil trekken tegen de boosheid en de hovaardij?"

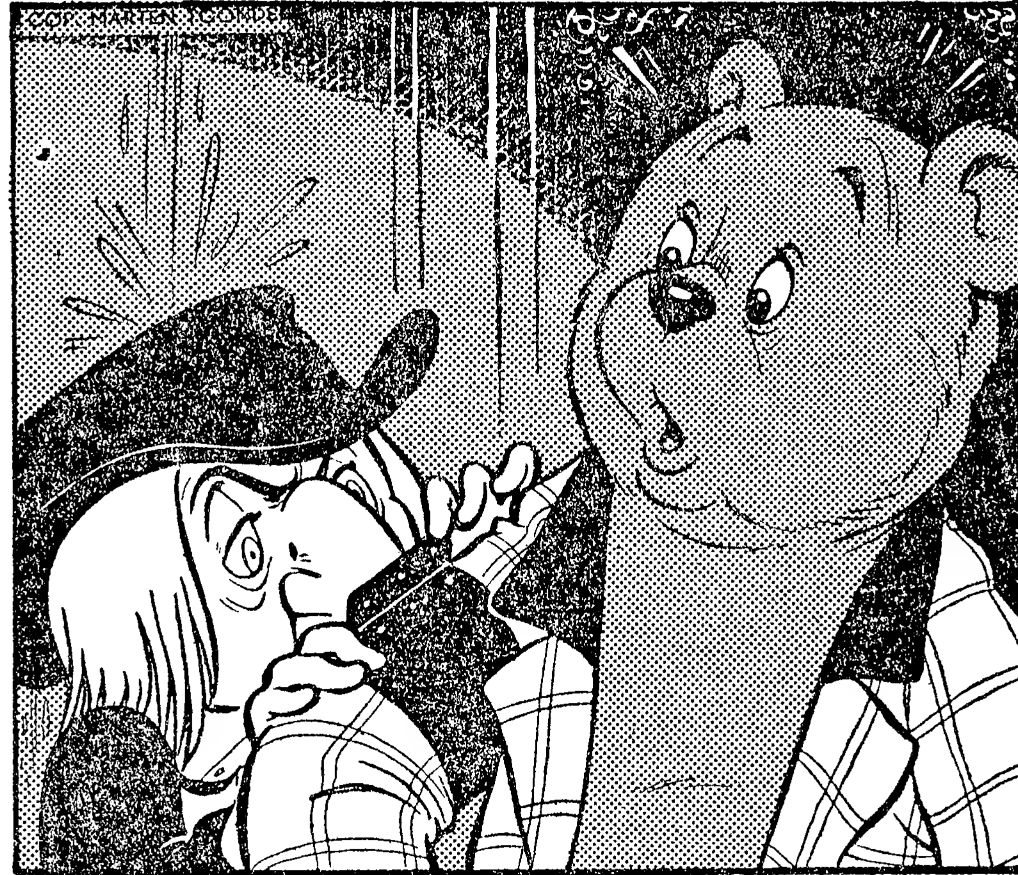
Heer Bommel trad nader en er verscheen een fiere glimlach op zijn gelaat.

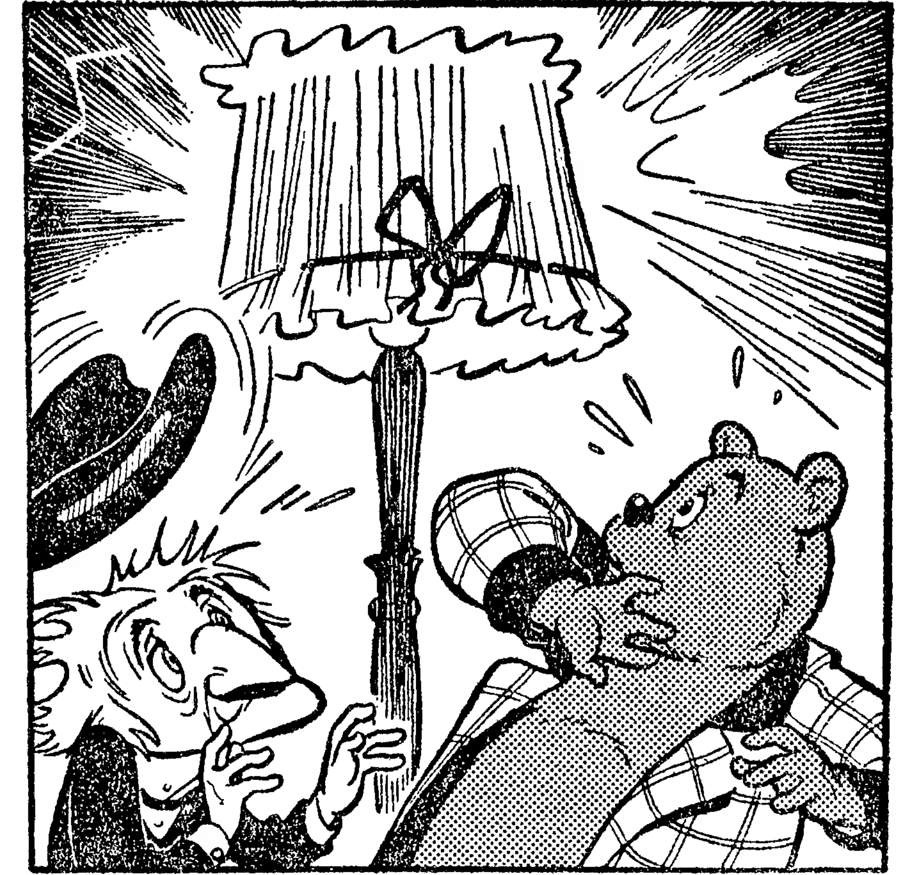
„Ik", zei hij fier, „ben voorzitter van de commissie tot bestrijding van de narigheid in de gemeente Rommeldam. Ik sta pal, als u begrijpt wat ik bedoel".

„Eindelijk", prevelde zijn bezoeker bewogen. „Eindelijk vind ik dan een geestverwant. Ach, dit is een heerlijk ogenblik. Samen zullen wij een vreselijke doch verheven strijd gaan voeren voor een betere wereld."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3131

Heer Bommel stak de hand uit.

„Ik nodig u uit," sprak hij, „om zitting te nemen in de commissie tot bestrijding vande narigheid. U bent de man, de we nodig hebben, meneer Kornelisz. De burgemeester zal blij zijn, als ik hem vertel, dat ik een medestrijder gevonden heb. Men moet nooit iets alléén doen wanneer men het met z'n tweeën doen kan, zegt hij altijd en daar richt ik mij graag naar."

„Ik zie dat anders", zei de ander, aarzelend de toegestoken hand drukkend. „Ik ben slechts een nederig en ijdel persoon en het past mij niet om zitting te nemen in een overheidslichaam, want dat leidt maar tot verbrijzeling."

„O, dat is jammer," zei heer Ollie. „Men moet natuurlijk wel een heer van stand zijn voor die dingen, maar tegenwoordig zijn we ruim. Als ik u nu vertel dat de kruidenier Grootgut lid is geworden van de Kleine Club, zult u begrijpen . . ."

De bezoeker luisterde echter niet. Hij had een zwarte band uit een van zijn zakken gehaald en bevestigde die met geoefende vingers om de arm van zijn gastheer.

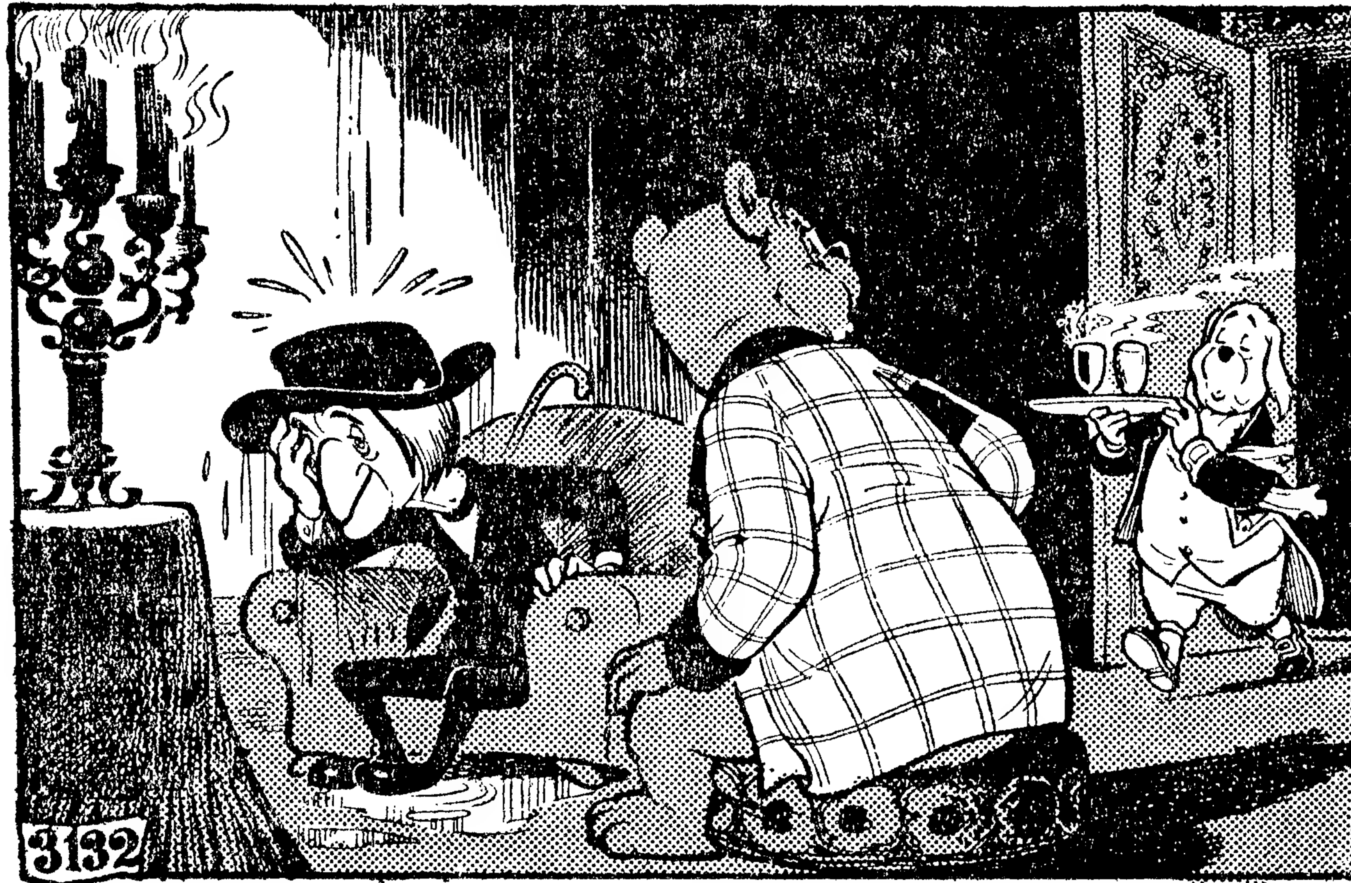
„Wat moet dat?" vroeg deze, ontdaan naar de versiering kijkend.

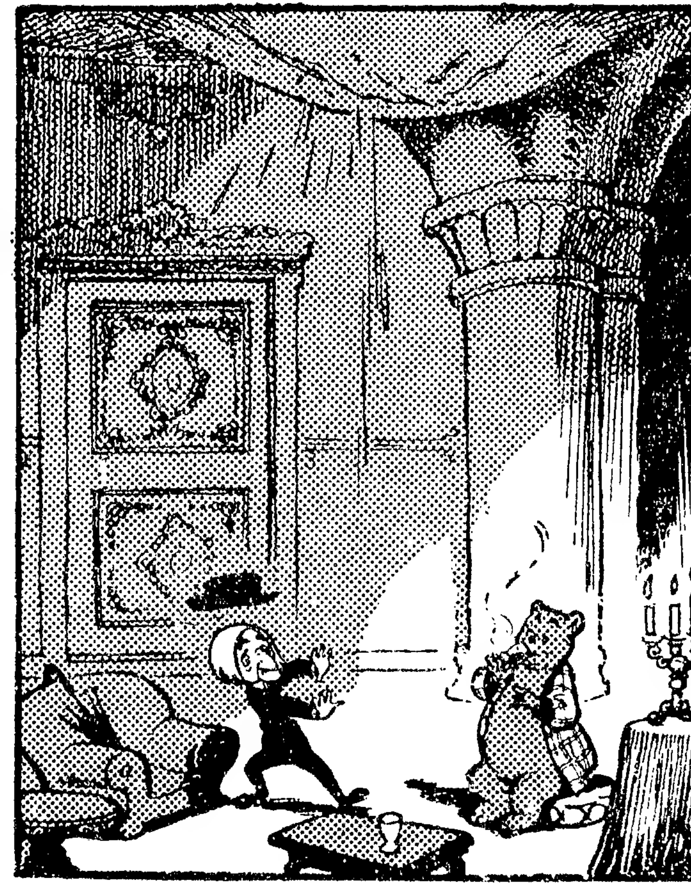
„Een band," verklaarde de heer Kornelisz. „Een band tussen u en mij. Een bewijs dat wij geestverwanten zijn en een broederschap vormen. Deze band brengt inkeer en versterving, broeder Olivier. Ik weet zeker, dat u en ik, wij samen een mooi voorbeeld gaan vormen."

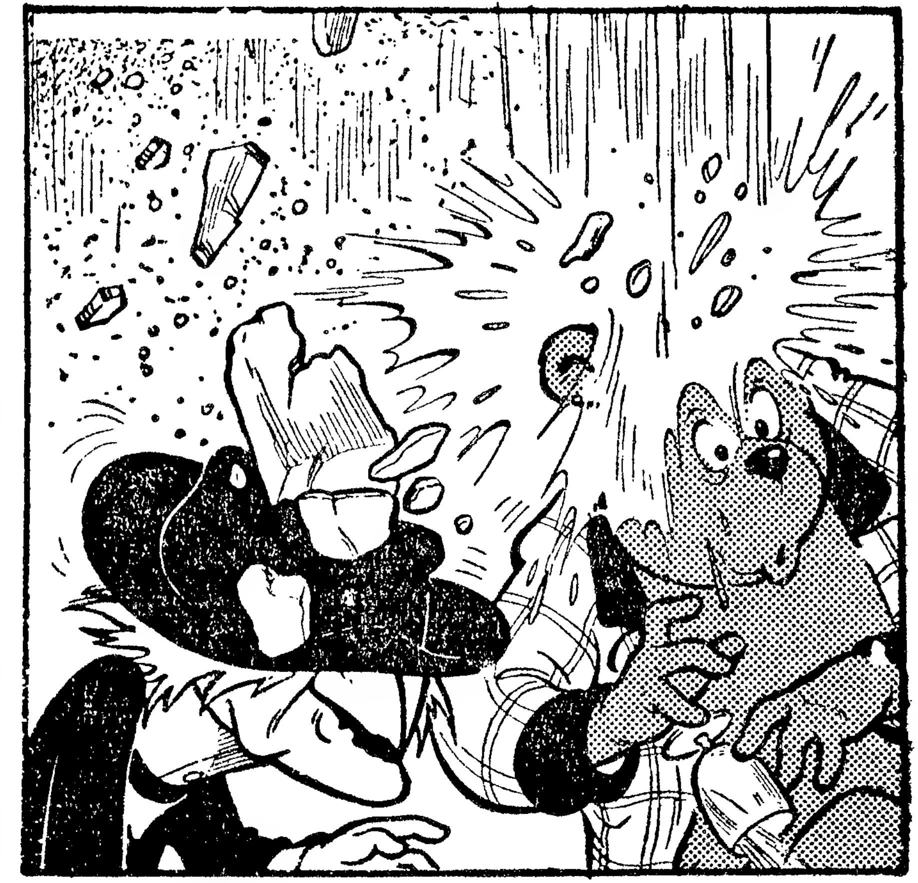
Op dat moment klonk er een doffe knal en meteen sloegen alle lichten in slot Bommelstein uit. De hevige lekkage had kortsluiting in de electrische leiding veroorzaakt maar de vreemdeling zag dat anders.

„Helaas," sprak zijn dunne stem in de duisternis, „de straf volgt op de winderigheid. Ik had dat niet mogen zeggen, dat van het mooie voorbeeld."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3132

Buiten woedde er een hevig onweer. De regen kletterde op het dak — de wind gierde om de torens en de lekkage druppelde in heer Bommels kamer. Toen nu alles donker gevallen was door de kortsluiting in de elektrische leiding, begon het heer Ollie koud over de rug te lopen. Hij haastte zich om enkele kaarsen te ontsteken en zette zich daarna huiverend op een poef naast zijn gast.

„Wat een ellende", sprak hij, „het is hier anders altijd zo gezellig Met een goed boek bij het haardvuur, terwijl buiten de storm woedt en zo, maar zoals nu heb ik het nooit meegemaakt!"

„Het is de straf", prevelde zijn bezoeker, „de straf voor onze hoogborstigheid en kwasterij."

„Excuseer, heer Olivier" zei de bediende Joost, die met een dienblad binnentrad, „ik meende er goed aan te doen een hete grog te serveren. Met dit weder dient men zich te wapenen tegen een verkoudheid, als u mij toestaat."

„Uitstekend, Joost!" zei heer Ollie. Hij knikte de trouwe knecht tevreden toe en zijn gezicht klaarde op. Toen hij echter een van de dampende glazen naar de mond bracht, rees de heer Kornelisz op

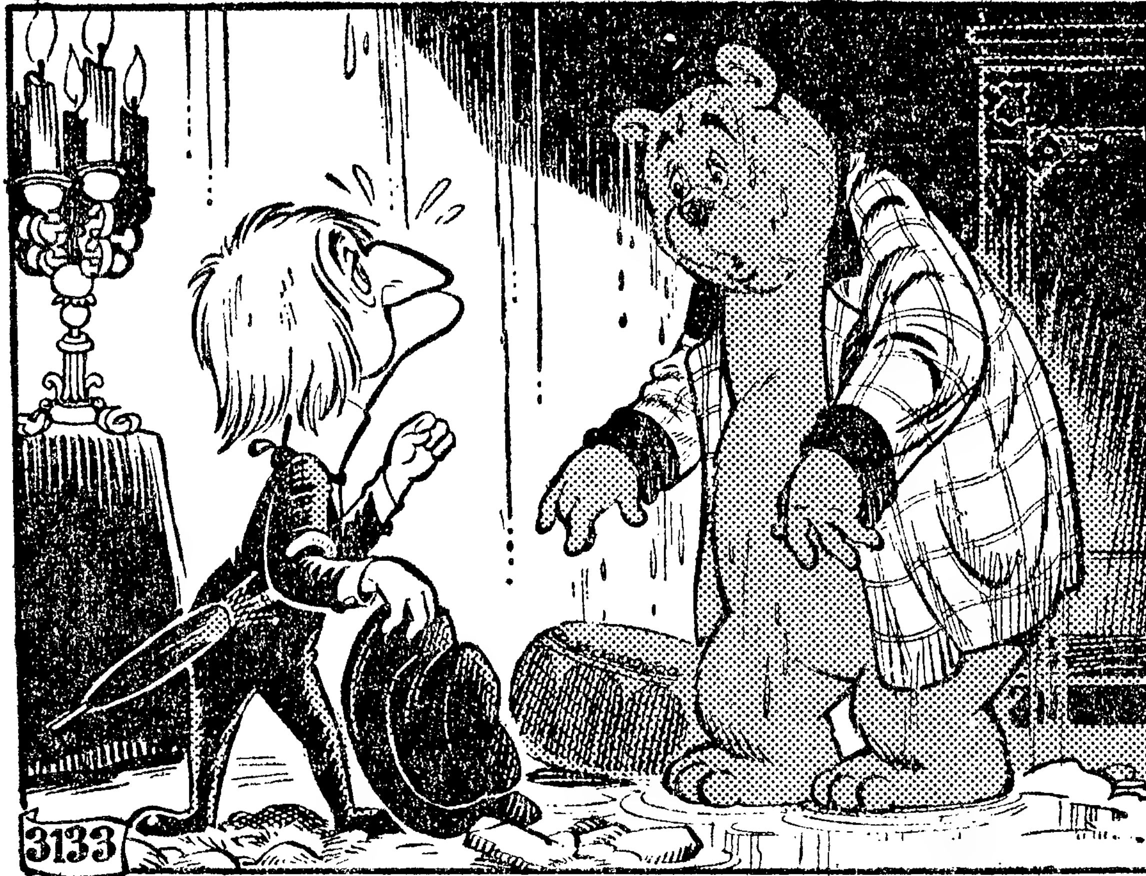
„Halt!" riep hij. „Hoe durft ge? Alles is ellende en droefenis en gij geeft u over aan zondig geslemp!"

„Het is tegen de koude", bracht heer Ollie zwakjes in het midden. „Mijn tere gezondheid lijdt altijd erg van vocht . . ."

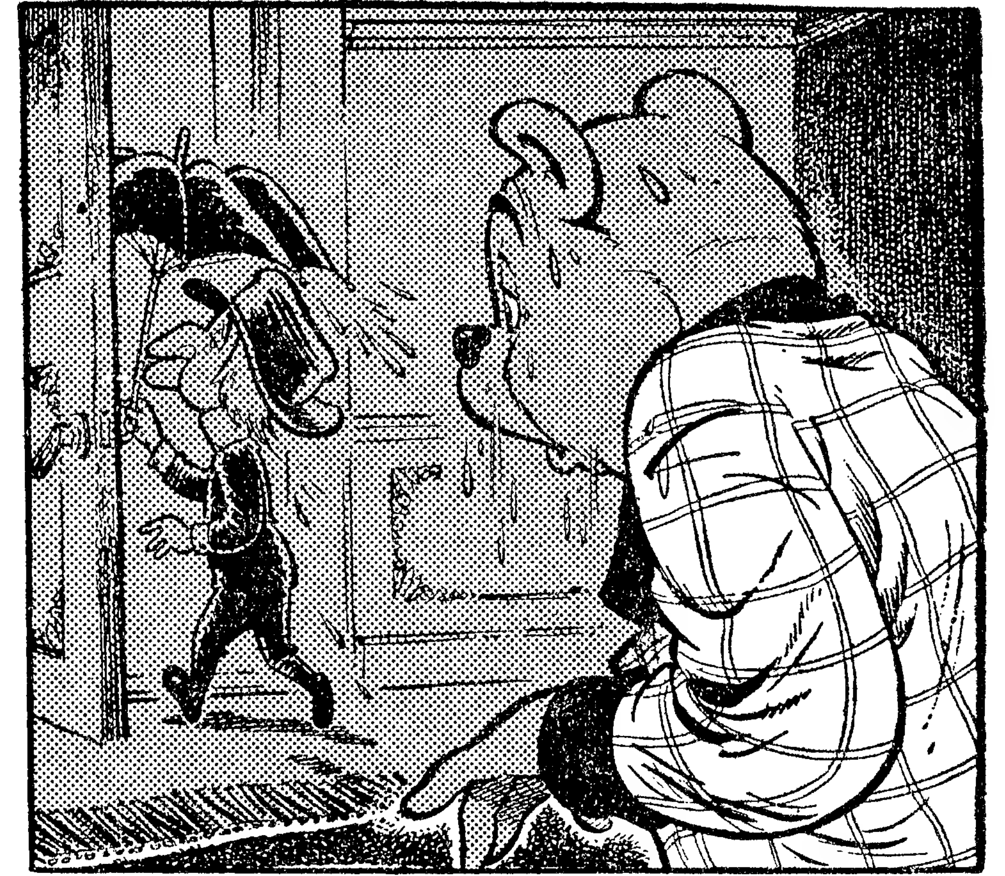
Op dat moment gebeurde er iets onaangenaams. Het plafond, dat door de lekkage ernstig had geleden, barstte plotseling open. En temidden van brokken kalk daalde plotseling een waterval op het hoofd van de beide heren neder.

„Dat komt er van", hoorde men de gast door het geklater heen mompelen.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Heer Bommel rees verslagen en druipend uit zijn stoel omhoog. „Dit is de laatste druppel," sprak hij, „meer kan ik niet verdragen. De narigheid en de ellende stijgen mij naar de keel en wanneer ik hier nog langer bleef zitten weet ik zeker dat ik een vreselijke ziekte zou krijgen. Ik ga naar bed om nieuwe krachten op te doen — morgen komen er weer neiuwe kranten uit en het weer zal ook wel niet beter worden. Er is veel narigheid op de wereld, heer Kornelisz."

„De aarde is een tranendal," gaf de gast toe. „Maar dat naar bed gaan zie ik anders. Wij zijn er niet om te slapen, broeder Olivier."

„O", zei heer Ollie. „Hm, zou het niet? Soms is het wel prettig hoor, dat zult u merken. Kom, dan zal ik u de logeerkamer wijzen."

„Niets daarvan," zei de ander op strenge toon. „Voor mij is geen slaap weggelegd. Voort ga ik door nacht en ontij, want er is veel ongerechtigheid in de donkere uren."

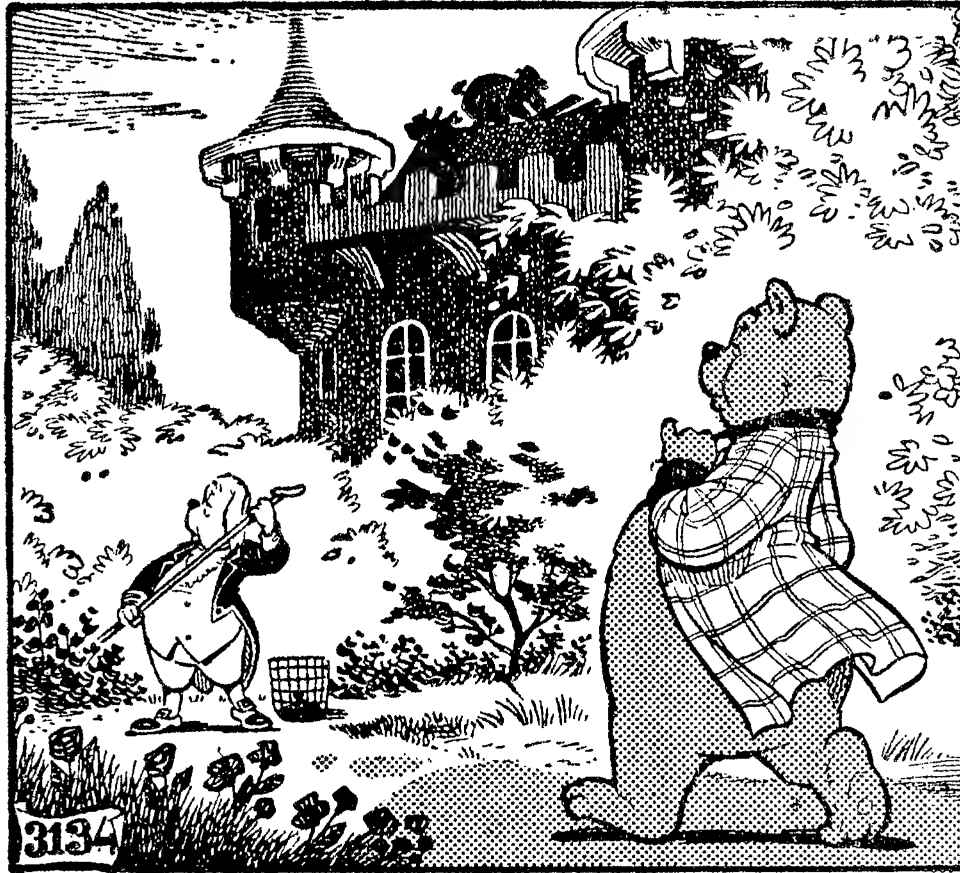
„Zoals u wlit," gaf heer Bommel toe. „Tot ziens dan; het was erg gezellig. Maar hoe moet dat nu met de commissie tot bestrijding van de narigheid?"

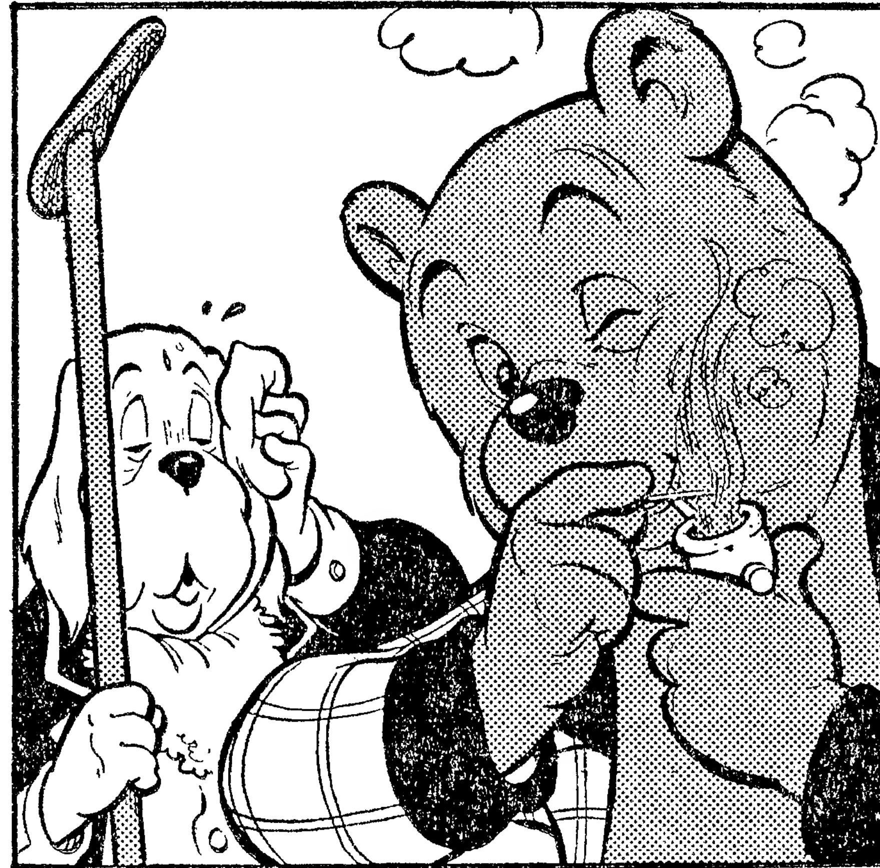
„Heb geen angst," hernam de bezoeker. Hij wees op de rouwband, die hij om heer Ollie's arm bevestigd had en voer voort: „Er is een sterke band tussen u en mij — als u hulp nodig hebt zal ik komen. Vaarwel!"

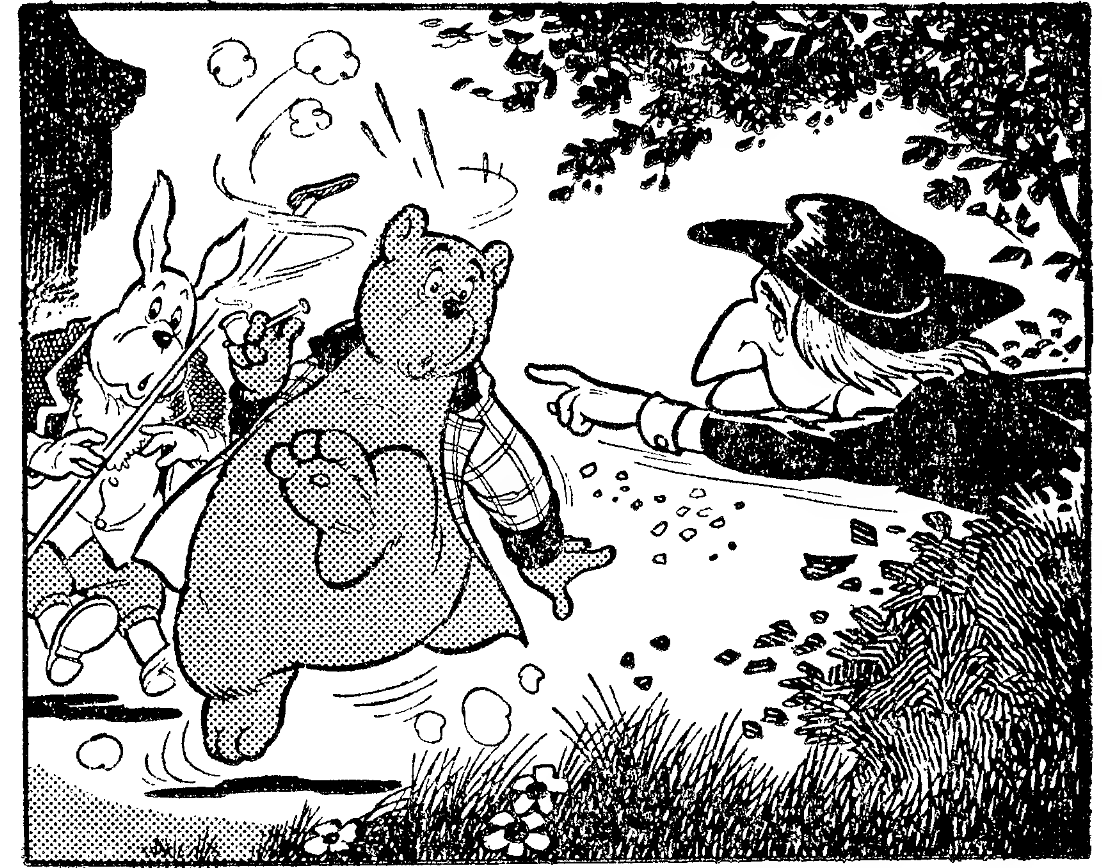
Met deze woorden stak hij zijn regenscherm op en liep moedig de kamer uit om zijn treurige plicht te gaan vervullen.

„Een flink iemand," mompelde heer Bommel beklemd. „Hij is een mooi voorbeeld. Ik zie nu pas in hoe ijdel en winderig mijn leven altijd geweest is. Maar morgen wordt dat anders; ik ga de Zwarte Zwadderneel zoeken — weer of geen weer."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Toen heer Bommel de volgende morgen na een verkwikkende slaap zijn tuin betrad, scheen de zon en zongen de vogels. Vol welgevallen keek hij naar de metselaar, die op het dak doende was om het lek te herstellen — en daarna richtte hij zijn schreden naar Joost.

„Aan het wieden?" vroeg hij minzaam. „Dat is flink, dat mag ik graag zien. Onkruid moet verdelgd worden, zei mijn goede vader altijd — en daar sta ik achter."

„Een mooie gedachte", zei de bediende, „die geeft een diepe betekenis aan het werk, als u mij toestaat."

„Ach ja", hernam heer Ollie, „het leven is nog niet zo kwaad. Misschien heb ik het gisteren allemaal te zwart gezien. Vandaag schijnt de zon weer — en het ochtendblad heb ik ongelezen terzijde gelegd."

„Toch is het nog een weinig drukkend", hernam de trouwe knecht „Daarnet begon het zachtjes te regenen, als ik zo vrij mag zijn. Het schijnt mij toe, dat de Zwarte Zwadderneel nog in de buurt is, heer Olivier."

„Onzin", zei heer Bommel ferm. Hij stopte zijn pijp en stak er met enkele diepe halen de brand in.

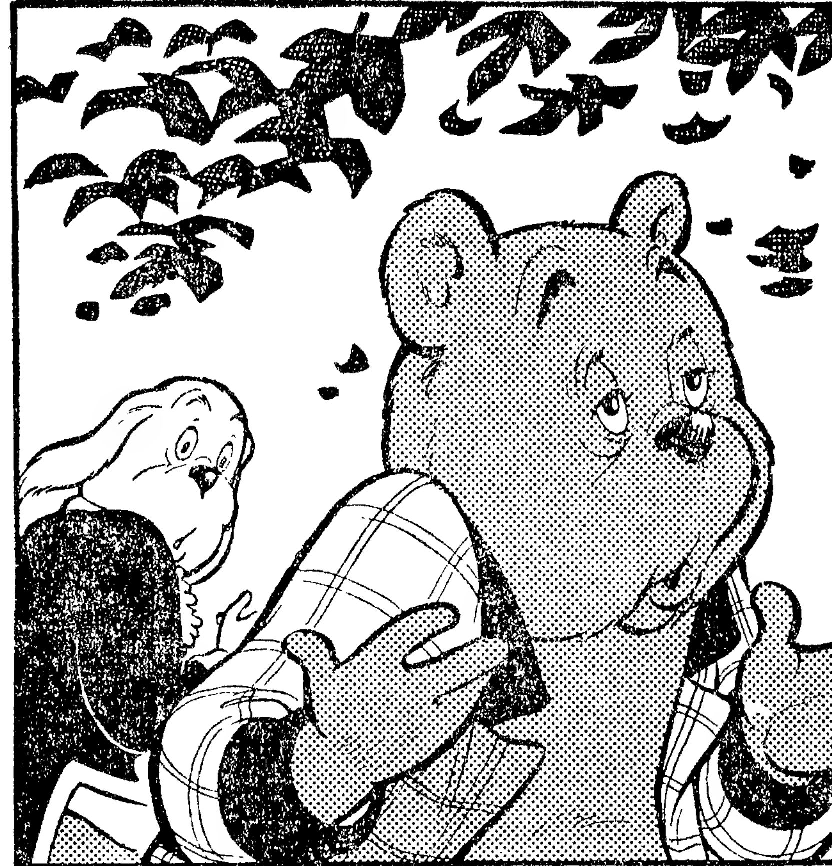
„Die Zwadderneel", voer hij voort, „bestaat niet. Dat zei meneer Kornelisz gisteren ook al. En als hij bestaat, zal ik hem onschadelijk maken in mijn strijd tegen het kwaad!"

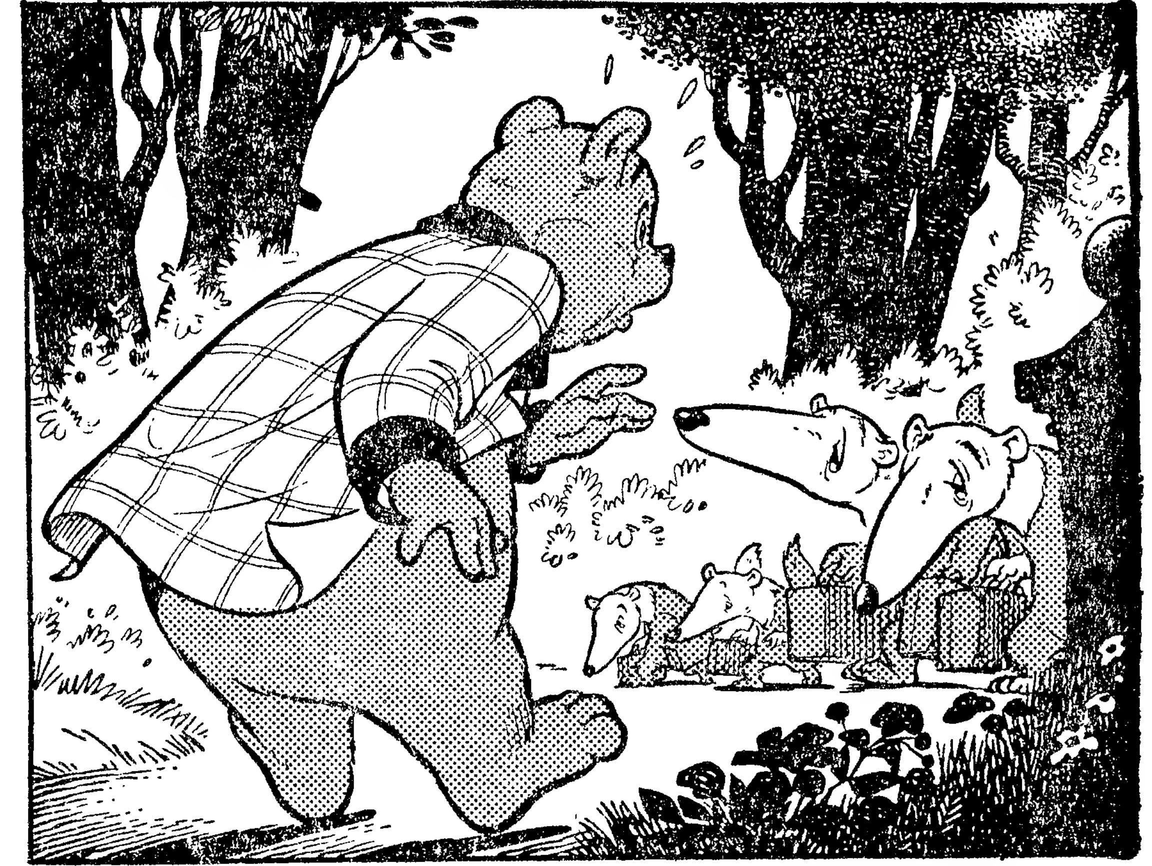
Op dat moment klonk er een geritsel in de struiken en plotseling dook er een donkere gedaante uit het gebladerte te voorschijn.

„Welja!" riep die met een dunne stem. „Schertsen en tabakskruid smoren! IJdelheid en lage lust. Is dat uw opvatting van de strijd tegen het kwaad? Doof dat rookgerei, broeder; de zonde heeft u in haar greep. Het wordt tijd, dat ge aan het werk gaat!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Heer Ollie borg bekommerd zijn rookgerei weer op.

„Is roken werkelijk zo erg?" vroeg hij klagend. „Wat is nu een Bommel zonder pijp, als u begrijpt wat ik bedoel? Men heeft toch al zo weinig vertier, als heer zijnde . . ."

„Excuseer, heer Olivier", onderbrak Joost. „De heer is verdwenen. Heel vreemd, als u mij toestaat. Daarnet kwam hij hier uit de struik — en nu is hij weg!"

„Hm", zei heer Bommel, „dat is eigenaardig. Maar misschien had hij nog iets anders te doen. En misschien hebben we ons alleen maar verbeeld, dat hij er was; die dingen komen voor."

„Ik zag hem duidelijk", hield de knecht vol, „en ik noem het eigenaardig, als u mij toestaat. Het herinnert mij aan het tweede couplet van dat oude versje:

Het schuifelt in de blad'ren,
Het ritselt in 't struweel;
Nu is hij aan het nad'ren:
De Zwarte Zwadderneel.

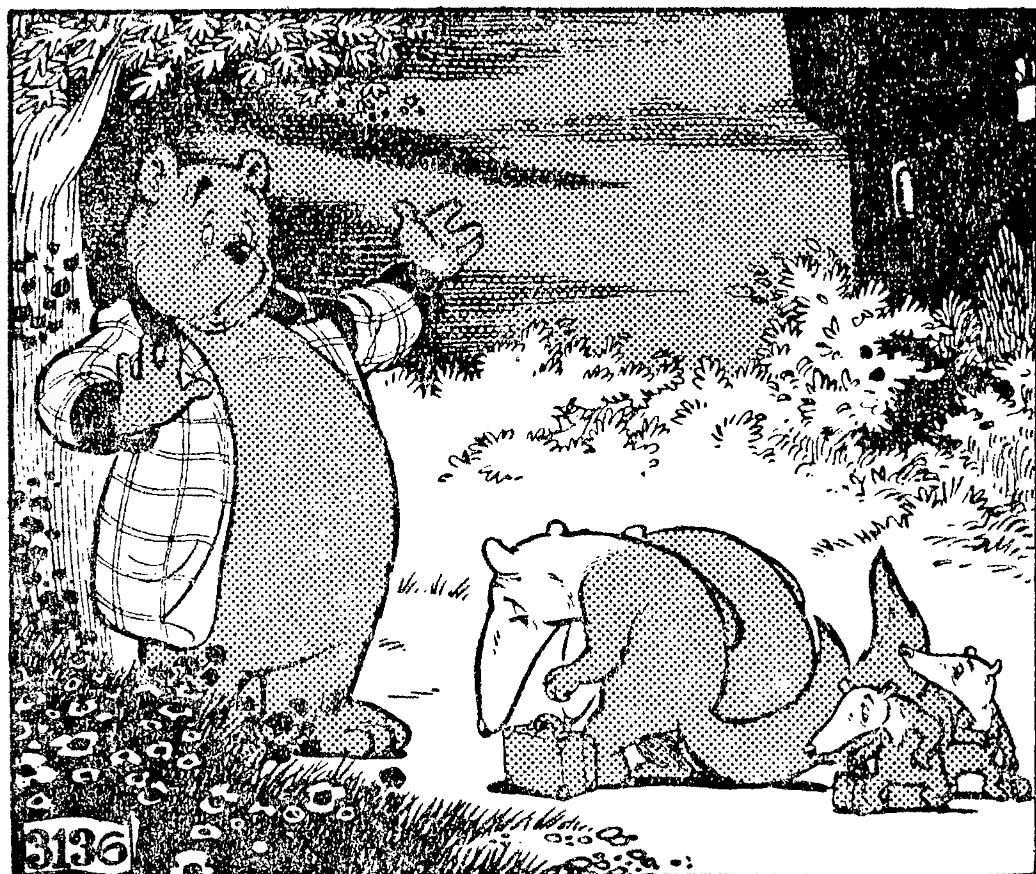
„Ik weet niet wat je bedoelt", zei heer Ollie. Hij haalde de schouders op en keerde zich om, om naar binnen te gaan. Doch nu viel zijn oog op een naderend groepje, dat het tuinpad betrad.

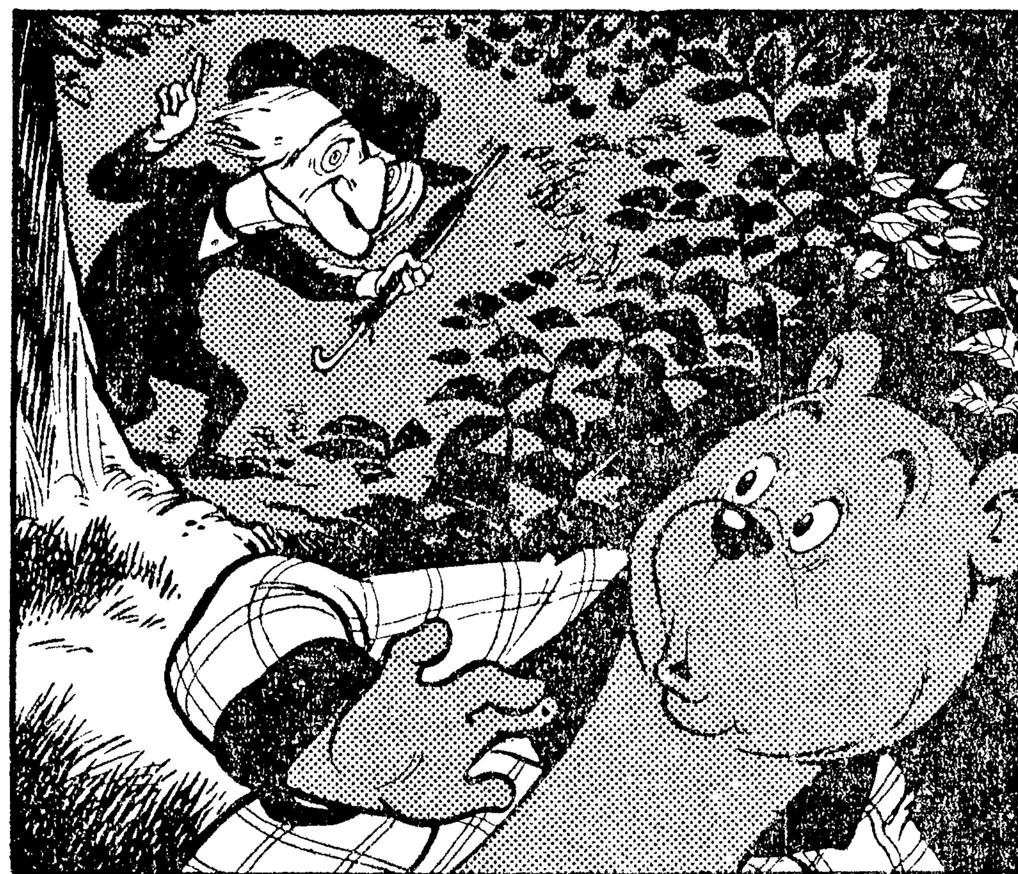
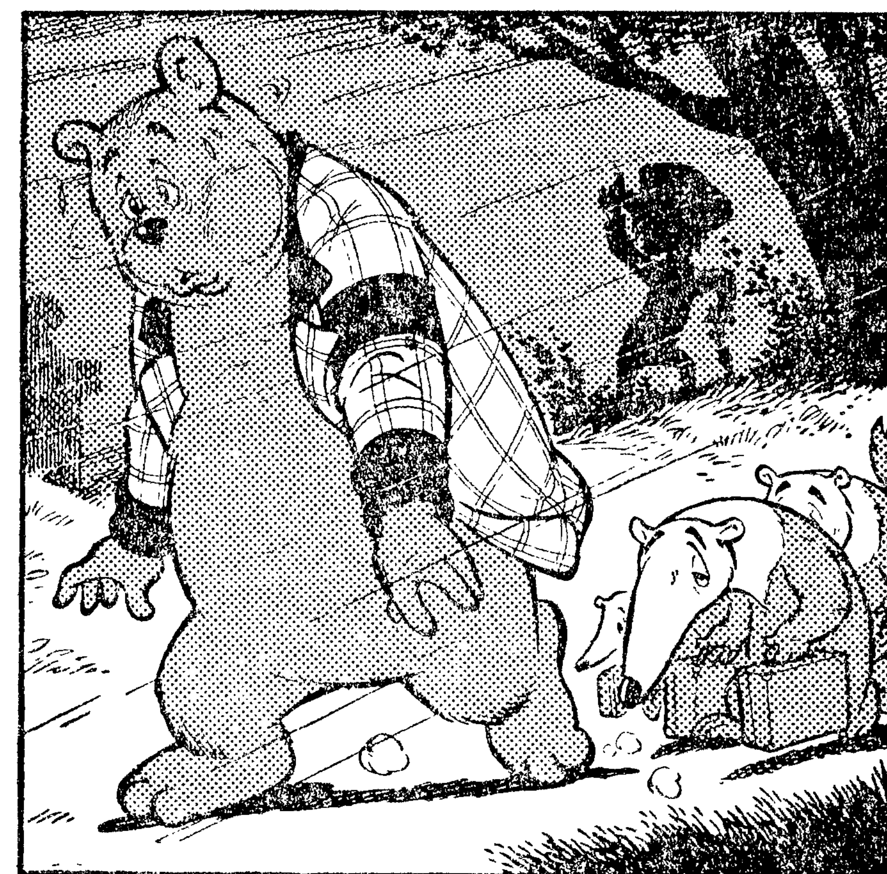
„Mij naam is Rins", sprak de voorste bezoeker. „Dit is mevrouw Rins en dat zijn de kleine Rinsjes . . ."

„Ja, ja", zei heer Bommel. „Ik heb u gisteren al ontmoet — u weet wel. Bent u nog niet in het buitenland?"

„Nog niet", zei heer Rins bezorgd. „Wij weten niet waar we naar toe zullen gaan, naar oost of naar west. En nu hebben we geen onderkomen, want huizen zijn nergens te krijgen in dit land. In het buitenland wel, daar is alles beter. Maar hier niet. En nu heeft men mij naar dit buiten verwezen. Op Bommelstein is genoeg ruimte voor uw gezinnetje, zei men mij. Zodoende."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3136

Heer Bommel stond als door de donder getroffen.

„Wie zegt dat?" riep hij met overslaande stem. „Wie zegt dat ik ruimte genoeg heb voor uw gezin?"

„Het gemeentehuis zei dat," legde de heer Rins uit. „Het is maar voor tijdelijk, want we gaan toch emigreren en het gemeentehuis zei: Op Bommelstein is ruimte genoeg."

„Maar dat is..." piepte heer Ollie, „dat is schaamteloos! Ik heb geen ruimte. Mijn huis is toch al zo bekrompen en ik moet mij als heer van stand toch al behelpen — en een stel landverhuizers kan ik er niet bij hebben! Het gemeentehuis is gek!"

Na deze woorden viel er een drukkende stilte in. Een opkomende bui deed de bomen ritselen en terwijl de familie Rins de kopjes liet hangen begon het zachtjes te regenen.

„Laten we toch weg gaan," snikte moeder Rins. „Laten we toch naar een plek gaan waar alles beter is!"

Toen trad er van achter een boom plotseling een zwarte gedaante naar voren. Het was Zwadke Kornelisz.

„Schaamt ge u niet, broeder Olivier?" zo sprak hij met dunne stem. „Ge waagt het om de woorden van het gemeentehuis te beschimpen! Ge baadt u hier in weelde en overvloed en ge weigert om onderdak te geven aan deze flinke landverhuizers. Geen wonder, dat de beste krachten dit zonnig land verlaten!"

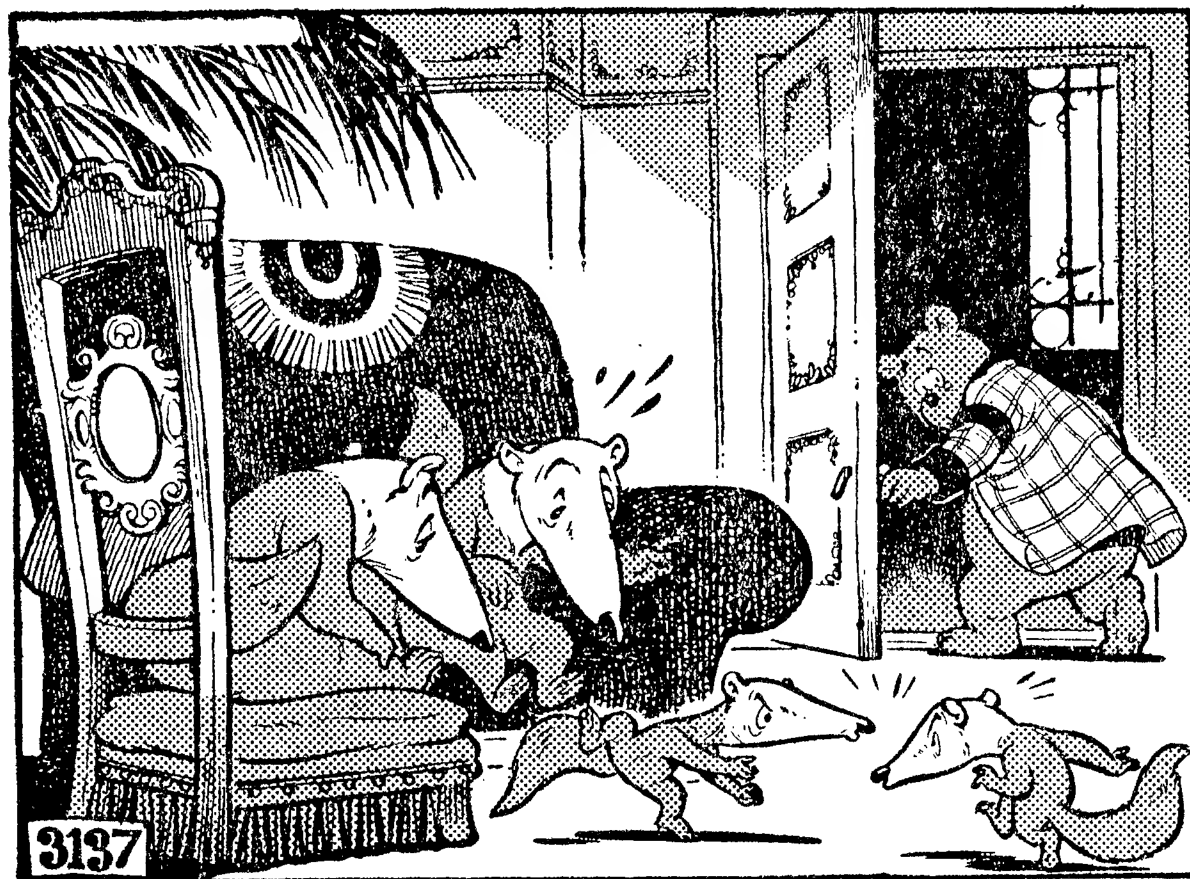
„Maar ik eh..." begon heer Bommel.

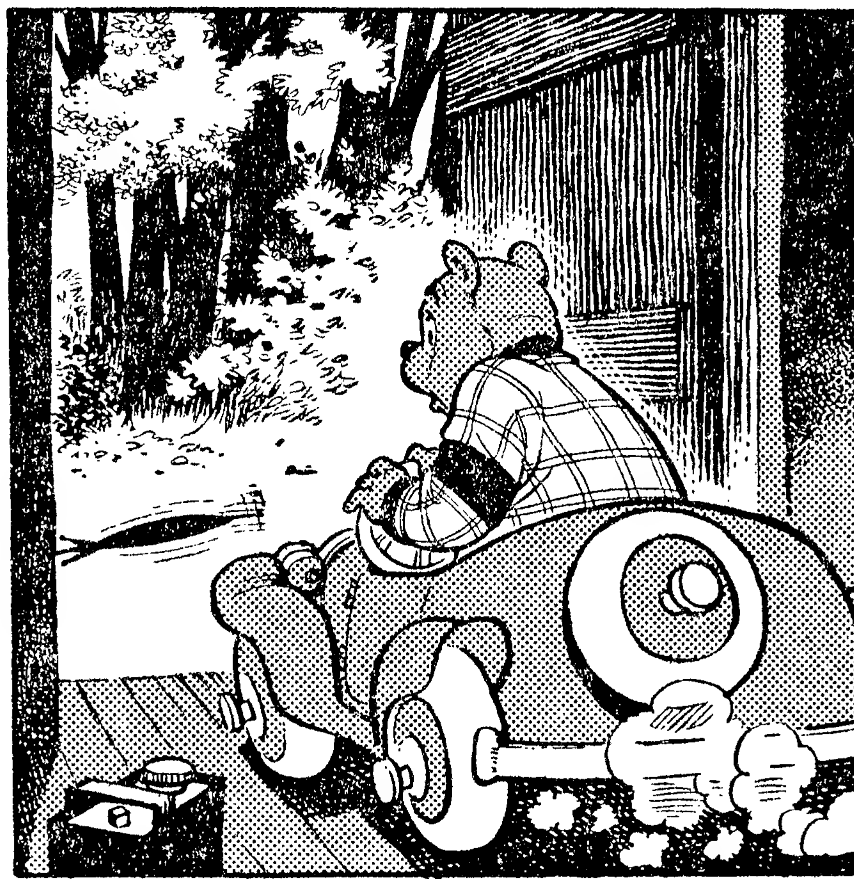
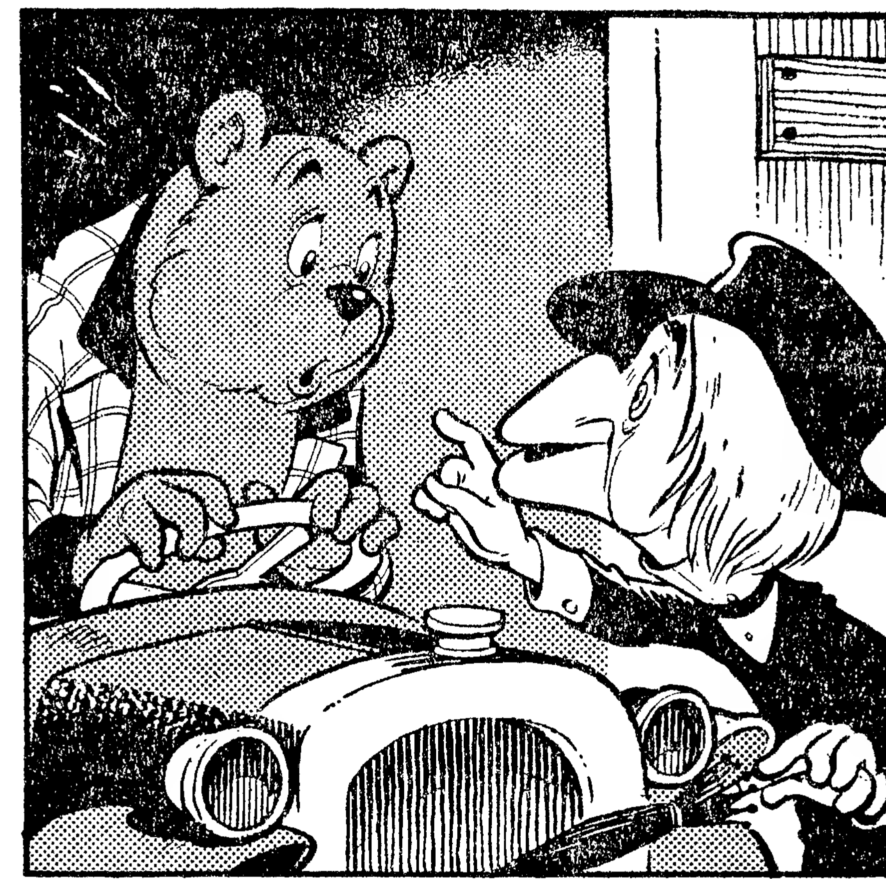
„Genoeg!" snerpte de ander. „Als bestrijder van het kwaad dient ge uw taak te kennen. Verschaf deze beklagenswaardigen dekking en voedsel. Bekeer u, vóór het te laat is!"

Heer Ollie keerde zich om en slofte het tuinpad af.

„Kom maar mee," zei hij mat tot de Rinsjes. „We kunnen hier niet in de regen blijven staan."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3137

Heer Bommel stelde zijn gastvrij huis dus open voor de landverhuizers en die maakten daar een dankbaar gebruik van. De ouders nestelden zich in een paar gemakkelijke stoelen en de kleintjes begonnen een oude ruzie te beslechten op het tapijt.

„Het is maar kort," riep de vader vergoelijkend boven het gekrijs uit. „Als we weten of we naar oost of naar west zullen gaan, vertrekken we. Maar het is mooi van u, dat u ons onderdak geeft. Als iedereen dat deed, was het hier nog niet zo slecht."

„Nu, misschien kunnen we hier wel blijven," zei de moeder hoopvol.

„Ik eh... ik moet aan het werk," zei heer Ollie, een droevige blik in zijn anders zo vreedaam woonvertrek werpend. „Ik ga het kwaad **bestrijden.**"

Hij haastte zich naar de garage en startte de Oude Schicht. Want **hij had zo** langzamerhand wel in de gaten, dat het niet mee zou vallen om de narigheid te verjagen en daar hij een zware hoofdpijn voelde opkomen wilde hij eerst maar eens naar de stad gaan.

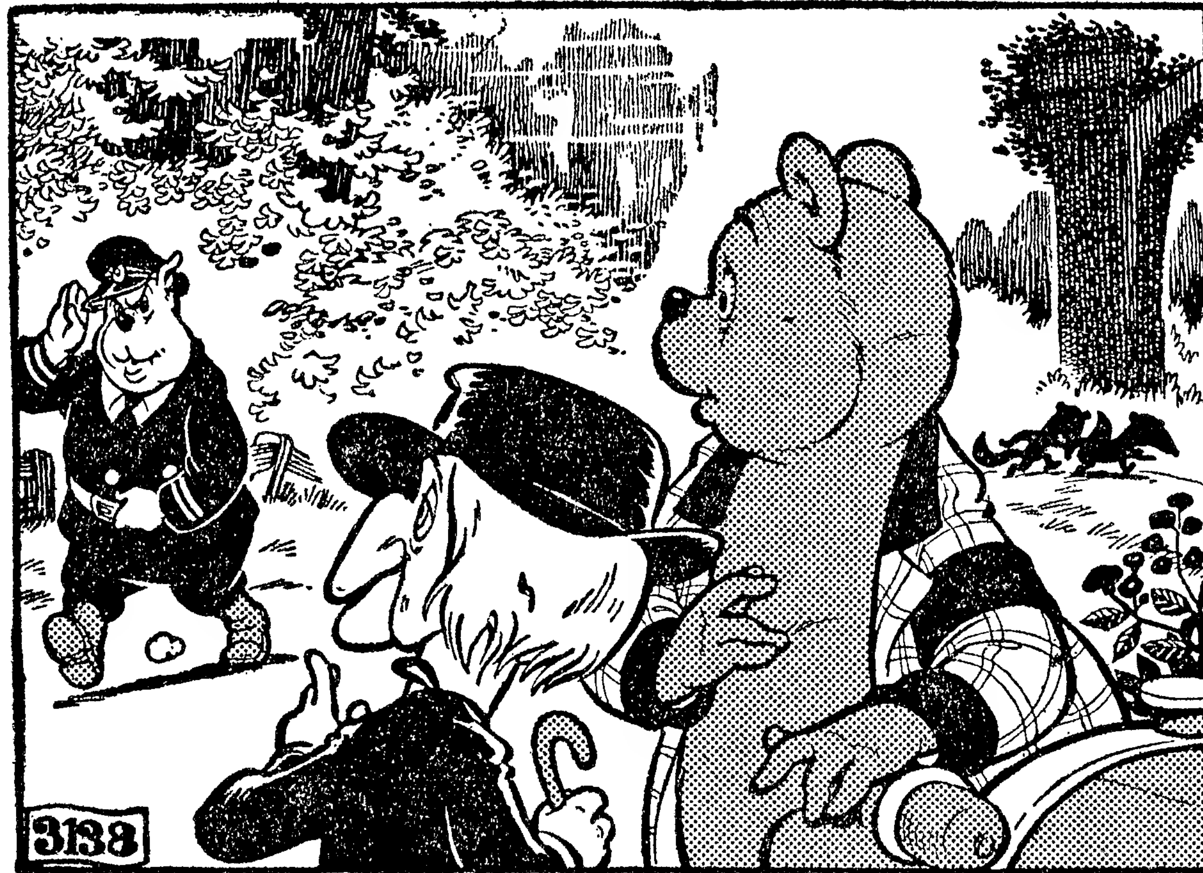
Helaas, toen hij zijn voertuig in beweging zette verscheen er een arm voor de garagedeur, die een paraplu voor zijn plan stak. Het was het regenscherm van Zwadke Kornelisz.

„Wat gaat ge doen broeder?" vroeg deze. „Gaat ge u overgeven aan lichtzinnig vermaak?"

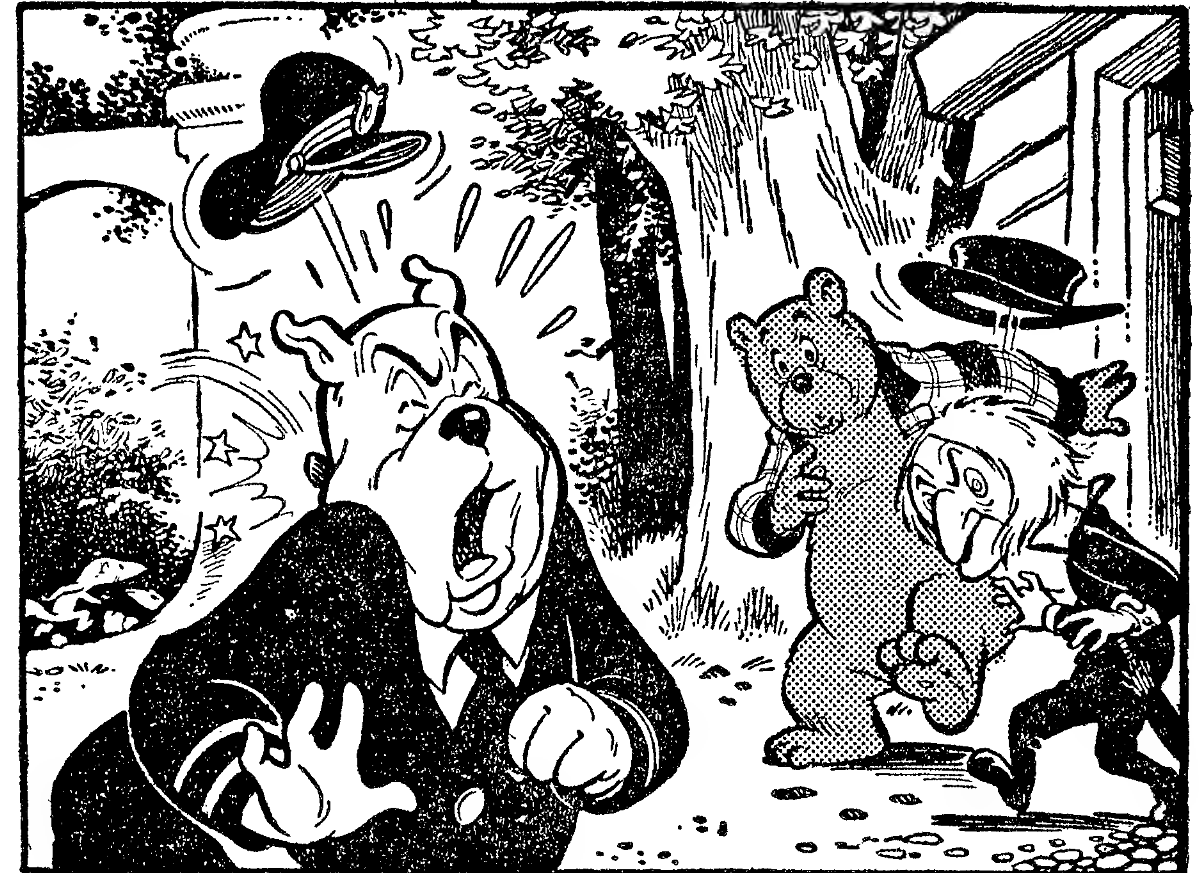
„Nee, welnee!" zei heer Ollie geschrokken. „Ik wilde eh... ik ga even naar de Kleine Club. Een beetje praten over de nood der tijden — als u begrijpt wat ik bedoel. En daarna ga ik de Zwarte Zwadderneel opzoeken en dan..."

Staak uw ijdel gezwets," onderbrak de ander scherp. „De strijd tegen het kwaad verdraagt geen uitstel. Het wordt tijd, dat ge begint."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3138

Terwijl heer Bommel en Zwadke Kornelisz zo voor de garage aan het praten waren passeerde commissaris Bulle Bas het slot Bommelstein.

„Drukkend weertje, meneer Bommel", zei hij terwijl hij vriendelijk salueerde.

„Zegt u dat wel", zei heer Ollie bekommerd. „De Zwarte Zwadderneel is in de buurt!"

De politiechef glimlachte en stapte voort op zijn ronde.

Nu wilde het geval echter dat de jonge Rinsjes naar buiten waren gegaan om de omtrek eens te verkennen. Toen ze nu de geüniformeerde gedaante zagen gaan verzonnen ze vlug een plannetje.

„Een smeris, Rinus", sprak de jongste.

„Smerissen deugen niet", vulde Rinus aan. „Vader zegt, dat ze in andere landen beter zijn, maar hier deugen ze niet."

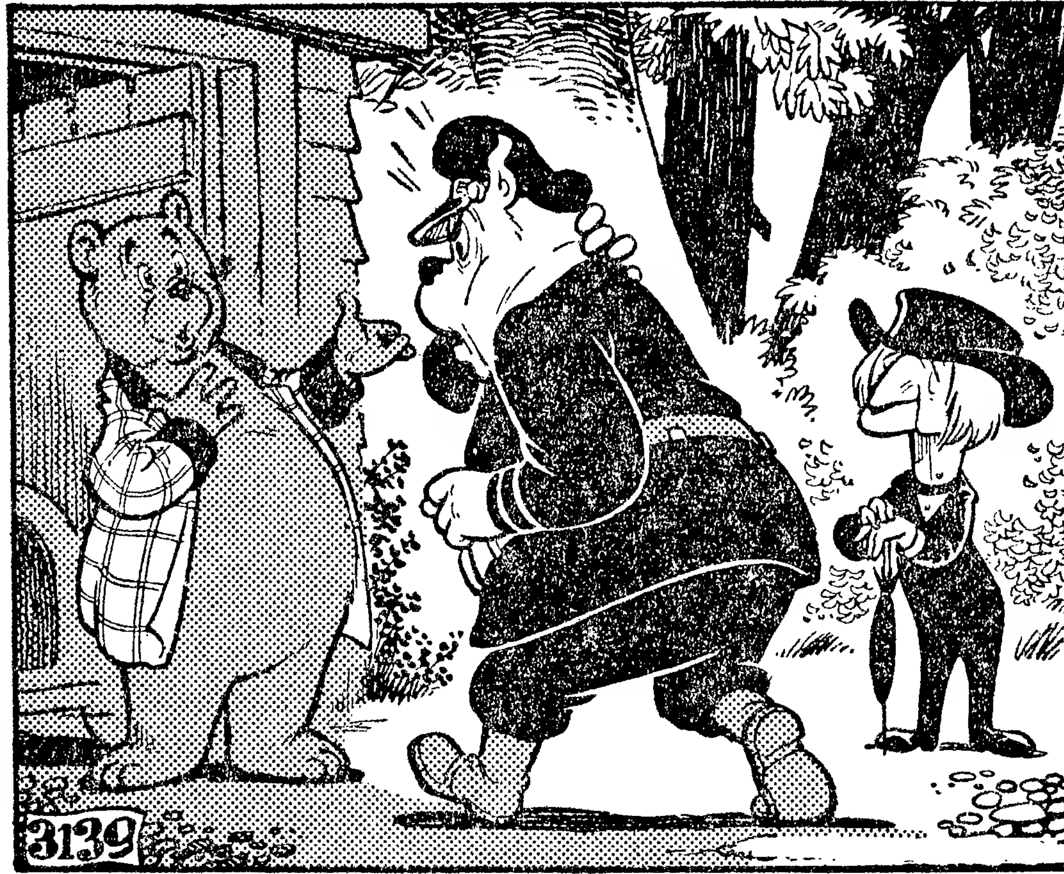
„Laten we 'm sarren", stelde de jongste voor. Met deze woorden nam hij een steentje en wierp dat met kracht en vaardigheid tegen het achterhoofd van de ijverig lopende beambte.

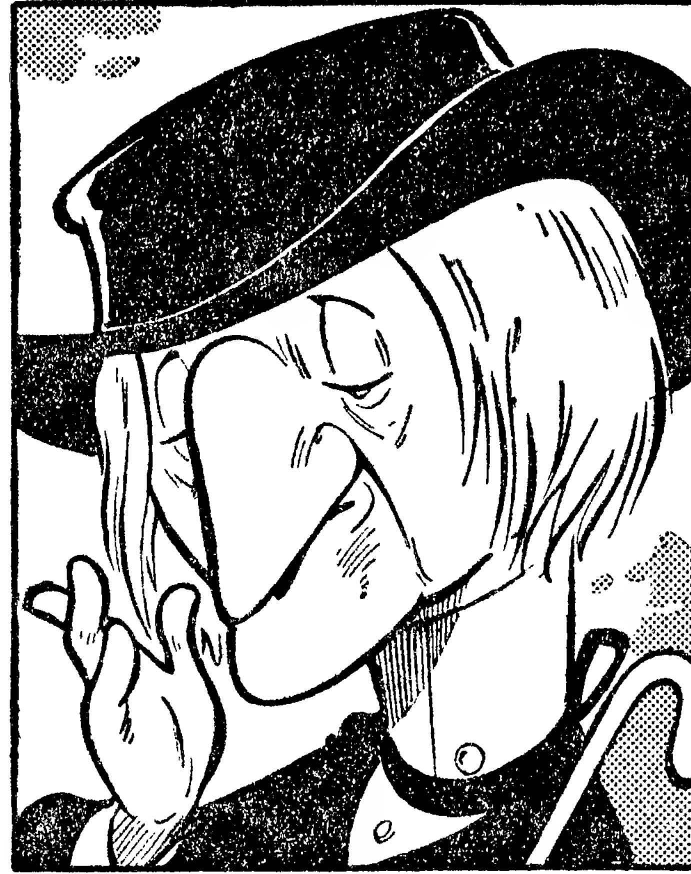
Deze slaakte een verraste kreet, doch de guiten wachtten niet wat er verder zou gebeuren. Snel sprongen ze weer naar binnen, zodat Bulle Bas alleen heer Ollie en Zwadke Kornelisz achter zich vond toen hij zich omdraaide.

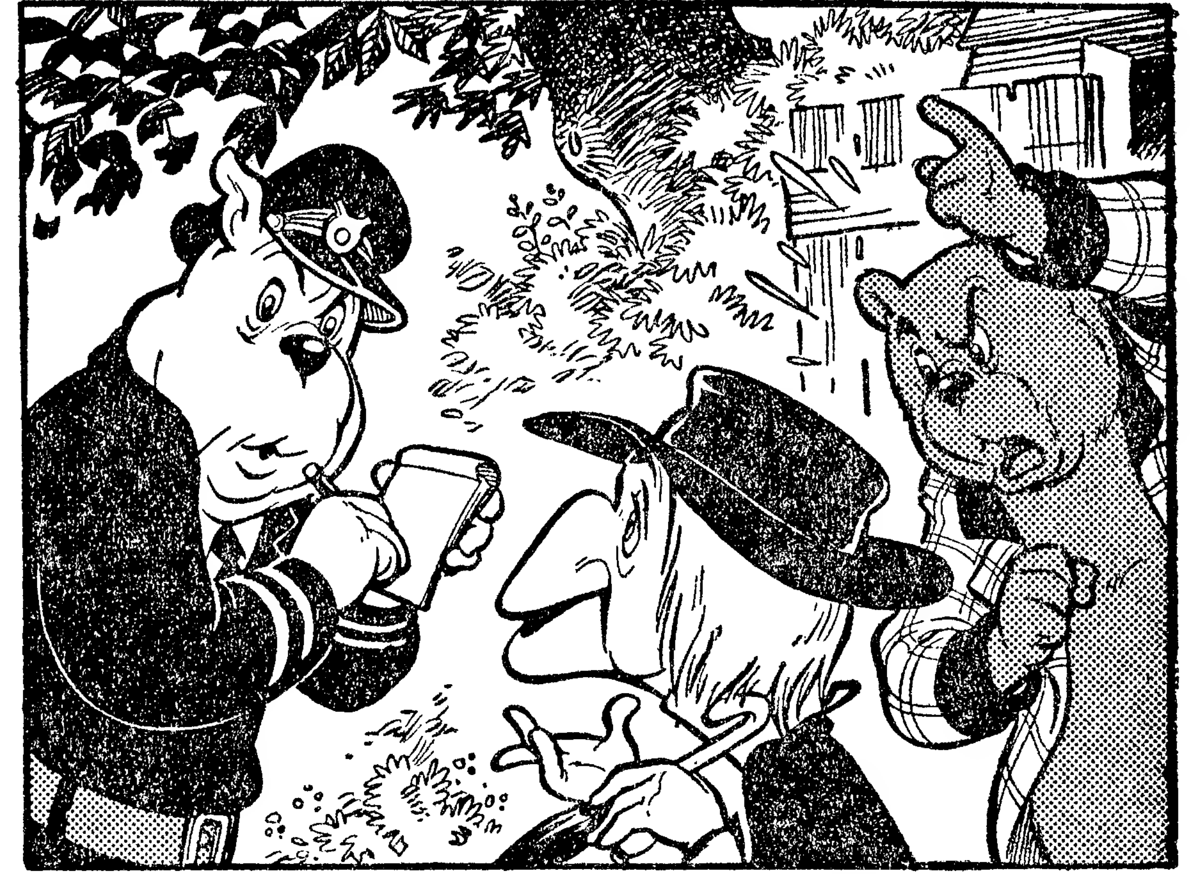
„Is er iets, commissaris?" vroeg heer Bommel verbluft.

„Ja!", riep de hooggeplaatste ambtenaar buiten zichzelf. „En er gaat nog meer gebeuren! Je bent er gloeiend bij Bommel!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

„Je moest je schamen", snauwde de commissaris. „Steentjes gooien naar een ambtenaar in functie! Geen wonder, dat de jeugd ontspoort met dergelijke voorbeelden onder de ouderen."

„Maar ik heb geen steentjes gegooid!" riep heer Bommel verontwaardigd. „Ik stond hier te praten met deze heer, zodat mijn hoofd helemaal niet naar steentjes stond. Nietwaar, meneer Kornelisz?"

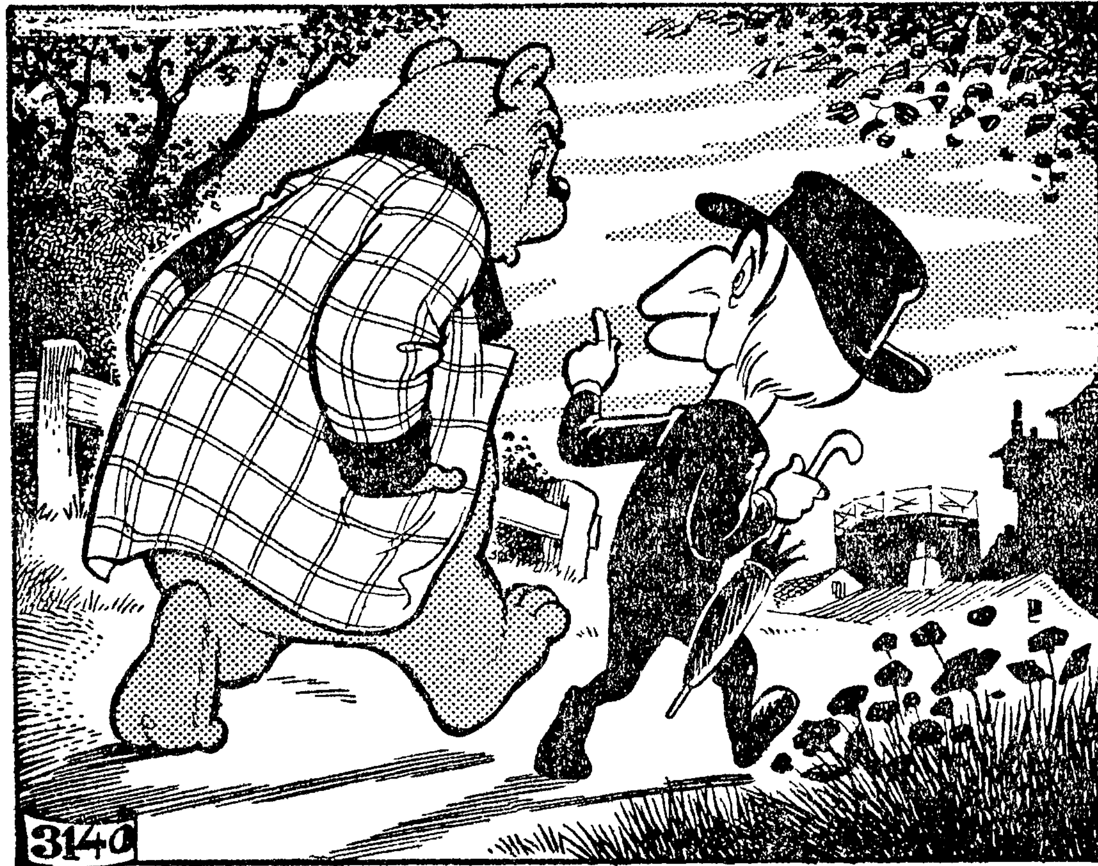
Zwadke Kornelisz trad nader. Hij groette de commissaris eerbiedig en wierp toen een onzekere blik op heer Ollie. „Ik weet het niet zonet, broeder Olivier", sprak hij met dunne stem. „Deze hooggeplaatste politiebeambte zegt, dat ge hebt gegooid — en dan zal het wel zo zijn. Waar zouden we heen moeten, wanneer we de woorden van het wettig gezag in twijfel trokken?"

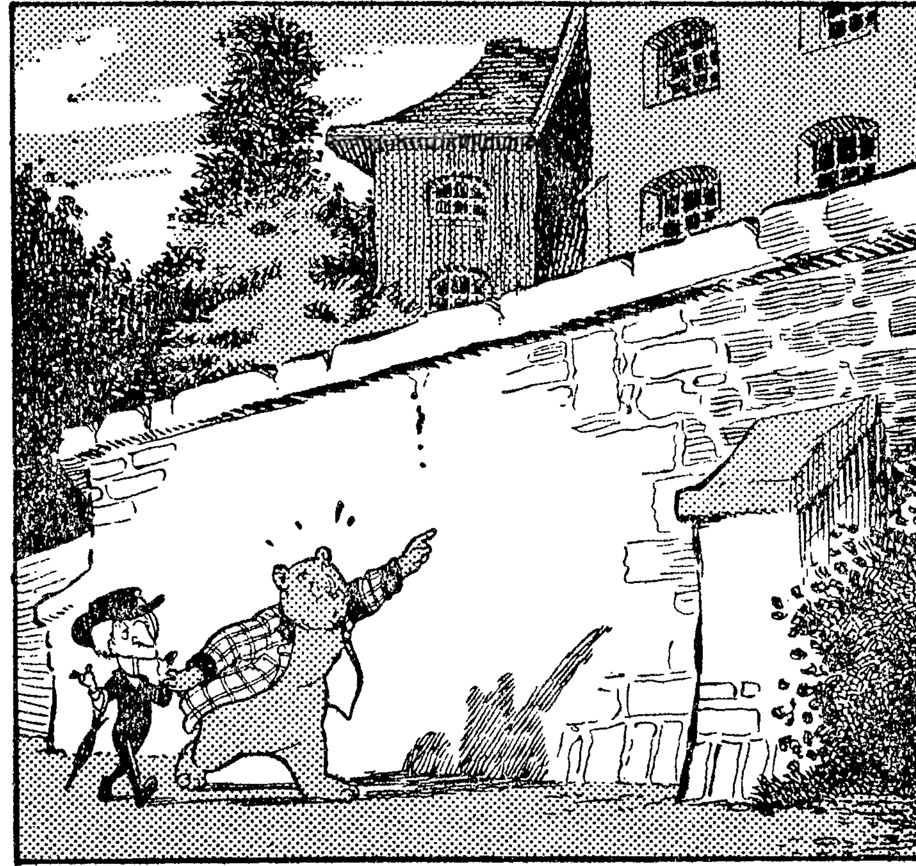
„Ach wat, wettig gezag!" riep heer Bommel driftig. „Je weet net zo goed als ik, dat ik niet gegooid heb! Deze Bas zoekt mij, dat is het!"

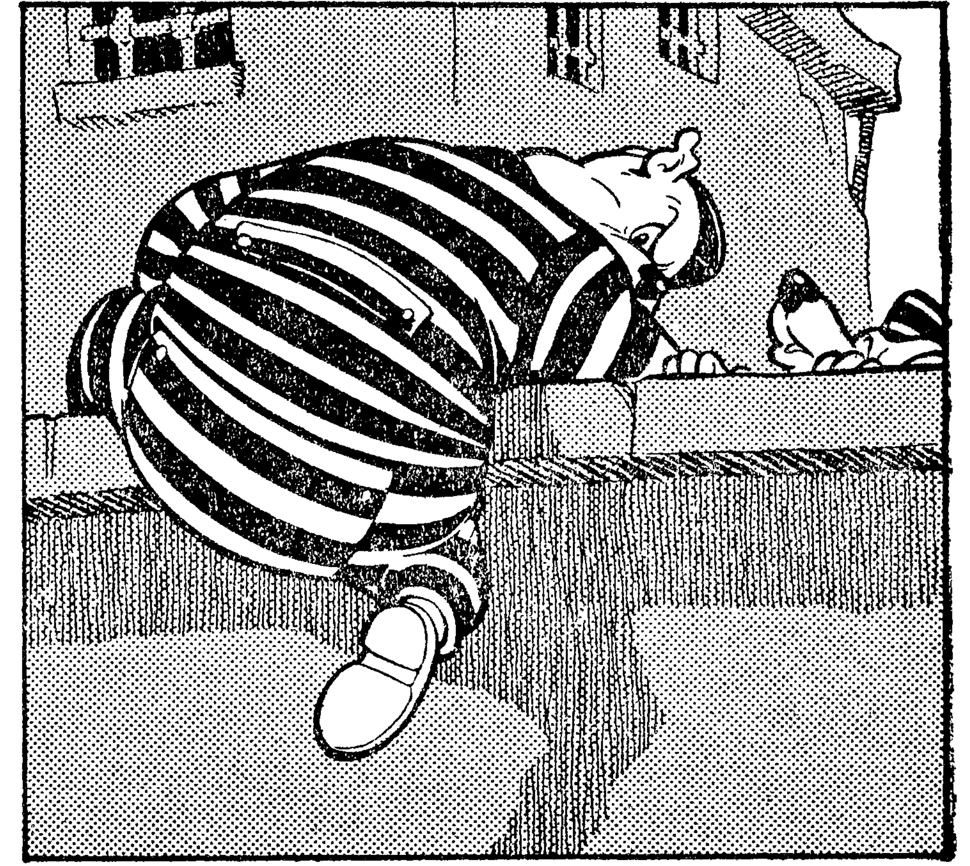
„Foei", hernam zijn metgezel droevig, „Schaamt ge u niet? Berust toch wat ik u bidden mag. Wat baat u uw opstandigheid? Uw hovaardij zal u ten val brengen. Wees toch nederig, broeder!"

„Ik heb genoeg gehoord!" onderbrak de commissaris. „Je bent er bij, Bommel! Ik ga je naam opschrijven en dan zullen we eens zien wat de rechter hiervan zegt! Maar het zal een drukker worden, dàt beloof ik je!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3140

Heer Bommel was geruime tijd sprakeloos over zó veel onrechtvaardigheid. Pas toen de commissaris Bulle Bas zijn bekeuringsboekje had opgeborgen en over de heuvel verdwenen was, vond hij zijn spraak terug.

Maar de heer Kornelisz liet hem geen tijd om er gebruik van te maken.

„Komaan, broeder!” sprak hij, terwijl hij in de richting van de stad begon te lopen. „Thans is de tijd gekomen om u te louteren!”

„Bah!” snauwde heer Ollie. „Je bent een verrader! Je weet net zo goed als ik, dat ik niets kwaads gedaan had! Je hebt me in de steek gelaten! Je was bang voor die agent! Je . . .”

„Zwijg!” onderbrak de ander ferm. „Ge zijt vol opstandigheid en ge kent de berusting niet. Uw woorden zijn zondig en vol hovaardij. Dat schimpen tegen het wettig gezag is kwalijk!”

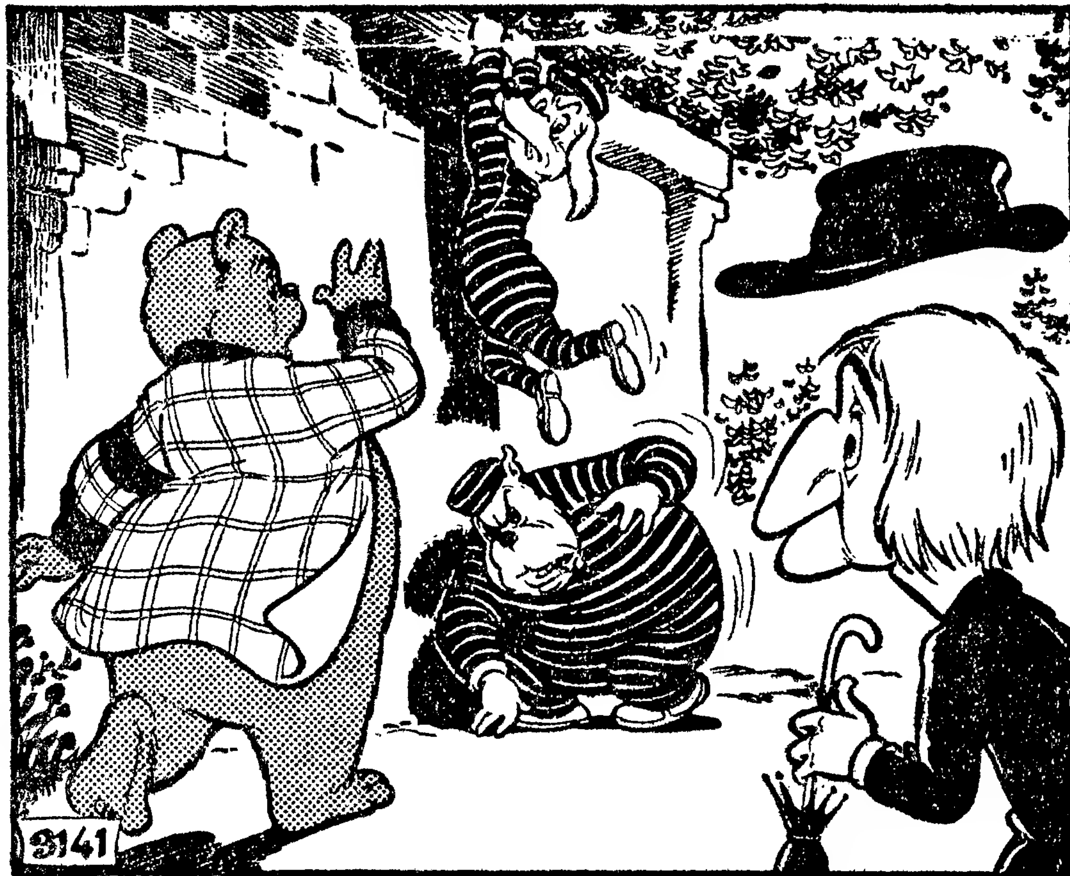
Heer Bommel zweeg. Broedend liep hij voort achter zijn metgezel aan en deze maakte daarvan gebruik door hem menig rechtschapen woord toe te voegen. Doch plotseling hield heer Ollie hem staande. vangenismuur, die ze juist passeerden en riep:

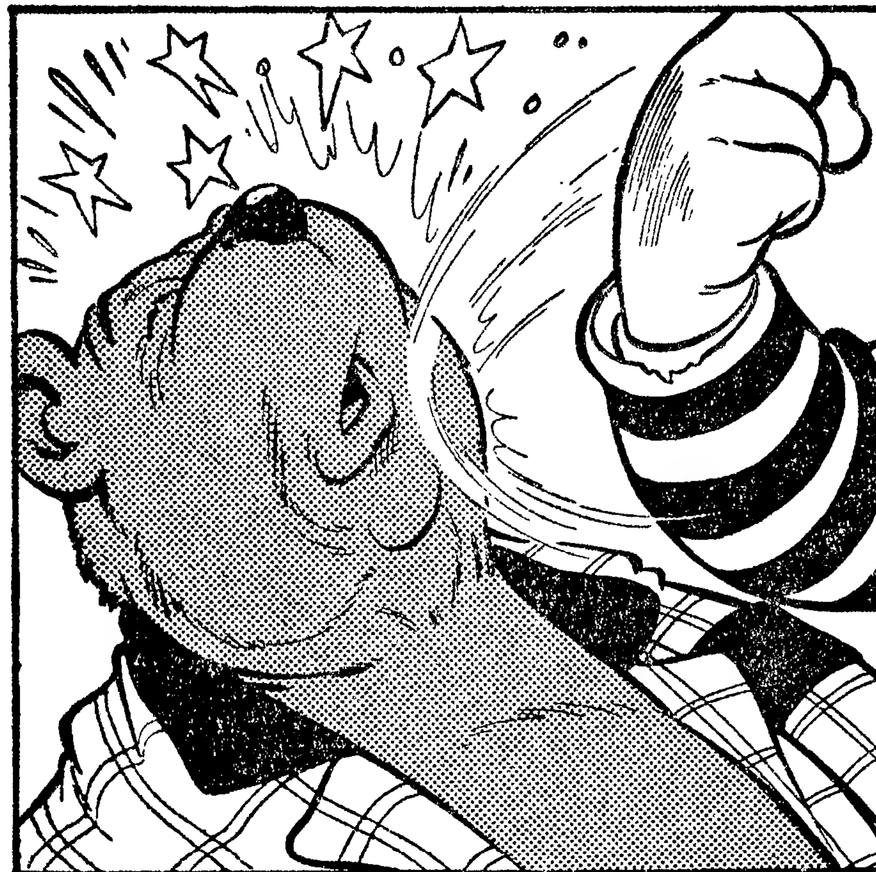
„K-kijk dáár eens! Daar gebeurt iets opstandigs! Een uitbraak, als Hij wees met een trillende vinger naar de bovenkant van de ge- u begrijpt, wat ik bedoel!”

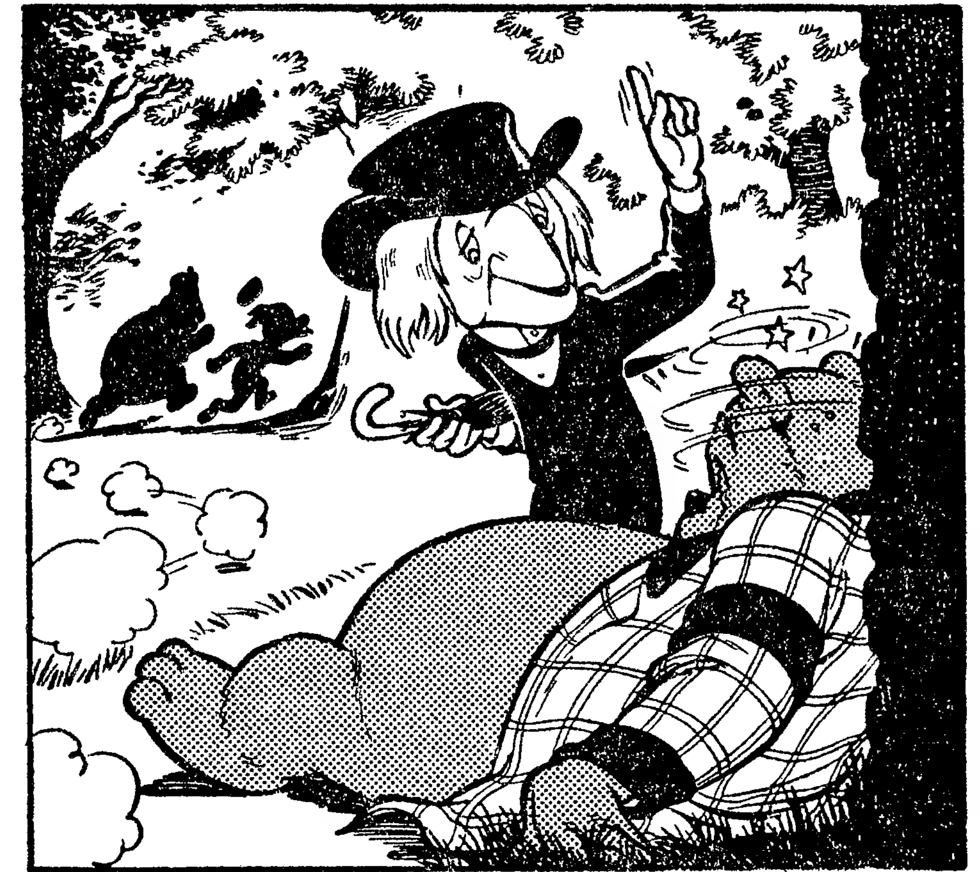
Nu, daar leek het wel op. Op de muur verscheen een zware gestalte, gekleed in een gevangeniskostuum. Behoedzaam liet hij zich zakken, totdat hij aan zijn handen hing en toen hoorde men hem grommen:

„Vooruit maar, Hiep! De kust is veilig. Niemand te zien dan die bolle Bommel.”

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3141

Heer Bommel en Zwadke Kornelisz keken onthutst naar de beide gevangenen, die, de een na de ander, over de muur klommen en zich op de weg lieten vallen.

„Een uitbraak!" riep heer Bommel. „We moeten iets doen! Gauw! Waarschuw de politie!"

Met deze woorden sprong hij voorwaarts om de beide misdadigers tegen te houden. Dat was natuurlijk een dolle daad, die men beter aan meer geschoolden over kan laten. Dat bleek dan ook al spoedig.

„Bemoei je met je eigen zaken, bolle" snauwde de zwaarste booswicht. Hij haalde uit en gaf de aanvallende heer een zware kaakstoot.

„Goed zo baas!" riep de kleinste. „Daar staat er nog een; die dunne daar."

De eerste schurk, in wie de oplettende lezertjes zeker Bul Super herkend zullen hebben, wierp een korte blik op heer Kornelisz.

„Dat is een waardeloze asperge," stelde hij vast. „Weg wezen, Hiep!"

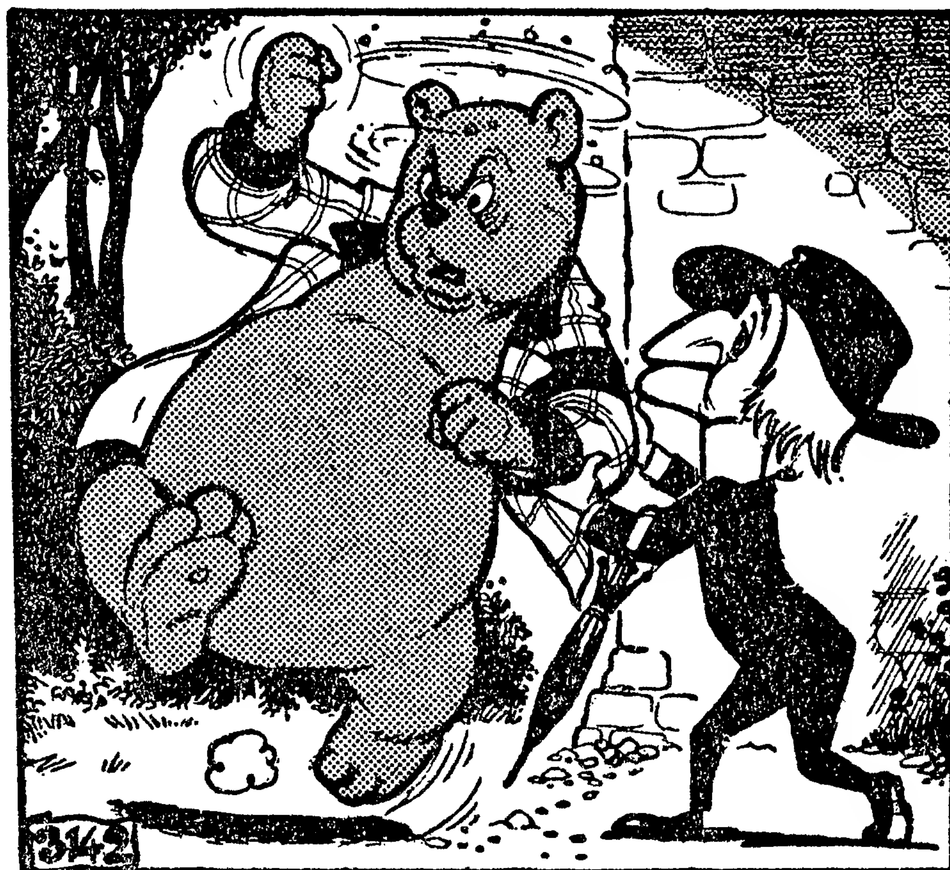
De beide voortvluchtigen zetten het op een lopen en Zwadke boog zich over heer Ollie, die lodderig de ogen opsloeg.

„Ach, ach," sprak hij. „Dat komt er nu van, broeder! Men moet niet ingrijpen in de loop der dingen. Zult ge dan nooit leren om berusting te vinden?"

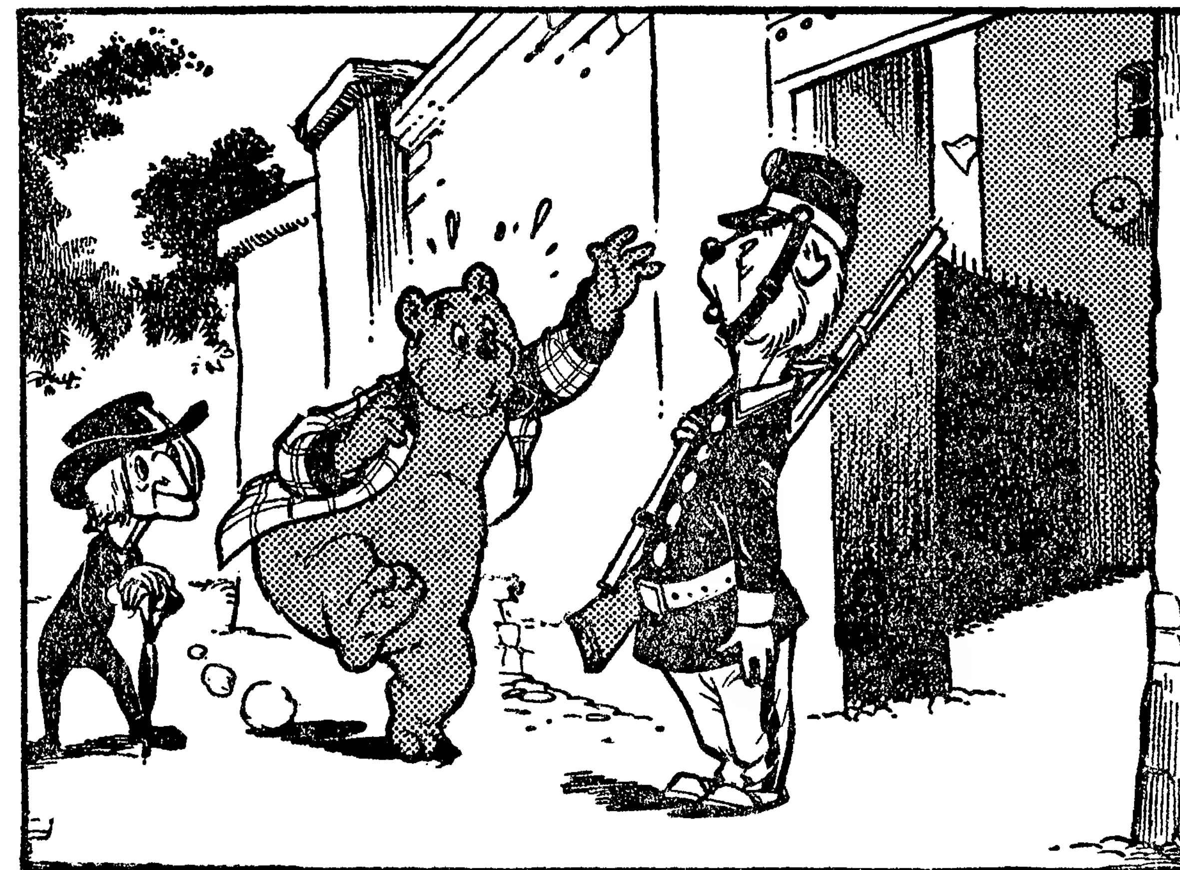
Heer Bommel richtte zich een weinig op doch toen hij het bleke gelaat van zijn metgezel zo dicht voor zich zag, zuchtte hij diep en liet zich weer zakken.

„Bloeah," prevelde hij.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3142

Toen Zwadke Kornelisz heer Bommel overeind geholpen had en hem een weinig had afgestoft, vond de laatste al spoedig zijn oude zelf terug.

„Het is treurig!" zo riep hij uit. „Wat een toestanden! Geen wonder, dat de wereld vol narigheid is, wanneer men de schurken uit de gevangenis laat ontsnappen! Daardoor loopt het land al gauw vol misdadigers en daarom is er geen plaats meer voor heren van mijn stand."

Doch de ander schudde het hoofd.

„Ik zie dat anders", sprak hij met schrale stem. „Wij moeten vertrouwen hebben in de overheid; waar zouden we anders blijven? Wanneer men de gevangenen laat ontsnappen, zal men daar wel een gegronde reden voor hebben. Wij, kleine lieden, kunnen dat allemaal niet zo begrijpen, broeder. En daarom past ons slechts berusting."

„Ach wat", riep heer Ollie woedend. „Wanneer men een ontvluchting ziet, dan is het de plicht van ieder oppassend burger om de booswichten tegen te houden! Uit!"

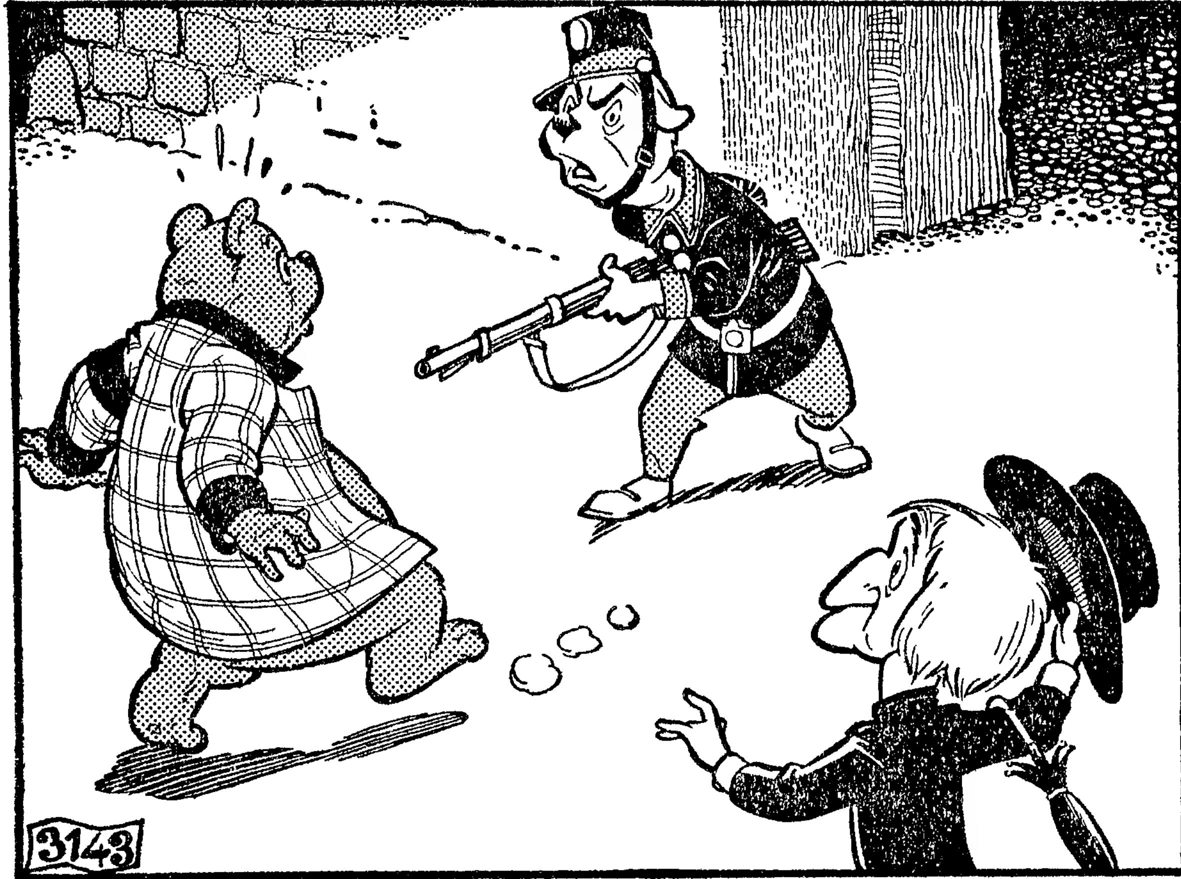
Met deze woorden snelde hij de hoek om totdat hij voor de ingang van de gevangenis stond.

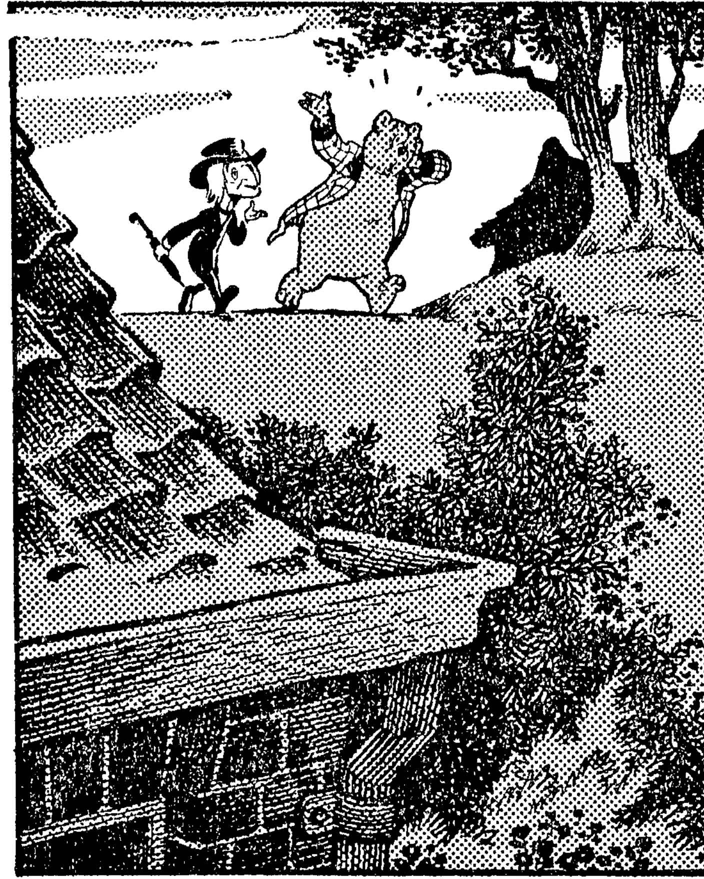
„Gauw!" riep hij tot de bewaker, „er zijn er een paar ontvlucht! Ze hebben me tegen de grond geslagen en ze zijn in het bos verdwenen!"

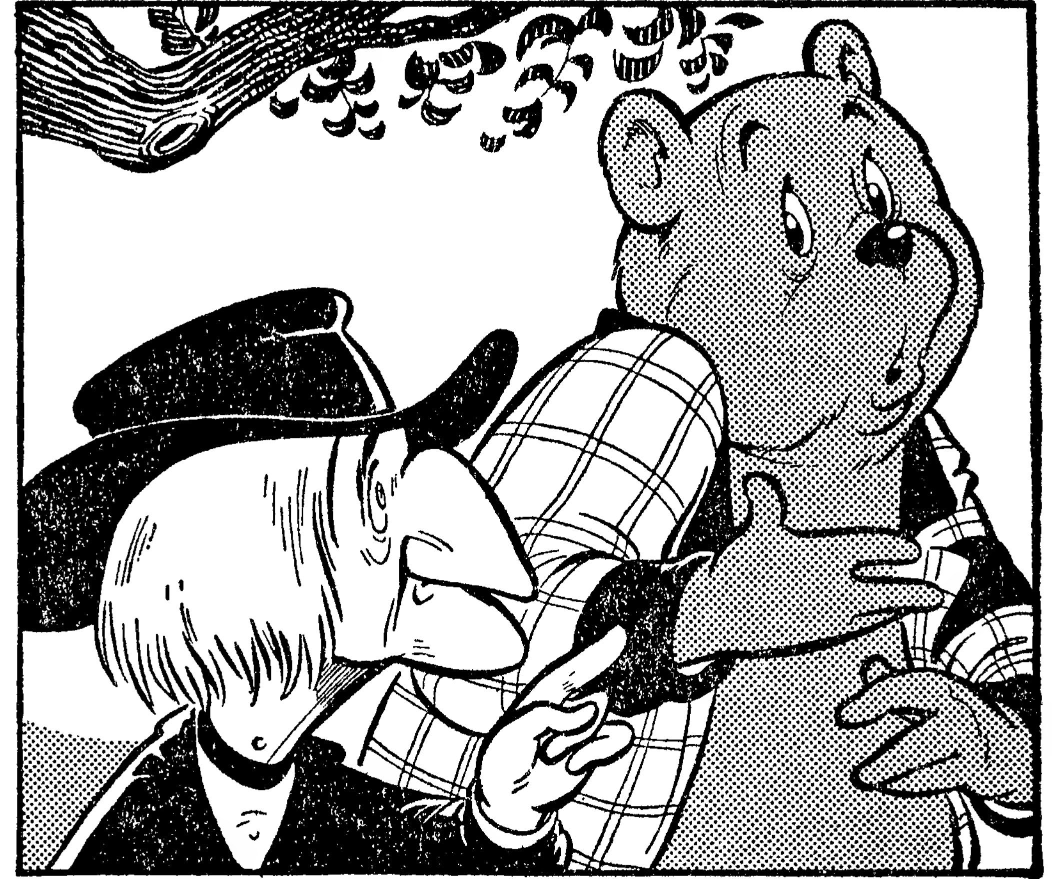
Doch de schildwacht bleef rustig staan. Er verscheen alleen een wantrouwige blik op zijn gelaat en hij liet zijn geweer van de schouder zakken.

„Ik ken die trucjes!" gromde hij. „Je wilt me hier weglokken, hè?"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

„Het is waar!" riep heer Ollie, tot het uiterste getergd. „Er zijn een paar gevangenen ontvlucht! Schiet dan toch op!"

Nu velde de bewaker zijn geweer en kwam dreigend op de roepende heer af.

„Scheer je weg!" schreeuwde hij. „Ik ken die streken. Jij bent natuurlijk een medeplichtige, en je wilt me hier van de poort weglokken om je kornuiten te laten ontsnappen. Maar dat gaat niet op; ik heb mijn orders! Maak dat je weg komt, of ik schiet!"

Heer Bommel deinsde af en de heer Kornelisz lichtte haastig de hoed.

„Hoe mooi is dat!" riep hij bewogen uit. „Trouw aan uw orders staat ge op uw post. Het vaderland kan rustig zijn met figuren van uw formaat. Kom, broeder Olivier, laat ons deze dappere borst niet langer storen".

Hij loodste heer Ollie mee en spoedde zich met hem de weg af.

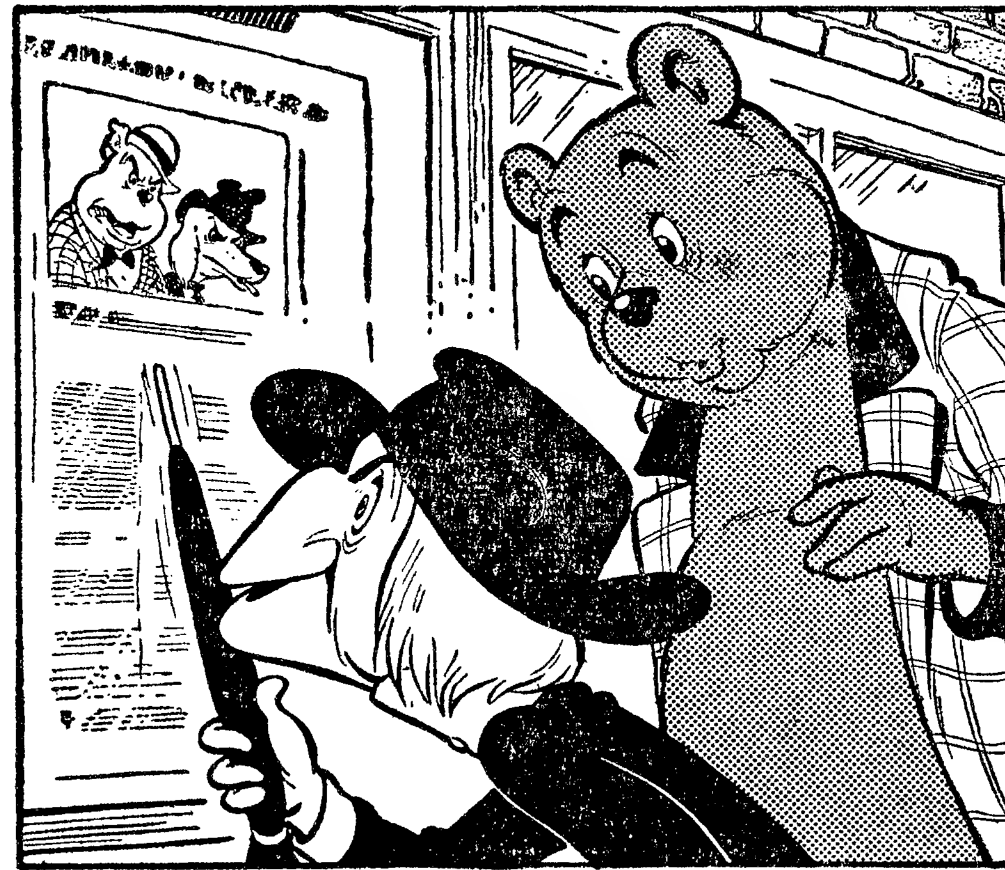
„Ziet ge wel?" zo voer hij voort, „de overheid heeft de zaak vast in handen. Wij kunnen vol vertrouwen verder gaan met onze mooie taak".

„Ik begrijp het niet meer", zei heer Bommel verslagen. „Het is onze taak om het kwaad en de narigheid te bestrijden — maar ik weet niet meer waar het kwaad eigenlijk in schuilt. Ach, het zijn droevige tijden — kwaad is goed en goed is kwaad. Het komt allemaal van de Zwarte Zwadderneel, zegt Joost. Ik wilde maar, dat ik hem kon vinden!"

„Dat is een bakersprookje!" zei zijn metgezel ernstig. „Het kwaad zit binnen in ons; wij zijn vol van hoogmoed en opstandigheid. Kom mee broeder; ik zal u thans naar een plek leiden waar het kwaad werkelijk huist!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3144

„Vreemd", zei heer Ollie, toen ze door de stad liepen. „Ik zou nooit gedacht hebben dat die Zwadderneel hier woonde. Toen ik hem ging zoeken nam ik de richting van de Zwarte Bergen, want dáár kwamen de wolken vandaan."

„Zwijg toch over die Zwadderneel", zei zijn metgezel berispend. „Dat is allemaal bijgeloof en bakerpraat. Kijk liever eens om u heen, dan zal het kwaad u koud op het gemoed slaan."

Zo sprekende hield hij halt voor het gebouw van de Rommelbode en maakte een welsprekend gebaar naar een kast met glazen ruit waarin men het laatste nieuws had opgehangen.

De ongunstige gezichten van Bul Super en Hiep Hieper staarden hen van achter het glas aan en de grote letters er onder riepen: „Opzienbarende ontvluchting van misdadigers uit Rommeldamse gevangenis. Hedenmiddag klommen wederom twee gevaarlijke booswichten over de muur. Is er dan geen bewaking meer? Wanneer zal de overheid eens ingrijpen? Wordt er dan niets meer voor de veiligheid van de oppassende burgers gedaan?"

Daarop volgde er een scherp stukje, waarin de slapte van het gemeentebestuur gehekeld werd en waarin de schrijver aandrong op krachtige maatregelen.

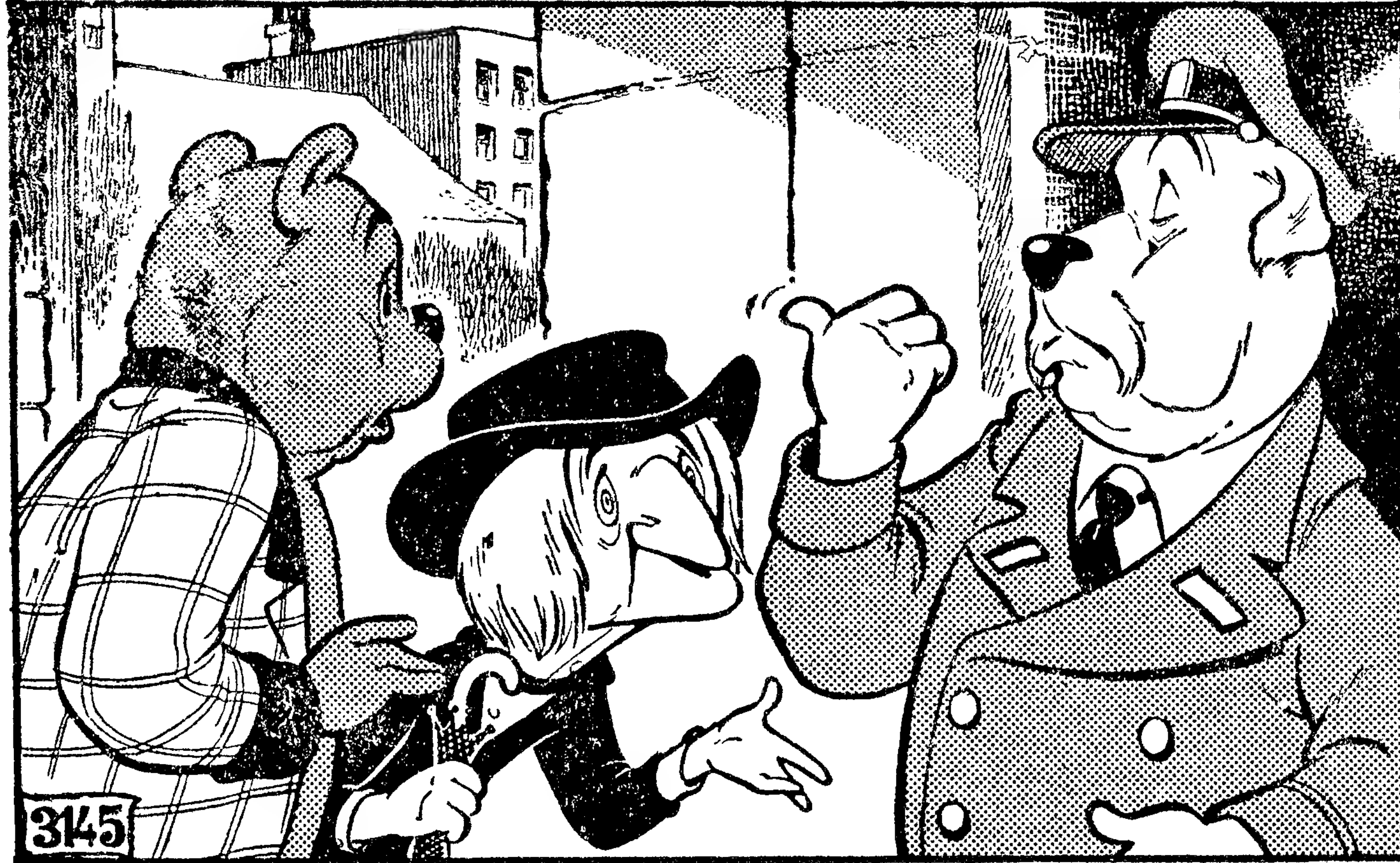
Heer Bommel las het met grote instemming.

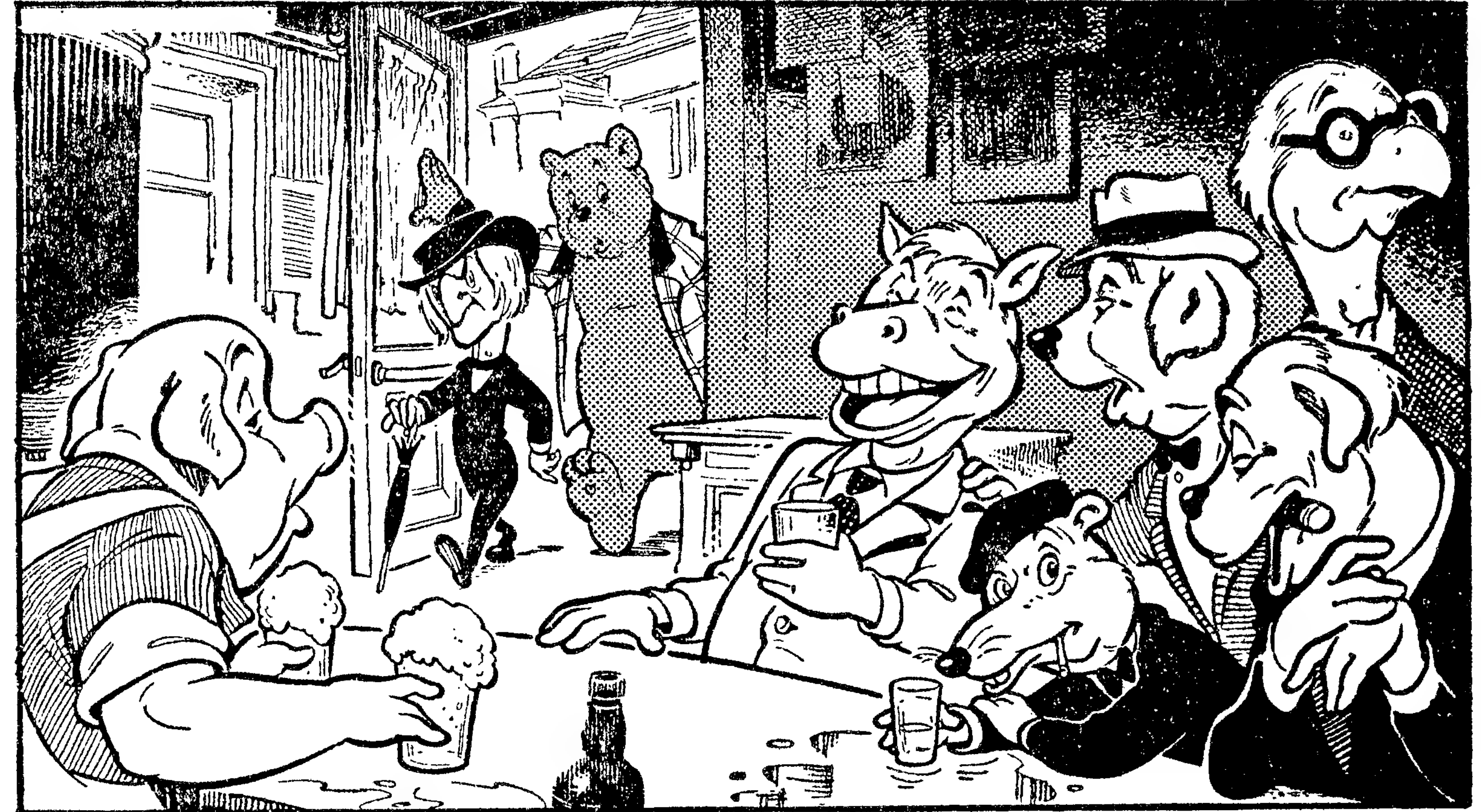
„Net als ik zei", merkte hij op. „Daar ligt een stuk narigheid; maar u begreep niet wat ik bedoelde."

Tot zijn verbazing gaf de heer Kornelisz dit toe.

„Daar hangt een stuk vol kwaad", sprak hij. „Van hieruit kunnen wij de strijd beginnen. Volg me broeder!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Zwadke Kornelisz trad het gebouw van de Rommelbode binnen en heer Bommel volgde hem verbaasd.

„Ik begrijp je niet", zei hij. „Toen ik probeerde om die gevangenen tegen te houden zei je dat ik dat niet doen moest. Dat was opstandigheid zei je. En nu . . ."

De ander legde hem echter met een kort gebaar het zwijgen op. „Ge moet nog veel leren, broeder!" sprak hij ernstig. „Ge ziet alles vanaf de verkeerde kant. Het kwaad heeft u in zijn greep. Maar er is nog hoop wanneer ge me nauwlettend volgt".

Daarop wendde hij zich tot de portier en vroeg: „Kan ik de schrijver van het artikel dat buiten hangt even spreken? U weet wel: dat stukje over de ontvluchting van die twee gevangenen".

„O, die?" zei de portier glimlachend. „Een lekker stukje hè? Dat is van Argus en die kan het zeggen hoor. Daar kunnen de hoge heren het weer eens mee doen. Ja ja, die Argus! Hij zit in het cafeetje aan de overkant, gaat u daar maar eens kijken".

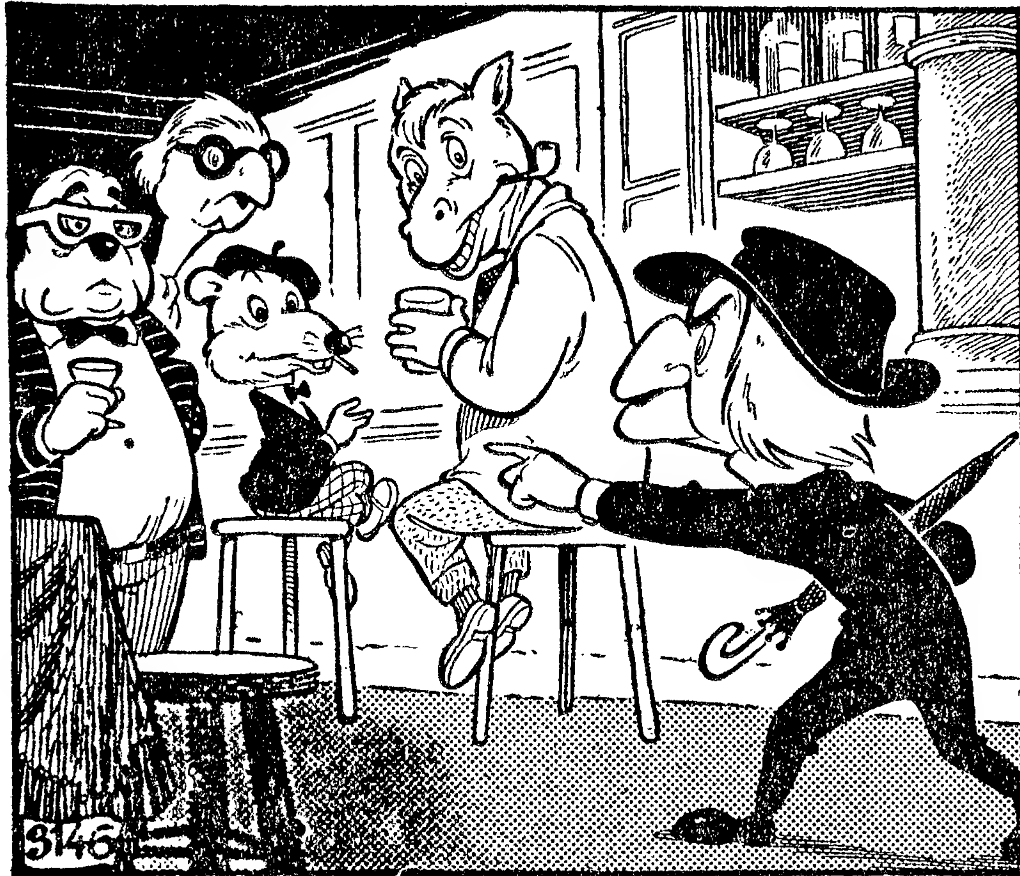
Het aangeduide koffiehuis was druk bezet. Er hing een dichte tabakswalm en het gerucht van vele stemmen vulde het lage vertrek.

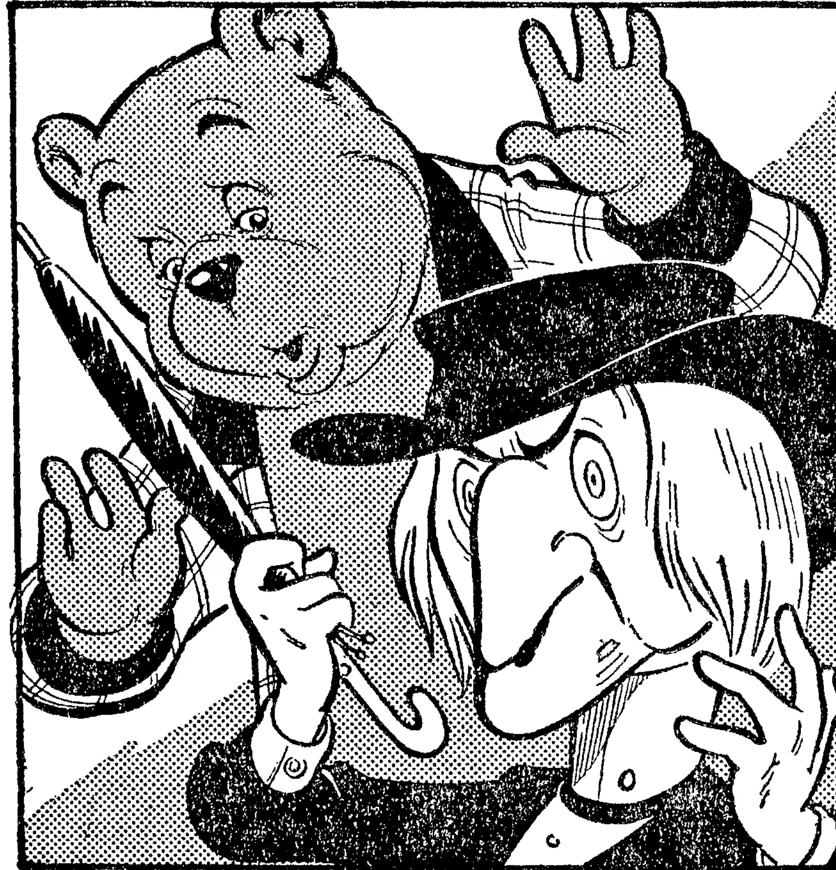
„Een poel van zonde", sprak de heer Kornelisz onder het binnentreden. „Oppervlakkige scherts en lage lust met allerhande drank en rookgerei. Vallen u nu niet de schellen van de ogen broeder Olivier? Ziet ge niet dat hier de oorzaak van de narigheid huist? Maar we zullen hem ontmaskeren!"

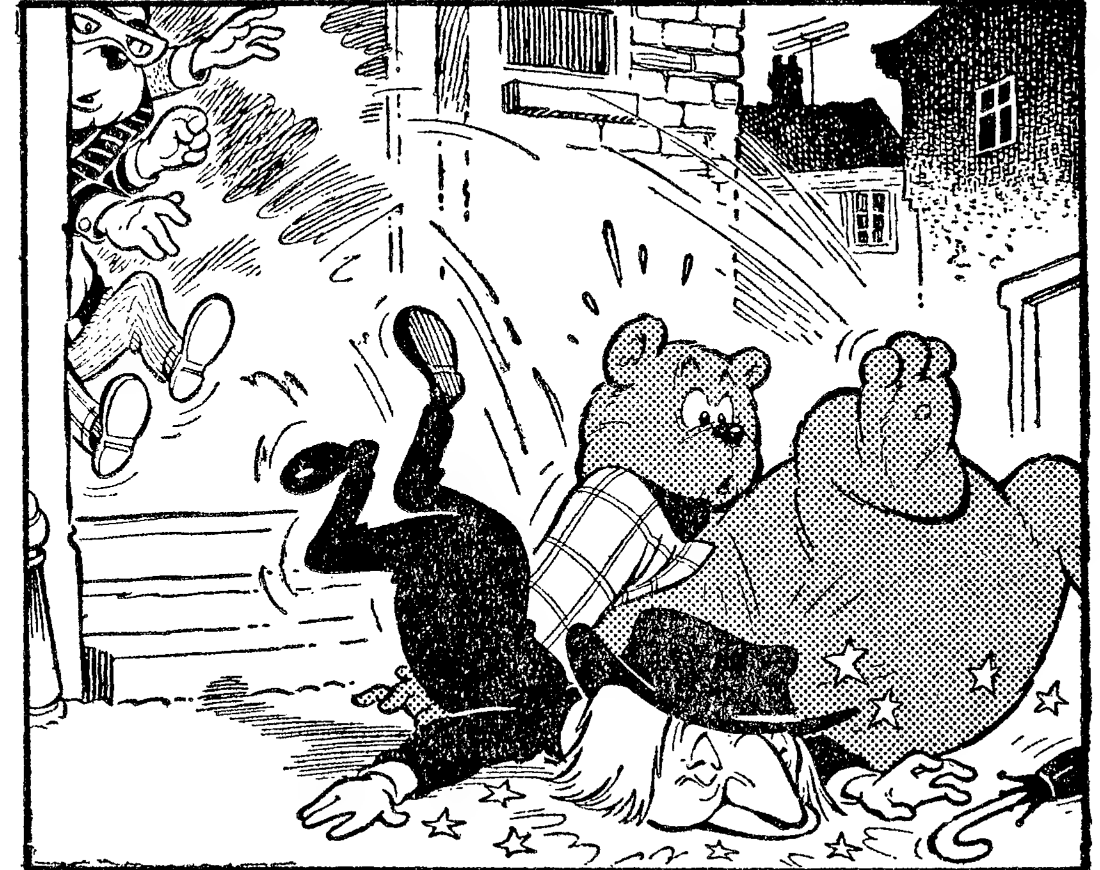
Hij verhief zijn dunne stem en riep: „Zit hier soms ene Argus? Laat hem voorwaarts treden, zodat ik hem het rechte pad kan wijzen!"

Er viel een verbaasde stilte.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3146

De journalist Argus wendde zich om op zijn krukje en keek vol verwachting naar de binnentredenden.

„Zoeken jullie me?" vroeg hij.

„Bent u", vroeg de heer Kornelisz, „de schrijver van dat stukje over de ontsnapte gevangenen?"

„Ja", zei de reporter tevreden. „Niet kwaad hè? Heb ik de overheid mooi voor aap gezet of niet? Daar kunnen ze het mee doen, wat?"

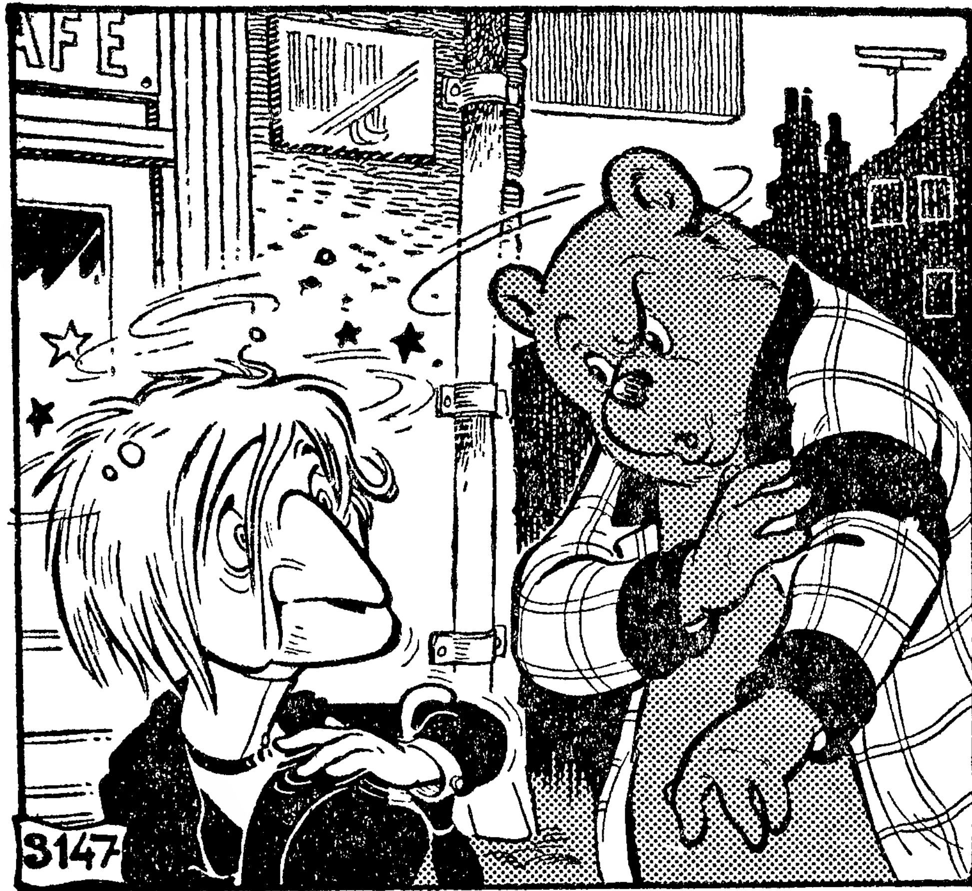
„Wel ja!" snerpte de ander. „Nog prat gaan op uw zondig gebral ook! U tast de eerbied voor het wettig gezag aan; u bespot degenen die boven u gesteld zijn, u hitst de oppassende burgerij op tot onrust en opstandigheid en in plaats van u te schamen zit ge hier! Stoffend en snoevend tussen allerlei vuig volk..."

„Psstt!" fluisterde heer Bommel. Hij trok zijn metgezel schichtig aan de arm, want hij merkte, dat de aanwezigen een dreigende houding begonnen aan te nemen.

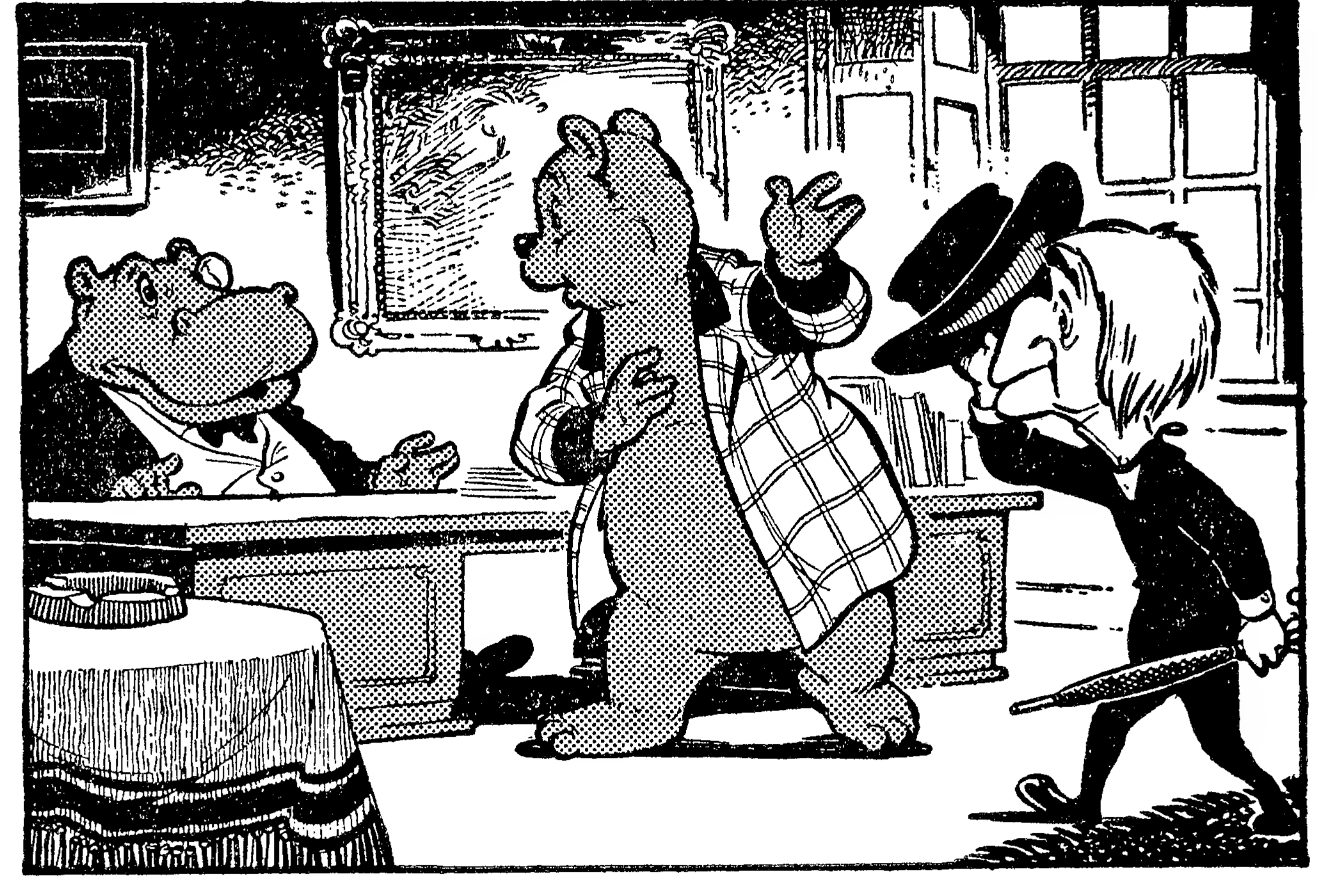
„Een winderige blaaskaak zijt ge!" voer Zwadke Kornelisz voort. „Lieden van uw slag zijn de oorzaak van alle narigheid..."

Verder kwam hij echter niet. De cafébezoekers verhieven zich van hun krukken en drongen op hem in. Zijn vermanende stem was nog even te horen boven het aanzwellende gemor uit, doch toen werd hij opgetild en met kracht uit de tapperij geworpen. Heer Ollie, die vergeefs deed, alsof hij niet bij hem hoorde, volgde — en zo lag de commissie tot bestrijding van het kwaad dus op de stenen...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Na enige ogenblikken versuft op de straat te hebben gelegen, krabbelde de commissie tot bestrijding van de narigheid overeind en klopte zich de kleren af.

„Ach", sprak heer Ollie klagend, „het leven is wel moeilijk, wanneer men het kwaad wil uitroeien!"

„De wereld is een tranendal!" beaamde de heer Kornelisz. „Zo is het nu altijd! Altijd wanneer ik mijn stem verhef tegen de ongerechtigheid word ik uitgeworpen. Maar dat is goed voor onze verbrijzeling!"

„Z-zou het?" vroeg heer Bommel. Hij wreef zijn pijnlijke plekken en hernam: „Ik houd niet van verbrijzeling, geloof ik. Het doet zeer, als u begrijpt wat ik bedoel. Een heer van mijn stand is er te teer voor gebouwd".

„Foei!" riep zijn metgezel. „Dat zijn hovaardige woorden, die om bestraffing vragen. Pas toch op, broeder! Wijs me liever de weg naar de overheid. Hier moet krachtig worden opgetreden!"

Heer Ollie zweeg. Bekommerd geleidde hij de ander naar het gemeentehuis, waar de burgemeester juist zijn spreekuur had.

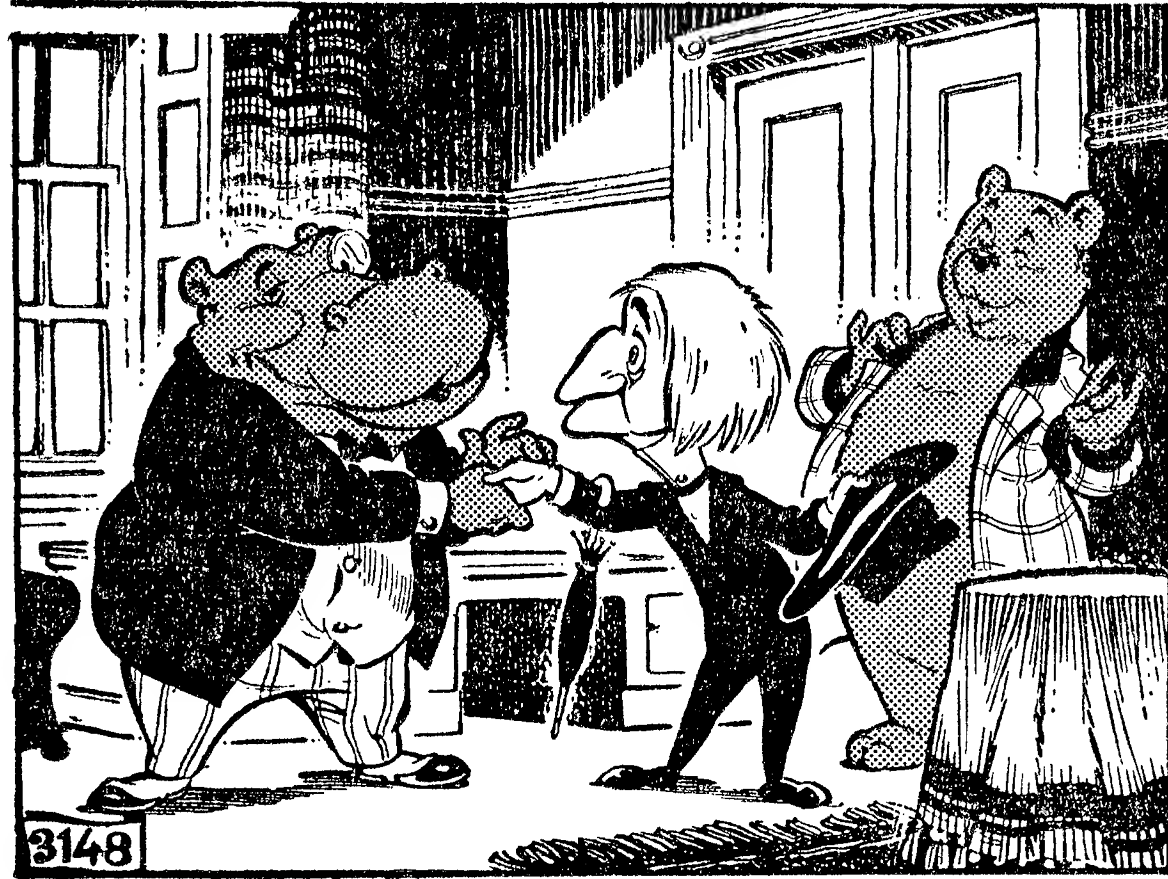
„Aha! Daar is onze narigheidsbestrijder!" riep de magistraat uit. „Hoe gaan de zaken, Bommel? Heb je de Zwarte Zwadderneel al gevonden?"

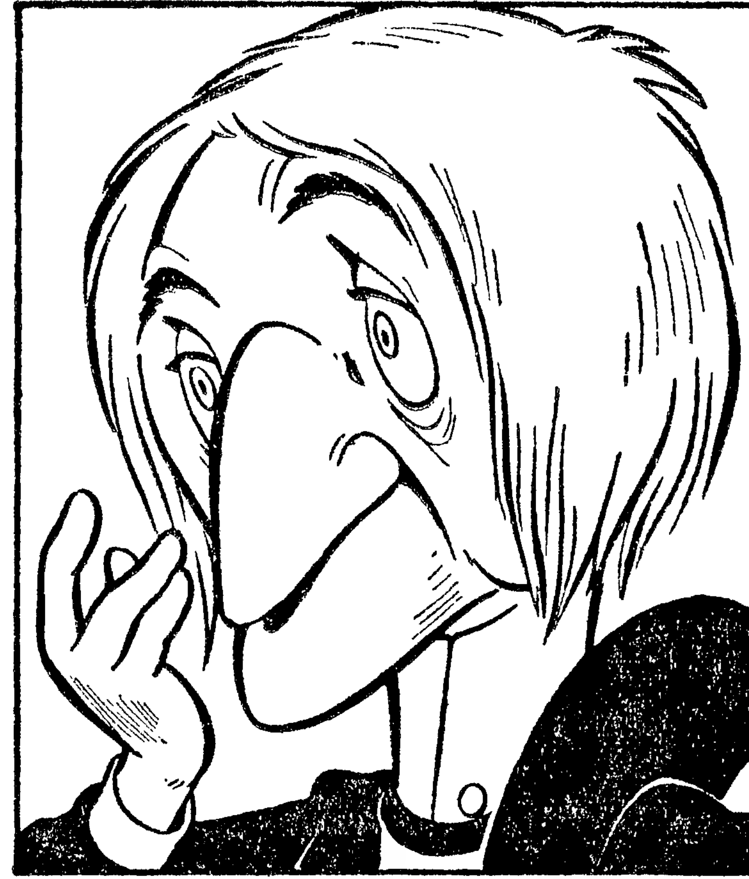
„Nee, dat niet", zei heer Ollie. „Maar dit is de heer Kornelisz, die ook in de commissie zit. Hij wilde u spreken".

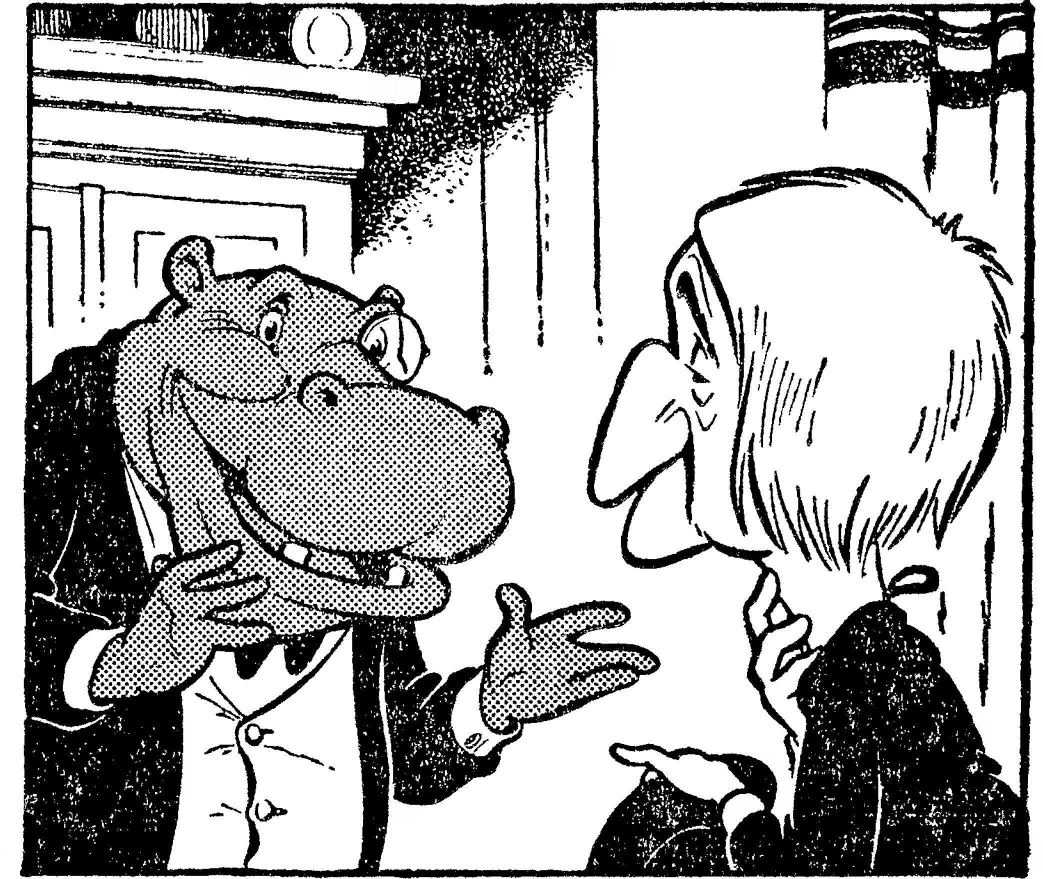
„Zo is het", gaf Zwadke toe. Hij nam eerbiedig de hoed af en vervolgde met een bleke glimlach: „Ik kom u in alle nederigheid mijn diensten aanbieden. Want ik ken het kwaad, al ben ik een zwak en zondig wezen."

„Zó mag ik het horen!" riep de heer Dickerdack. „Zo moest iedereen praten, dan zou het leven van een burgemeester heel wat prettigr zijn."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3148

De burgemeester stond op en schudde de heer Kornelisz warm ede hand.

„Mooi!" riep hij uit. „Nog een bestrijder van de narigheid, hè? Prachtig! Nu maar ferm aangepakt, dan komen we er wel!"

„Juist, burgemeester", sprak de ander eerbiedig. „Héél juist, burgemeester! We moeten het kwaad in de wortel aanpakken!"

„Goed zo!" riep de heer Dickerdack. „Net wat ik altijd zeg!"

„Er is", voer Zwadke voort, „niet genoeg eerbied voor het wettig gezag, hetgeen komt door een lichtzinnige levenswandel en gebrek aan ernst".

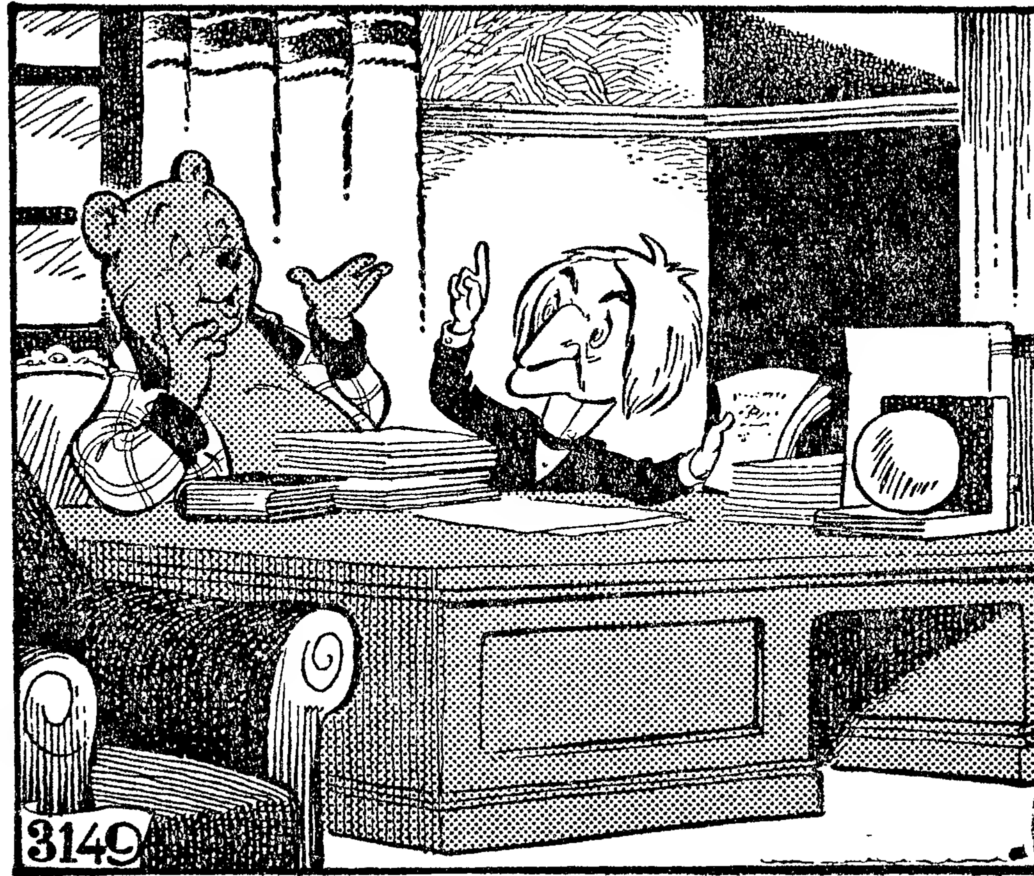
„Wablief?" vroeg de magistraat onthutst.

„Het wettig gezag moet gesteund worden", vervolgde de heer Kornelisz. „Gaarne zal ik dat met mijn zwakke krachten doen. Maar dan moet ik enige volmachten hebben om de maatregelen te kunnen nemen die mij reeds lang voor de geest zweefden".

„Uitmuntend!" riep de gemeentebestuurder opgetogen. „Groot werk, jongens! Hoe krijgen jullie het voor elkaar! Het treft mooi, want ik wilde een poosje met vakantie gaan en nu hoeft het werk niet stil te liggen. Ik zal de papieren in orde maken, en dan maar fiks van leer getrokken, terwijl ik nieuwe krachten opdoe. Ja, ja, zo komen we er wel".

„Ja hoor", viel nu heer Ollie in. „We komen er wel, hoewel het moeilijk is om de narigheid te bestrijden. Men wordt altijd uitgeworpen, als u begrijpt wat ik bedoel. Maar met uw steun kan er eindelijk wat gebeuren".

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Zo zaten heer Bommel en zijn commissielid enige tijd later achter het bureau van de burgemeester en maakten zich op om aan hun taak te beginnen.

„Ziezo", sprak heer Ollie opgewekt, „nu gaan we voorgoed een einde aan alle narigheid maken. Het is jammer, dat het weer zo regenachtig is, maar verder staat niets ons in de weg. Komaan, ik stel voor om... eh... hm! In de eerste plaats gaan we... Tja, wat gaan we in de eerste plaats doen, heer Kornelisz?"

„In de eerste plaats moeten we nederig blijven", meende de aangesprokene. „Hoe gemakkelijk kunnen we het slachtoffer worden van hovaardij en winderigheid, nu we zo hoog geplaatst zijn?"

Op dat moment werd de deur geopend door commissaris Bulle Bas, die zijn dagelijkse rapport kwam uitbrengen. De politiechef bleef bij het zien van de commissie als door de bliksem getroffen staan.

„Wat moet dat?" blafte hij. „Wat hebben jullie met de burgemeester gedaan?"

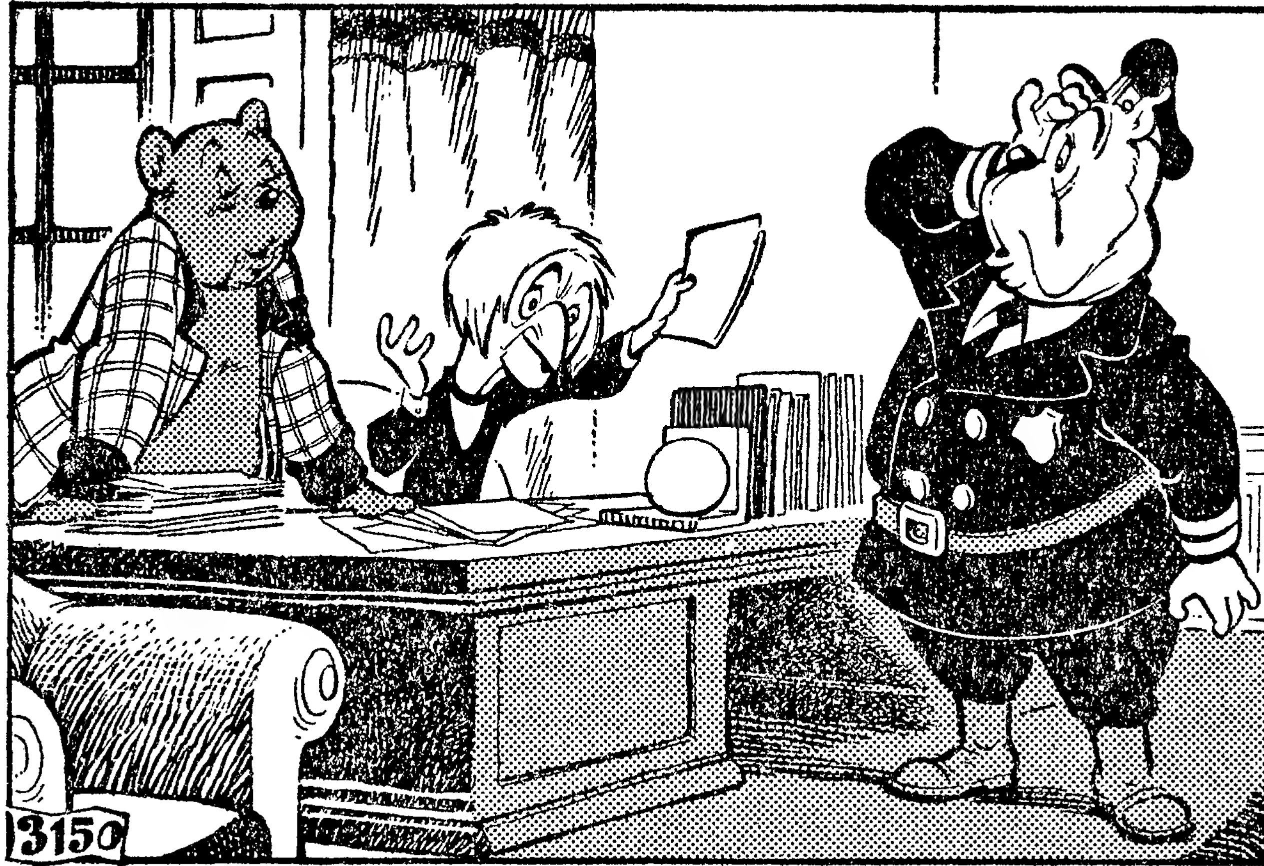
„Die is met vakantie", legde heer Bommel uit. „En terwijl hij weg is, gaan we het leven wat zonniger maken. We hebben volmacht om de nodige maatregelen te nemen."

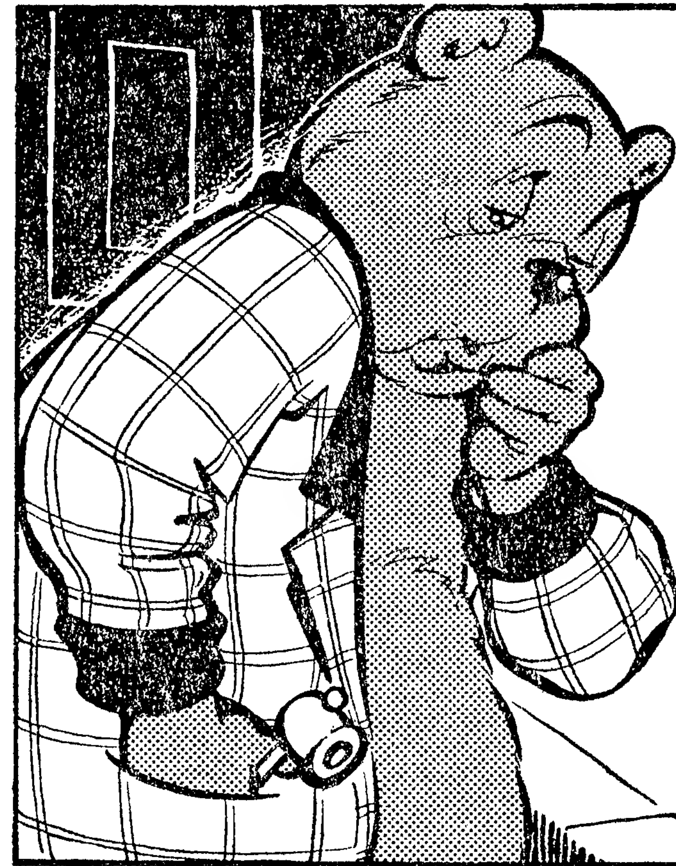
„Juist", vulde zijn metgezel aan terwijl hij met zijn papieren zwaaide. „En u bent degene, die deze maatregelen moet uitvoeren, broeder Bas!"

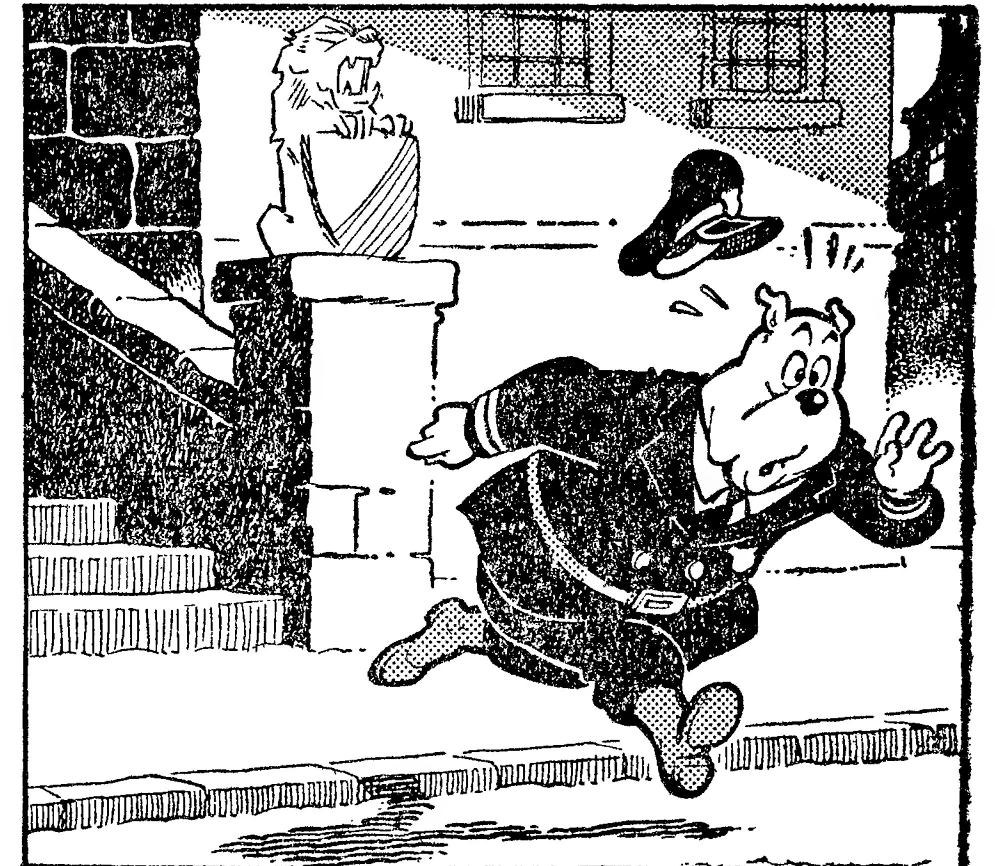
„Zo", hernam de commissaris met een bang voorgevoel. „En wat zijn dat wel voor maatregelen?"

„We gaan het kwaad bestrijden!" riep Zwadke uit. „Daarom moeten alle cafés en tapperijen gesloten worden, want dat geeft gebras en geslemp. Er moet een censuur op het geschrijf in de kranten worden ingesteld, vanwege de opstandigheid tegen het wettig gezag. En het vertonen van films moet ook maar eens afgelopen zijn".

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3150

„Het kijken naar films geeft verkeerde gedachten", zo riep de heer Kornelisz uit. „Het is allemaal schijn en trekt de gedachten af van het hogere. Wèg met de kino's!"

„Allemaal ijdelheid", voegde heer Bommel er wat mat aan toe.

„Ook aan het zenden van radiogolven moet een einde komen", voer zijn metgezel voort. „Het is tegen de orde der dingen en staat de inkeer in de weg".

„Het is winderigheid", verduidelijkte heer Ollie.

De commissaris keek ontredderd van de een naar de ander.

„Maar heren," stamelde hij, „dat kan u toch geen ernst zijn? Als U alle vermakelijkheden afschaft komt er niets dan narigheid."

„Dat dacht ik eerst ook", zei heer Bommel. „Maar nu zie ik alles andersom. De aarde is een tranendal en de narigheid zit 'm in de vermakelijkheden. Daarom moeten we de Zwarte Zwadderneel zoeken!"

„Die bestaat niet echt!" riep de heer Kornelisz haastig. „Die zit binnen in ons".

„Ja, ja, dat bedoel ik", zei heer Ollie. „Hij zit in ons — en in onze tabak, als u begrijpt wat ik bedoel. Ook het roken moet verboden worden".

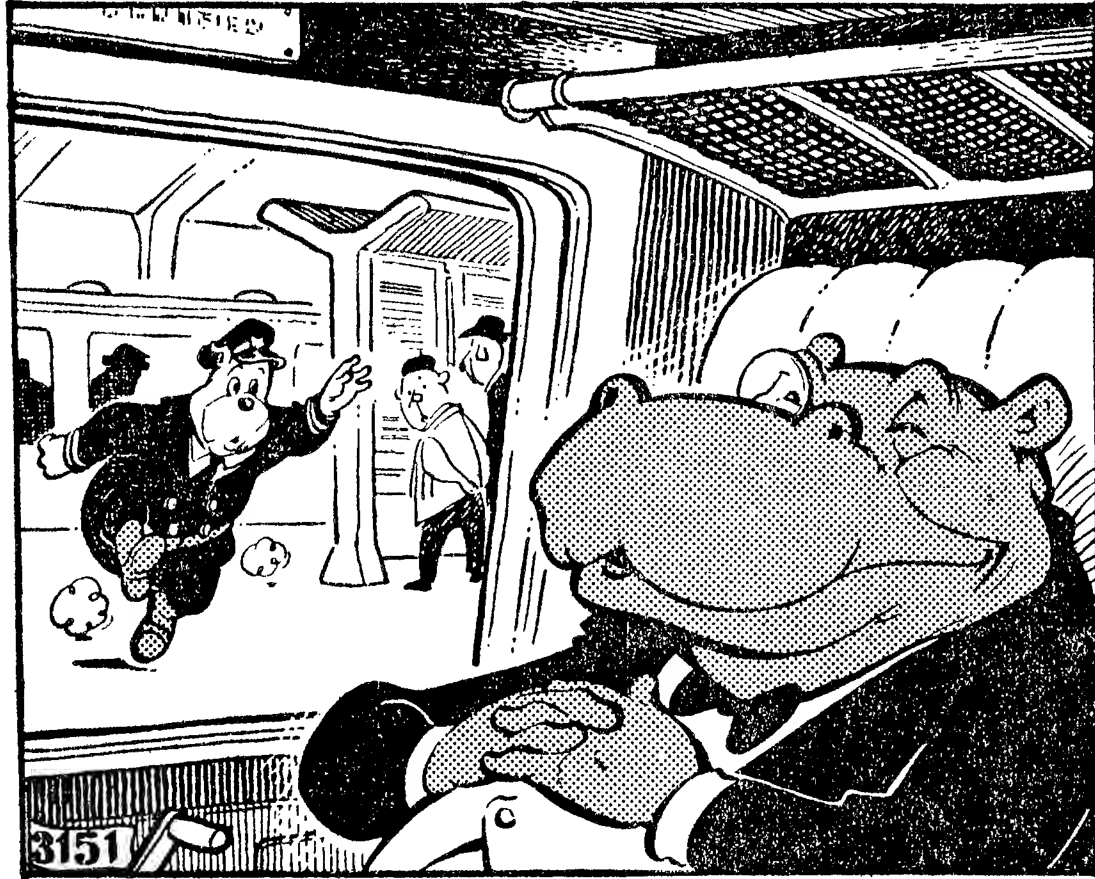
Hij zuchtte en wierp een bekommerde blik op zijn pijp.

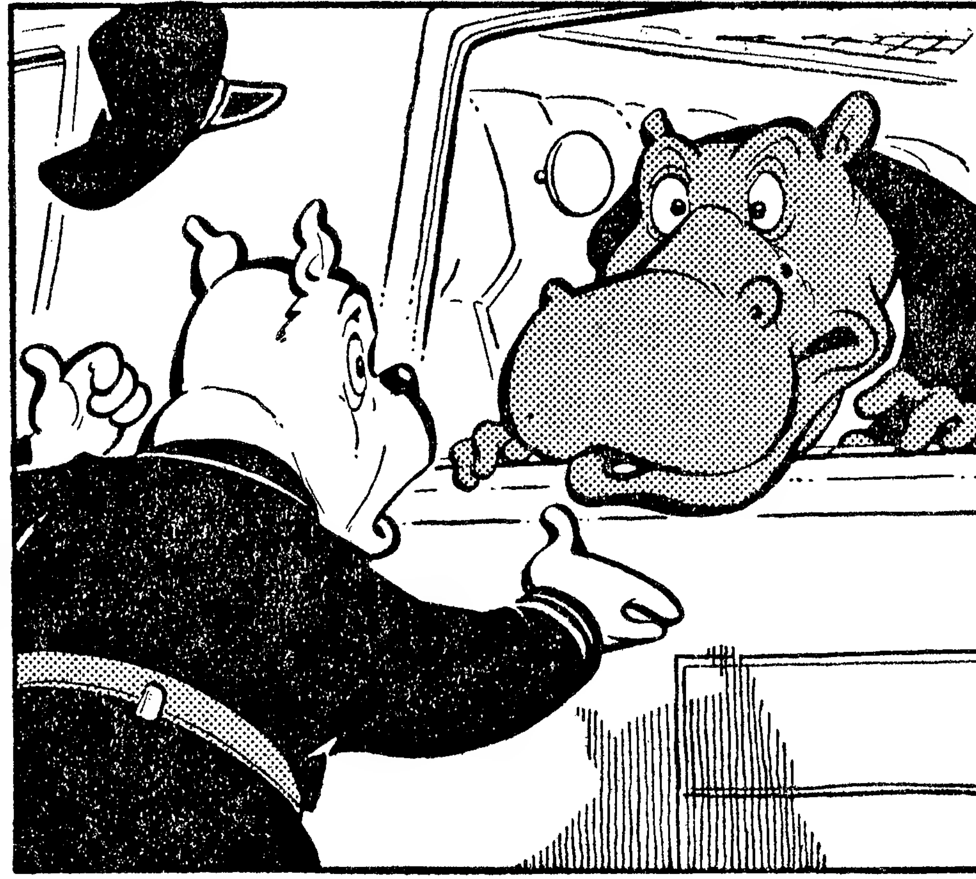
De commissaris wachtte niet af wat er verder nog zou volgen, doch keerde zich op zijn hakken om en snelde het vertrek uit. Het geluid van zijn dravende voetstappen stierf weg in de verte en Zwadke knikte goedkeurend.

„Een rechtschapen figuur", prees hij. „Vol ijver en plichtsbetrachting. Nu zal er een mooie tijd aanbreken, broeder Olivier!"

„Ja, ja," prevelde heer Bommel vol twijfel. „Het is anders weer begonnen te regenen..."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3151

Burgemeester Dickerdack zat glimlachend in de trein die hem naar zijn vakantieoord zou voeren en wachtte op het vertrek.

„Hoe prettig is het om naar een beter land te kunnen gaan!" prevelde hij voor zich heen. „Een beetje ontspanning is broodnodig voor ons, overwerkte overheidsfiguren. Hier in Rommeldam is alles narigheid en zorgen. De kranten staan er vol van en soms stijgt het me tot de boordeknoop. Maar ergens anders zal het beter zijn.

Mijmerend wierp hij een blik uit het coupé-raam en toen werd zijn aandacht getrokken door commissaris Bulle Bas, die het perron op kwam draven.

„Burgemeester!" riep de politiechef buiten adem. „Kom gauw! Er zitten een paar verdachte elementen achter uw bureau die de narigheid willen bestrijden!"

„Ja, ja, dat is in orde!" zei de magistraat. „Ik heb ze volmacht gegeven. Help ze een beetje, Bas!"

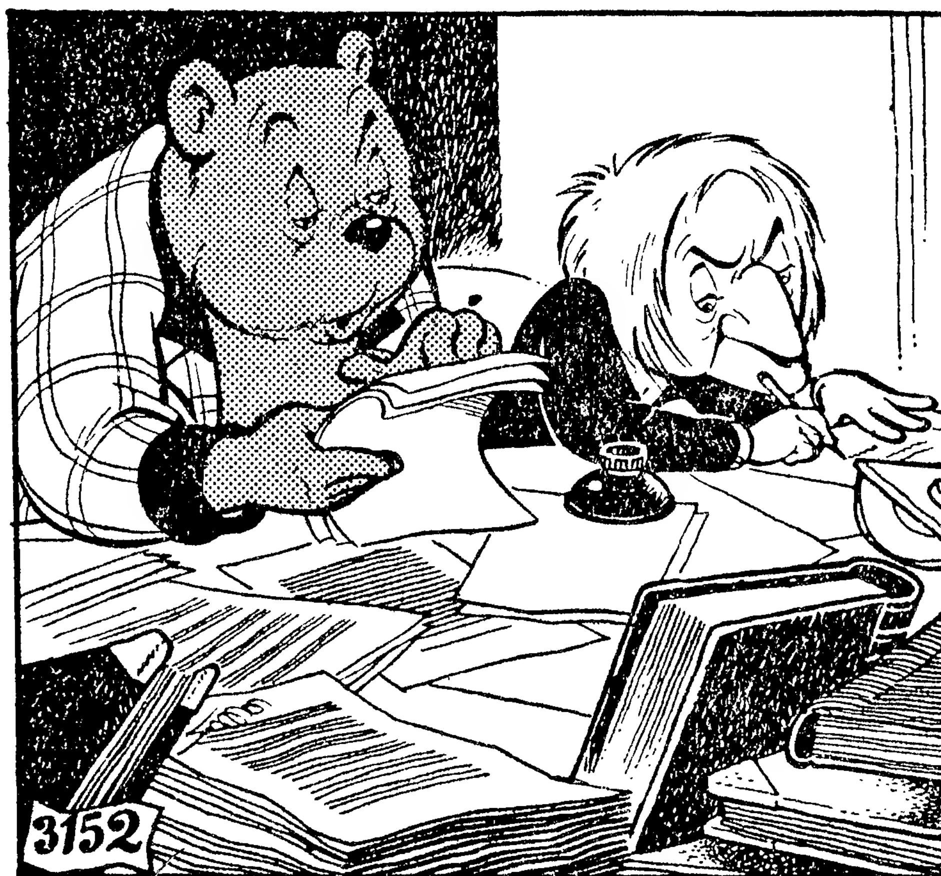
„Maar ze willen àlles bestrijden!" riep de commissaris wanhopig. „De cafés en de kranten en de bioscopen en de radio en de tabak! Dat is allemaal winderigheid, zeggen ze! Dat moet allemaal verboden worden — en dat loopt me uit de hand, burgemeester!"

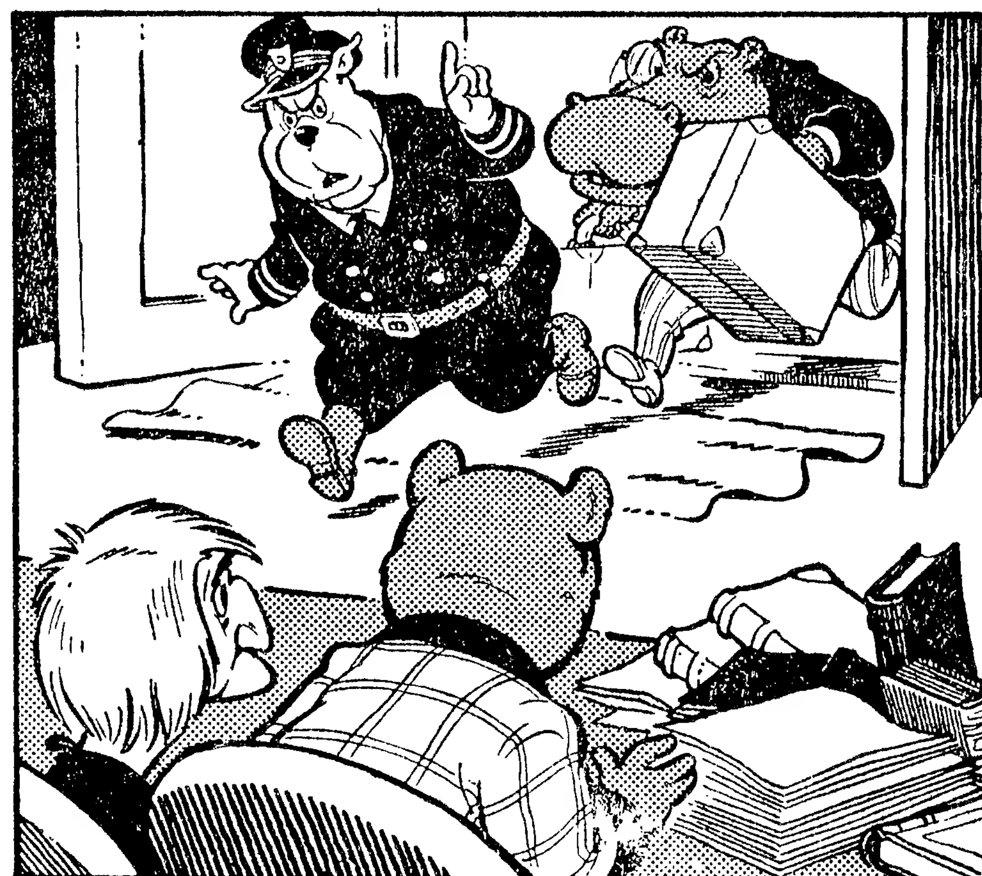
De heer Dickerdack stiet een geplaagde kreet uit. Hij greep zijn bagage uit het net en sprong uit het rijtuig.

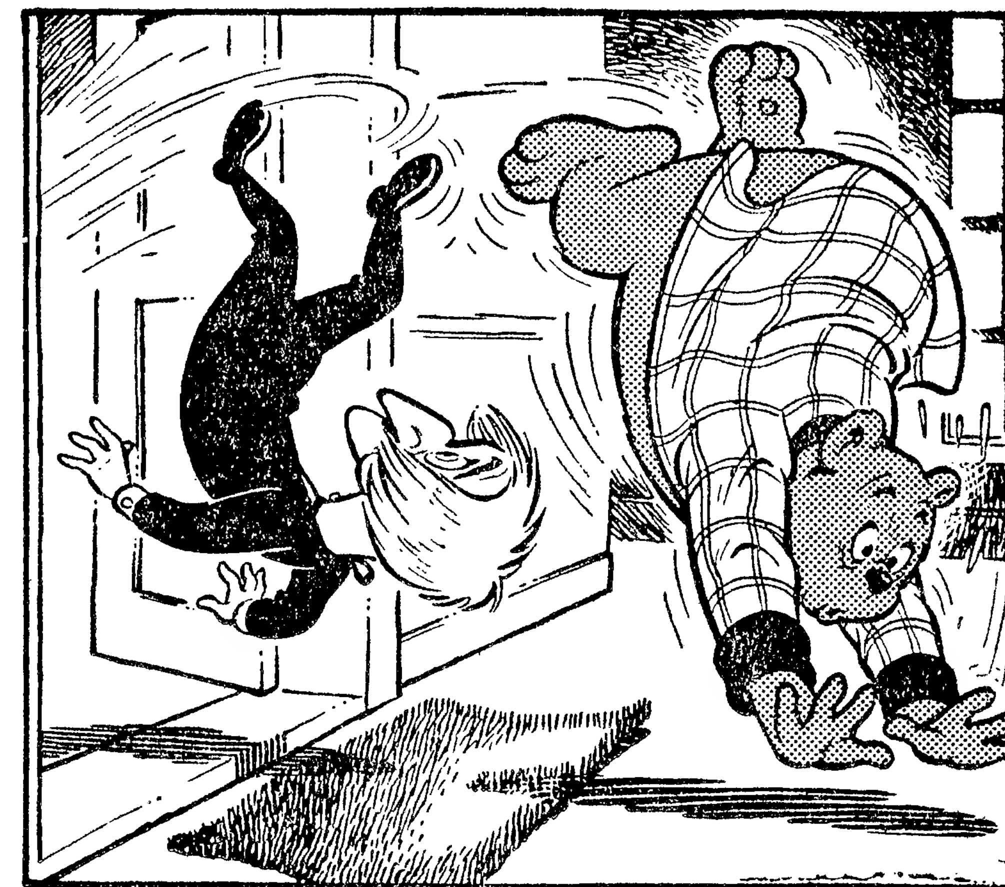
„Men kan ook nooit iets aan anderen overlaten!" hijgde hij, terwijl hij naast Bulle Bas over het perron draafde. „Er komt altijd narigheid van. Ach de aarde is een tranendal!"

„Nou, en anders ga ik er voor die Bommel wel een van maken!" riep de commissaris grimmig.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3152

De commissie tot bestrijding van de narigheid zat in de burgemeesterskamer en ordende zijn papieren.

„Het regent nog steeds", merkte de voorzitter op, een bekommerde blik uit het venster werpend. „Zouden we wel goed te werk gaan, heer Kornelisz? Ik vind niet, dat het leven prettiger wordt met al dat verbieden en ik zou eigenlijk best trek hebben in een pijp, als u begrijpt, wat ik bedoel!"

„Wee u, opstandige!" riep zijn metgezel uit. „Pas toch op; uw straf zal vreselijk zijn! Kom tot inkeer, broeder, en buig u met mij over onze schone taak. Slechts werken geeft vreugde: werken en nog eens werken."

Heer Ollie gehoorzaamde, doch voordat hij tot vreugde had kunnen geraken werd de deur opengerukt en stormden de burgemeester en de commissaris het vertrek binnen.

„Zo, en wat betekent dit allemaal?" riep de eerste, zijn koffers neerwerpend.

„Wij werken," zei heer Bommel waardig.

„Noem je dat werken?" kreet de magistraat. „Jullie maken misbruik van mijn vertrouwen. Jullie ondermijnen het wettig gezag!"

„Ik denk, dat het communisten zijn", opperde de politiechef somber.

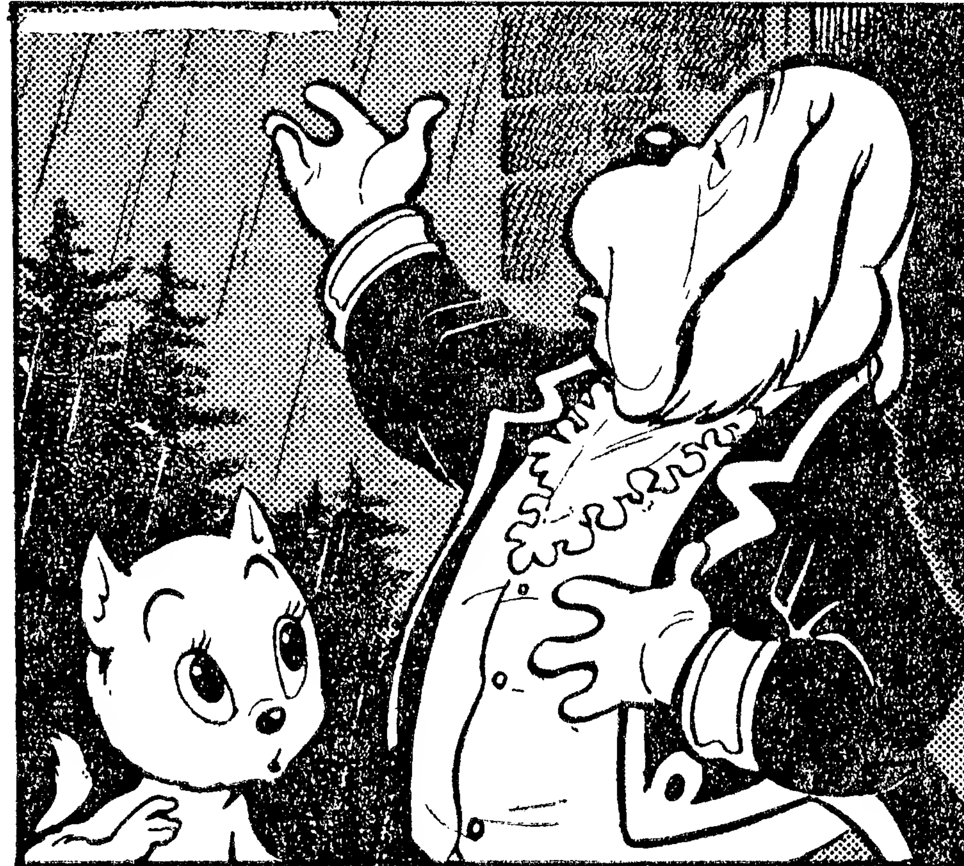
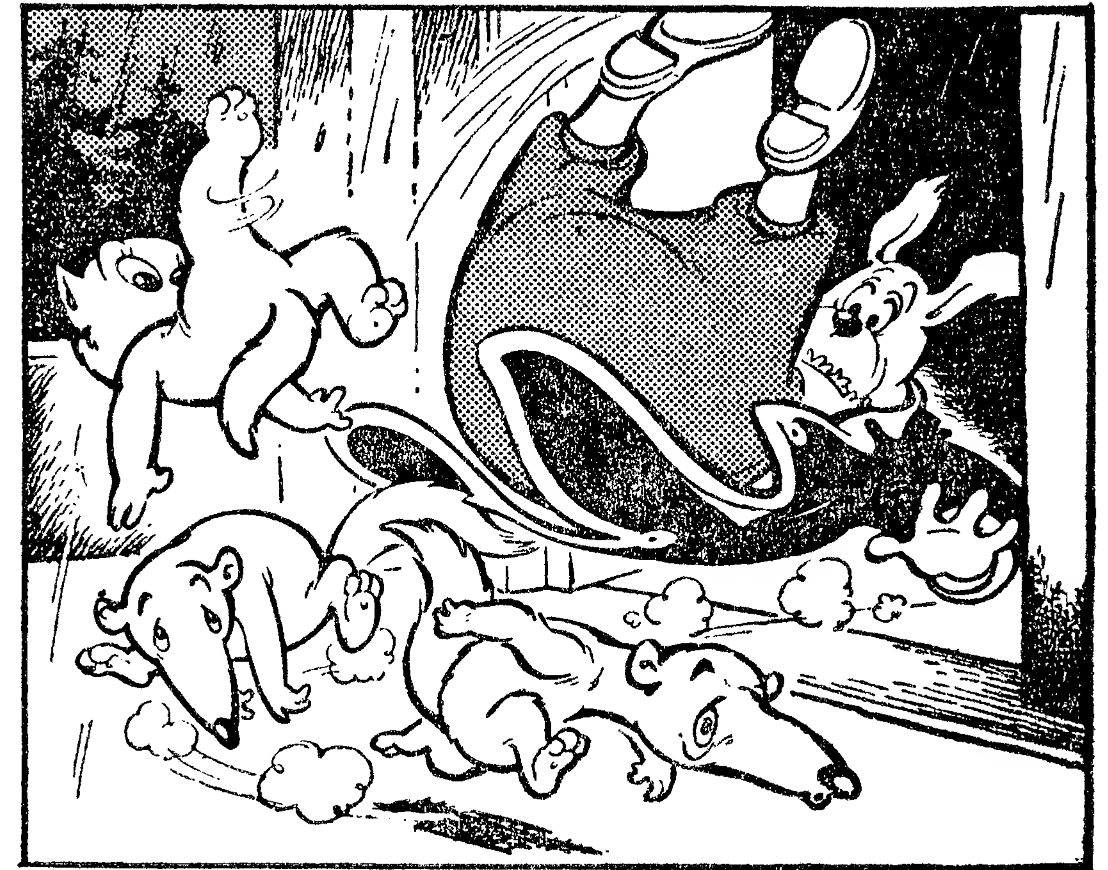
„Juist!" riep de heer Dickerdack. „Natuurlijk! Schrijf dat op, Bas!"

„Wij roeien het kwaad uit in de wortel!" sprak nu Zwadke met dunne stem. „Wij tasten de bronnen van de kwasterigheid aan en wij wekken op tot verbrijzeling!"

„Ik zal jullie verbrijzelen!" schreeuwde de burgemeester overspannen. „Weg met die oproerkraaiers!"

Met deze woorden stortten de beide overheidsfiguren zich op de commissie en enkele tellen later vloog deze door de open deur de gang op...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Het zal de oplettende lezertjes niet ontgaan zijn, dat Tom Poes in deze ware geschiedenis tot nu toe geen rol heeft gespeeld. Dat komt omdat het bewogen leven van een Bommel hem wel eens te veel wordt, vooral in de lente, wanneer de natuur roept.

Maar vanmorgen besloot hij om zijn oude vriend eens te gaan opzoeken — en zo zien we hem hier voor slot Bommelstein staan tegenover de bediende Joost, die hem opendeed.

„Heer Olivier is niet thuis, jonge heer", zei de trouwe knecht desgevraagd. „Hij bestrijdt de narigheid en daarom is hij bezig de Zwarte Zwadderneel te zoeken".

„De Zwarte Zwadderneel?" vroeg Tom Poes. „Wat bedoel je?"

Joost wees op de regen, die zachtjes neerdruppelde, en sprak: „De wind is in de bomen, de regen op 't struweel. Nu zal hij weldra komen: de Zwarte Zwadderneel!"

„O ja, dat gedichtje!" riep Tom Poes uit. „Dat heb ik in de krant gelezen, maar ik wist niet, dat het ernst was. Dan zijn er nu zeker wel moeilijkheden, hè?"

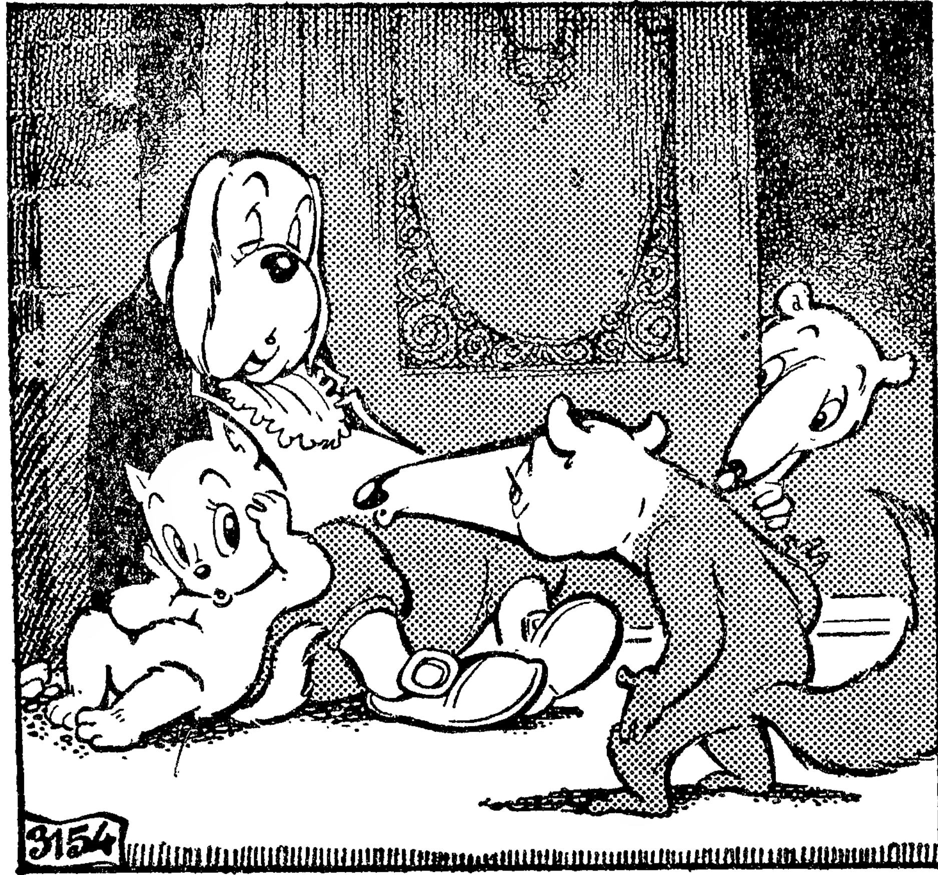
„Ach, het gaat, als ik me zo mag uitdrukken", hernam de bediende. „Veel schot zit er niet in. Het weer blijft miezerig, de internationale toestand is nog dezelfde en we hebben hier een lekkage gehad — en overigens hebben we nu nog inwoning ook".

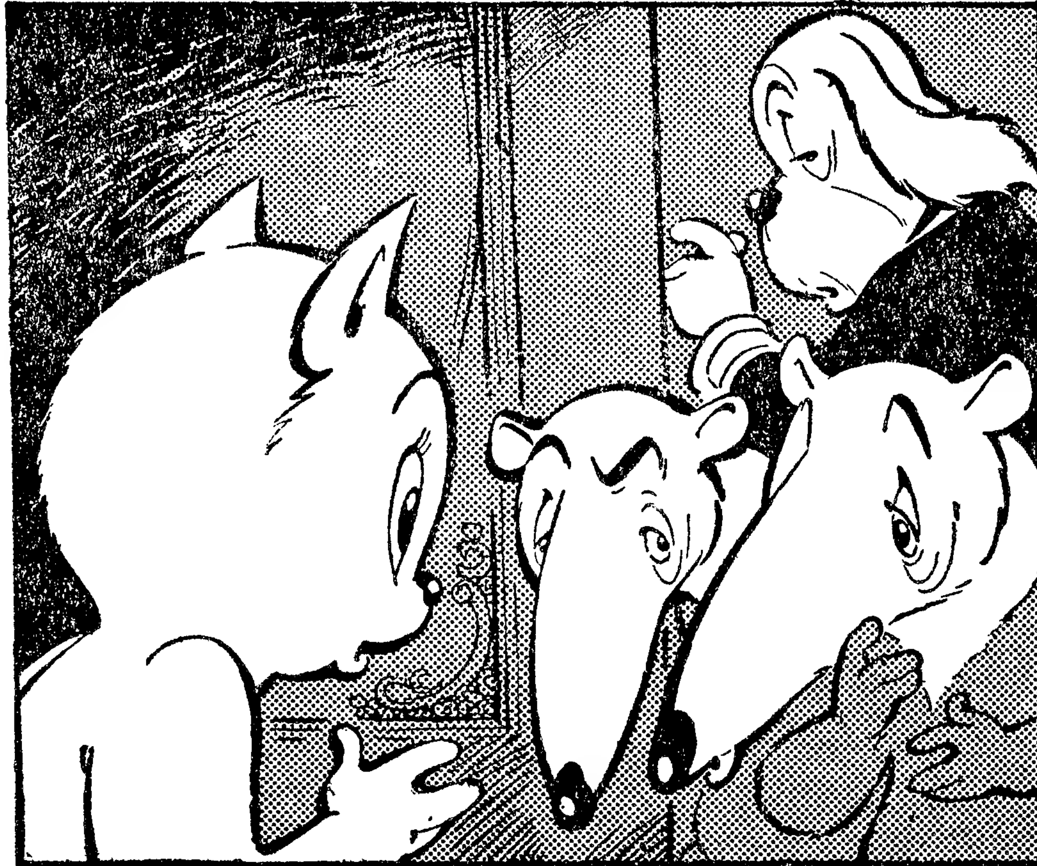
„Inwoning?" riep Tom Poes uit. „Van wie?"

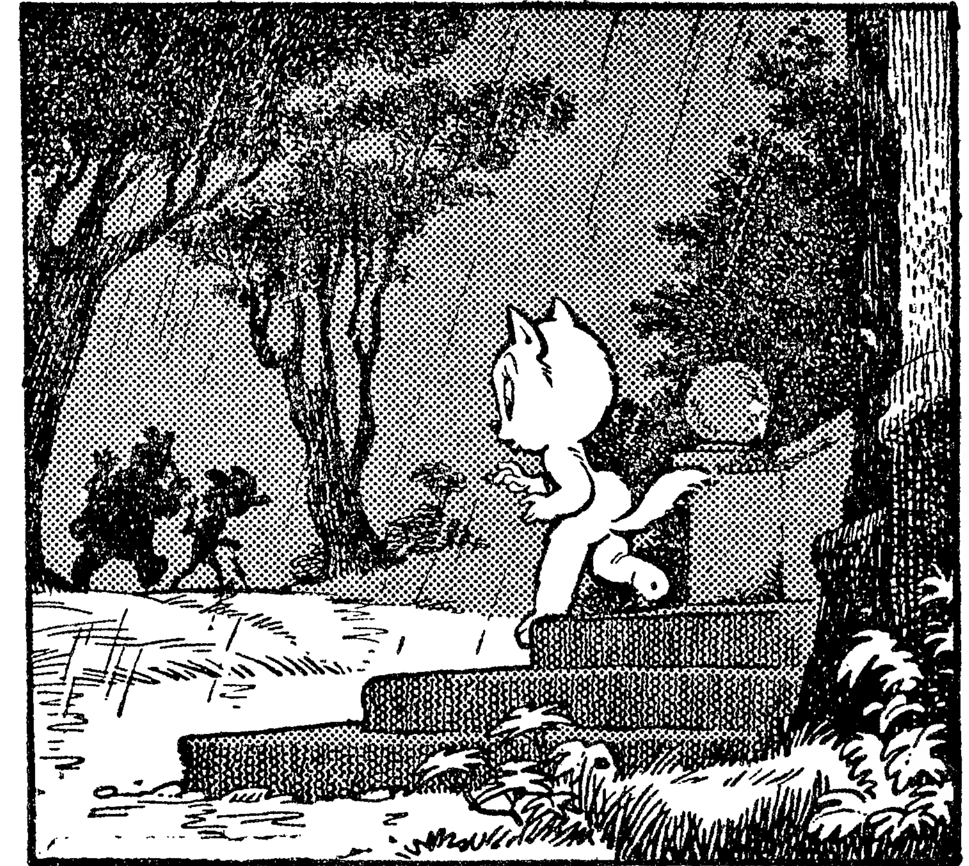
Voordat de knecht een nadere verklaring had kunnen geven werd er een deur opengerukt en stortten de beide jonge Rinsjes zich joelend naar buiten.

Joost was hier niet op verdacht, zodat hij, toen de knapen tussen zijn knieën door doken, het evenwicht verloor en log ter aarde stortte. In deze val werd Tom Poes meegesleept...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3154

Toen Joost en Tom Poes zo'n lelijke tuimeling maakten zorgden de kleine Rinsjes, dat ze snel wegkwamen. Hun ouders, die het rumoer vernomen hadden, traden nu bezorgd naar buiten en bogen zich over de gevallenen heen.

„Ach, wat is dat nu naar", klaagde de vader. „Kinderen zijn moeilijk, heren. Vooral in deze omgeving. In een ander land is dat beter, heb ik gehoord. Daarom gaan we nu emigreren".

„O", zei Tom Poes terwijl hij overeind kwam. „Waar gaat nu naar toe?"

„Dat weten we nog niet", zei de oude Rins zorgelijk. „Oost of west, dat is de vraag. Maar het is overal beter, naar men mij verzekert. Zodoende."

„En toch", zei nu de moeder aarzelend, „heb ik wel eens gehoord, dat men in het buitenland een vak moet kennen. Men moet er erg werken, schrijft oom Rans, die naar het westen is gegaan. Ik voor mij zou hier wel willen blijven; het is hier goed van eten en drinken en zo".

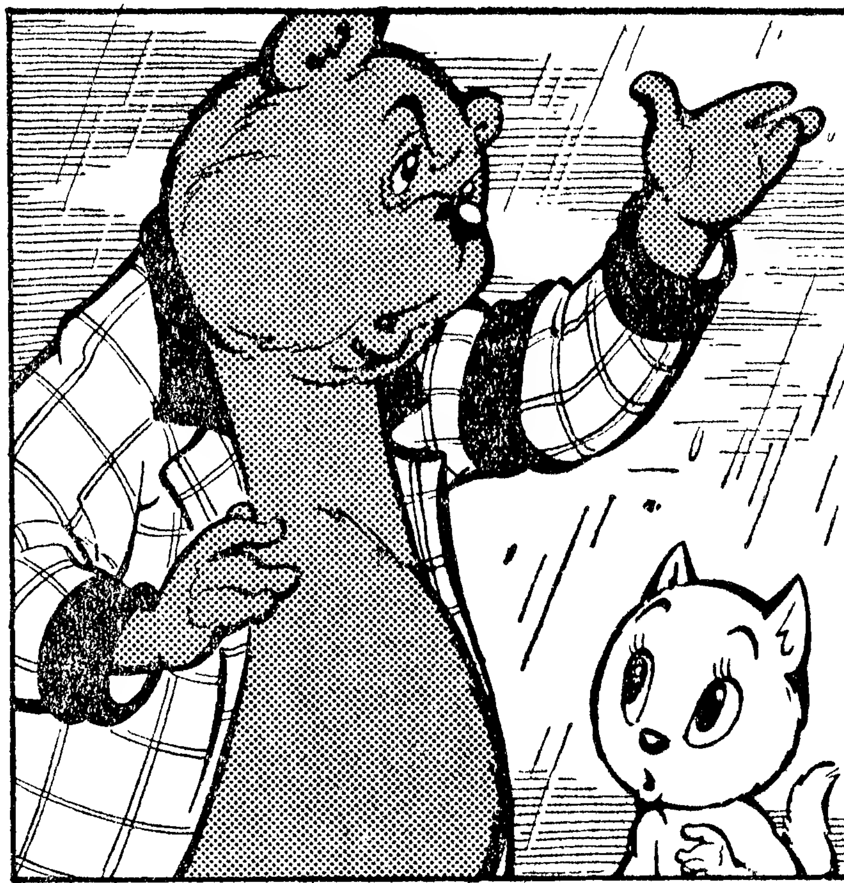
„Hm", zei Tom Poes, „toch zult u ook hier wel iets moeten gaan doen. Als heer Bommel klaar is met de Zwarte Zwadderneel zal hier ook alles anders worden, denk ik zo".

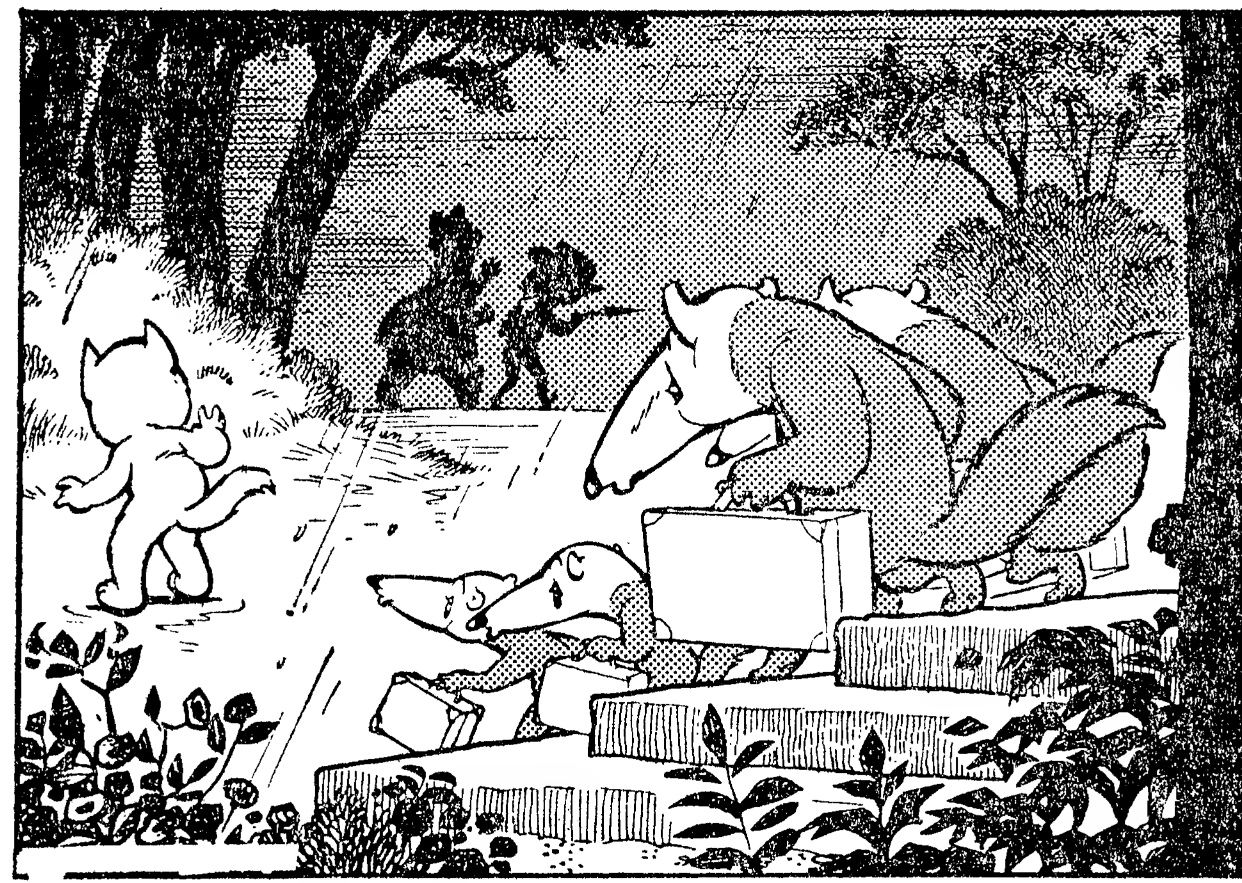
„Daar heb je het al", zei de vader. „Kom vrouw, pak de koffers. Ik heb genoeg van al die narigheid. Het regent trouwens ook weer en in de verte onweert het. Laten we dan maar naar het oosten gaan".

Tom Poes wachtte het gesprek niet af. Hij had zich omgekeerd en liep naar buiten, want in de verte had hij zijn oude vriend zien naderen in gezelschap van een donker geklede vreemdeling.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Tom Poes liep zijn vriend opgewekt tegemoet. „Dag heer Bommel!" riep hij. „Hebt u de Zwarte Zwadderneel al gevonden?"

„Die eh . . . die bestaat niet, jonge vriend", zei heer Ollie bekommerd. „Dat zegt de heer Kornelisz — en daar houd ik me aan".

„Wie zegt dat?" vroeg Tom Poes verbaasd.

„Kornelisz", sprak nu de vreemdeling. „Zwadke Kornelisz, jonge heer; een nederig soldaat in de strijd tegen het kwaad!"

„Het kwaad", vulde heer Bommel aan, „schuilt overal. Zelfs in de boezem van het wettig gezag wonen zonde en ijdelheid. Men heeft ons ook daar uitgeworpen".

„O", zei Tom Poes. „Uitgeworpen, hè?"

„Ja, ja", hernam Zwadke. „Zo gaat het altijd. Het is de straf voor onze winderigheid. Wij waren hoog gezeten, maar dat wreekt zich. Thans gaan wij het kwaad in de wortel aantasten".

„Waar?" vroeg Tom Poes.

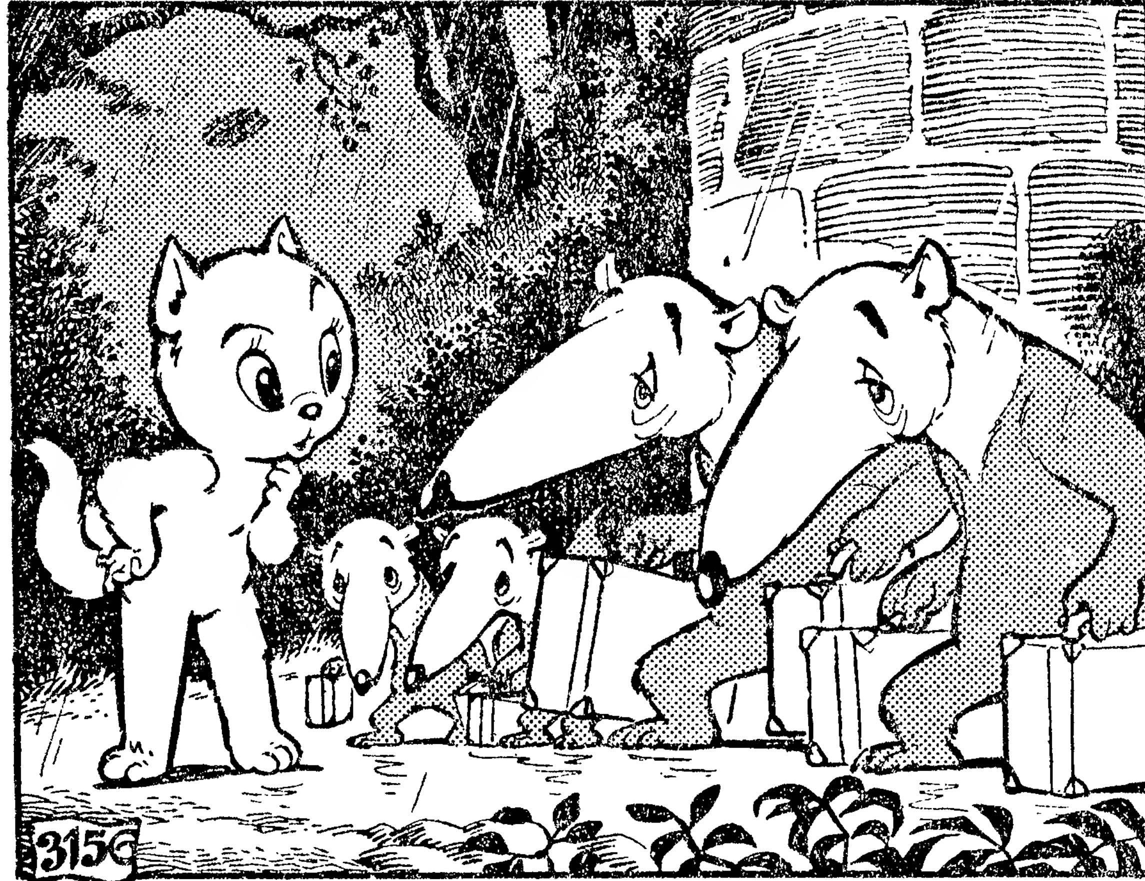
„Overal waar wij het tegenkomen", verklaarde heer Ollie. „We gaan de kant van het Donkere Bomen Bos uit, want daar woont de Zwarte Zwadderneel. Dat dacht ik vroeger tenminste, toen ik het licht nog niet gezien had".

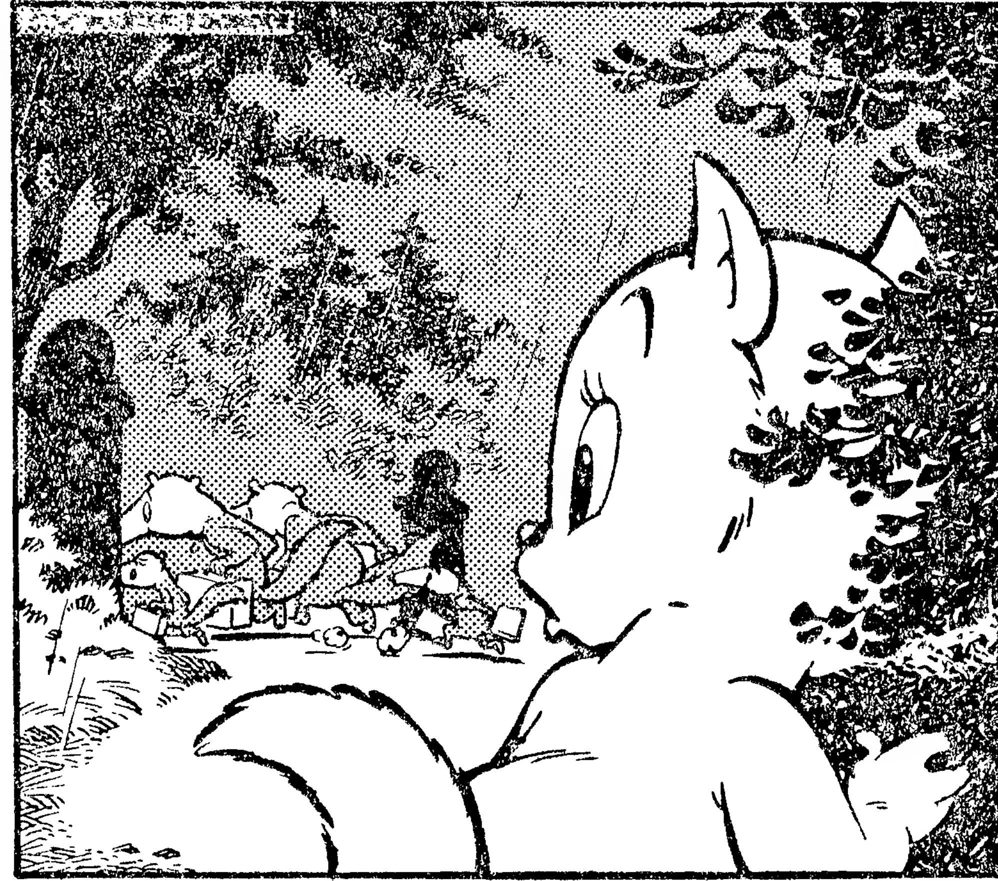
„Juist", vulde zijn metgezel aan. „Zwadderneel bestaat niet; maar het Donkere bomenbos is een poel van verderf. Vaarwel, jonge heer".

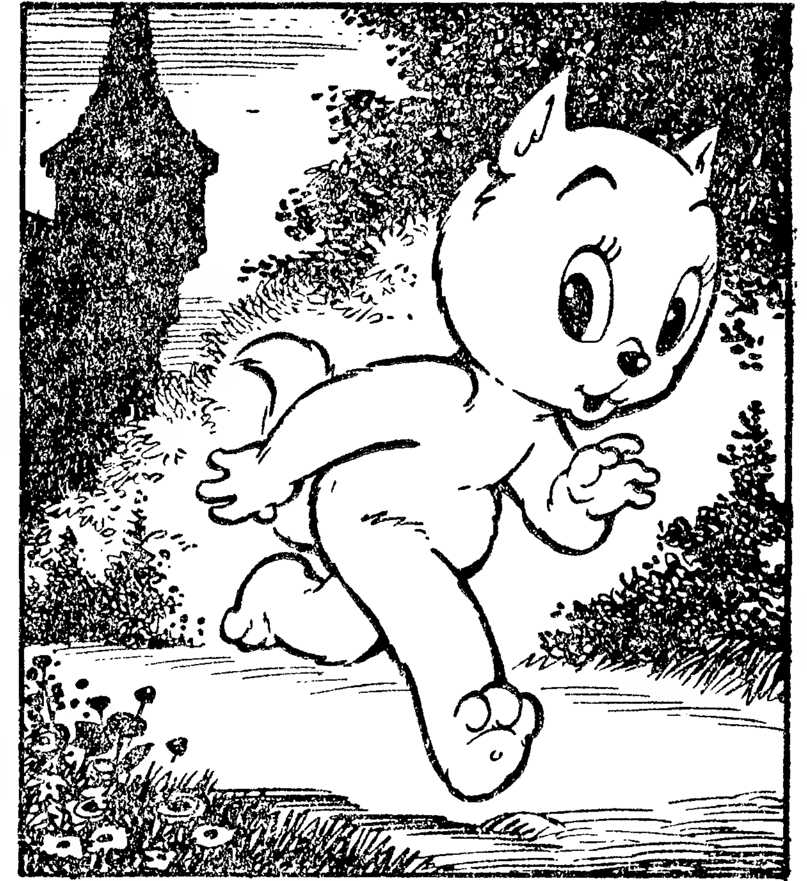
De beide heren wendden zich om en schreden waardig heen, terwijl in de verte de donder rommelde en de regen op de bladeren druppelde.

Tom Poes keek hen peinzend na, maar hij werd gestoord door de familie Rins, die het Slot Bommelstein verliet.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3156

„Nu we gaan dan maar weer eens", zei vader Rins. „Het is een moeilijk leven, dat van een landverhuizer, jonge heer! Altijd maar reizen en trekken. Wanneer we eenmaal in een ander land zijn zal alles beter worden — maar voordat het zover is . . . "

Hij zuchtte en schudde bekommerd het hoofd.

„Het weer werkt ook niet mee", klaagde zijn vrouw.

„Nee", hernam de vader. „Het is hier allemaal narigheid. Dat herinnert me aan dat oude versje: het laatste couplet, u weet wel".

„Welk versje?" vroeg Tom Poes.

De oude Rins stak een vinger op en declameerde:

„Het zwerk is zwart en duister,
De bliksemflits is geel.
Er klinkt een hol gefluister:
De Zwarte Zwadderneel".

„Zo is het maar net", zei zijn vrouw. „Het onweert, hoor je wel, man? Ik vind het maar eng, hoor".

„Laten we voortmaken", stelde de heer Rins voor. „We moeten zorgen weg te zijn voordat de Zwadderneel komt. Kom, moeder. Komt, kinders; we gaan naar het buitenland, waar alles beter is".

De familie nam vlug afscheid en snelde het tuinpad af. Tom Poes keek peinzend naar de donkere lucht en luisterde naar het verre gerommel van de donder.

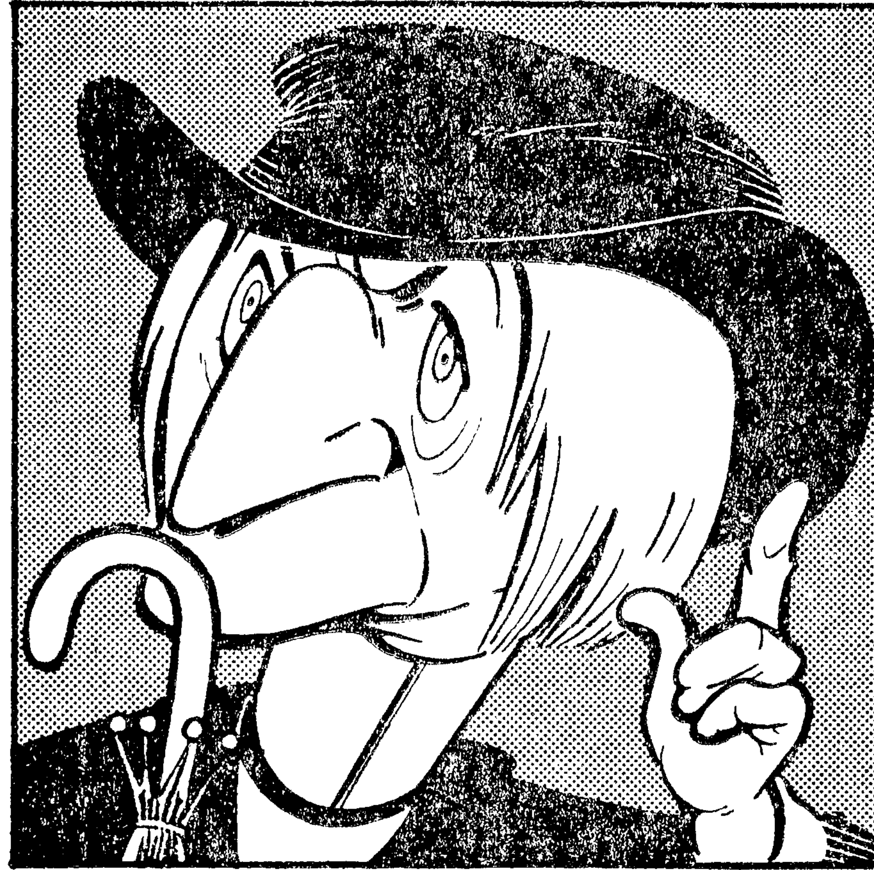
„Een vreemd, oud versje is dat", mompelde hij. „Regen en wind en onweer. Allemaal narigheid over de Zwarte Zwadderneel. En heer Ollie is met dit weer op stap om de narigheid te bestrijden, samen met die zwarte vreemdeling. Hm".

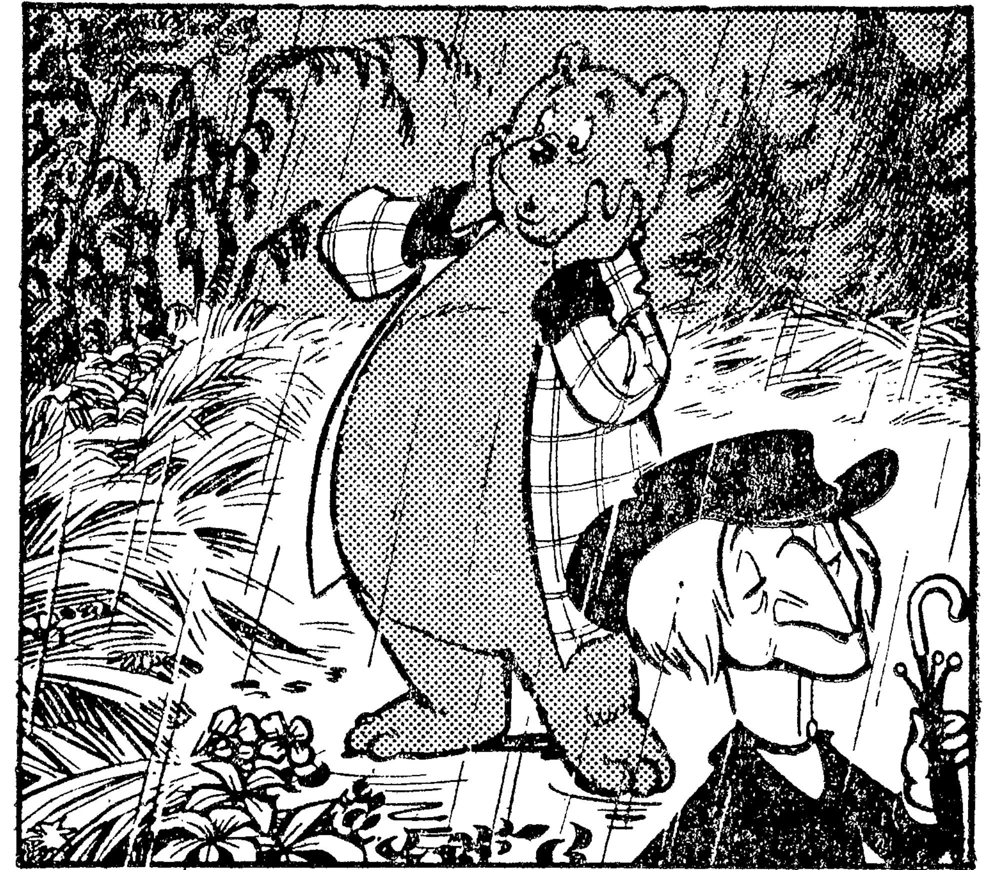
Toen kreeg hij plotseling een vermoeden en zonder lang nadenken begon hij te lopen.

„Ik moet proberen om heer Bommel in te halen", dacht hij. „Want als mijn idee juist is, zal hij hulp nodig hebben. Ik hoop, dat het nog niet te laat is . . . "

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3157

De zon scheen waterig door de donkere wolken toen heer Ollie en Zwadke Kornelisz over de weg naar het Donkere Bomen Bos liepen. Bos liepen.

Het toeval wilde, dat hun pad hen langs een weide vol bloemen voerde — en bij het gezicht daarvan klaarde heer Bommel op.

„Het leven is toch nog niet zo kwaad", zei hij opgewekt. „Er gaat niets boven de vrije natuur, zei mijn goede vader altijd — en daar houd ik mij aan."

„Foei", sprak zijn metgezel verstoord. „Dat is oppervlakkige praat, broeder Olivier! Hoe kan men zo luchthartig zijn? Het kwaad schuilt overal!"

„Maar", zei heer Ollie, „ziet u dan al die bloemen niet? Een heel veld vol met kleuren en geuren! Daar knapt iemand van mijn stand van op, want wij Bommels zijn héél gevoelig voor schoonheid. Iets wat zo mooi is, kan niet kwaad zijn."

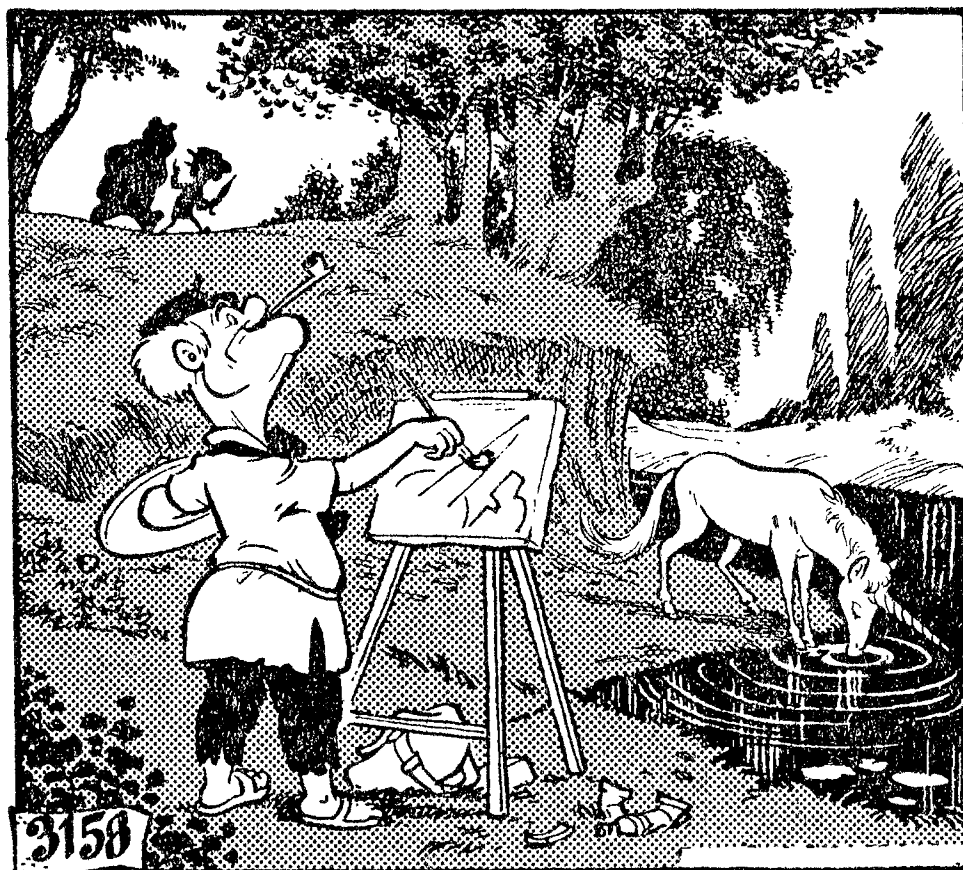
De heer Kornelisz hield de pas in en wierp een misprijzende blik op de bloemenweide.

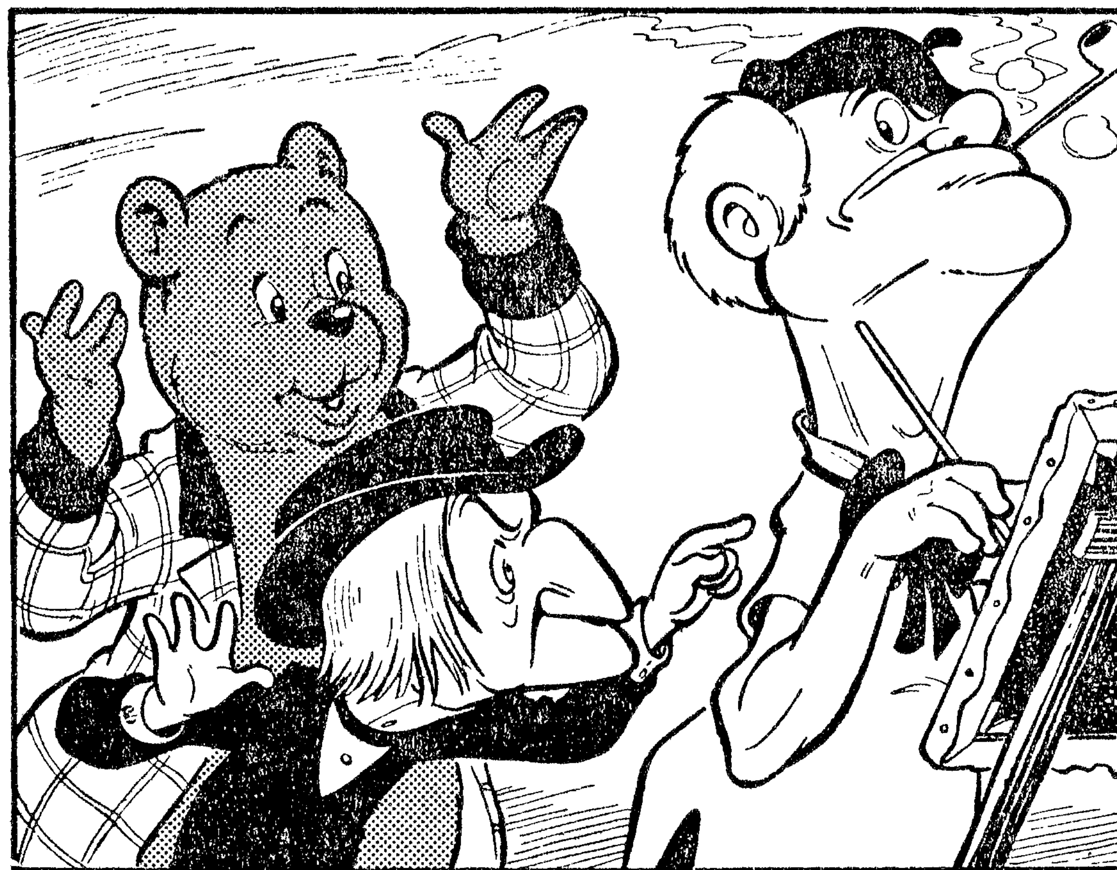
„Ah bah!" zei hij met dunne stem. „Klaprozen en korenbloemen zijn schade voor het gras. Allemaal winderige groeisels en onkruid. Allemaal kwaad voor de eenvoudige landman en vergif voor het vee. Kwasterig bloeisel, broeder!"

Heer Bommel wilde iets tegenwerpen, doch tot zijn schrik zag hij, dat het veld na deze woorden plotseling in een wildernis vol onooglijk onkruid veranderde.

„Zo gaat het altijd", hernam Zwadke tevreden. „De waarheid ontmaskert alle voosheid. Laat ons verder gaan, en kom onder mijn paraplu, want het begint zachtjes te regenen ..."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Aan de weg naar het Donkerebomenbos ligt een meertje, dat een buitengewoon helder water bevat. De oppervlakkige wandelaar zou hier stellig achteloos aan voorbijgaan, omdat het zo klein is en ook overigens niet in het oog springt.

Maar de schilder Terpen Tijn, op zoek naar een inspirerend landschapje, werd meteen getroffen door de merkwaardige vibratie van 't zonlicht in het water.

„Donders", mompelde hij, „dit moet de drinkplaats van een eh... dinges zijn! Wat een trilling van lazuli door het azuur!"

Snel zette hij zijn ezel op, kneep enige tubes uit en wachtte. En ja hoor. Toen de zon op zijn hoogste punt gekomen was, ritselde het in de struiken en daar verscheen een eenhoorn bij de plas. De kunstenaar greep zijn penselen en begon in vervoering te schilderen. Hij repte zich zoveel hij kon, want het licht begon valer te worden en een gerommel in de verte waarschuwde hem, dat er een onweer naderde. Doch helaas, voordat zijn eerste opzet op het doek stond werd hij gestoord door logge voetstappen.

„Kijk, daar staat heer Tijn!" sprak iemand. „En ziet u, wat hij schildert? Hij schildert die eenhoorn daar! Dat is toch werkelijk wel iets bijzonders, als u begrijpt, wat ik bedoel!"

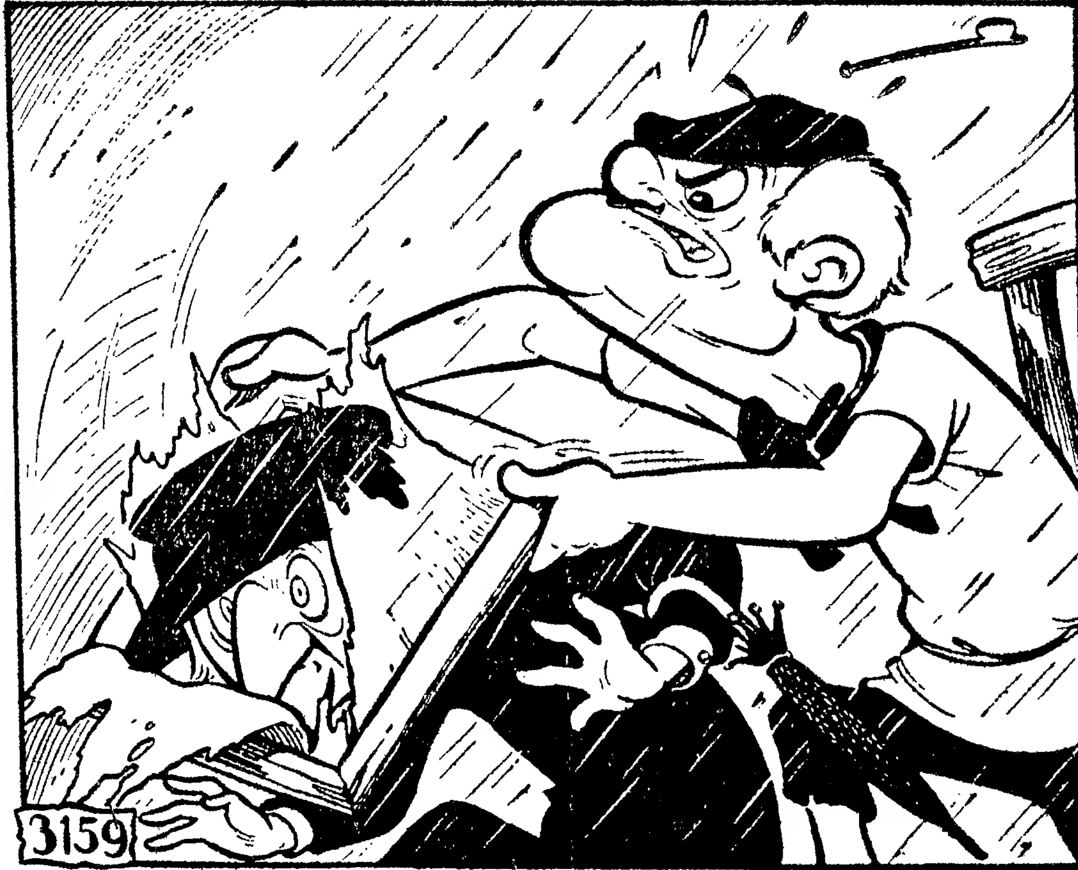
„Foei", antwoordde een dunne stem. „Dit is moderne kunst. Zwendel, broeder Olivier. Ieder sober en rechtschapen mens weet, dat eenhoorns niet bestaan".

De schilder wendde zich driftig om.

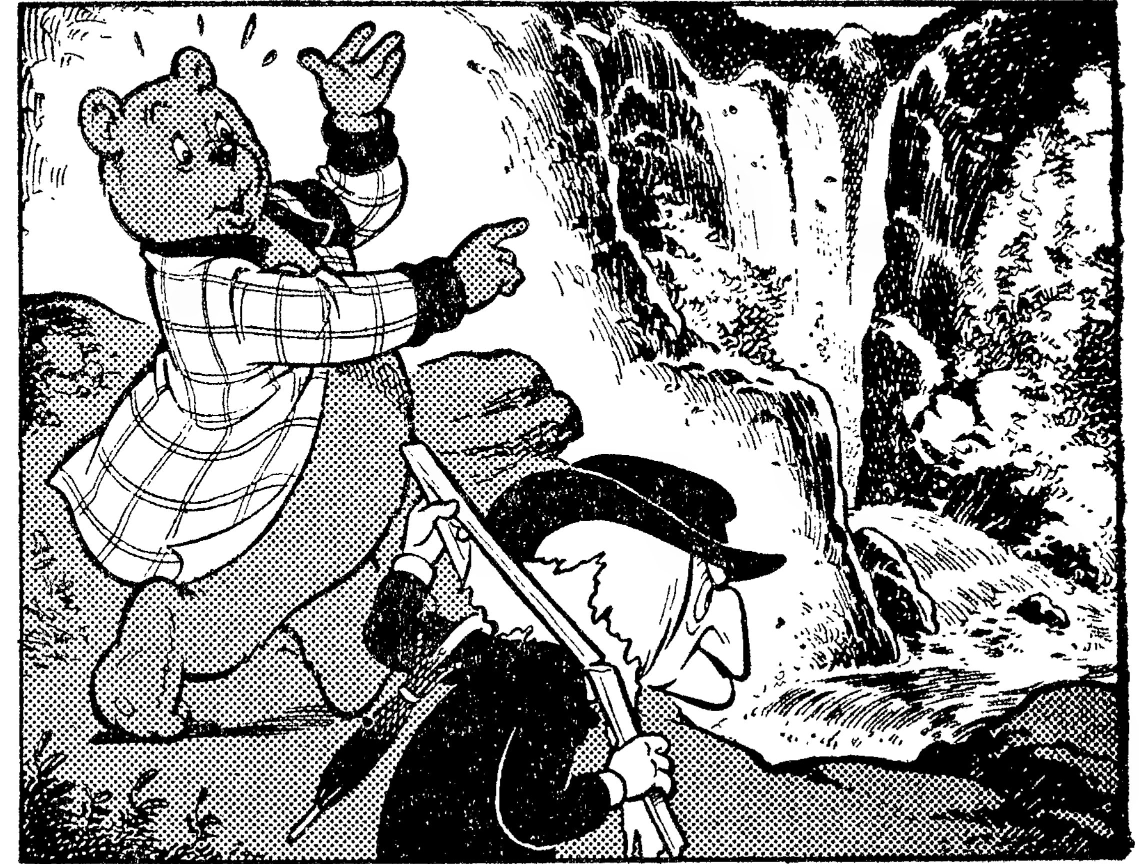
„Pak je weg met je grove vleeslichamen!" siste hij. „Merk je niet, dat je de fijne vibratie van de eh... dinges verstoort?"

Het was echter reeds te laat. Toen hij weer naar het meertje keek, was het zeldzame dier verdwenen — en bovendien begon het plotseling te regenen...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3159

Terpen Tijn verloor alle zelfbeheersing.

„Grove trillers!" riep hij. „Kapot maken is alles wat jullie kunnen, hè? Jullie hebben de geest in het vlees gesmoord, ongesuikerde augurken!"

„Foei, dat is zondige taal", sprak de heer Kornelisz berispend. „Wendt u af van uw winderige kunstenmakerij, broeder! U onderhoudt het kwade met uw verbeeldsels!"

Dit was te veel voor de kunstenaar. Met een rauwe kreet sloeg hij zijn doekje over het hoofd van de rechtschapen man en maakte zich gereed om nog meer ijselijke dingen te doen. Doch heer Ollie en Zwadke Kornelisz wachtten dit niet af. In de neerstromende regen snelden ze voort totdat het getier van de schilder niet langer te horen was en ze zich op bergachtig terrein bevonden.

„Dat komt er nu van", hijgde heer Bommel klagend. „In plaats van de narigheid te bestrijden krijgen we niets dan ellende, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik geloof niet, dat we het goed doen".

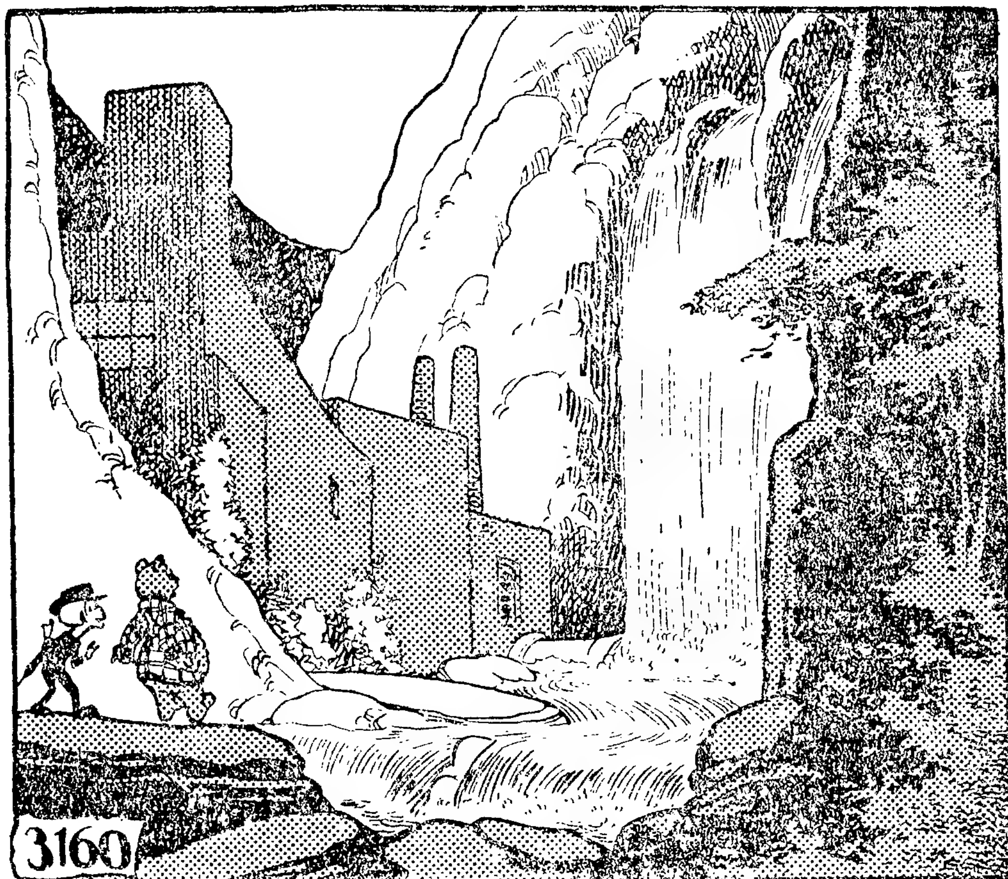
„Onze taak is zwaar", zei zijn metgezel, het spieraampje van zijn hals tillend. „De wereld is vol voosheid en bedrog en onze weg gaat door een dal vol tranen als wij de waarheid willen vinden".

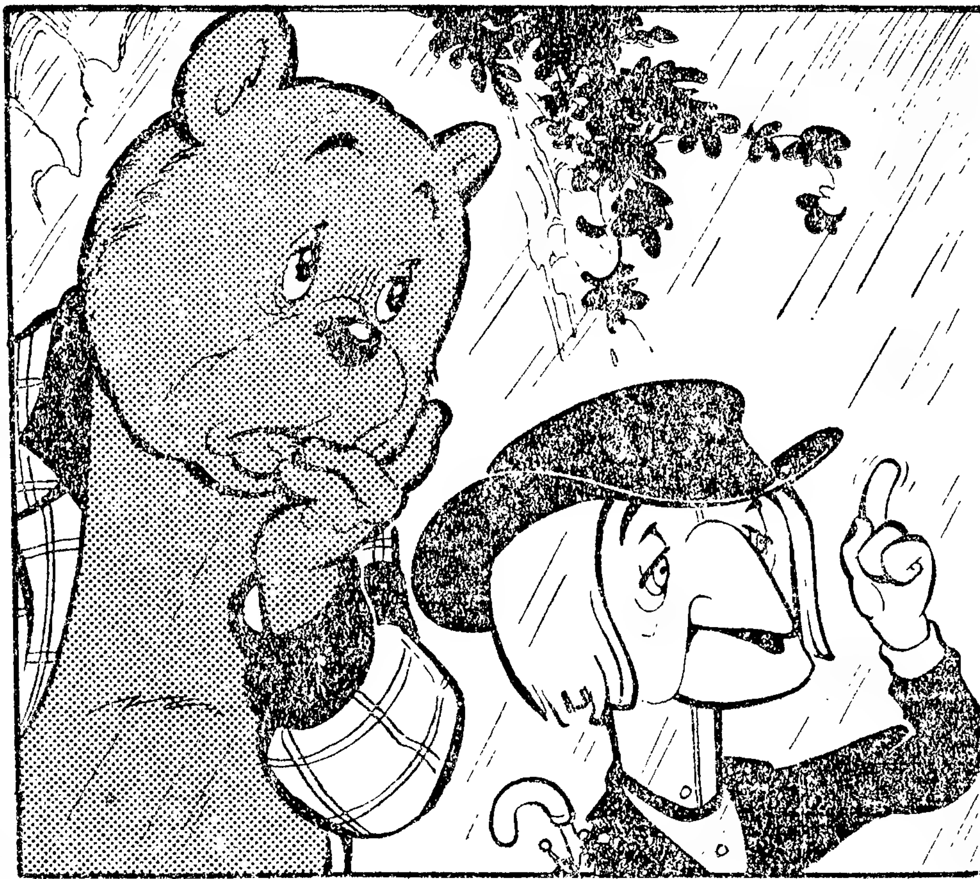
„Ik weet eigenlijk niet", zei heer Ollie, „of ik de waarheid wil vinden. Ik vind alleen maar narigheid — en als er geen tranen zijn, regent het. Hoewel het nu weer een beetje droog is", voegde hij er aan toe.

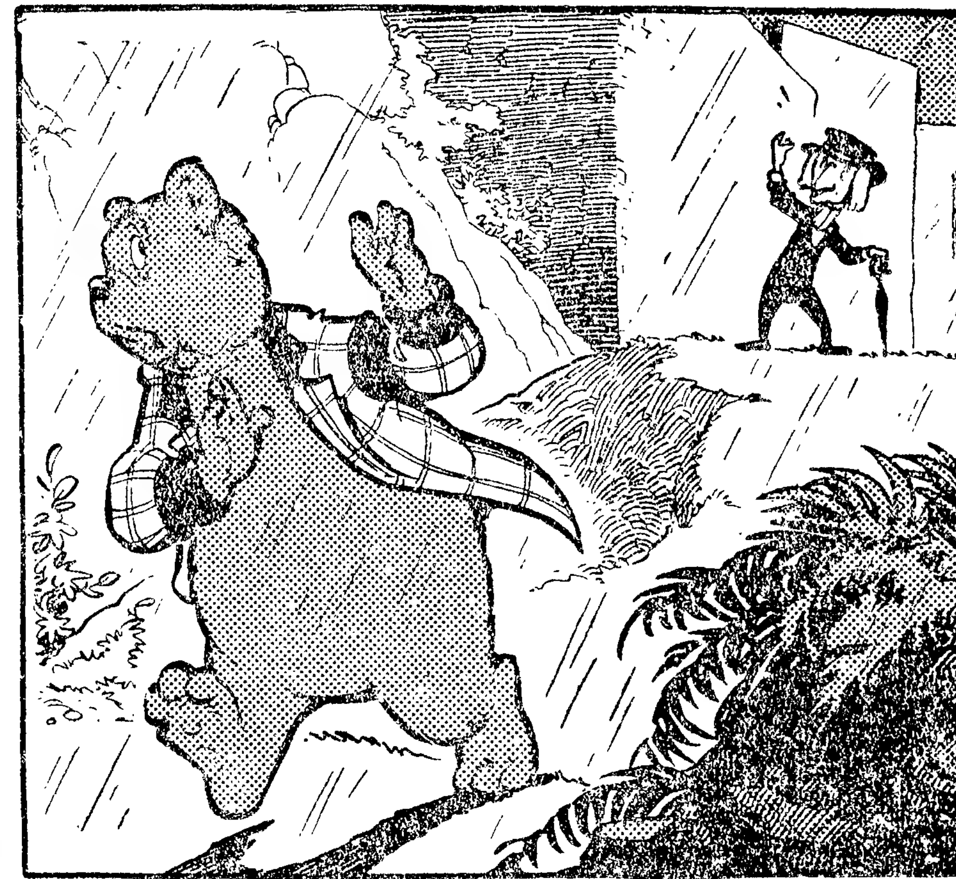
„En kijk, heer Kornelisz, daar is een waterval! Hoort u hem ruisen? Dit is toch wel machtig mooi voor iemand van mijn verfijnde smaak . En ik geloof nooit, dat dit fraaie natuurtafereeltje niet echt bestaat!"

„We zullen zien", zei de ander met smalle mond.

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3160

„Het is hier mooi!” hield heer Bommel vol. Hij hield de pas wat in en staarde dromerig naar de waterval.

„Ver van het gewoel en de drukte van het verkeer kan men zich hier een beter heer voelen worden. Hoort u dat geruis, heer Kornelisz? En hoort u hoe de wind in de bomen zingt? Hier is geen narigheid.”

„Voosheid en bedrog”, sprak de ander met stroeve mond. „Wat u daar hoort is niet het zingen van de wind. De wind zingt niet, zoals ieder weldenkend mens weet, en bovendien wordt dat geluid veroorzaakt door de fabriek die daar staat.”

Hij wees op een grauw bouwwerk, dat bij een kromming in de weg zichtbaar werd — en heer Ollie bleef getroffen staan.

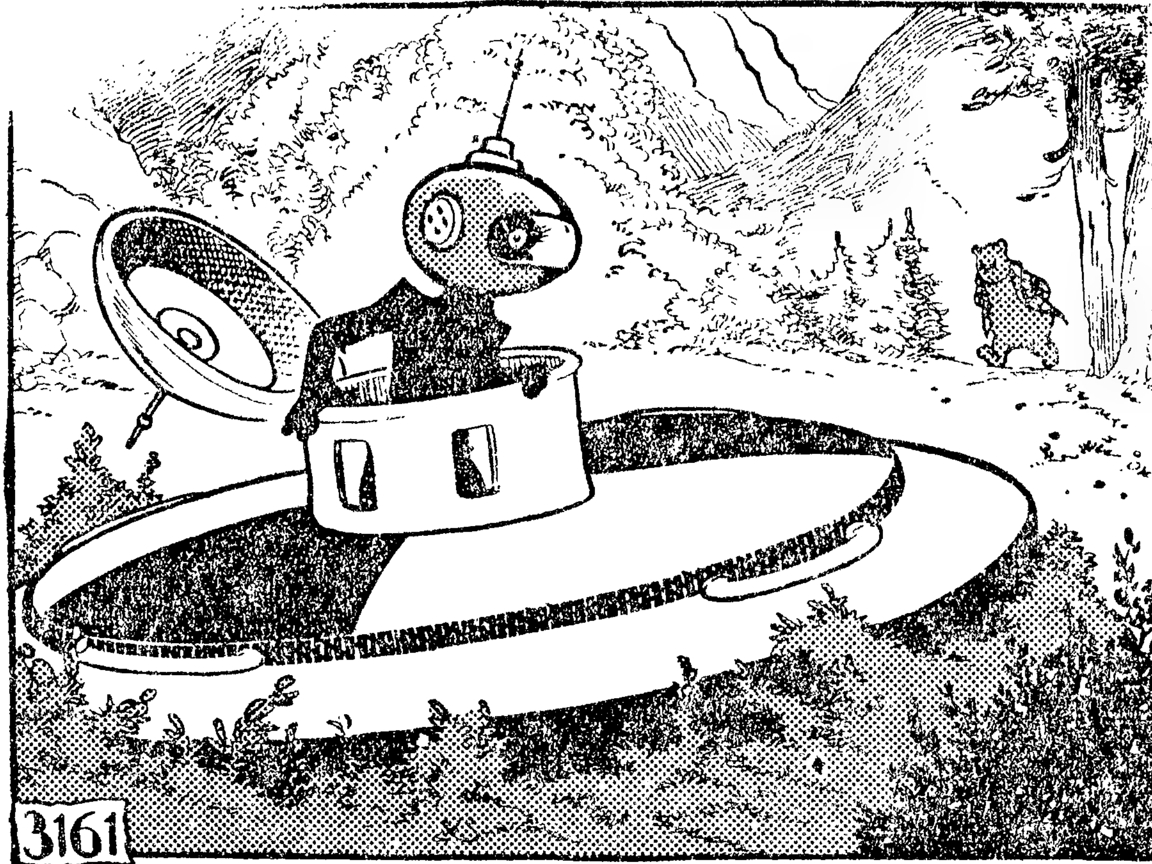
„Een elektrische centrale”, vervolgde zijn metgezel. „Het nijvere produkt van oppassende lieden die zo’n doelloze waterval in iets nuttigs weten om te toveren. Kijk, hier schuilt een mooie les, broeder! Hier wint het verstand het van de winderigheid. Laten wij nederig het hoofd buigen voor . . .”

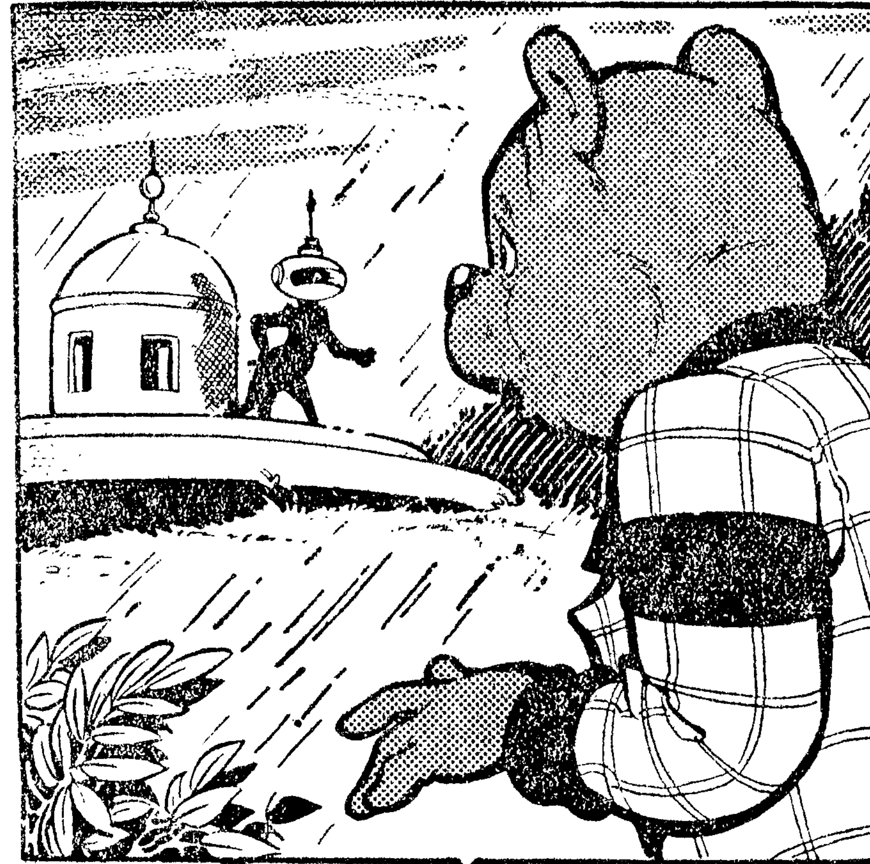
Maar heer Bommel liet hem niet uitspreken.

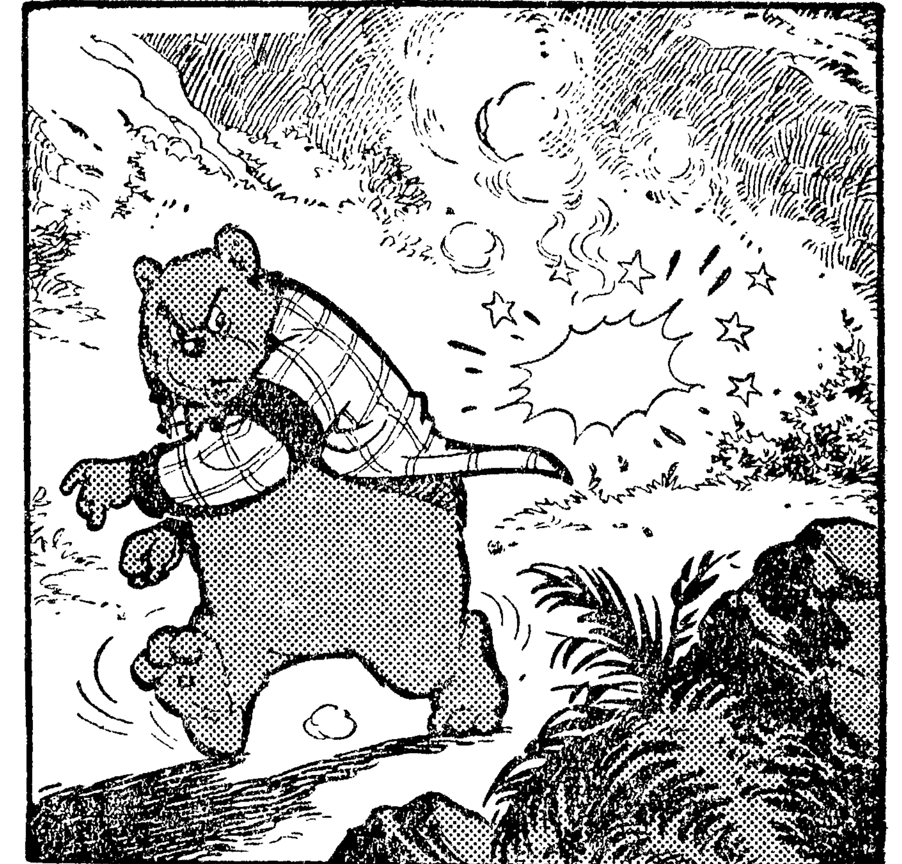
„Ik schei er mee uit!” riep hij. „Ik wil het hoofd niet buigen voor zo’n vale schuur. Liever ga ik doelloos en voos door het leven als een winderig heer — als u begrijpt wat ik bedoel. Ik ga de narigheid verder alleen bestrijden — ik ga de Zwarte Zwadderneel zoeken zoals ik altijd al van plan was!”

„Wee u, verlorene!” riep de ander hem na. „Ge verloochent dus de zwarte band, die ons bindt? Het zal u slecht vergaan!”

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

In zichzelf mompelend repte heer Bommel zich voort over de eenzame weg.

„Ik ben blij, dat ik van hem af ben", prevelde hij. „Dat was niet vol te houden voor iemand van mijn stand. Het leven was nog prettiger voordat ik de narigheid ging bestrijden met de heer Kornelisz. Ach, misschien ben ik wel een verloren heer — maar dan ga ik verder maar eenzaam en verloren door het leven ..."

Hij bleef plotseling staan, want in een veld naast de weg zag hij een vreemd voorwerp liggen. Het blonk en fonkelde in de zon die door de wolken brak. En terwijl hij keek, zag hij een rond torentje uit het ding omhoog komen. Een soort deksel klapte open en nu rees een vreemde figuur uit het tuig omhoog.

„Hé!" mompelde heer Ollie bevreemd. „Dat is ... dat moet een vliegende schotel zijn, als iemand begrijpt, wat ik bedoel! Ach, dat is nu toch aardig, dat ik zo iets ook eens te zien krijg. Echt iets voor een Bommel. De heren van de Kleine Club zullen opkijken wanneer ik ..."

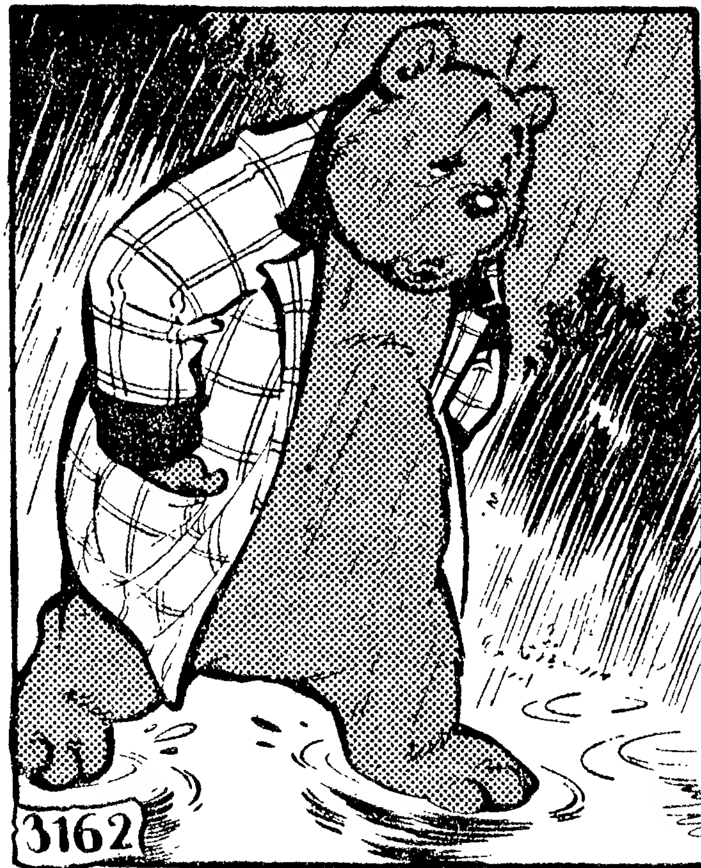
Hij zweeg en zijn gelaat verduisterde zich terwijl hij zich afwendde.

„Foei", sprak hij. „Dit is winderigheid en hovaardij. Het past mij niet om mijzelf te verheffen. En bovendien is die vliegende schotel natuurlijk ook maar ijdelheid. Die dingen bestaan immers niet?"

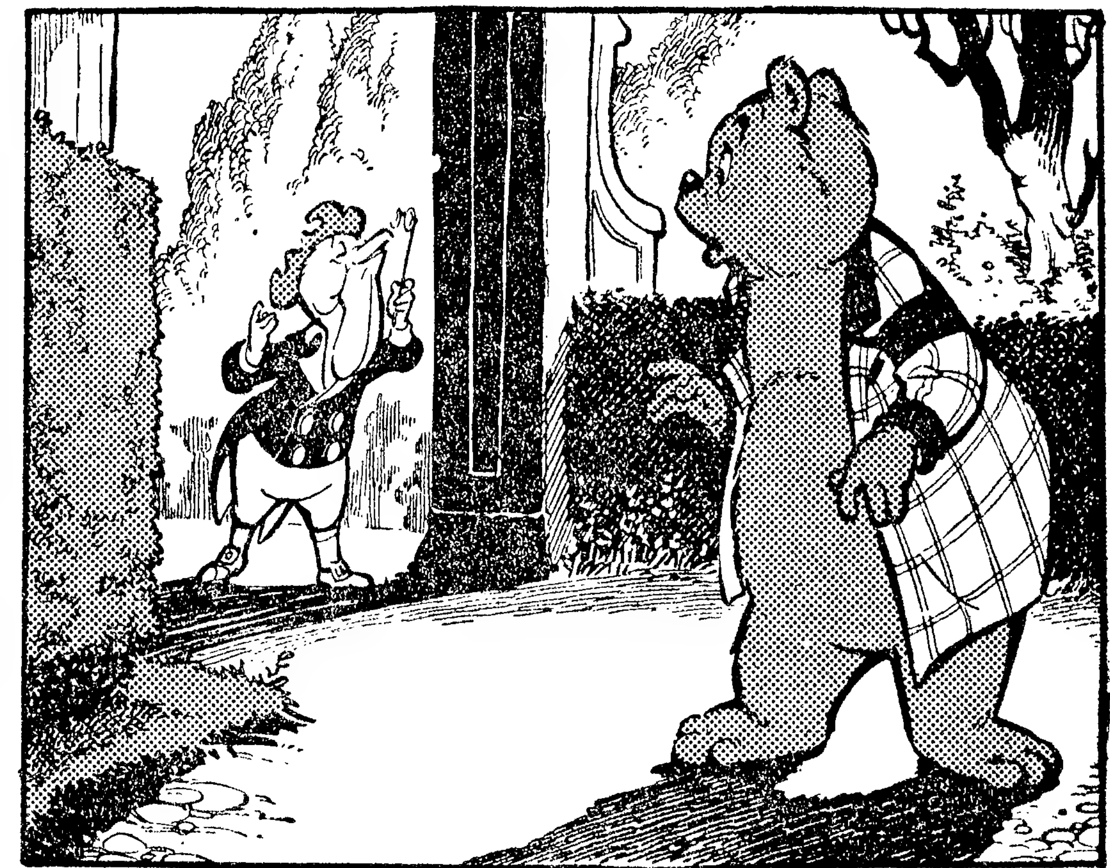
Grimmig vervolgde hij zijn weg, maar hij kon toch niet nalaten om een blik achterom te werpen. Het zonderlinge voorwerp was verdwenen.

„Net als ik dacht," hernam hij. „Het bestaat niet. Of eh ... hm! Of zou het aan mij liggen?"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Diep terneergeslagen liep heer Bommel door de neerstromende regen.

„Het leven is vol narigheid", prevelde hij tot zichzelf. „Alles wat mooi lijkt, is eigenlijk lelijk, zegt de heer Kornelisz — daar houd ik mij aan."

„Waarom houd ik mij daar eigenlijk aan?" vroeg hij zich plotseling verbaasd af. Maar het antwoord was niet zo snel te vinden en bovendien vergat hij de zwarte band, die nog steeds zijn arm bekleedde.

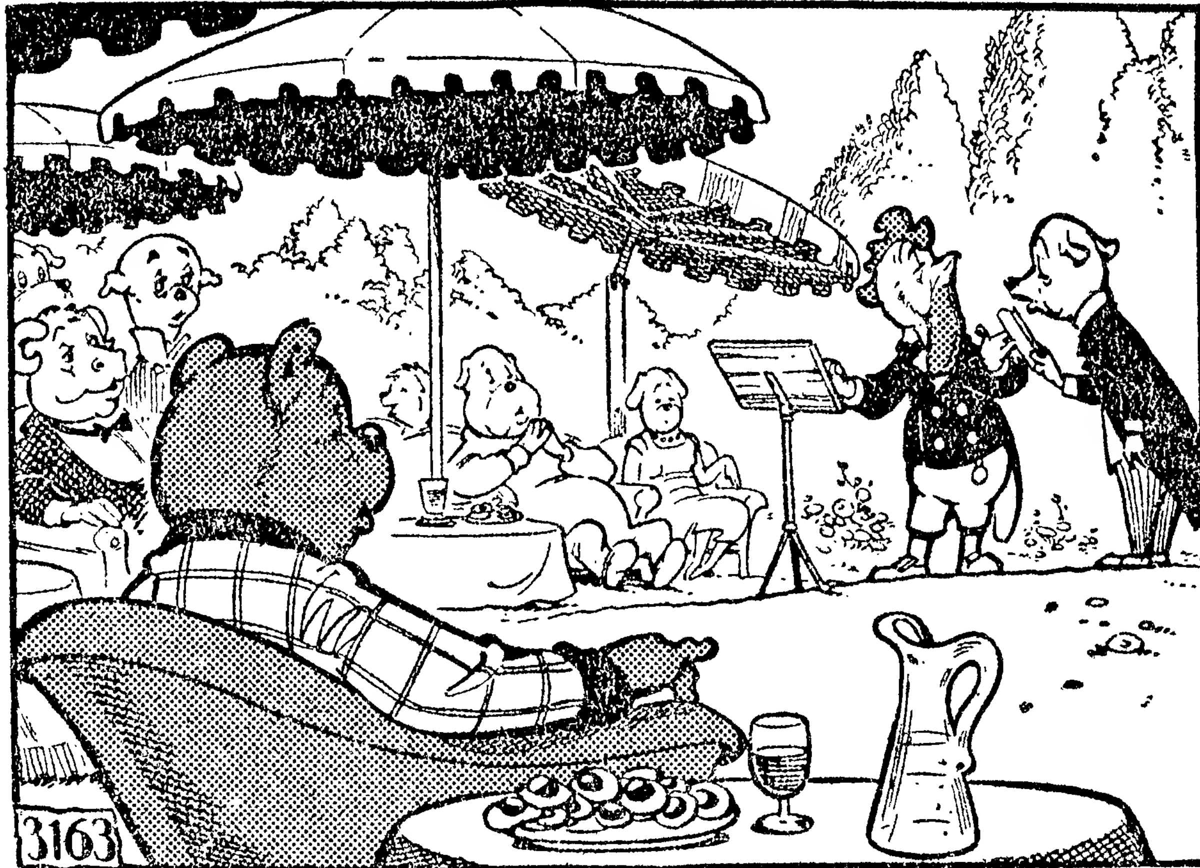
Daardoor was hij nog steeds in diep nadenken verzonken toen hij weer op de weg naar Rommeldam voortstapte en het park van de markies de Cantecler naderde. De vrolijke klanken van een strijkje wekten hem uit zijn mijmering en toen hij verbaasd de pas inhield en een blik over de haag wierp, merkte hij, dat de edelman blijkbaar een tuinfeestje gaf. Onder beschaafd gepraat en luchtige scherts bewogen de gasten zich over de gazons; de zon wierp heldere stralen door een opklarend wolkendek en het gehele tafereel ademde zo'n vriendelijke sfeer, dat het heer Ollie droevig te moede werd.

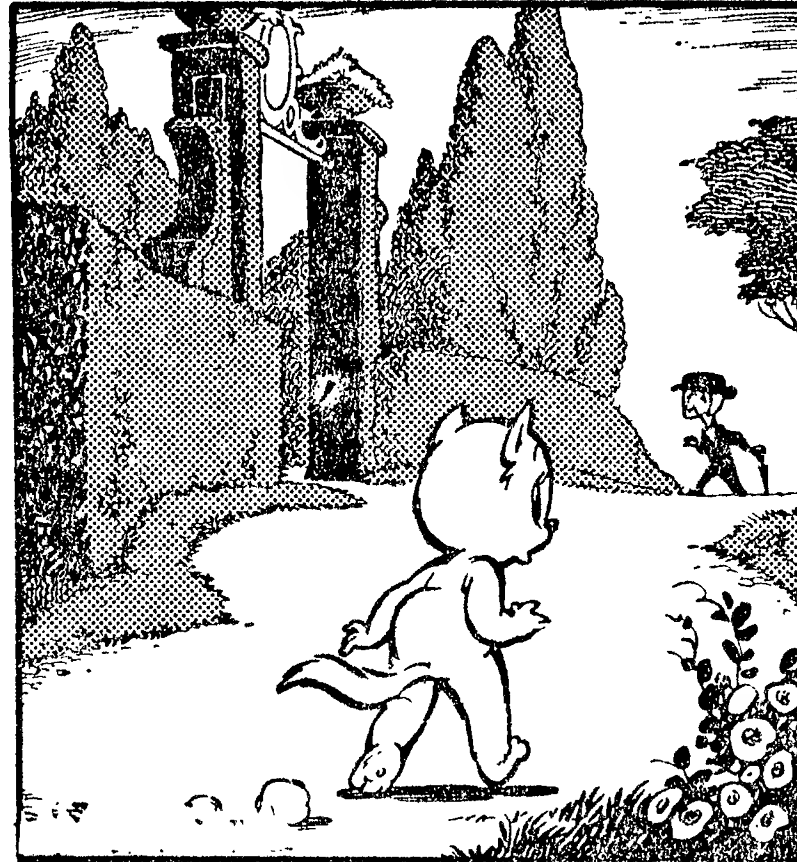
„Hier sta ik nu", mompelde hij. „Een verloren heer, die gebukt gaat onder de narigheid en de de Zwarte Zwadderneel niet gevonden heeft. En hier is een feest vol voos vermaak, waar ik niet uitgenodigd ben. Mij past slechts nederigheid — maar het is moeilijk."

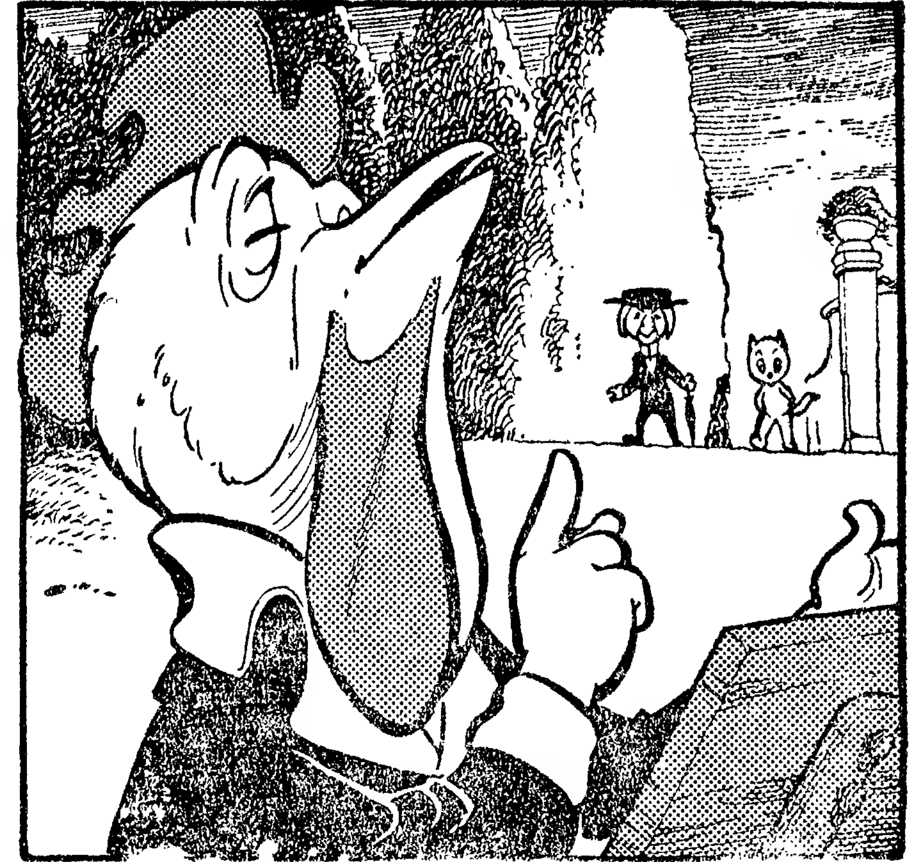
Op dat moment verscheen de gastheer in de oprijlaan. Hij wierp een blik op de ontredderde figuur en toen verscheen een milde glimlach op zijn gelaat.

„Ach eh . . . Bommel!" sprak hij. „Heeft mijn bediende verzuimd u een uitnodiging te zenden? Kom toch binnen. Ik ga over enige ogenblikken een gedicht zeggen, dat ik u niet onthouden wil."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Heer Bommel aarzelde niet lang. Het verlangen naar enige gepaste ontspanning werd hem te machtig en daarom volgde hij de markies het park binnen.

Even later kon men hem met een tevreden gelaat in een tuinstoel zien zitten met verversingen binnen zijn bereik en een goed uitzicht op het lezenaartje waarachter de edelman nu plaats nam.

„Ik ga nu", sprak deze, „een gedicht zeggen. Het werd geïnspireerd door een stukje in de krant, dat ik dezer dagen las. Dat stukje handelde over een oud bakervers, u zult het zeker kennen: „De wind is in de bomen, de regen op 't struweel . . ." enzovoort. Welnu; mijn gedicht is getiteld: „De klop van Zwadderneel" en gaat als volgt."

Hij pauzeerde even om een opgerold papier van een bediende aan te nemen, dat hij met zorg op de standaard uitstrekte. Daarop hief hij een hand op, sloot de ogen en declameerde met klankvolle stem:

„Er knort een knerp door 't kreupelhout
De regen fezelt, de wind knoert koud.
En over de heuv'len, door het nat struweel
Sluipt sloom, de Zwarte Zwadderneel".

Het geluid van zijn voordracht drong door tot de weg en trok daar de aandacht van enkele voorbijgangers. De ene, een in sober zwart geklede figuur, hield verrast de pas in en drukte zich de hoed in de ogen.

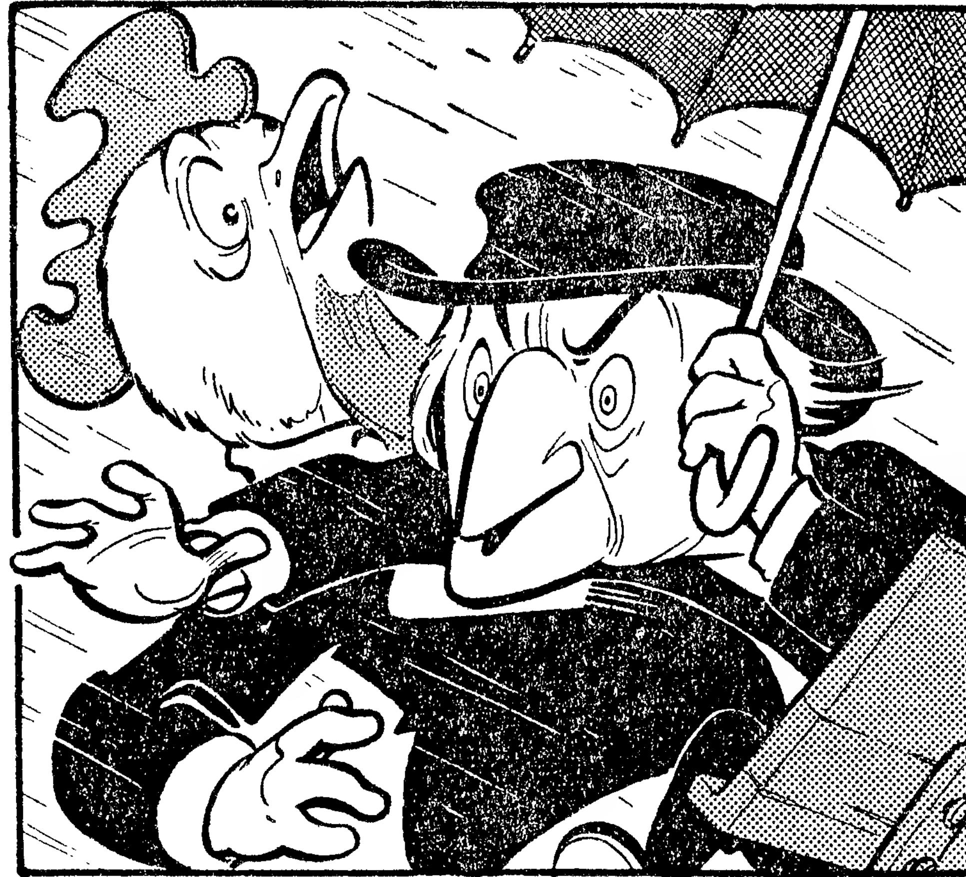
„Holle woorden in een fratserige omgeving van hoovaardij", prevelde hij. „Hier ligt een taak!" en kortbesloten keerde hij zich naar de poort en schreed naar binnen.

De andere voorbijganger, in wie de oplettende lezertjes zeker Tom Poes hebben herkend, versnelde zijn schreden en volgde hem op de voet.

Achter deze beide indringers begon de lucht te betrekken en in de verte rommelde de donder . . .

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

De markies hief sierlijk een hand op om aan het tweede couplet te beginnen.

„Het huis is hol en vol van duist're gruwel", sprak hij.

„De luiken bonken dof . . ."

Op dat moment barstte plotseling het onweer los. Een helle bliksemstraal verlichtte het gazon en terwijl de donder rommelde en de regen begon te vallen, snelde er een zwarte gedaante op de edelman toe.

„Halt!" riep die met krijsende stem. „In geslemp en gebras verdoet ge uw tijd, terwijl de wereld ondergaat in narigheid en ellende! Ge spreekt over de Zwarte Zwadderneel, die niet bestaat, zodat de voosheid en het bedrog door uw tuin sluipen!"

De markies deinsde ontsteld achteruit en heer Ollie maakte zich klein in zijn tuinstoel.

„Zwadke Kornelisz!" prevelde hij. „Ach, zal ik hem dan nooit kwijtraken?"

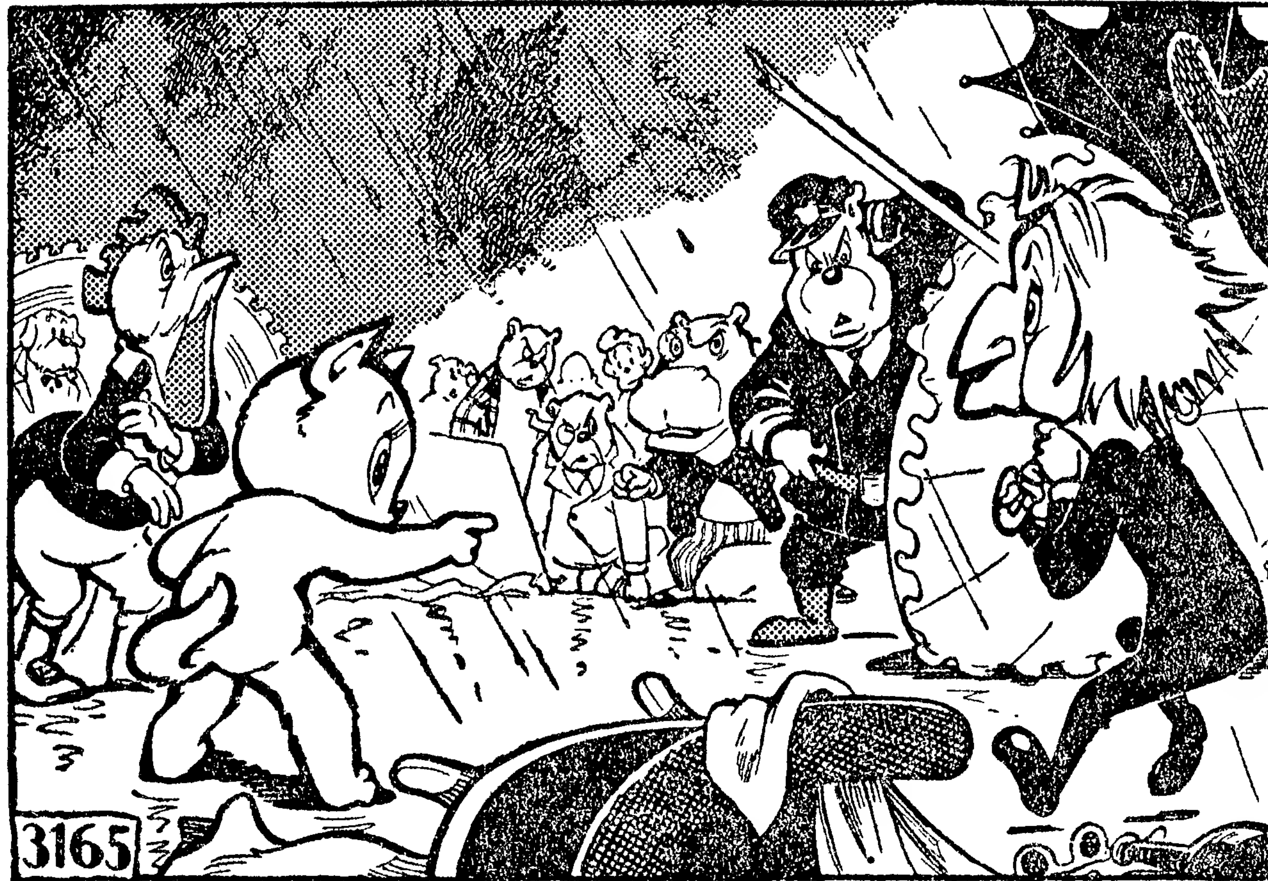
„De Zwarte Zwadderneel bestaat wèl!" riep Tom Poes, die nu naar voren drong. „Hij heet eigenlijk Nelis Zwadke!"

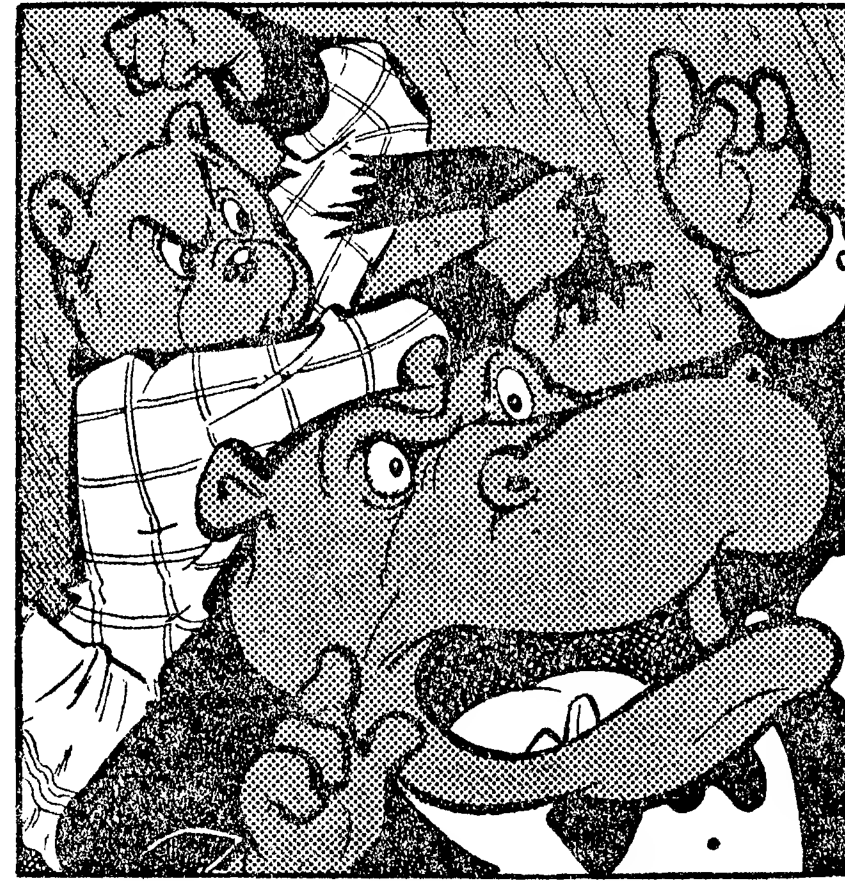
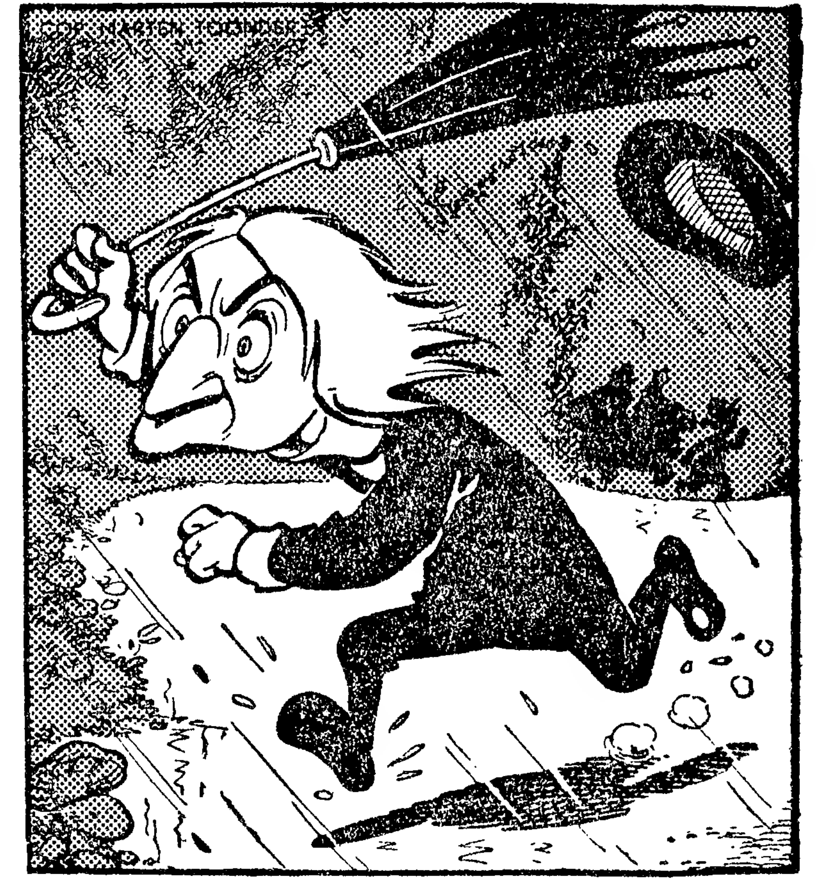
„Ach, ach, zo gaat het nu altijd!" kreet de heer Kornelisz. „Dat komt van de zonde en de winderigheid. Wee mij!"

Een opstekende rukwind maakte zich meester van de tuinparasols en de daaronder zittende gasten, zodat het hele feest al spoedig geheel uit elkaar gedreven was. En temidden van het rumoer begon Tom Poes het oude bakervers van Joost op te zeggen:

„Het zwerk is zwart en duister, de bliksemflits is geel.
Er klinkt een hel gefluister: „De Zwarte Zwadderneel!"

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3165

De markies verhief zich uit zijn zittende houding en klopte zich de mouwen af.

„Parbleu!" sprak hij, „wat betekent dit allemaal? Wie is deze horribele figuur, die mijn feest verstoort zonder daartoe uitgenodigd te zijn?"

„Ik ken hem", snauwde commissaris Bulle Bas. „Het is die vent, die samen met Bommel de stad op stelten wilde zetten!"

„Aha!" bulderde nu de burgemeester, „ik herken hem! Pak hem, Bas! Hij gaat de perken te buiten."

„Het is de Zwarte Zwadderneel!" riep Tom Poes.

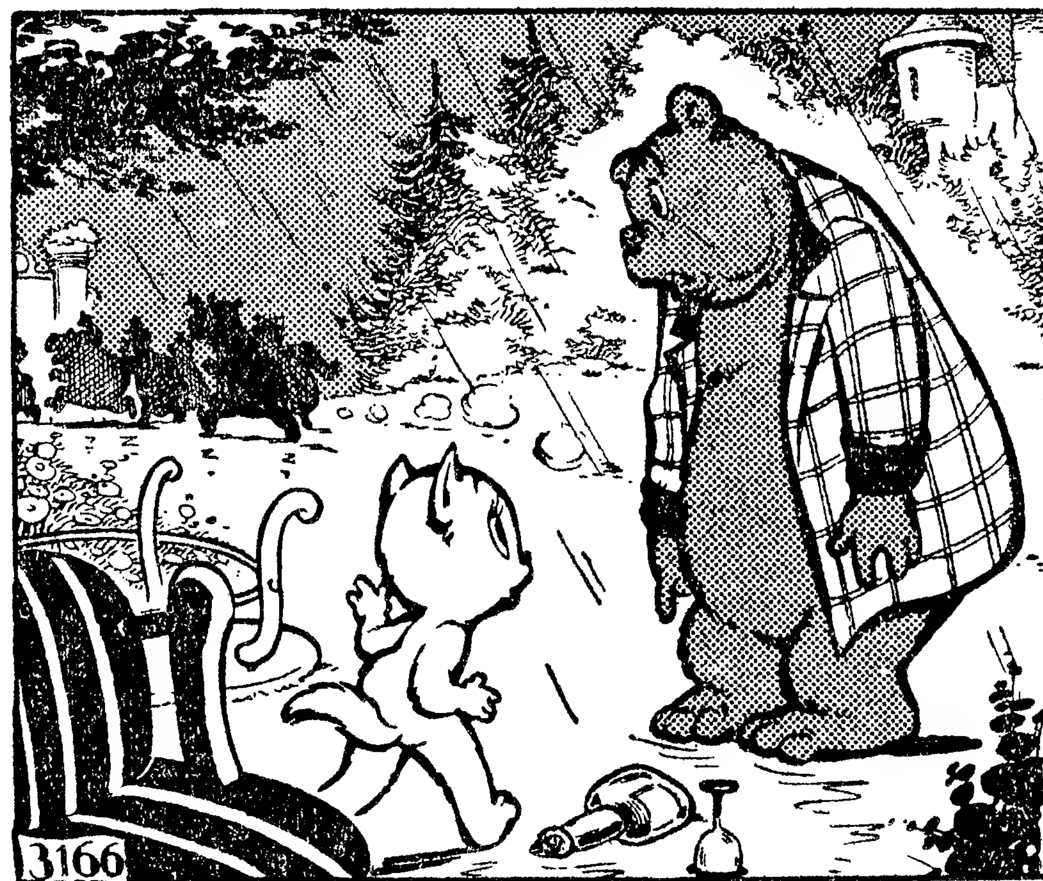
Heer Bommel had aanvankelijk vol gewetenswroeging naar de gang van zaken gekeken, doch toen hij de woorden van Tom Poes hoorde maakte zich een grote woede van hem meester.

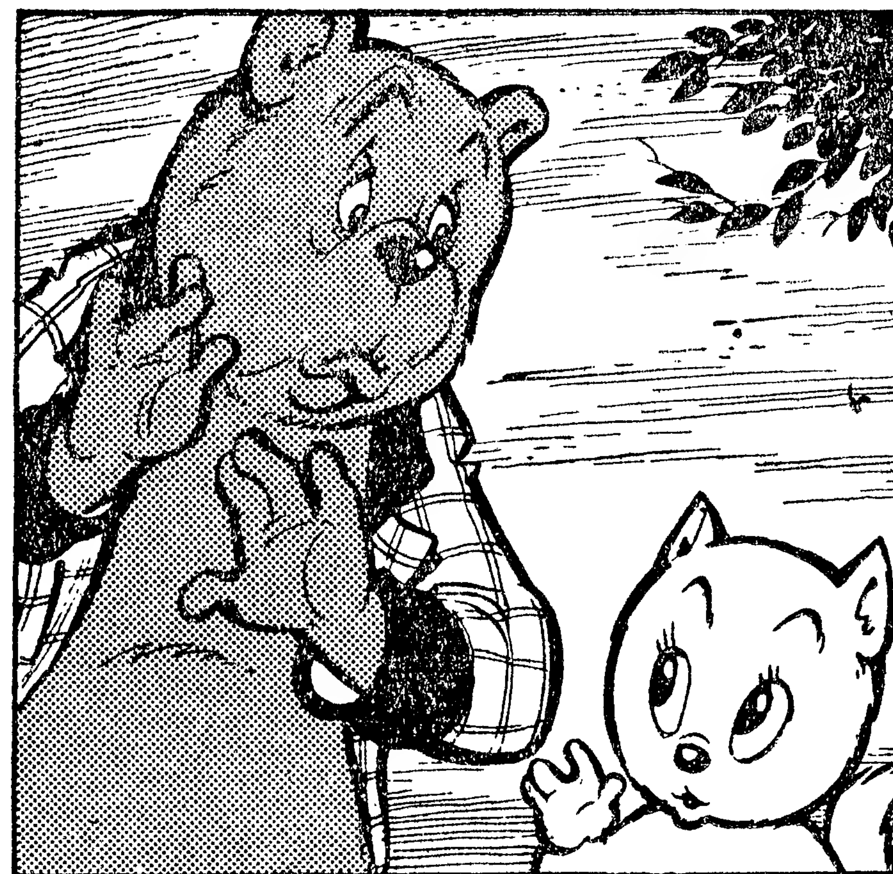
„Dus dát is Zwadderneel", gromde hij. „En ik, ongelukkige, ben samen met hem de narigheid gaan bestrijden, terwijl de narigheid steeds bij me was, als iemand begrijpt wat ik bedoel!"

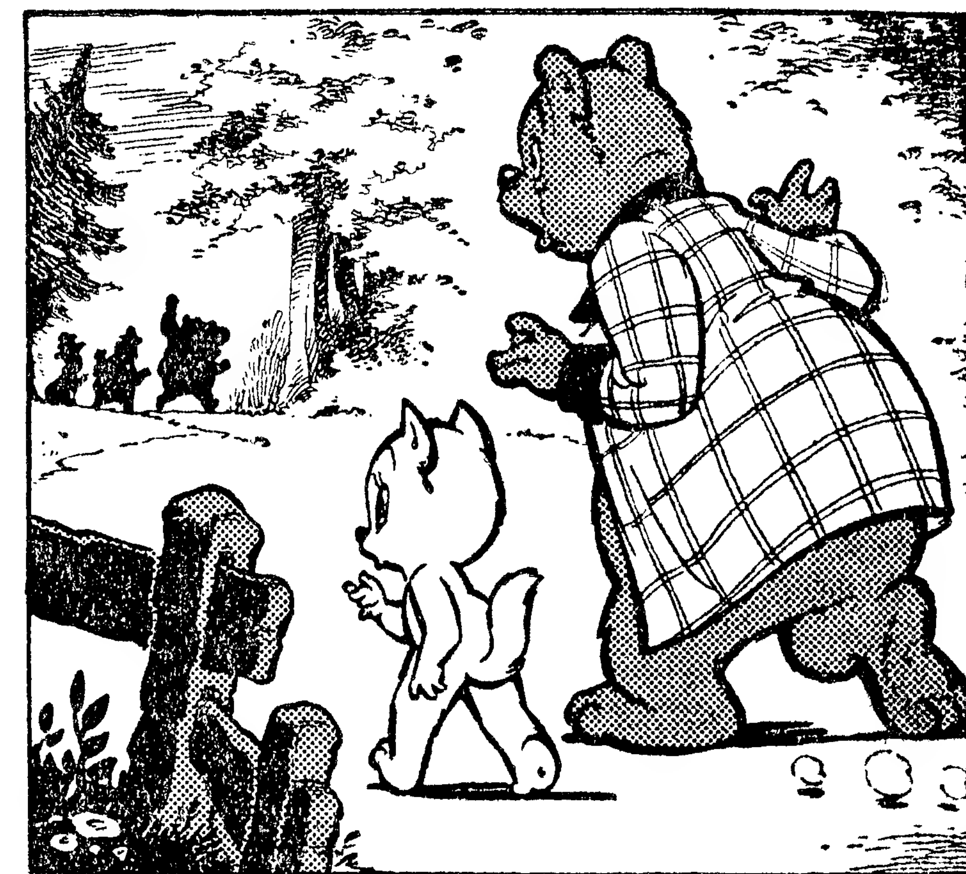
Zijn verhitte blik trof de zwarte band, die hij nog steeds om de arm droeg en met een ruk trok hij het textiel aan flarden.

De heer Kornelisz wachtte niet op de afloop van het gebeuren. Hij draaide zich om en snelde zo vlug als zijn benen hem wilden dragen het tuinpad af, terwijl zijn omgeslagen paraplu als een zwarte vlag boven zijn hoofd wapperde. En achter hem aan volgden de feestgangers onder het uiten van woedende kreten...

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

De feestgangers achtervolgden Kornelisz Zwadke onder het uitstoten van wilde kreten, want door het onweer en de narigheid was hun haat gewekt. Heer Ollie echter deed niet mee. Eenzaam en droevig keek hij de verdwijnende groep na, terwijl hij de zwarte band langzaam uit de vingers liet glijden.

„Helaas", prevelde hij. „Mijn rol is uitgespeeld. Ik zal naar een ver land trekken. Hier is voor een Bommel geen toekomst meer."

„Niet zo somber, heer Ollie", zei Tom Poes, die vanachter een omgewaaide parasol te voorschijn trad. „De Zwarte Zwadderneel is nu toch gevonden? Er is alle kans, dat de narigheid nu ook verdwenen is."

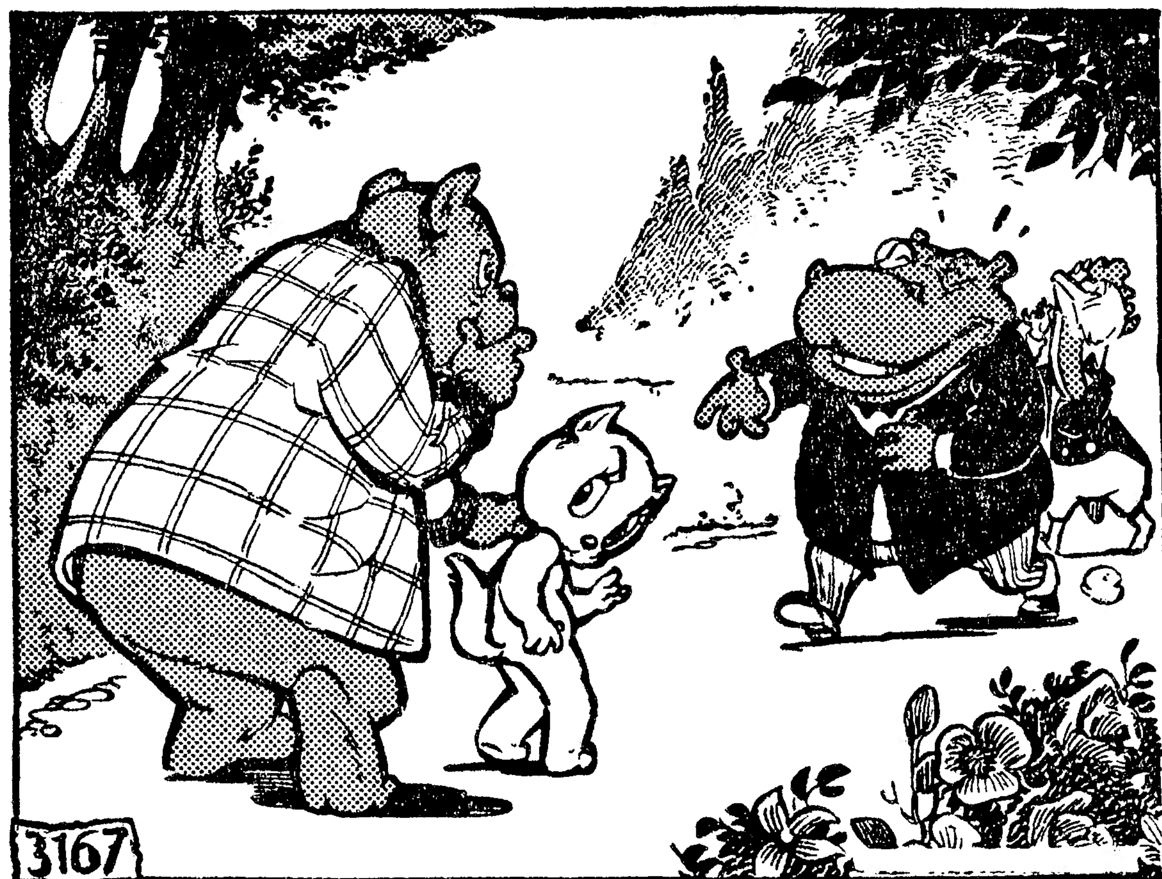
„Praat niet zo lichtzinnig, jonge vriend!" zei heer Bommel somber. „Misschien ben je nog te jong om dit te begrijpen — maar ik heb een vreselijk figuur geslagen. Al die tijd heb ik rondgetobd met de Zwarte Zwadderneel. Ik, die als voorzitter van een commissie de narigheid wilde bestrijden, heb zelf meegeholpen om narigheid te zaaien, als je begrijpt, wat ik bedoel. Ik heb zelfs gedacht, dat er geen Zwadderneel bestaat en dat alles voos en winderig is. Men zal mij op straat nawijzen en de jeugd zal mij najouwen. Dit is niet te verdragen. Nee, dit is te veel voor iemand van mijn stand."

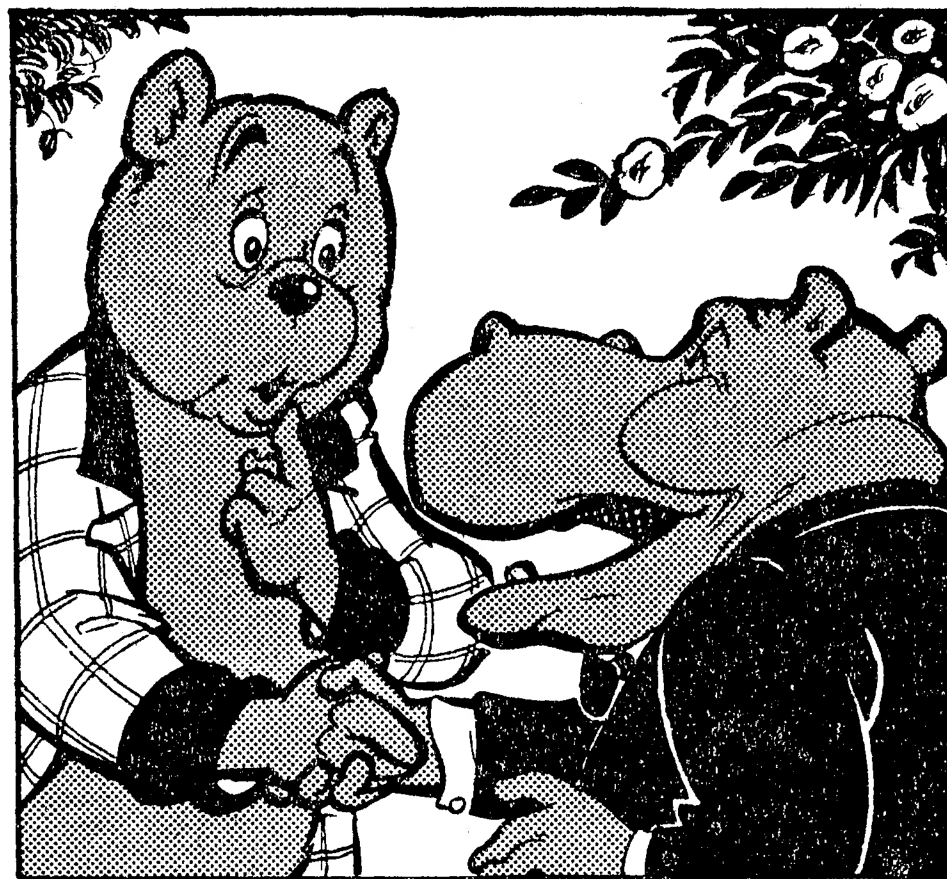
Zo sprekende was hij met slepende tred de weg naar Bommelstein opgelopen en nu ontwaarde hij in de verte burgemeester Dickerdack die met nog enkele anderen terugkeerde van de achtervolging.

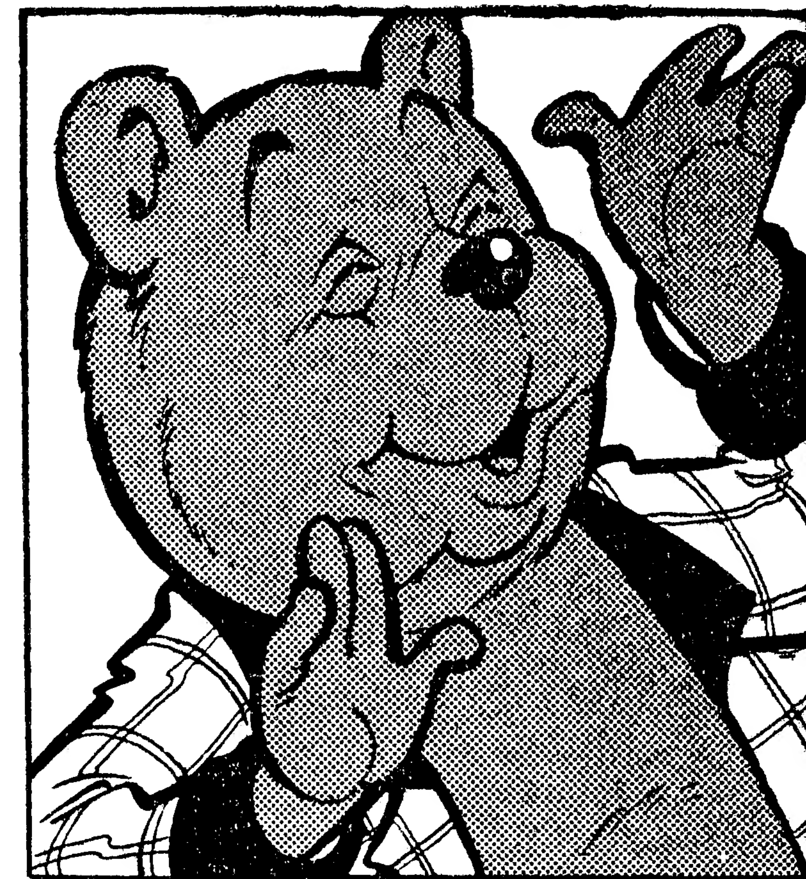
„Ha! Die Bommel!" riep de magistraat, een arm opstekend.

„Zie je wel, Tom Poes?" vroeg heer Ollie huiverend. „Zie je wat ik bedoel? Het uitsliepen begint al..."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

De burgemeester naderde met grote passen en stak een arm uit.

„Ha", riep hij, breed lachend. „Daar hebben we de voorzitter van de anti-narigheidscommissie!"

Heer Ollie trok zich terug achter de rug van Tom Poes en een dodelijke bleekheid overtoog zijn gelaat.

„Ik k-kan het niet helpen!" stamelde hij. „Ik weet, dat ik een hol en winderig heer ben. Ik ga het land verlaten, want hier is voor mij geen toekomst meer. Maar sar me niet — ik k-kan het echt niet helpen!"

„Wàt kan je niet helpen?" vroeg de magistraat verwonderd.

„Dat van Zwadderneel!" riep heer Ollie geplaagd.

„Heer Bommel bedoelt natuurlijk, dat die Zwarte gevlucht is", opperde commisaris Bulle Bas.

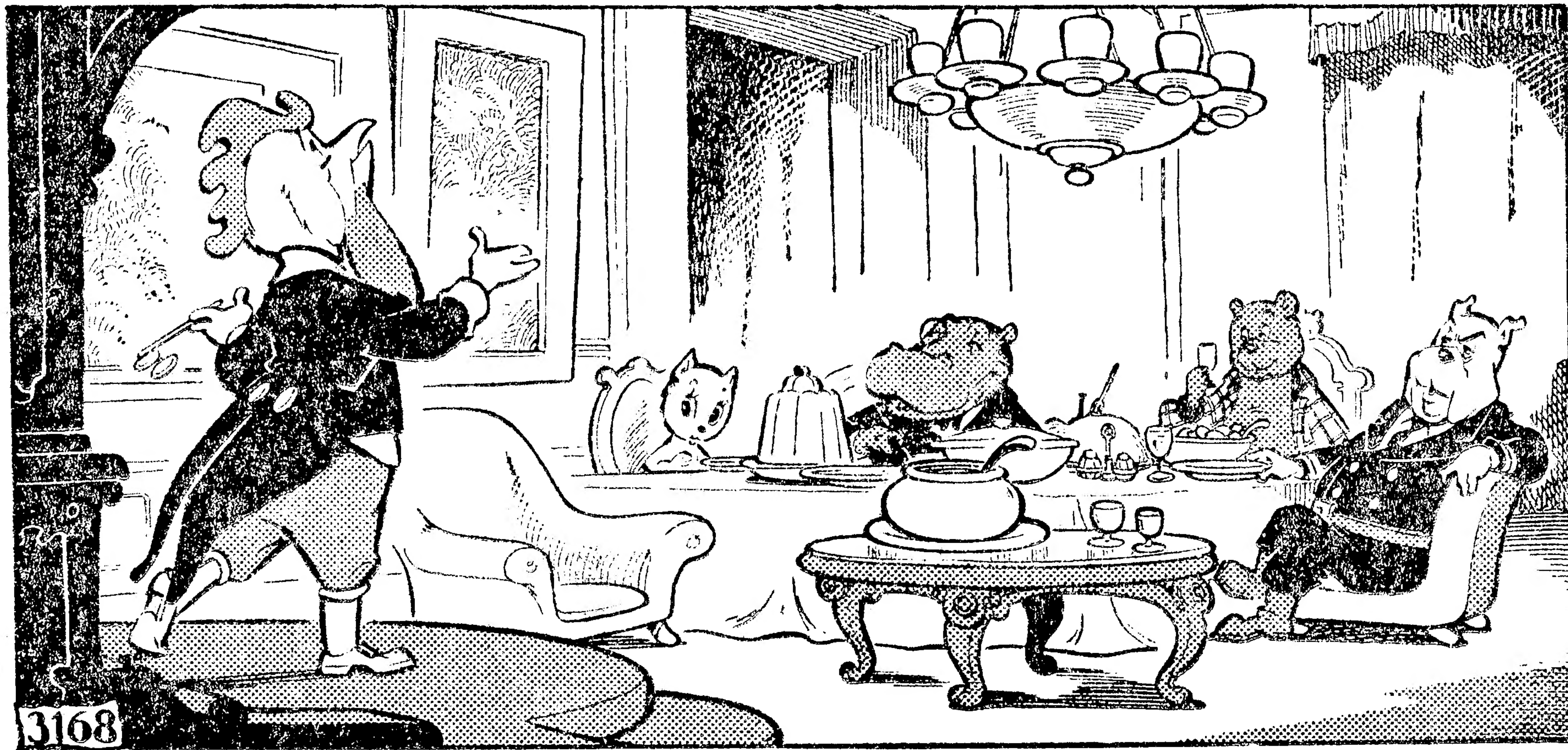
„O, dat?" zei de burgemeester. „Nee, dat kon je niet helpen, Bommel. Wij hebben hem ook niet kunnen pakken — hij was te vlug! Nee, je hebt je kranig gehouden, hoor! Deksels knap, dat je die aterling gevonden hebt — en het was stom van ons, dat we je knappe spel niet door hadden. Geef me de vijf! Ik ben er trots op je te kennen."

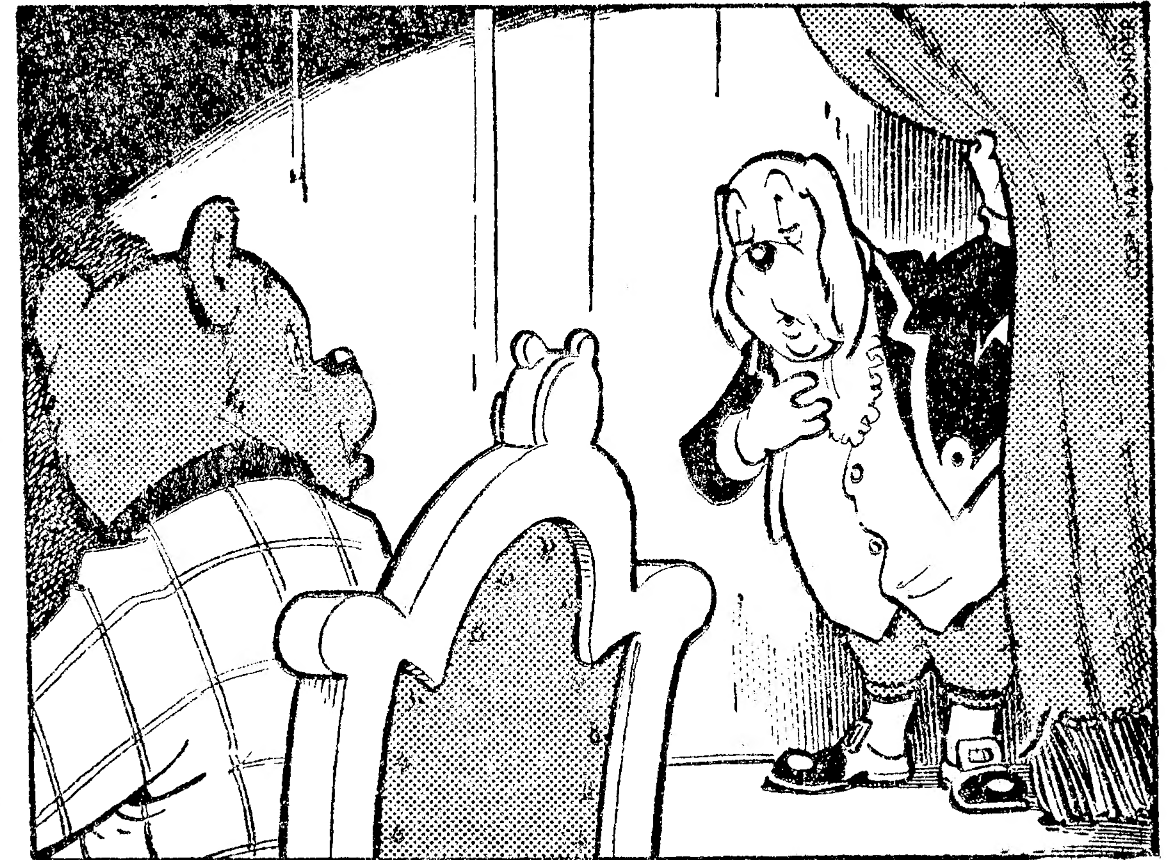
Heer Ollie liet zich wat wezenloos de hand schudden, doch toen verscheen er langzaam een glimlach op zijn vervallen gelaat.

„Ach", zei hij. „Het was een kleinigheid. Iedereen in mijn plaats zou die nare kerel hebben herkend, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik eh..."

Hij ving een blik van Tom Poes op en besloot haastig: „Ik nodig u uit om mee te gaan naar Bommelstein. Joost zal wel een eenvoudig doch voedzaam maal gereed hebben — en voor een tuinfeest is het nu toch te regenachtig geworden."

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL 3168

Daar het tuinfeest van de markies door het noodweer uiteengewaaid was en de meeste gasten nog niet terugkeerden van de achtervolging namen de overblijvenden heer Bommels uitnodiging graag aan. Het trof goed, dat Joost juist een uitvoerige maaltijd gereed had! De trouwe knecht had de groep feestgangers zien langstrekken en daaruit opgemaakt, dat de zaak zijn hoogtepunt naderde, zodat hij snel de aardappels had opgezet.

Toen werd het dus toch nog allemaal erg gezellig. De burgemeester hield een toespraak waarin hij heer Ollie prees om zijn doorzicht in het ontmaskeren van de Zwarte Zwadderneel. Commissaris Bulle Bas vroeg excuus voor zijn ruw en wantrouwig gedrag en daarop nam heer Bommel het woord om te beschrijven hoe alles was gegaan. Hij zette uiteen hoe hij de zwarte figuur voortdurend aan de lijn had gehouden ten koste van grote opofferingen en veel narigheid.

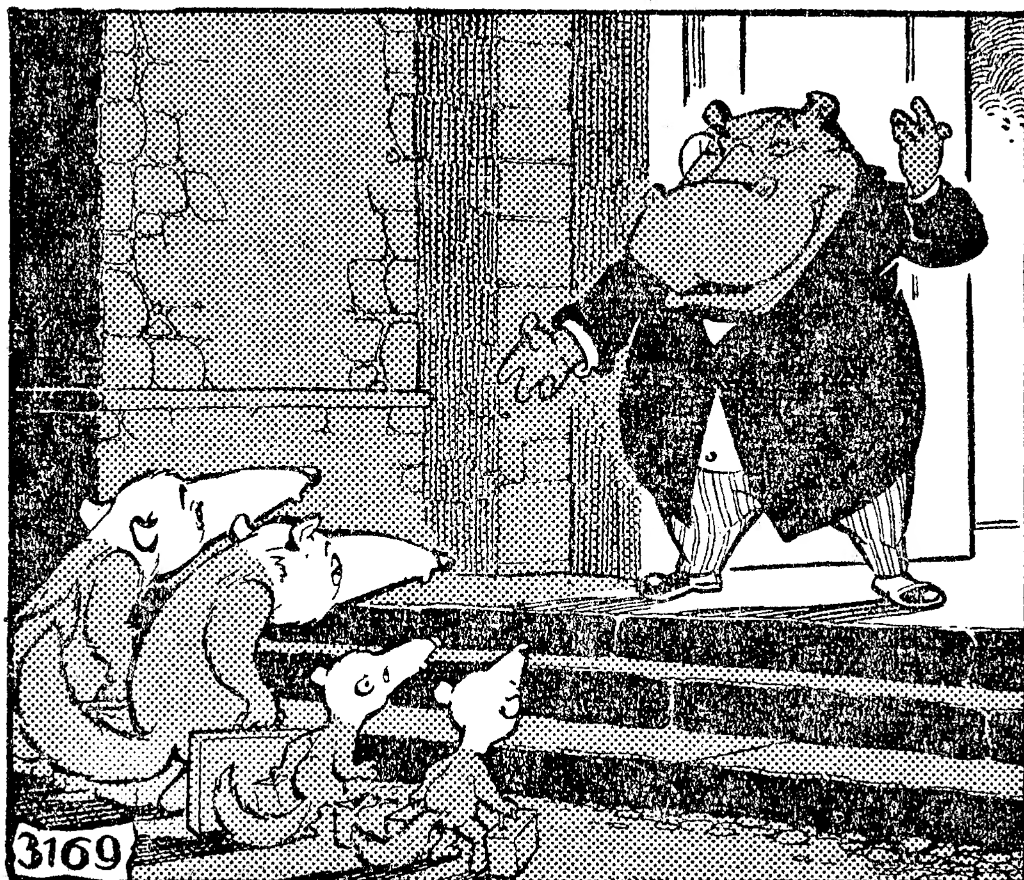
„Eenzaam en onbegrepen heb ik met de snoodaard rondgetobd", sprak hij. „Niemand begreep in welk een gevaarlijke positie ik mij bevond — en ik waagde het niet om het ware wezen van Nelis Zwadke te ontmaskeren totdat mijn jonge vriend Tom Poes mij te hulp snelde. Maar nu is alle leed geleden".

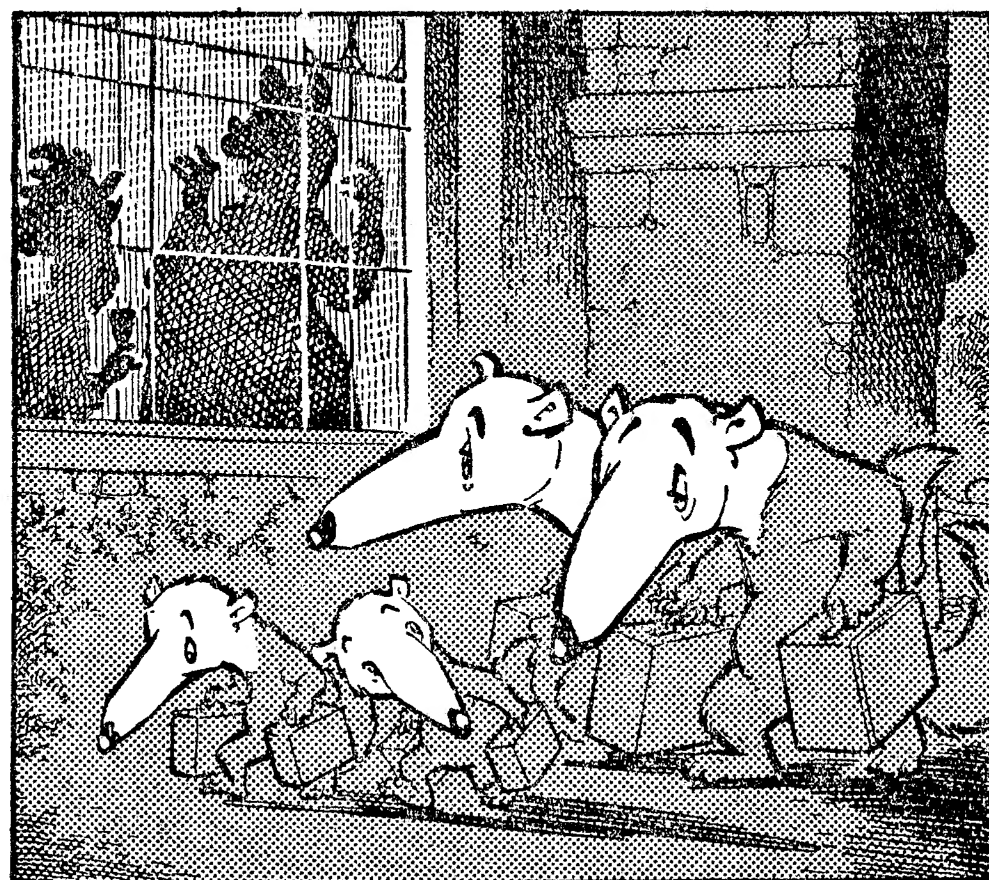
Na de toejuichingen, die op deze bescheiden woorden volgden, stond de markies op. Hij wilde de feestvreugde verhogen, zoals hij zei, door het voordragen van zijn gedicht „De klop van Zwadderneel'.

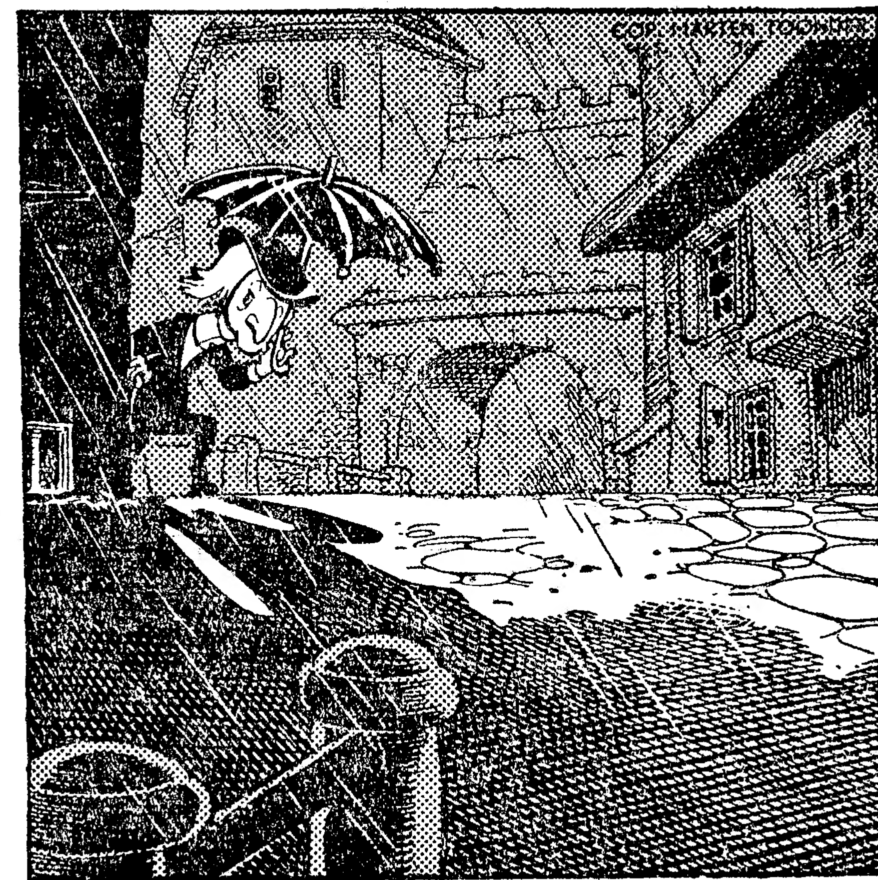
Doch na de eerste regels werd hij gestoord door het binnentreden van Joost. „Excuseer, heer Olivier", sprak de knecht, „buiten staat de familie Rins weer. Ze zouden wel naar een ander land willen gaan, zeggen ze maar ze hebben niet genoeg geld. En daarom willen ze u spreken".

„Laat dit maar eens aan mij over", zei burgemeester Dickerdack opstaande. „Dit is een kwestie voor de overheid".

HEER BOMMEL EN DE ZWARTE ZWADDERNEEL

Burgemeester Dickerdack spoedde zich naar de voordeur, waar de familie Rins met koffertjes stond te wachten.

„U wilt naar het buitenland vertrekken, hoor ik?" sprak hij vriendelijk.

„Ach ja", zei de vader zorglijk. „Daar is alles beter. Hier is het allemaal narigheid en verdriet. De kranten staan er vol van en het weer is ook niet zo best. Zodoende.

„Juist", zei de magistraat, „daar kan ik inkomen. Hoewel het leed nu geleden is. De heer Bommel heeft de Zwarte Zwadderneel ontmaskerd en nu zal het hier ook wel beter gaan. Maar goed, ik wil u niet tegenhouden. Kom morgen maar op het gemeentehuis, goede vrienden. De reis naar een ander land van zulke flinke figuren als u wordt door de overheid betaald. Goede avond."

De familie Rins nam opgelucht afscheid en verdween langs de vrolijk verlichte ramen van Bommelstein.

„Ach ja", sprak de oud Rins, „zulke rijke lui hebben gemakkelijk praten. Ze maken maar pret en vieren feest alsof er geen narigheid bestaat. Ze hebben nu misschien de Zwarte Zwadderneel wel ontmaskerd, maar gevangen hebben ze hem niet. Daarom kunnen we beter verdwijnen naar een land waar hij niet rondsluipt. Want vandaag of morgen zal hij hier wel weer opduiken."

Nu, op dat moment sloop inderdaad de figuur van Nelis Zwadke de stadspoort van Rommeldam binnen. Hij was uitgeput door de achtervolging, maar zijn geest was niet gebroken. En hoewel de ware geschiedenis van zijn ontmaskering hier ten einde is, zou het me niet verbazen wanneer hij toch nog ergens een functie vindt. (Het gerucht gaat, dat hij momenteel zitting heeft in de filmkeuringscommissie, maar anderen zeggen, dat hij in de politiek is gegaan. Hoe dit ook zij, oplettende lezertjes zullen hem zeker wel eens tegenkomen, waarschijnlijk weer onder een schuilnaam. Het is dus wel zaak om paraat te zijn.)

— EINDE VAN DIT VERHAAL —

Open brief van HEER BOMMEL

Geachte Redactie,

Het doet mij leed u op de hoogte te moeten brengen van een ernstige misstand.

Het is mijn gewoonte om van tijd tot tijd een bezoek te brengen aan mijn biograaf. Dit is nodig om de beschrijving van mijn lotgevallen in de juiste banen te houden en om te zorgen dat hij mijn figuur recht laat wedervaren. Dat laat nog weleens iets te wensen over, als u begrijpt, wat ik bedoel. Maar met het huidige personeelstekort moet men roeien met de riemen die men heeft — en daarom houd ik hem de hand boven het hoofd.

Nu loopt het echter de spuigaten uit. Toen ik hedenmorgen bij de man (een zekere Marten Toonder van name) binnentrad was hij doende met het pakken van zijn koffers — en toen ik hem streng doch niet

onvriendelijk, vroeg wat dit beduidde, deelde hij mij mede, dat hij met vakantie ging.

„Tot tien augustus ga ik naar een land waar alles beter is", sprak hij opgeruimd. „Ik schei er een poosje mee uit."

Desgevraagd deelde hij mede, dat u met dit onzinnige plan akkoord gaat. En dit, geachte redactie, gaat te ver. Ik kan het niet goedkeuren, dat de moderne vakantieplaag nu ook al ten koste van mijn leerzame belevenissen gaat. Dit keer zal ik het door de vingers zien, dat ik tot 10 augustus word opgeschort, maar wanneer deze loszinnige figuur nogmaals met zo'n voorstel aankomt, trek ik de handen van hem af.

„Ollie, jongen", zei mijn goede vader altijd, „het houden van vakanties is een voorrecht voor heren." Daar houd ik mij aan — en ik reken daarbij op uw medewerking.

Met weemoed in het hart neem ik dus tot 10 augustus afscheid van mijn oplettende lezertjes — en met de meeste hoogachting verblijf ik van u, geachte redactie, de dienstwillige dienaar.

O. B. BOMMEL